

HOMILIE 2016

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2016

Obsah

Kde jsi?	4
Jan položil smysl svého života mimo sebe	7
Ježíš chce stavět na tom, co my zde uděláme	9
Bůh nám nabízí ukazatele cesty	11
Věříš, že to můžu udělat?	13
Život je dar, který jsme dostali a který máme rozvíjet	16
Zajed' na hlubinu a spust'te sítě!	17
Vstupme do postní doby upřímně	19
Obstál jsem, protože mám silného ochránce	21
Abrám byl upřímný a byl ochotný hledat	23
Máte možnost volby	25
Oba bratři symbolizují naše chyby	27
Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsuzuji.	29
To konejte na mou památku	32
Vyprošujme si, aby po nás zůstala láska	33
Ježíš je vprostřed mezi člověkem a křížem	35
Bože, dej mi své světlo a svou věrnost	38
Člověče, musíš se nechat nalézt	40
Najdi v tom dni něco radostného	42
Ke mně přichází Pán na místě, kde já pracuji	44
Rozlišovací kritérium má být to, že se budete mít rádi	46
Po načerpání informací v církvi přichází svědectví	48
Všichni byli společně pohromadě	50
Bůh spolupracuje	52
Melchizedech, král Šalemu, přinesl chléb a víno	54
Váš zachránce přichází pomoci, aniž byl volán	55
Miluj, a dělej, co chceš	56
To, co je krásné, často bývá ukryté	58
Boží moc a záchrana se ukáže skrze obrovskou pokoru	60
Modleme se hodně za skutečný, opravdický pokoj	62
Zlo nemůže pohltnout dobro, tak jako tma nemůže pohltnout světlo	65
Poznat a uznat	67
Ježíš povolává Martu doma mezi svými hrnci	69
Jakub vytrval v dobrém i v tu chvíli, kdy ho to stálo život	71
Jde o to být, ne mít	73
Každý den je originální, každý den je dar od našeho Otce	75
Je málo těch, kdo budou spaseni?	77
Synu, dělej ve skromnosti svoje práce	80
Člověče, nekapituluj před svými slabostmi	82
Od nespravedlnosti ke spravedlnosti, od spravedlnosti k milosrdenství	85
O bohatství a chudobě	87
Náš život je pouť	89
Spravedlivý bude žít pro svou věrnost	91
Něco navíc udělal jenom jeden z nich	93
O modlitbě	96
Co vedlo Zachea k tomu, že lezl po stromech?	99
Zůstala tvorstvu naděje	101
Co je po smrti člověka?	103
Trpělivostí zachráníte svou duši	106

Modlitbu modlitbou dělá vzývání jména Ježíš	108
Zvedněte hlavu a podívejte se na dárce.....	110
Očekávání a pochybnosti Jana Křtitele	112
Ať je nám Josef vzorem a Achaz varováním	114
Josefe, Marie, nikam nechodte, můžete přespát u mě v pokoji!	116
Vánoce nám mají pomoci, abychom viděli nebesa otevřená.....	119

Kde jsi?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.01.2016 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 60,1-6](#); 2. čtení [Ef 3,2-3a.5-6](#); evangelium [Mt 2,1-12](#);

Bratři a sestry, slavnost Zjevení Páně se vždycky v církvi slavila s takovým, jak se říká, velkým leskem, velkou okázalostí, protože je to vlastně svátek všech věřících, kteří se narodili mimo izraelský národ. Jak říká Písmo svaté, jak říká svatý Pavel, všech věřících z pohanů, a to jsme vlastně i my. Je to slavnost nebo svátek, to je jedno, jak to řekneme, lidí, kteří hledají.

Svatý Matouš v těch prvních dvou kapitolách právě srovnává. Nejdřív v první kapitole je rodokmen Ježíše Krista a je tam vylíčeno, jak měl Josef pochybnosti a jak skrze zjevení anděla přijímá Spasitele. To je cesta, kterou vlastně musel vykonat každý Izraelita. Je to spíš taková ta cesta vnitřní, protože Josef ví, kde je Spasitel, ten je s Marií nebo Maria ho v tu chvíli ještě nosí pod svým srdcem.

A v té druhé kapitole svatý Matouš líčí tu cestu všech těch, kteří přicházejí z venku, kteří jsou mimo izraelský národ, a jakou cestu musí udělat nebo projít oni. A je to cesta, která je na jedné straně vnitřní, ale je to i cesta vnější. Protože jde o to, kde – kde najít Spasitele.

Ta otázka, kde je Spasitel, je velmi důležitá otázka. Ona je to otázka i biblická, protože když se obrací Bůh k Adamovi po prvním hříchu, tak mu říká: „Kde jsi?“ To je první otázka, kterou Bůh dává člověku. Je to vlastně volání: „Kde tě můžu najít?“ A teď tady v té odpovědi nebo v tom, co se děje kolem těch mudrců z východu, oni kladou tu otázku: „Kde je narozený Spasitel?“ Je to s otazníkem, ale je to odpověď: „My ho hledáme. My ho hledáme a chceme se k němu nějakým způsobem dostat.“ Je to odpověď člověka: „Bože, kde jsi?“ A toto je smyslem celého biblického vyprávění, aby se obnovil ten dialog mezi Bohem a člověkem. Jednak aby si člověk uvědomil, že Bůh je ten, kdo mě hledá, ale já k tomu taky musím přidat ten svůj díl.

Když se mluví o té hvězdě, která se objevila, tak astronomové říkají, že v době Ježíšova narození tady zrovna prolétala Halleyova kometa, že byla konjunkce Jupiteru se Saturnem, to znamená, že byla nějaká silnější světla na nebi, ale shodují se především v tom, že tady tato hvězda, že to je světlo duchovní.

Pod tou hvězdou my rozumíme hlavně moudrost. Moudrost člověka, který se ptá, který se dívá kolem sebe a třeba se i dívá na tu noční oblohu a teď se ptá, kdo to stvořil, odkud se to tady všechno vzalo? Je to náhoda nebo je za tím někdo? Je v tom vlastně ta námaha toho hledajícího člověka, která je často spojena i opravdu s nějakým vnějším putováním, s tím, že ten člověk opravdu se někam posouvá, někam jde, aby získal nějaké informace a podobně. Ale především je to cesta vnitřní.

A potom svatý Matouš tady klade do jakéhosi kontrastu mudrce, krále Heroda a kněze, kteří jsou v Jeruzalémě. Jsou to tři skupiny, které nejsou stejné nebo nedá se to sloučit do dvou skupin. Ti mudrci, o kterých jsme mluvili, tedy – hledání. My nevíme, odkud přišli, my se u nich ještě zastavíme. My z toho vyprávění tušíme, že šli z jedné země, že se znali. Říká se jim mágové. Je to právě z řeckého slova magos, takhle byli označeni kněží z Persie. Izraelité se tady na to, co všechno zavánělo magií, tak se na to dívali s nedůvěrou.

Ale ustálil se ten počet tří podle těch darů, ale taky podle toho právě, co jsme zpívali v žalmu, a sice tam byli ti králové Taršíše, Ostrovů a z té Sáby, zaplatí daně a přinesou svoje dary. Město Taršíš je v Evropě na Pyrenejském poloostrově, Ostrovy jsou ve Středoziemním moři, království Sabejců bylo v dnešní Etiopii, takže Afrika. Takže se to bralo tak, že za každý světadíl, který v té době znali, jeden dar – Evropa, Afrika, Asie.

Ale Písmo svaté v tom čísle tři vidí ještě něco jiného, a sice tři syny Noemovy, kteří se zachránili. A zachránili se právě také proto, že jednak přijali tu Boží výzvu, jako „udělejte něco pro svou záchranu, postavte loď“, a pak tu loď postavili. A stejně tak, že tady vlastně ti tři mudrci jsou obrazem všech těch zachráněných, kterým je nabídnuta záchrana, spása, ale oni také k tomu přidají svůj díl – vydají se na cestu.

Nevíme, z jaké dálky šli. Pro ně to bylo spojeno určitě s nebezpečím. Byla otázka, jestli se vůbec vrátí domů. Byla otázka, jak se na ně dívali ti, kteří žili kolem nich, jestli si neřekli: „Jste blázní. Někam se vydáváte na cestu, nevíte kam, nevíte, koho najdete.“ A s podobnými otázkami se setkává i věřící člověk dneska. Často jsme k smíchu, jsme menšina. Jsme ti, kteří se zabývají věcmi, nad kterými člověk tohoto světa mávne rukou, a často jsme nějaký takový zvláštní, často jsme nepochopení, a toto všechno musí člověk nějakým způsobem si v sobě srovnat, aby od své víry neustoupil.

Opakem je Herodes, který má naprosto jasný cíl – udržet moc, udržet vládu. To je to vlastně. Herodes je člověk, který je naplno a naprosto soustředěný na to, z čeho má užitek, na co si může šáhnout, co přinese nějaké ovoce dnes. Teď je potřeba udržet tu kontrolu nad všemi. Teď je potřeba ukázat, že já jsem silný. Teď jsem tady. A co je spojeno tady s tímto časem, s tímto prostorem teď pro mě, o to já se budu starat. Nic víc. To všechno ostatní mě zajímá pouze ve spojení s tím, abych si udržel tu kontrolu. To je ten hlavní důvod, proč Herodes žil, aby udržel moc, aby ji rozmnožil. V žádném případě, aby se neztratila. A to ostatní už bylo jenom druhořadé a sloužilo to k tomuto jednomu jedinému cíli. Člověk jednoho jediného cíle, a to cíle naprosto egoistického, člověk, který je skutečně posedlý jenom tím „vidím sebe a vy ostatní mi budete sloužit“.

O trošku dál jsou ti kněží, nebo o trošku jinde. Kde jinde? Oni jsou informovaní, oni vědí, oni znají. Ale teď je ta otázka, to co umím a to co znám, do čí služeb to dám? A tady je ten jejich problém. Na jedné straně oni to nepoužijí dokonce ani pro sebe. Když to vědí, tak je nasnadě ta otázka, a proč nešli do Betléma? Je to osm kilometrů, to není až tak daleko. Proč nešli? Nevíme. Ale často i nám se to stává, že víme, že jsme, jak se říká, v obraze, ale nepohne to s námi. A teď o co hůř, oni svoje znalosti, svoje vědomosti nepoužili k dobru, neradili těm mudrcům, kteří se ptali, kteří hledali, ale poradili králi Herodovi. Využili svoje schopnosti, svoje znalosti ke zlému.

Všechny tyto myšlenky nám předkládá slavnost Zjevení. Ukazuje nám taky to, že ten, kdo hledá, že hledá často potmě. Hvězda se naráz ztratila. I nám se často zdá, že Bůh mlčí, že neodpovídá. My k němu voláme, my se modlíme, my prosíme, a Bože, ty nic! On totiž odpoví v pravý čas. Ta hvězda se znovu objevila v čas, který byl příhodný, ten správný.

Člověk hledající musí překonávat různé překážky. Vidíme, že i ti mudrci při své nejlepší vůli dorazili do špatného města, nebo dorazili do města, ono to bylo na cestě, a domnívali se: „Tady je cíl, tady to bude.“ V tom to bylo špatně. A Bůh jim říká: „Ne, ještě o kus dál půjdete. Už jste kousek, ale ještě je potřeba, abyste se jednou vydali na cestu.“ A tak Bůh často před námi ty cíle nějakým způsobem posouvá. Posouvá, abychom dorazili k tomu opravdickému cíli. Abychom dorazili k tomu, co skutečně stojí za to. Ne to, co se zdá, že by to mohlo být to pravé, ale co bude skutečně to pravé.

No, a nakonec se říká, našli dítě, našli matku a dali tam svoje dary. A tam je použito slovo, že se mu klaněli, latinsky adorovali. Adorare znamená přinášet k ústům, jaksi řečeno normálně, jednoduše, líbat. Člověk, když někoho nebo něco skutečně miluje, tak to políbí. A oni takto spontánně projevili svoji lásku, svoji náklonnost k tomu narozenému Spasiteli.

A to je poslední taková myšlenka, že Bůh nevylučuje z toho vztahu člověk – Bůh, nevylučuje naše lidská hnutí, ale naopak s tím vším tam naopak prostě počítá, a pro to všechno je tam místo.

Nakonec bych to chtěl skončit ještě jednou takovou myšlenkou. Velmi záhy se objevuje v lidovém vyprávění motiv čtvrtého krále. Všichni to asi známe. Objevuje se to v různých zemích, v různých podobách, a asi nejstarší to vyprávění pochází z Ruska. Rusko, jak víme, je země, kde žilo a žije hodně, mnoho zbožných lidí, ale víme také, že je to země, kde často vládli vládcové, které můžeme označit za různé despoty, a ti lidé často trpěli.

A tak se tam vypráví, jak jeden mladý princ v jedné té části měl se ujmout vlády, uviděl tu hvězdu, ale uslyšel taky hlas, že králem se stane ten, kdo se stará o opuštěné nebo o ty chudáky. A ptal se, co sto znamená, že králem se stane ten, kdo bude mít starost o ty chudáky, a nikdo mu to nedokázal říct. Tak on vzal tři drahokamy a vydal se na cestu za hvězdou. Brzy dohnal ty další tři krále, nicméně teda pak se nějak opozdil. Opozdil se proto, že se zastavil u nějaké rodiny, která neměla co jíst. Tak jim dal jeden ten drahokam. Potom druhý drahokam zase naopak věnoval nějaké mamince, která neměla manžela a měla spousty dětí. Třetí drahokam věnoval na léčení někoho těžce nemocného a nakonec sám se dostal výměnou do otroctví, že se vyměnil, aby jeden člověk získal svobodu.

V tom otroctví strávil třiatřicet let. Na svobodu se dostal v okamžiku, kdy se slavily Velikonoce, přišel do Jeruzaléma a potkává Krista, jak nese kříž, a pochopí v tu chvíli, kdo je skutečným králem.

Je to příběh tedy o člověku, který se sám nikdy králem nestal, a je to příběh o člověku, který hledal toho krále celý život, a v tom je ta další silná myšlenka. My nevíme, jak dlouho ti mudrci od východu toho narozeného Spasitele hledali, ale ta dnešní slavnost nám chce říct, že je to náš takový životní úkol – pořád hledat toho narozeného Spasitele, protože on k nám bude přicházet nejenom o těch vánočních svátcích, ale i teď dál během celého roku. A bude k nám přicházet v různých podobách a v různých situacích a na nás bude, abychom to nějakým způsobem objevili, docenili a abychom mu za to děkovali.

Buďme tedy, bratři a sestry, připraveni na setkání se Spasitelem a buďme podobni těm moudrým mužům z východu, kteří šli a narozeného Spasitele hledali.

Jan položil smysl svého života mimo sebe

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.01.2016 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Křest páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 40,1-5,9-11](#); 2. čtení [Tit 2,11-14;3,4-7](#); evangelium [Lk 3,15-16.21-22](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, vlastně dnes končí doba vánoční, ale loučíme se s Ježíšem, když už je vlastně velký a začíná svoje veřejné působení. Ale je tady jakási myšlenková souvislost mezi tím vším, co jsme slavili od slavnosti Narození Páně až do toho dnešního svátku Křtu Páně. Od svého narození až do toho křtu Ježíš učil. Ale neučil slovy, učil svou přítomností, svým příkladem, tím narozením a dnes tím, že si připomínáme, jak se postavil do jedné řady s lidmi, kteří se chtěli polepšit, s lidmi, kteří vyznávali své chyby.

Svatý Lukáš, který napsal svoje evangelium pro pokřtěné, tak to zmiňuje, jako že už se to stalo. On nepíše pro ty, kteří se připravují na křest, ale pro ty, kteří už jsou pokřtěni, a svatý Lukáš chce, aby to pokračovalo. Křest je začátek, a potom je potřeba ten vztah, který se na křtu zrodil, posilovat. A to má na mysli právě tím, když mluví o té modlitbě.

Ježíš v tomto úryvku, který jsme slyšeli, nemluví. Mluví Jan a mluví Otec. Ale Ježíš začíná svoje veřejné působení tím, že se postaví do jedné řady, do jedné skupiny s lidmi, kteří si uvědomují, že jsou lidmi chybujícími a že chtějí být lepší. Nic výmluvnějšího asi být nemůže.

Ale posuňme se ještě kousíček dopředu, právě k tomu, co říká a co dělá Jan Křtitel. Lukáš nás uvádí do celé té situace, říká: „Lid byl plný očekávání, a ptali se, uvažovali, zdali Jan není Mesiáš.“ Proč se ptali, proč uvažovali o tom, jestli Jan není Mesiáš? Protože Jan Křtitel byl skutečně zcela výjimečný člověk. Ježíš říká: „Nikdo větší se nenarodil z ženy.“ V čem byl ten Jan veliký? Neměl žádné školy, nic nenapsal. Po něm nezůstalo žádné dílo, vlastně ani žádní žáci. Svoje žáky poslal za Ježíšem. Proč je tak veliký?

On je člověkem, který položil, my bychom řekli, smysl svého života mimo sebe. Jak je to s námi? No, my když plánujeme budoucnost, tak je tam vždycky nějak to „já“. Já, třeba, vystuduju tu a tu školu. Já budu vykonávat to a to povolání. Já se chci stát tím a tím. Chci založit rodinu, chci postavit dům, chci vychovat děti. Ale vždycky je tam to „já“ a v tom vidíme smysl našeho života. A není to špatně, dělat dobře to, co si zvolím, vychovat děti a podobně. Ale Jan Křtitel toto všechno nějakým způsobem přehodnotil a udělal to, že smyslem jeho života bylo připravit cestu přicházejícímu Zachránci.

A protože to dělal dobře, můžeme říci, na sto procent, tak ti lidé jsou Janem doslova fascinováni. Jednak teda jsou ochotni i přijmout tu myšlenku, když on je vybízí k nápravě, jsou ochotni uvažovat o svých chybách a hledat, jak se jich zbavit. Ale protože ten Jan je skutečně prorokem na sto procent, tak se ptají a říkají: „Jestli on nebude tím očekávaným Mesiášem? Výborně by se na to hodil.“ A Jan, protože je Předchůdce, tak říká: „Mým úkolem je něco jiného.“ Říká to obrazně: „Já vás křtím vodou. Po mně přijde někdo jiný, kdo vás bude křtít ohněm a Duchem svatým.“

Co to znamená, tady toto obrazné vyjádření? Voda očišťuje v tomto chápání, tak jak to Jan myslí. Voda očišťuje, voda dává možnost, aby něco vyrostlo. Jan Křtitel ve svém úkolu byl poslán k tomu, aby připravoval cestu, aby právě vedl lidi k tomu, aby uvažovali, aby přemýšleli o svých chybách a nějakým způsobem, obrazně řečeno, v sobě uklidili. Jan Křtitel vykonával tu fázi, kterou bychom mohli označit jako přípravnou, tu fázi, kdy se odstraňuje to špatné, to negativní, aby Ježíš mohl s těmi lidmi vytvořit něco krásného.

Jan Křtitel byl o toto ochuzen. Musíme si uvědomit, že on a jeho působení je právě ta fáze přípravná. To je velmi těžké. Každý z nás chce vidět nějaké výsledky své činnosti, každý z nás chce prožít něco pěkného, něco krásného, ale Jan Křtitel pouze připravoval, napomínal, urovnával, uklízel. To je jedno, jak to řekneme, ale byla to ta fáze negativní.

V té době se křtilo ponořením, a právě v tom křtu ponořením symbolizuje to ponoření smrti, vynoření život. A to ponoření pod vodu, kde člověk není schopen žít, také má vlastně připomenout to, že každé zlo na konci má nějaký zánik, porušení, rozdělení. A naopak každé dobro v sobě má zase život, má v sobě, řekli bychom, to vynoření, to nadechnutí, ten kontakt. A tak právě Jan Křtitel, když mluví o tom svém působení, tak říká: „Já jsem přišel, aby byl nachystaný ten začátek.“

Ale co se Janu Křtiteli podařilo opravdu dobře, bylo to, že dokázal je nadchnout. „Lid byl plný očekávání.“ Co to je očekávání? To je nálada, nálada ve společnosti. Nálady jsou různé. To jsou ty naše osobní nálady, někdy máme dobrou náladu a chceme si s druhými povídat, někdy zas nechceme nikoho vidět a jsme rádi sami. Nálada ve společnosti je trochu něco jiného, ale je odrazem nálad jednotlivců. Očekávání je nálada veskrze pozitivní, kdy se ti lidé těší, kdy si říkají, co pěkného nás čeká, co přijde. A tak ta dnešní neděle nám dává možnost a vybízí nás, abychom i my zkoumali svoje osobní náladu, čím se necháváme vést, čím se necháváme strhnout, ale abychom si uvědomili, jaká je nálada v naší společnosti.

Myslím si, že mnoho lidí se bojí a minimálně se dívá do budoucnosti s obavami, a možná ani nedokážou říct, čeho se bojí. Je to dáno tím, že to, na čem Evropa v průběhu druhé poloviny dvacátého století stavěla, nefunguje. Evropa chtěla vybudovat bezpečnou společnost a chtěla vybudovat společnost, ve které se bude stále víc vyrábět a stále víc spotřebovávat a tak to půjde pořád dokola. Potom jsou tady další fenomény, jako zábavy a to, že se staví na subjektu, že jedinec má svoje práva. Má je, jsou to nezadatelná práva, ale zapomíná se také na to, že jedinec má povinnosti vůči té společnosti a tak dál, a tak dál. A celý ten koncept byl hodně zaměřen právě na jednotlivce a na věci, na které se dá sáhnout. A jak říkám, ono to nefunguje a mnoho lidí se teď cítí ohrožených a mnoho lidí se ptá: „Jak dál, co bude dál?“

Není špatně se ptát, co bude dál, ale je potřeba nepodléhat panice. Jan Křtitel taky říkal: „Já to nejsem, ale tady už je ten, který jde za mnou a který se vás ujme.“ A tady bych ještě připomněl to, co probíhá právě v tyto dny, a to je Tříkrálová sbírka. Vždycky, když se vybírají peníze na nějaký účel, když nás někdo zastaví a řekne: „Vybírám na slepé, na vozíčkáře,“ nebo takhle, tak nás tím upozorňuje a říká: „Je tu někdo, kdo je na tom hůř než ty, někdo kdo potřebuje tvoji pomoc. A tato sbírka, každá tato sbírka má rozměr sociální.“

Podobně je to i u Tříkrálové sbírky, ale Tříkrálová sbírka má ještě jiný rozměr, který je na prvním místě, a to je rozměr duchovní. To, že vlastně někdo přichází, že je třeba i oblečen za ty tři krále, tak ti koledníci vlastně navozují, připomínají ty moudré lidi, kteří hledali, kteří hledali smysl života, hledali Zachránce, ale připomínají taky, že ten Zachránce přišel. V tom, že vlastně ti koledníci přijdou, zazvoní a ten člověk jim otevře, tak první, co je, tak ti koledníci předávají zvěst. Ti koledníci jsou evangelisty, jsou apoštoly, kteří říkají: „Přišel. Přišel Zachránce. Přišel ten, komu ty, človče, můžeš svěřit svoje radosti, svoje bolesti, svůj strach, svoje obavy.“ To je první věc a to je nejdůležitější rozměr této akce.

Druhý ten rozměr je sociální, tak jako u každé té jiné sbírky, a sice že ten člověk, který je oslovený, si má uvědomit, že jsou tady lidé, kteří jsou na tom hůř než on. Ale první, první je právě to, že ti koledníci přinášejí tu zvěst, tu zprávu a takto vlastně rozdávají, takto jsou oni těmi, kteří nějakým způsobem roznášejí, rozšiřují zprávu o příchodu Ježíše Krista.

Bratři a sestry, od teď se budeme s Ježíšem setkávat v jeho slově, v jeho učení, ale nenechme zapadnout tu skutečnost, že Ježíš svoje veřejné působení začal tím, že se postavil mezi nás, mezi nás slabé a chybné lidi. Co může být výmluvnějšího?

Ježíš chce stavět na tom, co my zde uděláme

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.01.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,1-5](#); 2. čtení [1 Kor 12,4-11](#); evangelium [Jan 2,1-11](#);

Text, který jsme slyšeli, bratři a sestry, je pouze v Janově evangeliu. Ty tři ostatní ho nemají. A někdo se ptá, proč. Proč se tam mluví o nějaké svatbě? Ona to není jen tak nějaká svatba, není to jen tak nějaký div, není to jeden z divů, ale říká svatý Jan, že to byl počátek znamení a že tím Ježíš zjevil svou slávu.

Ono totiž zase se ukazuje, že i svatý Jan, než začal psát, tak velmi pečlivě utřídil všechny myšlenky, všechno to, co napsat chtěl. A i jeho evangelium má velmi pečlivě vypracovanou osnovu. A od začátku do konce tam můžeme nalézt stejné myšlenky.

Když bychom si vzali celé evangelium a četli bychom ho, tak začíná to vlastně tím prologem, kdy Jan mluví o tom, že Ježíš je Slovo poslané od Otce, Ježíš se nechá pokřtít v Jordánu od Jana Křtitele, postaví se mezi hříšníky, vyvolí si první učedníky, jde na svatbu a potom ještě to pokračuje tím, že vyžene z chrámu prodavače, obchodníky. Ježíš je tedy učitel, který učí jako ten, kdo má moc. Učí jinak, dává důraz na jiné věci, než na které dávali ostatní učitelé, ostatní rabíni.

V Janově evangeliu se taky dočteme, který den v týdnu byla ta svatba. Nevíme rok, nevíme měsíc, to není důležité. Důležitý je ten den. Kdy to bylo? V pátek. Ježíš začal svoje, řekli bychom, veřejné působení v pátek, zjevil svou slávu v pátek na svatbě v Káni Galilejské, a skončí svoje veřejné působení na Velký pátek na kříži, kdy opět zjeví svou slávu, svou smrtí zachrání. Ježíš vždycky pomůže. Od začátku do konce Ježíš pomáhá. Přišel proto, aby pomáhal.

Tento text, který se nám zdá tak milý, on milý je, je zase text, který má více rovin. Je možné tam rozjímat o úloze Panny Marie, protože jsou to poslední slova Panny Marie, která jsou zaznamenána v Písmu svatém. Potom Maria se objevuje v Písmu pod křížem, ve večeradle, kdy se modlí a očekává Ducha svatého, ale nemluví. Úkolem Marie nebylo učit slovy, to je úkol Ježíše. Jejím úkolem bylo, aby ona svým životem podporovala působení Ježíše, působení Vykupitele.

Je tam vidět její všímavost, ta její angažovanost. Maria vlastně v tu chvíli supluje to, co má dělat ten správce svatby. Ten správce svatby, netušíme, kde byl, co dělal nebo spíš co nedělal, protože on měl být ten, kdo si měl všimnout, že dochází víno, že nastává problém. Maria tu svatbu neorganizuje, nepořádá ji, ale angažuje se tak, aby pomohla. Angažuje se dostatečně dopředu, aby se problém nevyhrotil, aby vlastně se vyřešil, ještě než to začne být svým způsobem akutní.

Toto jsou všechno myšlenky, které jsou pro náš každodenní život. Jsme povoláni, pozváni k tomu, abychom žili podobně s otevřenými očima jako Maria. Každý z nás máme nějaký úkol. Nemáme všichni stejný úkol. Někdo víc mluví, někdo méně mluví, ale všichni máme nějakým způsobem toto dílo podporovat.

A potom dál se to dá rozvíjet z toho pohledu Starého a Nového zákona. Těch šest džbánů symbolizuje Starý zákon s jeho přikázáními, s jeho nařízeními, ale jsou prázdné, jsou vyschlé, protože tam něco chybí. Chybí tam láska, chybí tam ochota vyjít vstříc jeden druhému.

My se často díváme a říkáme si, proč je to tak těžké, proč ty národy nejsou ochotné vyjít jeden druhému vstříc, ale sami vidíme, když to domyslíme na tu nejspodnější úroveň, na úroveň, ve které žijeme, žijeme ve společnosti, která je velmi málo ohleduplná, žijeme ve společnosti, kde mnoho lidí vidí „to moje“ a dělám to, co je pro mě výhodné, a že to, co je pro mě výhodné, ubližuje někomu jinému, omezuje ho nebo podobně, tak to už vidí velmi málo lidí nebo tito lidé to vidět nechtějí.

A Ježíš právě přichází do této situace, kdy říká: „Já to naplním.“ Vlastně Ježíš, on to taky sám potom řekne: „Nepřišel jsem Zákon zrušit, ale naplnit.“ Tady to gesto naplnění těch džbánů vodou jakýmsi způsobem ukazuje, jak bude Ježíš dál fungovat, pracovat, postupovat. On nebude tvořit něco z ničeho, to bylo při stvoření, ale on chce stavět na tom, co my zde uděláme. Proto řekne těm učedníkům: „Naplněte ty džbány vodou.“ Bude stavět na tom, co oni udělali, na jejich spolupráci, na tom, že oni budou zapojeni. A takto Ježíš pokračuje. Začal a pořád takhle pokračuje i dnes. Chce stavět na tom, co my mu nabídneme.

Ten rozhovor mezi Ježíšem a Marií, který je přeložený: „Co mi chceš, ženo? Ještě nepřišla má hodina.“ Ve starých překladech je ten otazník až na konci. V té Mariině větě: „Už nemají víno,“ je prosba a je očekávání. I my často Ježíše prosíme, otázka zní, jestli očekáváme. Je to očekávání, které je otevřené. „Nemají víno, tak s tím něco dělej.“ My ve svých modlitbách často říkáme: „Ježíši, Bože, dělej tohle, tohle, tohle. Já to chci takhle.“ A když se to nestane, tak řekneme: „On mě nevyslyšel.“ Ale tady je to volné. Ona ví, že on pomůže. Jak to bude, to nechává na něm.

Nám se ta věta zdá jako odmítnutí. Není to odmítnutí. Je to věta, které nerozumíme příliš. Ti, kdo se v tom vyznají víc, tak říkají, že je to takové rčení, které je použito z diplomatického slovníku tehdejší doby. Víte dobře, že diplomaté mluví trochu jinak než obyčejní lidé. Vždycky to tak bylo a asi to tak bude. A tato věta v originále, když by se přeložila, tak zní: „Co je mě a tobě?“ Tomu už nerozumíme vůbec. Jednalo se o jakési vyjádření, o frázi, která byla vyslovena v okamžiku, kdy dva, řekněme třeba kmeny, spolu sjednali smlouvu a jeden z těch kmenů měl pocit, že ten druhý nedodržuje tu smlouvu. Sjednali jednání a to bylo zahájeno tady tou větou: „Co mě a tobě?“ Jinými slovy šlo o to vyjasnit si, kdo se k čemu zavázal, kdo má jaká práva a jaké povinnosti. A Maria ví, že Ježíš ji neodmítá, protože říká těm služebníkům: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ A Ježíš touto větou, která je pro nás těžko pochopitelná, vlastně říká: „Já vím, proč jsem přišel. Já vím, jaké závazky mám vůči vám.“ Otázka by byla další, jestli my víme, jaké závazky máme vůči němu.

Ale tak, bratři a sestry, celé vlastně to vyprávění na konci končí tím, že se debatuje o tom, co to znamená. Ten samotný zázrak není nijak popsán. Ale je popsáno právě, co to znamená. Co se stalo, co tím zázrakem Ježíš udělal? Zachránil štěstí, zachránil radost, zachránil veselost těch svatebčanů. Svatba není všední den, ale radost, veselí jsou hodnoty, nad kterými někdo mávne rukou. Nejde o život. Neuzdravil vážně nemocného, neudělal to v chrámu, neudělal to v synagóze. Někde doma? Bylo to vlastně v novém domě těch novomanželů. Pro Ježíše to bylo důležité. Pro něho byli důležití ti lidé, kteří byli kolem něho. My je neznáme jménem. Ale můžeme oprávněně předpokládat, že jsme pro Ježíše důležití. Tak jako byli ti lidé důležití tenkrát pro něho, jsme i my důležití teď pro něho. A i my si máme položit otázku: „Co to pro mě znamená, co z toho vyplývá pro mě, že Ježíš přišel, že ho znám, že vím, že se o mě stará, že se k němu hlásím“, a tak dál.

Bude to pokračovat tím, že Ježíš vyžene z chrámu všechny ty obchodníky, všechny ty prodavače, protože on chce ukázat a chce říct: „Skutečná hodnota náboženství nespočívá v tom, že někdo prostřednictvím toho náboženství získá nějakou výhodu, domůže se nějakého postavení, bude ovládat někoho, to v žádném případě. Ale jde tady o to vytvořit úplně jiné vztahy, úplně nové vztahy, které jsou právě v Písmu svatém velmi často přirovnávány ke vztahu muže a ženy, ke vztahu ženicha a nevěsty, kdy Ježíš říká: „Já přicházím jako ženich. Vy jste moje nevěsta.“ Všichni ti, kteří tam byli. A toto platí, bratři a sestry, tak o nás.

Takže když budeme prožívat všední dny, budeme v práci, ve škole, tam kam nás naše povinnosti zavedou, vzpomeňme si občas na tento velmi milý úryvek. Ježíš přijme i naše pozvání, tak jako přijal pozvání na svatbu v Káni Galilejské. To slovo kána znamená získat. Tím, že pozveme Ježíše do svého života, neskutečně moc a moc získáme. Nezapomeňme na to.

Bůh nám nabízí ukazatele cesty

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.01.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Nech 8,2-4a.5-6.8-10](#); ž. [Žl 19](#); 2. čt. [1 Kor 12,12-30](#); evang. [Lk 1,1-4; 4,14-21](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení nám vypráví o tom, jak Izraelité slavili při bohoslužbě Nový rok. Je to popis oslavy, která proběhla, když se vrátili z babylónského zajetí, a podle této oslavy potom vlastně se začla utvářet bohoslužba v synagóze, kde každou sobotu Izraelité předčítají z Písma, z těch knih, kterým my vlastně říkáme Starý zákon.

Takovou hlavní částí slavení této bohoslužby bylo opakování textu Smlouvy, a do toho patří především Desatero. A také do té novoroční bohoslužby patřil žalm. Žalm, který má v našem číslování číslo 19, a my jsme z něho zpívali druhou polovinu. V té první polovině tady tohoto žalmu ten žalmista říká, že když se člověk podívá kolem sebe, tak všechna ta stvořená díla, ty stvořené věci, že umožňují člověku, aby za nimi viděl tvůrce, aby se ptal, kdo to udělal, odkud se to vzalo a takhle.

Taky zdůrazňuje a říká, že žádná z těch stvořených věcí není Bohem. On tam totiž vypichuje z těch všech věcí Slunce, a jak víme, v té době Starého zákona mnoho národů Slunce uctívalo jako boha. Žalmista říká: „Ne. Je to stvořená věc, stvořené těleso, které dostalo tu zvláštní výsadu, že umožňuje vlastně člověku, aby tady žil na této zemi, dává světlo, dává teplo.“ A k tomu Slunci přirovnává žalmista Boží předpisy. Říká: „Není to nic, co by člověka svazovalo, není to nic, co by člověku bralo svobodu, ale spíše jsou to takové ukazatele na životní cestě člověka.“ Tak by to samozřejmě mělo být, ale bohužel taky víme, že se to může stát, když lidé k tomu začnou přidávat svoje nějaké výklady, názory a takhle. Stalo se to vlastně později v té rabínské tradici, že z těch předpisů, které měly být pomocníky, tak se z toho stala taková vlastně, řekli bychom, těsná soustava nařízení, příkazů, zákazů, v které už se málokdo vyznal, a lidé to začali brát jako něco, čeho je potřeba se zbavit.

Nedávno jsem četl takovou anekdotu, že v jedné zemi v současné době proběhlo referendum o tom, jestli Desatero ještě platí a jestli tedy nějak to neodložit. A tak přicházely různé názory, návrhy, které přikázání vyřadit a takhle. Že třeba to třetí, že v neděli ráno je potřeba se vyspat, tak zrušit ty bohoslužby. Potom zas je potřeba taky něco udělat, tak že bychom odstranili ten sváteční klid. A tak ke každému přikázání bylo něco a v podstatě všechny postupně vypadly a zůstalo čtvrté, že jo, cti svého otce i svou matku. A nakonec někdo říká: „Ale ona by stačila ta druhá půlka: Aby nám bylo dobře na zemi.“

Bratři a sestry, všechny ty texty, které jsme dnes slyšeli, nám chtějí říct: „Aby nám bylo dobře na zemi, tak je potřeba pro to něco udělat. A to co nám nabízí Bůh, jsou právě ukazatele cesty.“ A Izraelité si to připomínali každý Nový rok. Ještě bych možná měl říct, kdy slavili Nový rok. Bylo to z našeho pohledu na podzim při podzimní rovnodennosti. A tady při té podzimní rovnodennosti oni to prožívali, řekli bychom, viditelně. Jeruzalémský chrám byl postavený tak, že o té rovnodennosti Slunce vycházelo opravdu na východě, a když otevřeli dveře do svatyně, tak to vycházející Slunce, jeho paprsky se dostaly až dovnitř. Prožívali to tedy i tady tímto vjemem zrakovým, aby si uvědomili: „Ano, Bože, to co ty pro nás děláš, to co nám říkáš, je něco, co je pomocníkem pro náš život. A my si to teď tady v tom novém začátku chceme připomínat.“ A o tomto právě mluví ta druhá polovina žalmu 19, kterou už jsme zpívali. Ale posuňme se k evangeliu.

Svatý Lukáš je učedníkem a už je ale učedníkem třetí generace. První generace, to jsou apoštolové, druhá generace, třeba bude v příštím týdnu památka biskupů Timoteje a Tita, a potom je třetí generace, kterou vlastně my už víceméně neznáme. Tito lidé, kteří se přidali, kteří přijali křesťanskou víru, z nich nikdo neznal Ježíše, a málokdo z nich měl třeba i tu možnost setkat se s někým z apoštolů, tedy s těmi očitými svědky. A tito lidé byli docela unavení. Oni zažili už taky několik pronásledování a tito lidé se ptají a říkají: „To, čemu věříme, to co jsme přijali, je to skutečně tak pevné? Je to tak pravdivé, že za to třeba máme při tom pronásledování položit život? Zaslouží si to naši takovouto plnou důvěru a plné nasazení?“

A svatý Lukáš celým tím evangeliem, celým tím dílem chce říct: „Ano.“ A tak Lukáš začíná to svoje vyprávění o Ježíšovi tím, že vysvětluje motivy, důvody, proč to sepsal, a chce říct, že víra, naše víra, není nějaká povídačka, ale je to příběh, který lze zasadit do konkrétních míst, lze k tomu přiřadit nějaké konkrétní datum, a jsou to události, které se staly. Není to, jak se říká, žádná báje nebo něco takového. To jsou konkrétní události, kterým můžeme říkat i události historické.

A svatý Lukáš říká, že to chtěl všechno sepsat uspořádaně. Mnozí lidé říkají, že Lukáš je první křesťanský dějepisec. Bere to takto uspořádaně, jak to šlo za sebou. Ano, je pravda, že o toto hledisko Lukáš sleduje. Několikrát se sice spletl, ale to není to podstatné. Pokud jde o to uspořádání, tak Lukáš to chce vysvětlit v souvislostech. On se nezastaví u toho, že by podal třeba jednotlivé Ježíšovy výroky, to dělá Matouš. Ale Lukáš chce podat souvislosti. Chce ukázat, že to do sebe zapadá. Asi tak, jak kdybychom vzali klasické hodinky a otevřeli je, tak bychom viděli, že v nich je spousta koleček, které do sebe zapadají, a souhrou tady těch koleček ty hodinky fungují.

Ale Lukáš taky ještě říká: „Nejde jenom o to, že Bůh tady něco nabízí. Jde o to, jak ty se, člověče, k tomu postavíš.“ On celé své dílo adresuje člověku, kterému říká Theofil: „Vážený Theofile,“ některé překlady říkají vznešený. Česky se to překládá jako Bohumil. Tady toto řecké jméno Theofil může být jméno konkrétního člověka, anebo to může být jméno symbolické. Toto jméno lze totiž přeložit dvěma způsoby. Theofil totiž může být ten, kterého miluje Bůh, Bůh má rád někoho, anebo Theofil je člověk, který má rád Boha. Oba výklady jsou možné, obě interpretace přicházejí v úvahu, a proto se zdá, že je to jméno symbolické, kterým Lukáš pojmenovává všechny čtenáře svého díla a chce říct: „Každý z vás si má uvědomit, že je Theofilem, že je milovaný od Boha, a má být Theofilem, tím, kdo miluje Boha.“ A s tímto rozpoložením, s tímto vědomím potom není Lukášovo dílo nějaký spis, ale je to evangelium, zvěst o záchraně, zvěst o nabídce Boží pomoci. Je to zase další ukazatel na naší životní cestě.

Ježíš, když přišel do Nazaretu, začíná svoje působení, tak přečte část z knihy proroka Izaiáše, které se říká Vyhlášení milostivého léta. O milostivém létu měly být odpuštěny dluhy, propuštěni otroci, měly být vráceny věci, které byly takzvaně dány do zástavy, a měly se upravit, urovnat vztahy. Tak to být mělo. Mnohdy to tak nebylo. A Izraelité se ptali i v době Ježíšově: „Platí ještě milostivé léto?“ A když tedy Ježíš to přečte, posadí se, tak oni čekají, že to bude nějakým způsobem komentovat, vysvětlovat, a on jedině, co řekne, tak řekne: „Dnes se naplnilo to Písmo.“ Tedy jinými slovy: „Toto slovo pořád platí.“ Bůh si za svým slovem stojí. Jde o to, aby vy jste si stáli za tím svým a abyste to přijali.

Bratři a sestry, prožíváme různé začátky, malé i velké, začátky roku, začátky pracovního týdne, začátky toho, kdy začínáme něco stavět, něco budovat, ale i děláme ty začátky malé. Při všech těch začátcích bychom měli prosit Pána, aby s námi byl a aby to, co začínáme, abychom to dobře dělali a abychom to s jeho pomocí také dovedli do zdárného konce.

Věříš, že to můžu udělat?

P. ICDr. Mgr. Karel Orlita, soudní vikář

31.01.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Jer 1,4-5.17-19](#); ž. [Žl 71](#); 2. čt. [1 Kor 12,31-13,13](#); evang. [Lk 4,21-30](#);

Moji drazí bratři a sestry, vidím nedávno narozené děti Boží, odešly do sakristie, a my, co jsme se narodili trošku dřív jako děti Boží, jsme tady zůstali, abychom si poslechli ze stolu slova Božího to, co nám dnes chce říct Ježíš.

Slyšeli jste to evangelium, bylo tomu rozumět? Shrneme si to trošku, co se tam vlastně děje dneska, o čem jsme četli? Ježíš přijde do svého města Nazareta. Předtím byl v Kafarnaum, kde udělal mnoho zázraků. Lidé se na něho tlačili, mnozí byli uzdravováni, byli vyháněni zlí duchové z posedlých, dokonce byli uzdravováni ti lidé tak, že jenom co stín, jak říká na jiném místě evangelista, dopadl na nemocné, byli uzdravováni, nebo žena, která trpěla krvácením, se dotkla lemu jeho šatů a byla uzdravena. Staly se tam velké věci.

Ježíš se vrátí domů do synagogy, to znamená do modlitebny, kde se modlili, a tam vlastně říká: „Všechno se vlastně naplnilo,“ ale oni tomu nerozumí. Pro ně je těžké přijmout Ježíše, těžké přijmout, že ten, který vzešel z jejich řad: „Není to snad syn Josefův?“ doslova čteme, že tento dělá tyto velké věci. Vždyť přeci oni ho znají, oni o něm vědí. Ne že by snad věděli něco špatného, ale jednoduše jejich srdce je uzavřené. Pro ně to, že to je někdo z nich, dělá nějaké tyto věci a možná i někdo mohl myslet: „Dobře, Ježíši, a neměl bys ty zázraky na prvním místě udělat tady pro nás v Nazaretě? A potom až někde jinde? Neměli bychom snad my mít přednost, nárok na tvoje divy? Nemělo by se snad stát toto naše místo tím poutním místem, kde budou mnozí přicházet a my z toho třeba můžeme mít i nějaký prospěch potom?“

Ježíš ale, to si všimněte, nejde proti nim. Neřekne jim: „Vy zatvrzelí. Vy tak uvažujete! Vy jste takoví nebo makoví.“ Ježíš jim ukazuje pro jejich dobro to jejich zavřené srdce, tu zatvrzelost tím příkladem, který se stal v době Eliášově. Byla to vdova ze Sarepty v Sidónsku. Nebo v době Eliseově potom malomocný, který byl uzdraven. Tedy to byli všichni ti, kteří byli odněkud odjinud, ne z Izraele.

A proč to všechno, co je poselstvím této věci? No, Ježíš hovoří o tom. On říká nebo evangelista říká: „Nemohl jsem udělat zázraky, protože nebyla víra.“ Tak Ježíš, když uzdravuje, když koná zázraky, když dělá znamení, se táže po víře těch lidí: „Věříš, že to můžu udělat?“ A pak Pán může konat.

A to je otázka na nás. Jaká je naše víra? Je opravdu naše víra otevřená pro Boha, pro něho? Anebo naše víra je více víra v nás samé, to znamená naše představy, naše uvažování? Ježíš nemůže udělat zázrak, Bůh nemůže udělat zázrak, nemůže udělat zázrak jenom proto, aby vyřešil naše problémy, aniž my bychom se chtěli obrátit. Bůh nedělá nějaké zakázky. Bůh, když koná znamení, dělá to proto, abychom se obrátili.

A kdo se nemohl obrátit, kdo odmítal obrácení? No, častokrát, jak čteme v Písmu svatém, to byli farizeové a učitelé Zákona, kteří pohlíželi na Ježíše s jakýmsi posouzením, co bude dělat. Bude dělat nějaké zázraky? Dokonce potom se uradili, že ho zabijí. Tedy Ježíš potom k nim hovořil zcela jasně. Jim vytýkal jejich zatvrzelé srdce. Pro zatvrzelé srdce Ježíš nemohl udělat zázraky, mnohé zázraky nemohl udělat v Nazaretě.

A teď se zeptáte, co to je to zatvrzelé srdce? Copak my máme zatvrzelé srdce, my kteří jdeme do kostela, kteří se třeba i něco pomodlíme, kteří něco dobrého uděláme? Možná bychom řekli, no zatvrzelé srdce, to mají ti teroristé, ti kteří chtějí zlo, ti kteří zabijí, ti kteří kradou, ti kteří dělají nevim jaké zlo, ti mají zatvrzelé srdce.

Nemylme se, moji drazí, i nás se dotýká toto evangelium. Každý z nás má někde kousek oné zatvrzelosti, která spočívá v čem? Spočívá v nelásce, v nepřijetí Božího slova, které jako semínko, jež je zasazeno do země a z kterého všechno vyrůstá. Ta zatvrzelost často je obsažena v našem způsobu myšlení, uvažování, v našich, jak se moderně používá, v našich stereotypch nebo v našich standardech, které máme. Oni měli tito v Nazaretě také svoje uvažování a nebyli to lidé

nějak špatní. Byli zbožní, šli vlastně do synagógy, byli tam, a přesto Ježíš jim ukazuje na jejich zatvrzelost, na jejich neschopnost přijmout něco nového.

Tady tato zatvrzelost častokrát spočívá u nás v malých věcech. Častokrát je to náš žebříček hodnot, který jsme si vytvořili v našem životě. A pak se ptáme: „No, jak je to možné, že nemám dostatek času na modlitbu nebo na to, abych měl čas pro nějakého bližního,“ manželka pro svého manžela a obráceně. Nebo třeba v rodině vůči rodičům nebo rodiče vůči dětem. Jak je to možné, že to takto mám?

A tady odtud vychází právě ta otázka, jaká je tvoje priorita? Jestliže člověk si dá na první místo Boha, modlitbu, povinnosti, které má, tedy závazky, které má vůči Bohu, a potom vůči bližnímu, které vychází z jeho stavu, jistěže v člověku se všechno uspořádá a potom člověk je otevřený vůči slovu Božímu a jistě nemá zatvrzelost. Zatvrzelost znamená dát si priority věcí, osob podle svého já. Mně teď v této chvíli vyhovuje, pro mé já, mně dělá dobře se dívat třeba na nějakou televizi nebo odpočívat, spát. Je to moje já, pro které dělám, a tedy to je to nejdůležitější v té chvíli a už nemyslím na to, nevidím vůbec to, že třeba manžel, manželka potřebuje nějak pomoci s dětmi nebo někdo jiný potřebuje pomoci. Ne, to přední se stává potom to moje já, moje uvažování. A v tomto, moji drazí, spočívá ona zatvrzelost, kterou máme obrátit.

Kdy? No, máme to udělat hned, co nejdříve. A zvláště v tomto roce Božího milosrdenství, v roce velkých milostí, v jubilejním roce, který je rokem výzvy k obrácení. Někdo uvažuje a myslí, setkávám se s takovým názorem a pohledem, jak se na nás lidé obracejí na biskupství v tom smyslu: „Aha, milosrdenství? To je něco, jako je amnestie, třeba prezidentská.“ Prostě se dá amnestie, otevrou se brány věznice, ti kteří tam jsou uvězněni, odejdou pryč. Ale chápejte, u amnestie se nikdo neptá, zdali ten člověk, který tam byl uvězněn, se obrátil. Když byl zloděj, zdali si udělal to předsevzetí a rozhodl se, že už nebude krást. Nebo když byl vrah, že už nebude vraždit. Když někdo lhal, klamal, falšoval nějaké listiny, tak že už to nebude dělat. Nikdo nepochybuje o platnosti amnestie, když tito lidé nezměnili svoje jednání. Nakonec častokrát mnozí z nich se znovu vrátí do té věznice.

Toto není rok milosrdenství, který vyhlásil papež František. Milosrdenství v sobě zahrnuje ono obrácení. Bůh může prokázat milosrdenství, milosrdenství je činná láska z Boha, je to slitovná láska, konkrétní láska k nám na základě našeho obrácení, na základě toho návratu, toho kroku, který spočívá v tom, že člověk vyzná, vidí, co udělal špatně, lituje toho a dá si předsevzetí už to nikdy více nekonat.

Tedy jakmile člověk udělá jenom malinký krůček tohoto obrácení, má být malou lítost, Bůh ho zahrnuje velikou milostí a milosrdenstvím. Ale musí být udělán tento krůček.

Víte, je to něco podobného, já to přirovnám k takové věci nedaleko odtud. Není to zas tak daleko, je to elektrárna Dukovany. Hovoří se o ní i ve zprávách, jsou tam reaktory, vyrábí se tam mnoho elektřiny. Stálo to mnoho, a mnoho techniků obhospodařuje celou tu elektrárnu, jsou zavedena různá vedení, ale uvažujte o tom. Kdyby vy jste ve svém domě nezmáčkli ten jeden vypínač, tak co pomůže tomu, že tam je elektrárna, že je tam elektrické vedení, že jsou další a další věci udělány. Když vy nezmáčknete ten vypínač, tak se v té místnosti nerozsvítí.

Bůh je, obrazně řečeno, chápejte to analogicky, Bůh je ona atomová elektrárna Boží milosti, Božího milosrdenství. Bůh udělal na kříži všechno. Získal pro nás spásu. Tedy, že jsme se stali dětmi Božími, že nám zasloužil Nebe a jsme dědici Nebe. A že nám dal všechny Boží milosti, dal nám dary Ducha svatého. On udělal tolik. Můžeme se zeptat, co by Ježíš ještě měl udělat jiného navíc? Udělal všechno, ale je to tvoje rozhodnutí, tvůj akt vůle, tvoje obrácení. To je to malinko, to zmáčknutí toho jednoho vypínače, který rozsvítí něco velkého a krásného.

A v tomto světle víry potom my vidíme, tak jako když rozsvítíme v místnosti, tak vidíme tu krásu, která tam je. Můžeme se radovat z toho, co tam je, můžeme v té místnosti něco dělat, můžeme se tam s někým setkat. Pokud tam máme tmou, jak těžko se žije.

Jistě, ano, jsou ti, kteří se bojí a nechtějí vyznat svůj hřích a bojí se toho, co udělali, a proto utíkají od světla. Nechtějí žít ze světla. Je to Ježíš, který je světlem světa. O tom píše apoštol Jan ze začátku svého evangelia, ti kteří světlo nepřijali, kteří unikají proto, že by poznali a museli by se obrátit. Ale my, když uděláme tento krůček obrácení, tento krůček lítosti, tak se v našem životě, v našem srdci rozsvítí. A prosím vás, nebojte se toho, že uvidíte něco nedokonalého, neuspořádaného, tak jako když my rozsvítíme v místnosti a uvidíme: „Aha. Jo, tamhle má prach,

támhle to nemá správně vymyto v tomhle tom koutě, támhle má nepořádek ve skříni,“ nebojte se toho, protože je to Ježíš, který vám dává toto světlo, abyste to mohli uspořádat, ale on vám také dává milost k tomu, abyste to mohli udělat. Copak my můžeme udělat něco bez něho? On to říká zcela jasně: „Beze mě nemůžete udělat nic.“ Jak bychom mohli být ve světle, jak by tam mohlo něco svítit v té místnosti našeho srdce, v té komůrce našeho srdce, jak bychom mohli s něčím pohnout, když by to nebylo z Boží milosti. Ale důležitý je ten krok. Říci: „Ano, v tom či onom jsem neuspořádaný, v tom či onom v minulosti dával jsem prioritu něčemu jinému, svému pohodlí, svému já, svým zvykům, svým způsobem smýšlení, nevím čím vším ostatním.“ To uvažujte vy, vy rozjímajte o Božím slově, které jsme slyšeli. Ale od této chvíle dám přednost, dám na prvé místo Ježíše.

Víte, papež František nás všechny vyzval k tomu, abychom se stali, a to neuhádnete, abychom se stali revolucionáři. Nemáme ovšem vzít nějaké červené prapory a jít tady do ulic, nějaká mávátka nebo něco křičet někde. Ne, takoví revolucionáři nemáme být. On řekl papež František, že máme být revolucionáři něhy. Co to znamená? On to vysvětluje. Říká, že když ještě byl kardinálem a byla synoda biskupů, tak o tom hovořil, že Bůh nás miluje něžnou láskou. A nějaký spolubiskup mu řekl: „No, není moc vhodné používat tento název, někdo by tomu mohl špatně rozumět.“ A on to vysvětluje: „Ano, je to tak, že Bůh nás miluje láskou otcovskou, ale také láskou mateřskou.“ A právě ten aspekt mateřské lásky, která je v Bohu, to je ona Boží něha, se kterou přichází k nám.

A co to je, tato něha? Tady máme maminky, vy jste mnozí otci, matkami. Maminka rozumí dítěti. Ještě dítě neumí hovořit, ale v té své něžnosti, v tom svém vcítění se rozumí tomu, co to dítě potřebuje. A tak to vlastně udělá. Papež František říká: „My jsme pozváni v roce milosrdenství být těmi, kteří mají něhu vůči Bohu, ale i vůči bližnímu. To znamená, že se vcítí do toho druhého. Toto je důležité, vcítit, že já neuvažuji a nedívám se na toho druhého podle mé mentality, podle toho, jak já to mám nastavené, podle toho, jak já to vidím, jak bych já jednal. Ale vstoupím do toho druhého. V psychologii se tomu říká empatie. Ale chápejte, v náboženském rozměru já vstoupím do toho druhého: „Proč ten druhý tak uvažuje, proč on takto jedná?“ A potom, když mám tuto lásku, tuto něžnou lásku vůči druhému, tak zároveň rozumím, protože Bůh má tuto něžnou lásku vůči nám. Že ji necítíš? No, to není vina Pána Boha. To, že nevnímáš útěchu z jeho strany, je právě plodem tvého zatvrzelého jednání, tvého myšlení, tvých způsobů, tvého očekávání, které sis vymyslel, vysnil a které Bůh ti nechce brát, protože kdyby ti udělal třeba ten zázrak jako objednávku, jako zakázku, tak by tě to spíš od Boha odvedlo, než přivedlo. Proto Bůh čeká na tvoje obrácení a Bůh je do tebe zamilovaný, jak o tom hovoří apoštol Pavel velmi krásně ve čtení. Bůh je do každého z nás zamilovaný, do mě zamilovaný, do tebe, do tebe, do tebe. Do každého z nás je osobně zamilovaný. A čeká na to, že my otevřeme své srdce, abychom vnímali útěchu jeho lásky. A když on se dotkne právě našeho srdce svojí něžnou láskou, jak potom budeme schopni tuto něžnou lásku dávat ostatním? Už nemyslete ze své pozice, ze svého stupínku, ze svého piedestalu, být někde nad někým. Ale opravdu pokorně vstoupíme do území toho druhého, jak o tom hovoří papež František, když říká: „Před druhým člověkem, před jeho svědomím se musím zout. To je posvátná půda toho druhého.“

A kolik je to, moji drazí, hříchů proti lásce. Kolikrát jsme kritizovali, posuzovali, porovnávali, kolikrát jsme si vytvořili předsudky, předpojetí. Může Bůh hovořit k těm, kteří mají předsudky, vůči Bohu a vůči bližnímu? Ne. Ale to všechno můžeme změnit. Máme ještě dost času v tomto roce milosrdenství, abychom na tom zapracovali. A Bůh nám k tomu dává svou milost. A já vám to přeji, aby se vám to podařilo, abyste řekli na konci roku milosrdenství: „Ano, Bůh nám dal milost. My jsme změnili svůj život.“ Ne, že byl rok: „No, něco bylo, my jsme to prožili. A už zase to není.“ Pak zase řekneme: „Škoda, mohli jsme to lépe využít.“ Ne, teď je ta doba milosti, teď je ten den, čas spásy. Jdeme ke Kristu a Bůh to v nás pěkně všecko narovná, ale budme pokorní, budme pokorní.

Pochválen buď Ježíš Kristus.

Život je dar, který jsme dostali a který máme rozvíjet

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.02.2016 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Uvedení Páně do chrámu

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mal 3,1-4](#); ž. [Žl 24](#); 2. čt. [Žid 2,14-18](#); evang. [Lk 2,22-40](#);

Bratři a sestry, dnešní svátek nám předkládá, řekli bychom, několik způsobů života. Je možné žít různým způsobem. V podstatě, řekli bychom, že ten způsob života odpovídá tomu, co si člověk zvolí jako cíl. Způsob života je třeba vlastnit věci nebo vládnout lidem. Nebo způsob života může být, jak jsme to slyšeli tady u Simeóna, to je očekávání.

Druhý, opačný takový způsob života je rezignace. Nic, já nic nečekám. Simeón očekává a prožije takto celý život. Je to vlastně očekávání, které bychom označili jako takové aktivní. Slyšel vnučnutí, přišel. To nebylo tak, že on by se tam náhodou jaksi octl, ale musel pro to taky něco udělat.

Dalším způsobem života je ten způsob života, jakým žila ta prorokyně Anna. Je to život oběti a modlitby, my bychom asi řekli tak nějak vznešeněji, darování se. Ona darovala svůj čas vlastně někomu. Svým způsobem ona v těch modlitbách prosila právě za celý izraelský národ. Tedy darování svého času, darování svých schopností, svých možností někomu. To je způsob života.

No, a konečně ten způsob života, taky tady z toho vyplývá, způsob života, kterým bude žít Ježíš, Vykupitel, Zachránce. Je to respekt, respekt k tomu, co tady bylo. Jeho matka Maria a jeho pěstoun Josef přicházejí, aby si připomněli událost, která se stala před několika tisíci lety, kdy ti prvorození izraelští synové byli zachráněni na rozdíl od prvorozených egyptských synů, kteří při poslední egyptské ráně zahynuli. Tady tato připomínka chtěla nějak upozorňovat Izraelity na to, aby způsob života, který budou žít, aby si uvědomovali, že život je dar. Že život je dar, který jsme dostali a který máme rozvíjet. A z tohoto způsobu života není vyňat ani Boží Syn. Boží Syn respektuje tady toto a právě v tomto momentě se jaksi poprvé ukazuje jeho poslání. Přišel, aby dal život. Aby dal život nám. Přišel, aby žil ten život na této zemi naplno. Přijmout život jako dar a tento dar rozvíjet.

Bratři a sestry, myslím si, že jsou to myšlenky velmi hluboké a že by bylo dobré nad nimi čas od času rozjímat. Celé to vyprávění, které je poměrně dlouhé, najdeme pouze v Lukášově evangeliu ve druhé kapitole. My to slyšíme tady v kostele jednou za rok, ale bylo by potřeba se tady na tu mozaiku těch způsobů života podívat. V podstatě jsou nám tady předkládány samé kladné vzory. I když je tam jeden vzor, který bychom mohli označit jako takový záporný. Jaký? No, to jsou ti lidé, kteří chodí kolem. Kolem Marie, Josefa, kolem Simeóna, kolem Anny. Anna jim vypráví o tom všem a oni nereagují. Oni jsou apatičtí. Je to nezajímá. I to je zase jeden z těch způsobů života, který nechceme si vybrat. Chceme si vybrat to, co nám nabízí ty kladné vzory, Annu, Simeóna, Marii, Josefa, Ježíše. A v našem životě to bude tak, že někdy si budeme víc připadat třeba jako ta Anna, někdy víc jako Simeón, někdy víc třeba jako ten Josef, které v evangeliu pouze jedná, ale nic neříká. To nevádí. To nevádí, ale jde o to vždycky, abychom se snažili připodobnit se k někomu z těchto lidí, o kterých jsme tady četli. Potom budeme na konci svého života moct možná v uvozovkách, nebo možná i doopravdy, možná obrazně zazpívat podobný chvalozpěv jako Simeón. Budeme moci říct: „Můj život byl naplněný. Ty jsi ho, Pane, naplnil něčím dobrým, něčím krásným. Děkuji ti za to.“

Ted' nevím, je to takové trochu nepatřičné. Říkal jsem nedávno vlastně tady, že víme, že svatý Lukáš několikrát v evangeliu něco neuvádí přesně. A to je třeba tady situace toho dnešního úryvku, když on tam píše, vrátili se do Galileje, do svého města Nazareta. Ne. Přišli tam z Betléma a vrátili se do Betléma. Protože teprve potom utíkali do Egypta. Ale toto nevádí. Toto je taková, řekli bychom, okrajová záležitost. Důležité je právě to, že Ježíš od začátku svého života oslovoval lidi, táhl k sobě lidi a my chceme patřit mezi tyto lidi, kteří jsou nějakým způsobem osloveni a přitahováni k Ježíši.

Zajed' na hlubinu a spust'te sítě!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.02.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 6,1-2a.3-8](#); 2. čtení [1 Kor 15,1-11](#); evangelium [Lk 5,1-11](#);

Bratři a sestry, právě z dnešního evangeliálního úryvku se vžil obraz nebo obrat, že se o církvi mluví jako o lodi, o lodičce, která se nějakým způsobem někdy vznáší, někdy zmítá ve vlnách, někdy pluje po klidné hladině. Je tím myšlena námaha apoštolů, kteří nic nechytli, je tím myšlena přítomnost Ježíše, který je blízko právě nám, když se nějakým způsobem potýkáme s něčím, co třeba i nemůžeme ovlivnit. Oni udělali všechno pro to, aby nachytali ryby, a nepodařilo se. A cítili se špatně, cítili se nějakým způsobem zbyteční. Rybář, který nepřinese domů úlovek, tak to je samozřejmě špatně. Vyšlo to naprázdno, ta námaha. A my si máme uvědomit, že Ježíš je s námi i právě tady v těchto těžkých chvílích. Je s námi a posunuje nás blíž k sobě právě v těchto těžkých chvílích.

Když se podíváme na obě ty povolání, proroka Izaiáše a prvních apoštolů, tak tam vidíme mnoho znaků společných, ale v něčem se to i různí. Tak první třeba, v čem se to různí, je to, že kdy byl povolán prorok Izaiáš, víme úplně přesně na den. Bylo to v roce 740 před Kristem, kdy zemřel král Uziáš, a bylo o slavnosti Nového roku. Jim splývalo to, co bychom označili jako občanský, a řekli bychom náboženský, dnes my používáme termín církevní rok. Pro ně to byl začátek, nový začátek a oni to slavili.

Kdy byl povolán Petr a ostatní, nevíme. Je zajímavé, že Lukáš toto nějak nezmiňuje – Lukáš, který si dává tu práci, aby hodně věcí zařadil v té časové ose. Co právě spíš Lukáš zmiňuje víc a co je tam důležitější, není kdy, ale kde.

Abychom to pochopili, vraťme se k proroku Izaiášovi. Ten Nový rok slavili Izraelité vždycky velmi, nechci říct okázale, ale ta slavnost byla taková bohatá. V době před exilem vynesli z velesvatyně Archu úmluvy, obešli s ní celý Jeruzalém a slavnostně potom tu archu vnášeli dovnitř do místa, kde jinak byla uložena. A při té příležitosti otevřeli všechny dveře, rozhrnuli všechny ty opony, takže i lidé, kteří stáli na chrámovém nádvoří, viděli až dovnitř do velesvatyně. Po exilu už se to nedělo. Tam už ta vlastně bohoslužba byla taková víc uzavřená, protože už teda taky neměli archu.

A mezi těmi lidmi, kteří stojí někde na tom nádvoří, je Izaiáš. Je to člověk, který je jeden z davu. Mohl by si připadat ztracený, mohl by si připadat bezcenný, a do tohoto okamžiku přichází jeho povolání za proroka.

Petr, nebo v tuto chvíli je to pořád ještě Šimon, jeho bratr Ondřej, Jakub, Jan si připadají taky bezcenní. Vrátili se bez úlovku. Nebude co prodat na trhu, budou muset buď sáhnout do úspor, nebo si někde něco vypůjčit, aby nakoupili potraviny pro rodinu, aby jejich rodiny měly co jíst. Nic nepřivezli, nesplnili úkol, který se od nich očekával, i když udělali všechno, co mohli. A v tuto chvíli k nim přichází Ježíš, aby je povolal. Oni to ještě neví, ale Ježíš přichází na to místo, kde oni žijí, kde oni pracují. Přichází do všedního dne.

Práli sítě. Nebyl žádný svátek. Kdyby byl svátek, tak by nesměli pracovat. Izaiáš je povolán v Chrámě o velké slavnosti. Petr a ostatní jsou povoláni na místě, kde žili, ve všední den. A jsou povoláni, aby byli s Ježíšem.

Izaiáš má vidění – vidění, které napřed má v sobě složku obrazu, to je to, jak my si to často představujeme, ale za chvíli ten obraz je překryt nějakou mlhou, nějakým dýmem a od toho okamžiku Izaiáš už je v kontaktu se svým Bohem skrze hlas. Jestli si pamatujete, tak jsme o tom nedávno tady mluvili. My, když mluvíme o vidění, tak právě máme na mysli především obraz. Ale většina vidění ve Starém zákoně byla přes zvuk, přes slovo, přes nějaké poselství. A takhle je to i u těch velkých proroků.

U Petra a ostatních apoštolů není nic takového. Naopak je tam Ježíšova prosba, aby ho vzali na loď, aby se posadil, aby odrazili. Svatý Lukáš celý ten příběh začíná, když Ježíš stál u Genezaretského jezera. Může nám to připadat jako podrobnost, která je tam uvedena zbytečně, ale není zbytečná. Když Ježíš stojí nebo když kdokoliv z nás stojí někde, tak si můžeme vybrat, kam půjdeme, můžeme se rozhodnout, doleva, doprava, dopředu, dozadu. Mohu změnit to rozhodnutí,

ten úmysl. Mám naprostou svobodu. V okamžiku, kdy si Ježíš sedne k Šimonovi do lodičky, tak se té svobody zbavuje a jeho život je svázán s těmi na té lodi. Ježíš se bude pohybovat tam, kam oni budou řídit tu loď.

Svatý Lukáš chce sdělit tady tu důležitou podrobnost, že Ježíš je ten, který se přidává k nám. On omezí sám sebe, aby mohl být s námi, aby mohl jít s námi tam, kam my půjdeme.

Když se rozjímá o víře, když jsme o ní rozjímali nedávno, tak jsme o ní mluvili jako o důvěře, o spolehnutí se, o takovém vztahu přátelství, o fungujícím vztahu mezi dítětem a jeho rodiči, to všechno je víra. Ale dnes je nám víra představena jako poslušnost. To je těžší. To už se nám moc nelíbí, moc se nám to nehodí a právě když se řekne poslouchat, že jo, tak všichni si řeknou, to bude něco nepříjemného. I pro Šimona je to v tuto chvíli nepříjemné: „Zajed' na hlubinu a spust'te síť!“ On je rybář. On ví, jak se to má dělat. Ano, Ježíš, rabi z Nazaretu, umí mluvit, všichni mu visí na rtech a všichni ho rádi poslouchají. To je jeho parketa. Ale proč se mi teď plete do toho, jak se mají chytat ty ryby? To já přece dělám, v tom jsem odborník já. No, dneska mi to teda nevyšlo, ale já vím, jak se to má dělat.

Jak se to dělalo? No, dělalo se to způsobem, který je dnes zakázaný. Lovili v noci, to bylo první. Jednak ty ryby vyplouvají blíž k hladině, a potom jela loď, která měla na zádi nějakou louč, prostě nějaké světlo, a ty ryby na to světlo lákala. A potom jely další lodi, které měly mezi sebou napnutou síť, a ty ryby, jak pluly za tím světlem, tak se chytily do té sítě a ty ostatní lodi, asi dvě většinou, to takzvaně zatáhly a potom přirazily ke břehu a ty ryby z té sítě vybrali.

Naopak ve dne ty ryby jsou víc u dna, není možné sít na ně dosáhnout, a je naprosto nezvyklé, že by někdo jezdil chytat ryby ve dne. Petr musel bojovat i s tím, že bude k smíchu. Vždyť se snažili celou noc v dobu, kdy to bylo obvyklé, normální, všichni to tak dělali. A teďka oni tady budou přes den roztahovat síť! Vždyť se nám budou smát. To všechno byly určité myšlenky, které se honily Petrovi hlavou. Ale Petr tady tento jakýsi vnitřní boj nakonec zvládne a zvítězí tím, že zvítězí jeho pokora: „Na tvé slovo. Protože ty, co říkáš, je pravda, tak já to беру tak, že i toto, co říkáš, i když se to netýká přímo tvého oboru, tak já ty síť pustím.“

A v tuto chvíli teda je ten Petr a všichni ti jeho druhové obdarováni velikým darem. A tento dar je vede k ještě, řekli bychom, hlubší pokoře, a on říká: „Já si to nezasloužím. Já si to nezasloužím, já to vím a netroufám si tě nějakým způsobem vůbec žádat o to, abych mohl být s tebou nebo aby tys byl se mnou.“ To je to „odejdi“.

To není, že by nějak tím darem pohrdal, to není, že by neměl důvěru v Pána, ale on nemá v tu chvíli důvěru v sebe. Ale co je zvláštní, tak právě to, že u Izaiáše i u Šimona i všechny ty ostatní blíž k Bohu posouvá právě ta nedůvěra v sebe a důvěra v toho, kdo ten dar dává. Izaiáš řekne s větší odvahou: „Mě pošli, já půjdu.“ Šimon Petr si tak netroufá a přistupuje k tomu velmi zdrženlivě.

Bratři a sestry, v tom dnešním úryvku z toho dnešního prvního čtení ještě je taky základ toho, co budeme za chvíli zpívat: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů.“ I v tomto je vyjádřena právě ta dokonalost a velikost toho daru. Opakování, že Pán dává, pořád, ze svého, co má, dává nám. A my si to máme uvědomit, proto se to zpívá při každé mši. Máme si uvědomit, že všichni jsme povoláni, všichni jsme pozváni. Každý člověk je originál, to znamená, že i to povolání, pozvání bude naprosto originální a naprosto výjimečné a nemusí to být jenom v kostele. Může to být i kdekoliv jinde. Ale Pán očekává naši odpověď. Někdo odpoví třeba tak razantně jako Izaiáš: „Mě pošli. Já půjdu.“ Někdo odpoví třeba jako ten Petr: „Pane, netroufám si. Nevím. Nevěřím si.“ To je jedno, ale důležité je, abychom Pánu na jeho nabídku odpověděli.

Vstupme do postní doby upřímně

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.02.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

POPELEČNÍ STŘEDA

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jl 2,12-18](#); 2. čtení [2 Kor 5,20-6,2](#); evangelium [Mt 6,1-6.16-18](#);

Bratři a sestry, postní doba nás vybízí k tomu, abychom přemýšleli. A o čem? O čem máme přemýšlet? Těch námětů je určitě celá řada a můžeme si vybrat.

Texty, které jsme teď vyslechli, nás vybízejí k tomu, abychom přehodnotili postoje, abychom se zamysleli nad tím, jaké zaujímáme postoje k tomuto světu, k Bohu, k sobě, k druhým lidem. A první čtení a evangelium, tam ty myšlenky byly hodně podobné. Druhé čtení nás vede trošičku jiným směrem.

To první čtení vlastně varuje před postojem určité nabubřelosti, před postojem „já to nepotřebuju“ nebo před postojem „já se nebudu nikoho doprošovat, já nebudu nikoho prosit o nějakou milost, o nějaké milodary, o nějaké smilování“. Je to postoj pýchy, který de facto vlastně toho člověka může zničit.

A tak vlastně prorok Joel vybízí vůbec k tomu: „Ano, zamyslete se nad sebou. Změňte ten postoj z té pýchy na postoj pokory.“ Protože jenom pokorný člověk dokáže říct: „Já jsem udělal chybu a já se za to omlouvám,“ nebo: „Je mně to líto.“ K tomu je potřeba dost velká pokora.

Navíc ještě právě ten Joel připomíná a říká, v tom je to podobné evangeliu: „Když někdo něco takového řekne, tak to musí být pravda. Nestačí jenom zahrát divadlo, nestačí se přetvařovat.“ To je další postoj, před kterým jsme varováni – před postojem přetvářky, před postojem herectví. A prorok Joel říká: „Musí tomu odpovídat i to vnitřní rozpoložení.“

Prorok tady dál potom jmenuje různá gesta kající, která jsou, řekli bychom, docela hlasitá: „Na Siónu zatrubte na polnici, nařídte půst, svolte shromáždění, zasvěťte obec,“ potom to pokračuje: „Ať kněží, Hospodinovi služebníci pláčou mezi předsíní a oltářem.“ Někdo by mohl říct: „Vždyť to je právě takové divadlo.“ Ne. Pokud tomu odpovídá ten vnitřní rozměr, tak potom je to v pořádku. Některým národům jaksi víc sedí to, že ten smutek a tady to projevují potichu, jsou jiné národy, které to projevují zase nahlas, ale důležité je, aby tomu odpovídalo vnitřní rozpoložení.

Ve stejném duchu mluví vlastně Pán Ježíš. Pán Ježíš cituje tři obvyklé prostředky, které mají vést člověka k tomu, aby právě přehodnotil svoje postoje, prostředky, které vedou člověka k tomu, aby přemýšlel o svém životě. Je zajímavé to pořadí, v jakém to říká. První je almužna, tedy je to vztah k druhému člověku, že mi přestává být lhostejný ten vedle mě. To je zase změna postoje. Druhá změna, modlitba, postoj k Bohu, postoj zase té určité pokory, že si uvědomuji, že ho potřebuji. Nemodlím se proto, že by to potřeboval Bůh, ale modlím se proto, že to potřebuji já.

Řekl bych, že v naší době především tento moment je velmi důležitý, protože se na nás valí spousta informací, spousta událostí. Dozvídáme se, jak se dnes říká, online, okamžitě, co se stalo na druhé straně světa a mnohdy nás to znepokojuje, mnohdy nevíme, co s tím, kam to zařadit, co s tím udělat a modlitba je to správné místo, abychom to svěřili Bohu. A říct: „Pane, s tímto se potýkám. Tady si nevím rady. Tady bych tě prosil o tvoji podporu, o to, aby tys mi zjednal jasno, abys mi ukázal, jak se k těm událostem mám postavit.“

No, a to třetí je půst. Žijeme ve společnosti, která je hodně, hodně zaměřená na materiální věci, na co se dá sáhnout a je to společnost, která se domnívá, že když všichni budou mít dostatek těch hmotných věcí, tak že budou šťastní. Za touto vidinou sem přichází i mnoho těch lidí z jiných světadílů. Oni se domnívají a říkají: „Tady je všeho dost.“ A oni doufají, že když budou mít všeho dost, těch hmotných věcí, že budou šťastní. A to není pravda. Je to vlastně velký paradox, že v okamžiku, kdy člověk dokáže si odříct to, co má, to co je dovolené, to co by mohl mít, dokáže se toho vzdát, tak jakýmsi způsobem vlastně získá navrch a potom je šťastný. Protože všechny ty hmotné věci, které máme, které nás obklopují, nám mají sloužit, nám mají být ku prospěchu, a ne my abychom sloužili jim a abychom byli v jejich područí.

A když se vrátíme kratince k druhému čtení, tak tam je řečena velmi krásná myšlenka: „Jako Boží spolupracovníci vás napomínáme, abyste nepřijali milost Boží nadarmo.“ Vlastně mluví se o tom, že

všechno to, co tady vykonal Pán Ježíš, že to je nabídka – nabídka zadarmo daná. My používáme slovo dar, v náboženské mluvě se tomu říká milost. Dar je něco, na co člověk nemá nárok. Milost chápeme jako to stejné. A tady je nám nabízen veliký dar a veškeré to naše úsilí v té době postní, to nemá být nějaká gymnastika, nějaké cvičení, abychom něco dosáhli, abychom byli spokojení nad svými výkony. To nás má vést k tomu, abychom byli schopni přijmout tento dar toho usmíření. Abychom ho uviděli, objevili a řekli: „Ano, Pane, tento dar chci, za tento dar ti děkuji.“

Takže, bratři a sestry, vstupme do postní doby hlavně nějak upřímně, vstupme tam i s očekáváním, udělejme si plány, v čem chceme postoupit, co chceme nějakým způsobem v sobě oživit, a jak budou plynout jednotlivé dny doby postní, myslím, že hlavně tedy o nedělích všechny ty texty nám budou dobrou pomůckou a dobrým průvodcem, abychom letošní dobu postní prožili opravdově a k našemu užitku.

Obstál jsem, protože mám silného ochránce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.02.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Dt 26,4-10](#); ž. [Žl 91](#); 2. čt. [Řím 10,8-13](#); evang. [Lk 4,1-13](#);

Bratři a sestry, společně se zamyslíme nad žalmem, který jsme před chvílí zpívali. Má číslo 91, pokud by ho někdo z vás hledal. Vykladatelé Písma říkají, že to je jeden z nejkrásnějších žalmů vůbec v celém biblickém žaltáři. My jsme ten žalm slyšeli především z toho důvodu, že se o něm mluvilo v evangeliu, a sice v takové opravdu zvláštní situaci, kdy slova žalmu, Boží slovo, cituje zlý duch. Vidíme, kam až je to Zlo ochotné zajít, aby člověka, i člověka Božího, dokonce Božího Syna, nějakým způsobem zavedlo na zcestí, kam až ten Zlý je ochoten zajít, aby překroutil pravdu, aby někoho získal pro svoji věc.

Když se ale vrátíme k tomu žalmu jako celku. O čem to je? V tom žalmu vystupují tři osoby. První osobou je člověk, který podává svědectví. To je ten, kterému říkáme žalmista. Je to někdo, kdo obrazným způsobem mluví o životních problémech, o životních zkouškách, většinou svých. A říká nakonec: „Já jsem v tom obstál ne vlastní mocí, vlastní silou, ale proto, že mám silného ochránce. Mám pomocníka, který je silnější než to Zlo.“ A touto druhou osobou, která má přijmout toto svědectví, to jsme my, každý z nás jednotlivě, osobně.

V tom žalmu ta druhá nemluví, ale celá ta kompozice právě předpokládá, že ten, kdo vydává svědectví, ho říká někomu konkrétnímu, někomu kdo se třeba cítí špatně, kdo se cítí unavený, kdo čelí nějakému nepřátelství, nějaké zkoušce, nějakému zlu.

A třetí osobou, která vstupuje a v tom žalmu mluví, je sám Bůh.

Ten žalmista používá obrazy. Obrazy, které jim byly celkem lehce srozumitelné. Hnedka ten první obraz, který jsme slyšeli, je obraz vůbec toho místa, mít kde bydlet a být ve stínu. Jsou to i obrazy pro nás celkem snadno pochopitelné. Obraz toho stínu chápeme, víme, že vlastně v těch zemích Středního Východu je stromů velmi málo a každodenní žár de facto likviduje, spaluje všechno a člověk se musí chránit, jinak takzvaně zkolabuje. A žalmista chce říct: „Jestliže se nebudeš, člověče, chránit před tím zlem, tak to zlo tě pohltí. Někakým způsobem vlastně i tady v tomto směru a v tomto slova smyslu zkolabuješ.“

„Přebýváš v ochraně Nejvyššího.“ Vlastně se tím říká, že to je stav, stálý stav. Ne, že je to jenom chvíle. My si někdy říkáme a někdy nám to tak připadá, že my když se k tomu Bohu přihlásíme, tak že on se nám jako věnuje o trochu víc, a pak na nás jakoby zapomene a my se mu zas musíme připomenout, aby se o nás staral, aby nás chránil. A ten žalmista říká: „Ale kdepak. Ze strany Boží je to stálý stav. Je to ustavičná péče. Akorát jde o to, člověče, že ty to ne vždycky vidíš, ne vždycky si toho všimneš.“

Potom dál žalmista vyjmenovává právě různé zkoušky, úskalí, protivenství. On tam mluví o nemocech, o hladu, o válce, o zlých lidech. Toto jsme dnes neslyšeli, ono ty to bylo pak hodně dlouhé. Ale jsou to protivenství, jsou to překážky, jsou to svízelné situace, které všichni známe, se kterými se všichni nějakým způsobem setkáváme. Ale ten žalmista tam říká ještě jinou důležitou věc: „Řekni Hospodinu, mé útočiště jsi a má tvrz.“

Mají se tady na mysli stavby dvojího druhu. Jednak opravdu různé úkryty v horách na nepřístupných místech, kde se schovávali především v době třeba nějakých těch loupeživých nájezdů a takhle. Takové útočiště měl třeba i budoucí král David, když se schovával před Saulem. Ale má tady na mysli také to, čemu se říká svatyně. V pohanské svatyni ti pohané věřili a věří dodneška, že ta socha, ta modla, že přebývá tady, že ten bůžek tady na tom místě, kde je postavena ta socha, má největší moc a největší sílu, a proto že je potřeba přijít na to místo a tam ho nějakým způsobem vzývat. A tady žalmista takovým nenápadným způsobem říká velmi, ale velmi důležitou a zásadní věc, a sice Bůh, Hospodin, není spojen s nějakým konkrétním místem, ale je spojen s člověkem. A toto je zásadní i pro nás. Bůh se neváže na nějaké místo, ale váže se na člověka. On chce být tam, kde jsme my. Ale je to: „Ty, kdo přebýváš, Ty, kdo jsi.“ Protože samozřejmě, když je někdo hostem, může odejít, je svobodný, může říct: „Já to pohostinství nepřijímám. Já si budu žít po svém.“

Potom žalmista vyjmenovává způsoby, kterými se to Zlo nějakým způsobem projevuje. Dělá to obrazným způsobem. Nesmíme zapomenout na to, že je to báseň, je to vyjádřeno poezií a říká tady tedy: „Po zmiji a hadu budeš kráčet, šlapat budeš po lvu i draku.“ Není to tak, že by doslova šlapal po nějakých zvířatech nebo takhle, ale za pomoci zase těchto obrazů těchto zvířat, toho lva, draka a hada, je vyjádřeno, jak funguje Zlo, jak působí. Někdy funguje silou, tak jako to dravé zvíře honí svoji kořist, až ji užene, až ji uštve, a potom ji roztrhá. Tak Zlo někdy takhle, jak se říká, válčuje silou, mocí, ničí, boří, brání druhým ve svobodě a podobně. To symbolizuje ten lev.

Drak symbolizuje jiné působení Zla, za pomoci různých nástrah, polopravd, vytáček, přetvářky, kladení různých léček. A tady tu Istivost, tu úskočnost, tu symbolizuje v tomto žalmu právě drak.

No, a had? Had je známý tím, že svoji kořist zabíjí tím, že ji uštve, že do ní dostane jed. A tímto jedem jsou myšleny všechny pomlouvačné řeči, všechny nepravdivé řeči, všechny právě zase polopravdy, všechno to, co štve člověka proti člověku, co otravuje náš život, naše prostředí.

A žalmista nakonec říká: „Ale i o tom všem platí, že mám Pomocníka. Mám někoho, kdo mi to pomůže překonat, kdo způsobí to, že se mně to nějakým způsobem netkne, že mně to neublíží.“

A jako poslední právě vstupuje, řekli bychom, na scénu v tomto žalmu Bůh, Hospodin, a říká: „Vysvobodím ho, ochráním ho, protože zná mé jméno.“

Znat jméno ve starověku bylo spojeno s tím, že když znám něčí jméno, tak mám nad tímto člověkem nějakou moc. Pokud šlo o vztah právě k Bohu nebo i k těm pohanským bůžkům, pokud znám jeho jméno, mohu se dovolávat jeho ochrany, jeho pomoci. Vzpomeňme si, že když se zjevil Bůh Mojžíšovi v hořícím keři a posílá ho do Egypta, tak Mojžíš říká: „A jaké je tvé jméno? Co jim řeknu? Budou se mě ptát: ‚Kdo tě posílá?‘“

Když znám jméno někoho, tak můj vztah k tomu člověku už není nějaký anonymní, ale je mnohem víc intenzivní, mnohem víc konkrétní. Vezmeme si takový banální příklad, když někdo jde po ulici a něco mu vypadne. Když toho člověka neznám a chci ho upozornit: „Hej, ty tam. Hej, vy tam.“ Co? Je to problém. Když vím, jak se ten člověk jmenuje, není problém na něho zavolat, upozornit ho a takhle.

Jde tedy o to, aby náš vztah k Bohu byl takový osobní. Bůh to nabízí, ale dává nám svobodu. Čeká na nás. Čeká na nás, jak my se k tomu postavíme, jestli tuto nabídku toho osobního vztahu přijmeme. Nejde o to někam přijít, nejde o to něco odříkat, ale jde o to mluvit s Bohem, jde o to přebývat v jeho blízkosti, jde o to setkat se s ním.

Ať je nám letošní doba postní takovým vodítkem, vybídnutím a motorem k tomu, abychom se k našemu Bohu zase víc přiblížili.

Abrám byl upřímný a byl ochotný hledat

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
21.02.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce*

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Gn 15,5-12.17-18](#); ž. [Žl 27](#); 2. čt. [Flp 3,17-4,1](#); evang. [Lk 9,28b-36](#);

Bratři a sestry, chtěl bych se společně s vámi zamyslet nad dnešním prvním čtením. Vystupuje v něm člověk, kterého my známe pod jménem Abrahám, ale tam bylo ještě jméno Abrám. Je to ten stejný člověk, ta stejná osoba, ale zatím v tom vyprávění má jméno, které mu dali jeho rodiče. Je to jméno veskrze pohanské. To Abrám se překládá buď jako „otec je vznešený“ anebo jako „můj otec je Baal“. Je to tedy jméno, které vyjadřuje víru jeho rodičů.

Na počátku tedy byl člověk, který hledal svoji víru. Neměl víru v Hospodina, v Boha Jahve, ale byl upřímný a byl ochotný hledat. A toto jsou dvě vlastnosti, můžeme říci dvě takové hodnoty, které jsou pro Boha dostačující, aby s tím člověkem potom mohl pracovat.

Vidíme tohoto Abráma nebo Abraháma, já asi ta jména budu střídát, ve chvíli slabosti. Abrahám je považován za praotce víry. Považují ho za svého praotce Izraelité, Židé, ale považují ho za svého praotce také Arabové a mluví o něm s velkou úctou a berou ho jako takového hrdinu. Ano, byl v mnoha ohledech hrdinou. Ještě se k tomu dostaneme. Ale také prožíval chvíle slabosti.

My jsme ten příběh neslyšeli úplně od začátku. Ono to začíná tím, že Abrám se jde modlit a víceméně si stěžuje: „Bože, já jsem tě poslechl,“ Bůh mu nařídil, vezmi všechno, co máš, přestěhuj se do země, kterou ti ukážu. Šel někam, nevěděl kam. Prožil mnoho chvil, řekli bychom, v napětí, ale na druhou stranu se mu zase dařilo. Byl velmi bohatý, měl hodně služebníků, měl velká stáda, ale on se teď jaksi ohlíží dozadu na tu cestu fyzickou i na tu cestu, kterou ušel, řekli bychom, ve své hlavě, a říká: „A k čemu to bude? K čemu já jsem to všechno tady budoval? Komu já to tady zanechám? Nějakému příbuznému z Damašku, protože nemám syna, jsem bezdětný.“

Být bez dětí, to je pro každé manžele opravdu smutná situace. Ve Starém zákoně v době, kdy žil Abrám, ale známe to i z Nového zákona, být bezdětný se považovalo v některých kulturách přímo za Boží trest a v některých kulturách, v některých náboženstvích říkali: „Ty lidi Bůh nemá rád, protože jim nedopřál potomstvo.“

Tam je ještě taková zvláštní souvislost, že to slovo bezdětný má stejný slovní základ jako slovo vyvrátit. My, když třeba někdo něco hodně pokazí, tak řekneme, že to zničil. Ale Izraelité používali to slovo „vyvrátit“. Když nepřátelé dobyli město a všechny tam zahubili, tak Bible používá termín, že vyvrátili to město. A ta dvě slova, být bezdětný a vyvrátit, mají stejný slovní základ a znějí stejně nebo velmi podobně. Takže být bezdětný, oni spojovali s tím, že to je totální záhuba, že ten člověk i kdyby se tady namáhal sebevíc, vybudoval nevím co, tak že to s jeho smrtí prostě skončí. A byla to v některých situacích dokonce i nadávka, dost silná, dost škaredá.

A Abrám tady v této chvíli, kdy taková malomyslnost na něho dolehne, tak prosí, modlí se a říká: „Bože, proč?“ On je nazýván praotcem víry a v tuto chvíli dostává znamení, ale které je zase v té víře: „Podívej se na hvězdy. Podívej se, věř!“ On si na to nemohl sáhnout.

Potom je další znamení, že bude toho potomstva jako písku na mořském břehu. Na ten písek se dá sáhnout, ale pořád je to jenom znamení. Když potom dostane syna Izáka, tak je podroben té nejtěžší zkoušce, že se ho má vzdát a má ho obětovat. Tedy Abrahám je právem nazývaný praotcem ve víře, protože velmi, velmi dlouho ho Bůh vedl pomocí těch znamení, symbolů, ale on si nemohl na nic sáhnout. Víra byla skutečně jeho přesvědčení, jeho názor, jeho rozhodnutí: „Ano, já svým svým život Hospodinu,“ ale nemohl si na to sáhnout.

Nicméně tedy Hospodin v tuto chvíli s ním uzavírá smlouvu a uzavírá ji podle tehdejších zvyklostí. Smlouvu uzavírají dva minimálně a vlastně říká se v té smlouvě: „My budeme partneři.“ Smlouvu uzavírají zpravidla dva, kteří stojí na stejné úrovni. Když jsou ty dva, říká se subjekty, na různých úrovních, tak je to nařízení, diktát, rozhodnutí. Ale když jsou právě si rovni, tak se mluví o smlouvě.

A v tehdejší době se smlouva uzavírala skutečně pro nás zvláštním rituálem. Mohli to někde napsat, mohla to být i smlouva jenom ústní, ale byla potvrzena tím, že vzali ta zvířata, zabili je, rozpůlili, položili ty půlky tak, že vznikla jakási ulička a tou uličkou oba dva, ti kteří uzavírali tu smlouvu, prošli. A teď je velmi zvláštní, co říkali. Neujišťovali se jeden druhého o tom, že budou tu smlouvu plnit,

necitovali ten text, ale jeden druhému vyhrožovali. Slyšíte dobře. Jeden druhému říkali výhrůžky a doslova i kletby, co se stane, když ten první nebude tu smlouvu dodržovat. Když takhle prošli, tak na závěr toho rituálu zasadili strom, aby tam bylo něco, co by tu smlouvu připomínalo.

A proč jsou tam ta mrtvá rozpuštěná zvířata? Těch názorů je několik, ale jeden, který se jeví jako velmi pravděpodobný a takový velmi vypovídající, říká to, že jestliže bude dodržovat tu smlouvu jenom jeden z těch dvou, tak ta smlouva bude mrtvá tak, jako ta zvířata. Bude to totiž jen jedna polovina. Je potřeba, aby tu smlouvu dodržovali oba dva, potom ta smlouva bude žít.

Abrám udělá všechno co má a čeká. Ve víře se velmi často čeká. Že člověk je připravený, nachystaný a potom mu nezbývá, než čekat, často dlouho. Tady vlastně se říká, že přilétali dravci. To znamená, to byly hodiny, kdy on čekal. A teď nevěděl, co bude, jak to bude: „Udělal jsem všechno? Měl jsem udělat ještě něco?“ Ne, už nebylo potřeba udělat nic, ale měl čekat na ten správný okamžik.

Ten jeho stav je popsán velmi podobně jako stav apoštolů, těch tří na hoře Tábor, a jako stav Adama, prvního člověka, v okamžiku, kdy Bůh mu dává, řekli bychom, jeho druhou polovinu, Evu. A je to stav, který se popisuje jako spánek, ale někdy se mu taky říká zjevení, jako Boží zásah. To, že Bůh přijde a zasáhne do života člověka.

A tady vidí Abrám, jak přechází Boží znamení, to je ta ohnivá pochodeň. My úplně přesně tomu nerozumíme, ale faktem je, že Bůh prošel tou uličkou. Po Abrámovi se to neřádá. Od Abráma stačilo to, že to všechno připravil, že to nachystal.

Když Bůh uzavírá s někým smlouvu, tak mu nevyhrožuje, naopak slibuje, co člověk dostane. Izraelitům na Sinaji slíbil ochranu, pomoc. Říká: „Budete mi zvláštním lidem.“ A Izraelité tuto smlouvu obnovovali. Hlavně když se vrátili z babylonského zajetí, tak každý rok tu smlouvu obnovovali.

Texty letošní doby postní nás vedou k tomu, čemu se říká znovusmíření, reconciliatio, znovuoobnovení vztahu, znovunajítí cesty. U Abráma to vyvrcholilo celé tím, že Bůh mu mění jméno na Abraháma, „otec nových“. Z toho pohanského jména, kde je vzýván ten bůh Baal se on stává otcem. Dokonce tam není potřeba, aby on někoho vzýval, protože ostatní budou vzývat o přímělu jeho. A Bůh mu toto jméno mění na konci. My jsme zvyklí, když se vymění režim, tak se mění jména ulic. Hlavně pokud se jmenují po nějakých lidech. Tak na začátku ten režim vymění ty tabule a řekne: „Odteď to bude jinak!“ Kdežto Bůh nemění jméno Abrámovi na začátku, ale až na konci, až Abrám dojde tu cestu nejenom fyzickou, ale i duševní, v hlavě, dojde k tomu, že se z Abráma stane Abrahám, že je skutečně otcem těch, kteří přijdou po něm a že všichni my, kteří jsme přišli po něm, si z něho můžeme brát příklad, můžeme ho vzývat, můžeme se na něho dívat jako na někoho, kdo obstál i v těžkých chvílích, kdo nějakým způsobem tu cestu nevzdal.

Bratři a sestry, zažíváme různé těžkosti, různé svízele, ale vzpomeňme si na to, že Bůh je nám blízko. A je myslím dobré v okamžicích, kdy právě prožíváme něco těžkého, uvědomit si, že Bůh nám dává mnoho okamžiků, kdy jsme s ním mohli prožít něco pěkného a radostného.

Tak na to nezapomeňme.

Máte možnost volby

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.02.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 3,1-8a.13-15](#); ž. [Žl 103](#); 2. čt. [1 Kor 10,1-6.10-12](#); evang. [Lk 13,1-9](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelium platí vždycky. Ono Písmo svaté vždycky platí, to má stálou, nadčasovou platnost, ale přímo tu scénu, to co se tam stalo, to známe. Sejde se několik lidí, stačí třeba dva: „Už jste to slyšel, už jste to slyšela, co se támhle stalo?“ Žijeme v době, kdy se dozvídáme o různých katastrofách, které se staly na druhém konci světa, na druhé straně zeměkoule, téměř v přímém přenosu. Jsou média, která referují třeba jenom pouze o tomto, co se kde stalo, kdo komu jak ublížil. Dřív se tomu říkalo černá kronika, dnes se tomu říká bulvár. A lidé jsou chtiví těchto zpráv. A bylo to tak v době Ježíšově, kdy se to šířilo ústně, dnes se to šíří jinými prostředky, ale ta podstata je pořád stejná.

Přišli za Ježíšem a čekali, co na to řekne. Přišli za ním víceméně jeho nepřátelé, kteří chtějí slyšet, jak on se zastane lidí, kteří patří ke skupině Zélótů. Byli to taky partyzáni, nacionalisté, kteří se zbraní v ruce se snažili vyhnat Římany. Navíc se tady říká, že to byli Galilejci a musíme si uvědomit, že Ježíš má ten přídomek Nazaretský, tedy z Galileje. Většina lidí si myslela, že se narodil v Nazaretě. Málokdo věděl, že se narodil v Betlémě v Judsku. Takže tedy je to ještě silnější.

„Co řekneš o svých spoluobčanech, kteří zahynuli pro svůj odpor k Římanům,“ ale ještě to bylo horší. Pilát se nespokojil s tím, že by je nechal popravit někde. On je nechal popravit v areálu Chrámu. Takže navíc byla to vražda a byla to svatokrádež. Na místě, které je všem izraelským věřícím opravdu svaté, nejposvátnější. Pilát to udělal proto, aby dal najevo, aby ukázal: „Já jsem tady pánem.“ Aby zlomil odpor, aby řekl: „Nemá smysl, abyste se protivili Římu, protože my to vždycky zlomíme.“ Bylo to i gesto, které mělo ostatní ponížit – ublížit, ponížit. A teď oni čekají, co na to řekne Ježíš, jak se k tomu postaví, k této zjevné nespravedlnosti.

A Ježíš neodsuzuje Piláta, protože to všichni vědí, že to byl zlý člověk, ale Ježíš je vede myšlenkově, trochu se zastaví u těch lidí, kteří byli takhle popraveni, a vlastně říká svým posluchačům: „Uvědomte si, že ti lidé hráli velmi podobnou hru, velmi podobné jakési představení, které hraje Pilát. Šlo o to, jednoto mocipána vyměnit za druhého. Jedna vláda násilí by se vyměnila za druhou vládu násilí, protože ti Zélóti, to byli radikálové. A my dneska víme, že i oni právě svoje nepřátele likvidovali ze zálohy a takhle. Velmi podobné způsoby, velmi podobné prostředky jak Římané.

A Ježíš říká: „Vy se díváte na Piláta, jak on je zlý, a říkáte si: ‚No, tak to je se mnou ještě dobré. Ten druhý je ještě horší. V porovnání s ním já jsem úplně nevinátko.‘“ Je to tak, že když vidíme zlo, které dělá někdo druhý, tak jednak ho vnímáme, odsuzujeme a jsme k němu takový nekompromisní. Ale když je něco takového vlastně ve mně, tak jednak mám tendence to nevidět, mám tendence si to omlouvat a říkat si: „Vždyť to není tak hrozné.“

Proti tomuto jakémusi rozdvojení Ježíš bojuje. On je tam totiž ještě jeden takový paradox. Ti, kteří přicházejí žalovat na Piláta a chtějí od Ježíše slyšet, aby to Ježíš odsoudil, to jsou ti stejní, kteří se o Velikonocích spojí s Pilátem, aby se zbavili Ježíše. To jsou obojí představitelé Zla. A to Zlo je ochotno bojovat proti sobě, ale v okamžiku, kdy se Zlo bude cítit ohroženo, tak se spojí, aby likvidovalo Dobro, aby bojovalo proti Dobru.

A Ježíš vybízí svoje posluchače k tomu, aby volili něco jiného. Je tam vlastně takové jakési upozornění: „Když se neobráíte, všichni podobně zahynete.“ Na první pohled to zní jako výhrůžka, ale ona to není výhrůžka. Je to upozornění, je to nabídka: „Máte možnost volby.“ Nejste vtlačeni do této hry. Váš život není určován osudem, že by to tak bylo, že by to nešlo změnit. Máte možnost si vybrat.

A Ježíš je upozorňuje a říká právě těm, kteří tam stojí kolem něho, protože do nich vidí, tak říká: „Vy se sunete někam špatně. Proto je potřeba, abyste se obrátili, abyste šli jiným směrem.“ A tuto otázku, jestli se nepohybují špatným směrem, si máme položit i my v době postní.

Ale ještě se nějakým způsobem posuňme v tom textu k tomu druhému příkladu, který už dává Ježíš sám: „Běž k Siloe.“ Siloe je čtvrt v Jeruzalémě, která je známá především tou vodní nádrží, která je

nazývána rybník Siloe. Je to na jedné straně tunel, kterým je přiváděna voda dovnitř do Jeruzaléma, a potom je to opravdu nádrž. V době Ježíšově už to byla nádrž, která byla kamenná. A na začátku té nádrže ta voda ještě byla pitná, tam si nabírali, potom už to byla voda užitková, kde prali, koupali se a podobně. A tady spadla věž. Je to neštěstí. Nikdo z toho není obviněn, jestli spadla při nějakém zemětřesení nebo při něčem takovém.

To je druhá skupina zpráv. Ty první zprávy, když je čteme, tak jsme nějakým způsobem rozhořčení a říkáme si: „Pane Bože, proč necháváš působit tady ty různé Piláty, ty různé utlačovatele, ty kteří škodí. Ale pak ta druhá skupina těch zpráv, kdy slyšíme o záplavách, tsunami, já nevím, sesuvech půdy, různých epidemiích, tak si říkáme: „A Pane Bože, proč to dopouštíš? Proč trpí nevinní?“ a máme s tím docela velký problém.

A Ježíš upozorňuje na to, že to není několik problémů. To je jeden jediný problém, který má v základu otázku: „Jaký je můj vztah ke Zlu?“ Zlem je totiž člověk velmi často fascinován a přitahován. Tak jako byli Adam a Eva přitahováni tím jediným stromem, z kterého neměli jíst. A Ježíš říká: „V tom je ten problém. V tom, že se člověk otočil zády k Bohu.“ Tím, že se člověk otočil zády k Bohu a řekl: „Bože, já tě nepotřebuji.“ Všichni jsme v situaci, že si občas říkáme: „Já to zvládnou. Já tě Bože nepotřebuji.“ Tak tím přichází Zlo do našeho života. Přišlo Zlo na svět tím, že se Adam a Eva obrátili vůči Bohu zády. Ale tím přišlo to Zlo nejenom do lidského jednání, ale přišlo do celého stvoření. Právě že i do těch věcí. Do všeho toho, co Bůh stvořil, se vloudilo Zlo a toto jsou všechno jeho následky.

A Ježíš upozorňuje na to a říká: „Člověče, je to ve tvých rukou, aby ses snažil i ty věci, které tady jsou, používat k dobrému. V podstatě každou věc, kterou dostáváme, tak můžeme buď využít k dobrému

nebo zneužít ke zlému. To je všechno následek prvotního hříchu. A záleží i na prostředí, ve kterém žijeme, jestli bude dobré, pěkné, krásné, upravené, anebo jestli to bude všechno zanedbané, jestli to všechno půjde ke zlému, jestli to všechno nějakým způsobem se bude stavět zády k Bohu.

A Ježíš zase i u toho druhého příkladu říká: „Máte možnost volby.“ Říká to těm, kteří tam byli, a říká to i nám.

Podobenství o neplodném fíkovníku se zdá, jako že tam nějak nepatří. Proč to Ježíš říká? Protože v tomto podobenství vystupuje ten pán, to je Bůh Otec, pak je tam vinař, to je Ježíš. A Ježíš si tam jako trošku stěžuje, že už tři roky se snaží a že těch, kteří ho berou vážně, je docela málo. Situace je víceméně pořád stejná. A Ježíš upozorňuje a říká: „Je tady nějaká časová lhůta a člověk by si neměl nechat tu časovou lhůtu nechat utéct, protože ta lhůta, ten čas je nám dán pro naše dobro.“ Opět je potřeba chápat to ne jako výhrůžku, ale jako nabídku: „Máš čas. Máš možnost si vybrat, Bůh ti dovoluje, dopřává, aby tys svůj život upravoval k lepšímu. Nespěchá na tebe, ale nakonec bude chtít vidět nějaký výsledek.“

Spása je nám zde představena ze dvou pohledů. Na jedné straně jako dar, který dostáváme, na druhé straně jako naše úsilí, kterým ten dar uchopíme a přijmeme.

Bratři a sestry, je jasné, že každý člověk nějakým způsobem to obrácení uskuteční po svém. Každý z nás je originál. Někdo se obrací od zlého k dobrému, někdo se bude obracet od dobrého k lepšímu. V prvním čtení jsme slyšeli takový příklad taky člověka, který se musel obrátit. Byl to Mojžíš, člověk, který je nazýván jako nejpokornější z lidí. Člověk, který ve finále viděl Boha, ale musel se obrátit. Když mu bylo čtyřicet, chtěl vysvobodit Izraele z Egypta. Chtěl to udělat ve své režii a říkal si: „Bože, já tě nepotřebuji.“ Musel utéct. Když mu bylo osmdesát, Bůh ho tam posílá zpátky. A on říká: „Teď? Jsem starej. Co tam budu dělat? Když jsem to chtěl udělat, když jsem měl síly, tak to nevyšlo. Teď právě, když už jsem na konci života, tak se tam mám vrátit?“ Mojžíš musel obrátit tok svých myšlenek, musel odložit strach, musel odložit obavy a musel přijmout to, co mu nabízel Bůh, aby se mohl vrátit do Egypta a vykonat to velké úsilí o osvobození, vykonat tu velkou výzvu.

Bratři a sestry, ať je nám Mojžíš takovým jakýmsi obrazem, ať je nám připomínkou toho, jak se máme obracet, co Bůh od nás očekává, aby skrze nás mohl vykonat hodně a hodně dobra.

Přijmeme nabízenou možnost.

Oba bratři symbolizují naše chyby

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Joz 5,9a.10-12](#); [Žl 34](#); 2. čt. [2 Kor 5,17-21](#); evang. [Lk 15,1-3.11-32](#);

Bratři a sestry, už minule jsem říkal, že hlavní myšlenkou všech textů, které čteme letos v době postní, je odpuštění, a tady z tohoto to vyplývá úplně zřetelně. Z odpuštění, usmíření plyne něco dalšího, a to je to, čemu říkáme nový začátek, možnost začít znovu.

Slyšeli jsme o tom hlavně v evangeliu, ale i v prvním čtení se mluvilo o novém začátku, kdy Izraelité, to už je vedl Jozue, Mojžíš už zemřel, vyměnili se vlastně i ti lidé, pouze Jozue a Káleb pamatují odchod z Egypta, jinak se celá ta pospolitost, jak se tomu říká, úplně vyměnila a už jsou to děti těch, kteří odešli z Egypta, tak vstupují do Zaslíbené země. A oni jsou teď jakýmisi dědici té smlouvy, kterou jejich rodiče uzavřeli s Bohem na Sinaji, nebo spíš Bůh s jejich rodiči, ale jak byli na té cestě, tak mnoho z těch přikázání, která měli dodržovat, ta přikázání měla svědčit právě o tom, že oni uzavřeli smlouvu s Hospodinem, tak mnoho těch přikázání nedodržovali. Svým způsobem můžeme říct, že si tak nějak ulevovali, protože si řekli, jsme na cestě, tady je to jakési provizorium. Ale jednou.

A teď právě, když překročili Jordán a mají už svou zemi na dosah, tak Bůh říká: „Provizorium končí, ale začíná stabilní život a je potřeba, abyste do svého života, toho všedního, toho, kdy se opakuje ten rytmus všedních dnů, abyste do tohoto pořádku zakomponovali svůj vztah k Bohu.“ Vlastně všechny ty texty mluví o našem vztahu k Bohu ve všední den. A proto Jozue říká: „Teď začneme,“ a začínají tím, že slaví, že slaví Velikonoce. Připomínají si to, co bylo na začátku, a říkají: „Z toho teď budeme žít a s tím budeme ve svém životě počítat.“ A první, co vlastně Izraelité si připomínají, když vstoupili do země Kanaán, do Zaslíbené země, ještě než obsadili vůbec první město, tak slavili Velikonoce, slavili tu událost, kdy je Bůh vysvobodil a kdy oni nějakým způsobem vlastně poprvé zaslechli, kdy Bůh říká: „Vy patříte ke mně.“

A to stejné vlastně zaznívá v tom podobenství, správně se to jmenuje o Dobrotivém nebo milosrdném otci a dvou ztracených synech. Tam je velmi pěkné vlastně to, co svatý Lukáš říká v úvodu: „Do Ježíšovy blízkosti přicházeli samí celníci a hříšníci, aby ho slyšeli.“ Ten údaj „aby ho slyšeli“, je tam dost důležitý. To totiž ukazuje tu vzdálenost. Neměli mikrofony, neměli rozhlas, to znamená, museli být blízko. Ti, kteří byli považováni za něco méněcenného, celníci, hříšníci, se nějakým způsobem zamíchají mezi Ježíšovy učedníky, vytvoří nějaký takový chumel, aby slyšeli. Je to pro ně velmi důležité. A kolem tohoto chumlu se vytvoří další skupinka znalců Zákona, učitelů, farizejů, kteří reptají. To je takové to, jako když tu někdo chodí a teď si stěžuje, a tady to a tam to, a tam to se mu nelíbí... Oni nemají odvahu se tam zapojit, nebo spíš nechtějí, protože by to pro ně bylo, jak se říká, oni by přišli o svou tvář. „Postavit se vedle toho celníka, abych mohl slyšet rabi z Nazareta? No, tak hluboko jsem ještě neklesl.“

Ale chtějí ho taky slyšet, a tak tam postávají, a pro všechny tyto lidi, kteří jsou na tu vzdálenost, že mohou slyšet, Ježíš mluví. První je podobenství o ztracené ovci, kdy pastýř jde hledat ovci, která se ztratila venku. Druhé podobenství je podobenství o ztraceném penízi. Peníz se ztratí vevnitř a ta hospodyně vymete celý dům, aby peníz našla. A třetí je podobenství o těch ztracených synech. Vlastně je to jakýsi souhrn. Vlastně můžeme říci, že ta ovce a mladší bratr, že to je to stejné, ta stejná situace, oni se ztratí venku. Mince a starší syn, to je zase to stejné, ztratili se vevnitř. Ale všichni ti ztracení vždycky hledají cestu zpět. A v tom podobenství velmi důležitou roli hraje otec – otec, který vychází asi každý den se dívat, jestli se mladší syn nevrací, a když na to přijde, tak ho přivítá, a potom vyjde ze dveří domu, aby přivedl dovnitř do té místnosti staršího syna, který se tam zablokoval a nechce jít dál.

A my si máme uvědomit, že takhle čeká Otec na každého z nás. My si máme uvědomit, že Otec nás takhle každý den vyhlídí a máme s tím počítat. Má to být vlastně i jakási naše jistota ve všem, co prožíváme.

Můžeme říci, že ten mladší syn symbolizuje hříchy, nedostatky, chyby, které jsou vidět na první pohled. Rozhazoval, nechtělo se mu dělat, chtěl pořád jenom slavit. Byl to člověk takový jako

opravdu asi povrchní. Ten druhý, který zase symbolizuje hříchy, které jsou víc vevnitř. To je to, jako kdy on se považuje za nejlepšího: „Já jsem nikdy nepřestoupil žádný tvůj příkaz!“ No, je to pýcha, protože člověk není schopen žít tak, že by nepřestoupil žádný příkaz. Minimálně tento starší syn přestoupil příkaz lásky ke svému mladšímu bratrovi. Ale on se považuje na nejlepšího, za nejdokonalějšího a ostatními pohrdá. Hlavně těmi, jejichž chyby jsou vidět. A tady tuto vlastnost má hodně lidí – pohrdat těmi, jejichž chyby jsou vidět, a přitom si neuvědomují, že ty chyby, které třeba lidé nevidí, tak Bůh je vidí, a ty chyby skryté často bývají velmi, velmi závažné.

Takže oba ti bratři symbolizují naše chyby a můžeme říci, že každý z nás ty dva bratry v sobě nese zároveň. Máme je v sobě a každý den se s nimi potýkáme.

Ale když se vrátíme ještě k tomu otci. Ten otec v tom podobenství samozřejmě symbolizuje Boha Otce a tady se dozvídáme jednu krásnou věc, jednu krásnou skutečnost. Otec jim majetek rozdělil. Otec změnil na naléhání mladšího syna zaběhlý pořádek. Majetek se přece dělí po smrti rodičů, ale otec, protože má syna tak rád a chce mu dopřát svobodu, tak mění, ustupuje. Bůh nám dopřává svobodu. Bůh chrání naši svobodu a dává nám ji vlastně kdykoliv - kdykoliv o to požádáme. Ale chce po nás, abychom se s tou svobodou naučili hospodařit. Ten mladší se to naučil až v okamžiku, kdy byl u těch vepřů a kdy padl úplně na dno. Tak si uvědomil: „Aha, já mám možnost vrátit se. Dostal jsem možnost vzdát se a teď mám možnost vrátit se. On se z té, můžeme říci, chyby poučil a vrací se. Jde zpátky, i když je to pro něho hodně těžké. Ale úplně stejně těžké je to pro toho staršího, který stojí před těmi dveřmi a má překročit ten práh a vejít do té jedné místnosti, kde je ten jeho mladší bratr.

To jeho nepřátelství s tím mladším bratrem jde tak daleko, že on se taky dopustí velké neuctivosti k otci, kdy říká: „Když se vrátil tenhle tvůj syn,“ on neříká: „Když se vrátil můj bratr,“ ale: „Tvůj syn.“ On říká: „Já s ním nemám nic společného.“ Tady právě vidíme, že ani on nebyl dokonalý. Ale udělat těch několik kroků pro něho bylo stejně těžké jako pro toho mladšího vykonat tu cestu domů. Ale je tam opět otec, který ho doslova bere za ruku a vede ho přes ten práh, aby došlo k setkání těchto dvou bratrů.

Tady v tomto okamžiku, kdy je vlastně tomu mladšímu odpuštěno všechno, tak dost často lidé, kteří jsou vychováni odmalička ve víře, znají Desatero, snaží se podle něho žít, říkají: „Ale vždyť je to nespravedlivé. Vždyť my se tady snažíme tak jako ten starší, a potom naráz přijde někdo, kdo to všechno rozházel, a je mu vlastně všechno odpuštěno.“ To ano, ale to podobenství říká ještě jednu důležitou věc: „Co bylo rozházeno, tak je rozházeno.“ Mladší syn se vrací domů, je mu vrácena důstojnost syna, je mu odpuštěno, ale on teď bude muset, jak se lidově říká, začít od nuly, od píky, protože nemá nic. To co mu bylo svěřeno, on rozházel. A je pravda i to, co tam říká ten otec, když říká tomu staršímu synovi: „Co je moje, je i tvoje.“ To už všechno zdědí ten starší. Ten mladší teď bude muset svou píli ukázat, že se polepšil, že se poučil, dostává možnost začít znovu, a opravdu ale bude muset začít od nuly. Bůh není kouzelný dědeček, který by i tady toto všechno nějakým způsobem zahladil a řekl: „Tak tady máš zase nějaký kapitál.“ Tím kapitálem je to odpuštění a ta možnost začít znovu.

Bratři a sestry, jak jsem říkal, my neseme v sobě oba ty bratry. Každý den se s nimi potýkáme. Někdy je víc vidět ten mladší, někdy je víc vidět ten starší. Ale co je důležité a na co bychom nikdy neměli právě zapomenout, je ten otec, který nás provází v našem životě. Někdy nás vyhlíží, někdy nás bere za ruku, ale vždycky, vždycky na nás čeká a říká: „Co je moje, je i tvoje.“

Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsuzuji.

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 43,16-21](#); 2. čtení [Flp 3,8-14](#); evangelium [Jan 8,1-11](#);

Bratři a sestry, text, který jsme právě slyšeli, jednak je z osmé kapitoly Janova evangelia, když by si to někdo chtěl přečíst celé, jak to pokračuje, a je to text, který na jednu stranu nás jakýmsi způsobem fascinuje. Hlavně nás fascinuje ta Boží velkorysost, ta Boží dobrota, slitování, to že Ježíš nevidí ten hřích, ale vidí toho člověka. Člověka v jeho slabosti, v jeho chybách.

Na druhou stranu je to text, který nám nahání hrůzu, protože ti, kteří tam vlastně tu ženu přivedou, tak dělají to, čemu se říká hon na čarodějnice. Kamenování, to je vlastně kolektivní vražda, a neví se právě, kdo zabil. A často v dějinách se stávalo, že tady toto bylo použito, aby si lidé vybili nějaký svůj vztek, ať už na domnělém, nebo skutečném pachateli. Jsou zaznamenány případy, kdy ten, kdo byl ukamenován, byl nevinný. A tak z několika důvodů tento text chybí v některých, říkáme tomu, rukopisech, tedy v těch svazcích Písma svatého, které se psaly rukou ještě před vynálezem knihtisku. Nicméně zase jiné rukopisy ten text dosvědčují a takovým velkým vykladatelem a člověkem, který se věnoval celému tady tomuto úryvku nebo celé té situaci, byl svatý Augustin, který ho právě chápal v tom smyslu, to je Augustinova věta, kdy on říká: „Bůh nenávidí hřích, ale miluje hříšníka.“

Ten text byl vynechán v tom smyslu, že to rozuzlení svádí k tomu, aby si člověk řekl: „Ale vždyť je to stejně jedno. Vždyť je to jedno, jestli něco zachovávám, nezachovávám, nakonec to Pán Bůh stejně všechno všem odpustí.“ To by byla velká deformace tohoto úryvku, ale jak říkám, ten strach byl tak velký, že v některých rukopisech ten text vynechali.

Když se vrátíme ještě hlouběji do Starého zákona, tak ve Starém zákoně situace, kdy Izraelité přestali věřit v Hospodina a začali uctívat pohanské bůžky, modly, tak proroci tuto situaci označují jako nevěru. Říkají, že Izrael je nevěrný Hospodinu, svému Bohu. Izrael, nevěsta, je nevěrná svému ženichovi. Takže vlastně celý ten příběh má takový duchovní rozměr.

Nicméně v době, kdy žil Pán Ježíš, tak ženská nevěra, nevěra ženy, byla postavena na stejnou roveň jako vražda. Nevěra muže ne. A to je vlastně první, co Ježíš jim tam nějakým způsobem vlastně vytýká. Říká: „Neměříte všem stejně. To nejde.“

A podle toho, co je vlastně v knihách Mojžíšových, tak ten trest za to bylo ukamenování, ale v té době, kdy žil Pán Ježíš, někteří říkali, že ten trest by měl být oběšení. Proto je ta otázka postavená tak, jak je postavená.

Nicméně je to past, která je vykonstruována, aby chytili Ježíše. Tím hlavním obžalovaným není ta žena, ale hlavním obžalovaným je Ježíš. A ta past velmi připomíná tu situaci, kdy se ptají Ježíše, jestli je dovoleno platit daň císaři. A Ježíš z toho vyjde s tím, že řekne: „Podejte mi denár. Čí je to obraz? Císařův? Tak dávejte císaři, co je jeho, a co je Božího, dávejte Bohu.“ Tady je to o to horší, že už se nebavíme o věcech, ale vlastně tady je ve hře lidský život. O to je ta situace mnohem dramatičtější, vypjatější. Jde o život. Ježíšovi jde o život té ženy na této zemi, ale jde mu o věčný život všech.

On je obžalován. Oni sbírají kameny s tím, že je zatím budou házet po té ženě. Nicméně jak jsem vám říkal, když byste měli čas a dočetli byste si tu osmou kapitolu, tak na konci té osmé kapitoly Ježíš vede s farizeji a s židy takovou docela vypjatou debatu, která končí tím, že židé začali sbírat kameny a chtějí je házet po Ježíšovi. Tady se ještě přetvařují, že teda jako na tu ženu. Na konci, to bylo ve skutečnosti asi druhý den, už se nepřetvařují a už je sbírají na Ježíše. Tam už všechny masky padají a oni jsou rozzlobeni, že tato past na Ježíše, kterou vykonstruovali, sklapla na prázdno.

Ona ta past je skutečně dost promyšlená a propracovaná. Ježíš se tam mohl chytit čtyřikrát. To první, když tedy by nějakým způsobem se postavil za tu ženu, tak se postaví proti Mojžíšovu zákonu. To je první ten háček. No, když ji teda odsoudí zase, tak ztratí tu tvář milosrdného Mesiáše a ztratí ty lidi. To je druhý háček. Třetí, když vlastně řekne: „Musíte jít k Římanům, aby vám schválili ten trest,“ tak ztratí zase lidi, protože uzná okupaci Říma. Když řekne: „Ukamenujte ji, nemusíte k

Římanům,“ bude možné obžalovat ho u Římanů z toho, že pobuřuje lidi. Takže na první pohled to vypadá velmi, velmi promyšleně a vypadá to, že z toho není úniku. Nicméně tedy Ježíš zase se k tomu postaví úplně jinak.

Svatý Jan říká, že učil v chrámu. Neříká, co učil. A potom dál taky Jan neříká, co Ježíš psal. Lidi by to velmi zajímalo, co učil a co psal, ale to pro ten příběh není až tak podstatné, není to důležité. Důležitá je ta samotná činnost. Učit znamená předávat vědomosti, předávat zkušenosti, předávat znalosti, pomáhat člověku, tomu žákovi. Učitel pomáhá tomu žákovi, aby ten žák žil svůj život, řekněme, lépe, ve větší plnosti. A proto přišel Ježíš. Ne, aby sloužil, ne aby trestal, ne aby zabíjel, ale proto, aby učil. Proto to Jan takhle zdůrazňuje.

No, a teď teda v tom okamžiku vlastně, kdy oni na Ježíše dorážejí, on se sehne a píše na zem. O tom, co psal na tu zem, o tom bylo napsáno několik knih, protože to všechny zajímalo. Někteří říkají, že psal hříchy těch farizejů, kteří tam byli, někteří říkají, že citoval proroka Jeremiáše, a jsou ještě některé další hypotézy. Ale zase důležitá je ta činnost sama o sobě. Kdo píše? Někdo, kdo chce sdělit někomu druhému něco. Když píšeme dopis a je jedno, jakou formou, jestli na papír nebo elektronicky, tak věříme a doufáme, že ten někdo si to přečte, že bude mít o to zájem. A toto právě chce sdělit Ježíš. Říká: „Já věřím, že máte zájem o to, co já tady dělám, o co já se tu snažím.“

Ale nepřestávali na něho dorážet. Nějakým způsobem to nezafungovalo, tak se Ježíš tedy postaví a řekne: „Kdo z vás je bez hříchu, ať hodí první.“

Ale ještě se vraťme právě k tomu psaní. Ježíš psal na kámen. Někdy třeba v nějakých filmech nebo takhle je to, že píše do písku. Ne. Jsme v Chrámu, v chrámovém nádvoří, a to bylo dlážděné. A je v tom zase hluboká symbolika, protože celé dějiny Izraele se točí kolem Smlouvy. Smlouva byla uzavřena na Sinaji a jako znamení té smlouvy Mojžíš přinesl z hory Sinaj dvě desky Zákona napsané prstem Božím. Desky napsané prstem Božím. O toto tady jde, že Ježíš svůj prst dává k prstu té dlažby, aby oni si vzpomněli na tuto chvíli. A oni si vzpomenout měli, vždyť říkali: „My jsme znalci, my to známe, my to víme.“ A ten zákon byl dán proto, aby se Izraelitům žilo lépe. Ne, aby byli zabíjeni podle tohoto zákona, ale aby jejich život byl ve větší plnosti, víc zabezpečený, zajištěný. A právě tady je ten rozpor, kdy oni ti znalci Zákona a farizejové vidí ten Zákon a berou ho skutečně, jak říká svatý Pavel, že Zákon začal lidi zotročovat. Ale to změnili lidé, takhle to Bůh nezamýšlel. Ten Zákon měl pomáhat k větší svobodě.

A Ježíš na toto odkazuje, ale vidíme, že to nepomohlo poprvé. Tak promluvil a vrátil se k té symbolické činnosti podruhé. A v té chvíli jim to došlo, že on myslí: „Kdo z vás je bez hříchu, kdo z vás nikdy neporušil jediný příkaz toho Zákona, jedině nařízení, tak teda si hoď.“

Ježíš tady tou činností, že to opakuje, dává najevo shovívavost, dává najevo, že je ochotný dát čas, všem. Je ochotný dát čas každému člověku ke změně. Bohužel tady u těch farizejů a znalců Zákona se nedočkal toho, že by řekli: „My jsme se spletli.“ Oni odcházejí. Ti chytřejší, ty moudřejší odhází hned, protože, nedej Bože, aby se Ježíš začal ptát, jak oni zachovávají ten Zákon. Nebo nedej Bože, aby začal říkat, kdy oni se provinili. Co kdyby to věděl? Takže začínají ustupovat. Tím teda přiznávají porážku, že teda ta past sklapla. Ale berou to jako prohranou bitvu, ne jako prohranou válku. Což je právě vidět na konci té osmé kapitoly: „My tě někdy chytíme.“

Ano, a Ježíš, který v tuto chvíli neodsoudil, bude v Janově evangeliu odsouzen za to, že se rouhá. Ježíš je vlastně odsouzen místo této ženy. A právě svatý Augustin chápe tuto ženu jako představitelku církve. Protože věříme a doufáme, že v církvi jsou lidé, kteří si uvědomují svoje chyby a jsou ochotní na nich pracovat. Nikdo tě neodsoudil? Ani já. Ale jdi a nehřeš. Buď lepší. Snaž se víc, snaž se toto odstranit.

Ten konec je otevřený, právě proto, že je to o každém z nás. A každý z nás tady nějakým způsobem hraje svou roli. Úplně nejhorší role by byla role těch farizejů a znalců Zákona, kteří si nepřipouštějí, že by mohla být chyba na jejich straně, a oni vůbec nevyužívají nabídku toho milosrdenství. „Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsuzuji.“ Ale oni už tam nejsou. Oni to slyšet nechťejí.

Ta žena tam stojí, protože se tam cítí v bezpečí. A tak to má být. Jestli jsme se svými chybami, se svými slabostmi, se svými hříchy u někoho v bezpečí, tak je to Ježíš, Zachránce. Protože on kvůli tomu přišel, aby nás toho zbavil, aby nám ukázal cestu, jak dál. Takže využívejme tady tuto cestu.

A nakonec bych ještě řekl asi jeden důvod, proč třeba v některých těch rukopisech tady tento úryvek není. Je to proto, že v první církvi, a to bylo asi do šestého století, byla zpovědní praxe jiná než

dnes. Většina z nás v těchto dnech přijme svátost smíření, svatou zpověď, jak se lidově říká. A v těch prvních dobách to bylo tak, že všichni museli k biskupovi, vyznali mu soukromě svoje hříchy, biskup udělil nějaké ponaučení, hlavně tedy toho člověka jaksí včlenil do stavu kajících a udělil mu pokání, a to pokání bylo veřejné. Něco udělat, něco se pomodlit nebo spíš se postit a podobně. Pokání mohlo trvat čtyřicet dnů doby postní, pokání mohlo trvat jeden rok, pokání mohlo být taky doživotní. Až po splnění toho pokání, toho doživotního tedy, jak se říká, na smrtelné posteli, tomu člověku bylo uděleno rozhřešení. Byla to praxe velmi tvrdá. Vyžadovalo to od křesťanů, aby žili takovým vysokým stupněm morálky a mnozí zase právě říkali: „To je neudržitelné, to se nedá.“ A tak právě od toho šestého století dochází ke změně, k té změně, kterou známe i my dnes. A sice, že tedy biskup deleguje a předá tady tu, vlastně říká se zpovědní fakultu, i kněží, protože v té svátosti hříchy odpouští Kristus. Ne ten kněz, ne ten biskup, ale Kristus. A ten kající přijde, vyzná hříchy, dostane ponaučení, dostane pokání. I to pokání je víceméně tajné nebo hlavně soukromé, a hned dostane rozhřešení. Ono to totiž odpovídá tady tomu, co se stalo v tom evangeliu. Ta hříšnice, ta žena, dostala rozhřešení okamžitě. I když ona to vlastně ani vyznávat nemusela, ale okamžitě vlastně, kdy toho litovala. A Ježíš na nic dalšího nečeká. Tak moc je velkorysý.

Bratři a sestry, protože Boží nabídka toho odpuštění je tak velkorysá, tak budme vždycky připravení ji přijmout, i když se nám to třeba bude zdát těžké. Ta cesta, kterou si vybrali znalci Zákona a farizejové, to je cesta, které nevede k žádnému cíli, nevede ke štěstí, nevede ke spokojenosti, nevede k pokoji. Cesta lítosti, přiznání a odpuštění, to je ta cesta, která vede ke smíření a k pokoji.

To konejte na mou památku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 50,4-7](#); ž. [Žl 116](#); 2. čt. [Flp 2,6-11](#); evang. [Lk 22,14-23,56](#);

Bratři a sestry, letos nás bude velikonočními svátky provázet svatý Lukáš a on ve svém vyprávění o utrpení a smrti Ježíše Krista zaznamenal některé události, některé příběhy nebo epizody v tom celkovém příběhu, které jinde nejsou. Třeba to, jak je Ježíš u Heroda, jak Ježíš mluví k těm dvěma odsouzencům, jak se ti odsouzenci chovají k Ježíšovi.

Lukáš si vůbec všímá postav, které jsou tam okolo, kolem Ježíše. Někdy jsou to postavy, které se tam dostaly, jak se říká, náhodou a nechtěly tam třeba i být, a někdy jsou to postavy, které tam tedy přicházejí cíleně. A můžeme je rozdělit na lidi, kteří nějakým způsobem chtějí Ježíšovi pomoci, stojí na jeho straně, nebo jsou to lidé, kteří stojí proti Ježíšovi, a pak jsou to lidé lhostejní. Ti první, ti jsou nám samozřejmě vzorem. A ti druhí a třetí jsou pro nás varováním, že tohle ne.

Ještě bych ale řekl jednu věc vlastně. To co jsme slyšeli teď v pašijích, to se odehrálo vlastně v pátek. Protože už bylo po západu slunce, takže podle toho izraelského počítání denní doby skončil čtvrtek, začal pátek. A Lukáš to popisuje téměř hodinu od hodiny, jak je ten den nabitý událostmi. Nám to církev předkládá už dnes, než vstoupíme do velikonočního třídení, abychom nějakým způsobem o tom mohli rozjímat. A z těch textů vlastně, které jsme dnes slyšeli, mě oslovily tři věty.

První, s tím oslátkem: „Pán ho potřebuje.“ Pán potřebuje naši spolupráci, vyloženě o ni žádá, vyloženě o ni škemrá. Vyžaduje nebo žádá, prosí nás o to, abychom se s ním rozdělili o to, co máme, a my jsme někdy tvrdí. Mohli bychom tento týden třeba přemýšlet taky o tom, co my považujeme za potřebné, o čem se domníváme, že potřebujeme.

Druhá ta věta už je z večeřadla: „Toužebně jsem si s vámi přál jíst tohoto beránka.“ Po čem my toužíme, o čem sníme, co zase nějakým způsobem dáváme na to první místo? Ježíš chtěl být s těmi dvanácti, kteří nebyli určitě nějakými vzory. Rozhodně to nebyli nějakí dokonalí lidé, ale byli to jeho učedníci. I my jsme Ježíšovi učedníci.

No, a třetí vlastně myšlenka, je to Ježíšovo slovo, kterým svým způsobem končí každá mše, myslím v tom momentě proměňování. Jsou to poslední slova: „To konejte na mou památku.“ To je to, co Ježíš vlastně tady zanechává, co tady zůstává a říká, vybízí nás k tomu, to je to, co si máme nějakým způsobem odnést.

Nechme, bratři a sestry, v sobě tyto myšlenky doznít, přemýšlejme o nich a zkusme vlastně během těchto velikonočních svátků Ježíšovi na jeho výzvy, na jeho přání odpovědět.

Vyprošujme si, aby po nás zůstala láska

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZELENÝ ČTVRTEK

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 12,1-8.11-14](#); ž. [Žl 116](#); 2. čt. [1 Kor 11,23-26](#); evang. [Jan 13,1-15](#);

Bratři a sestry, chtěl bych navázat na tu myšlenku, s kterou jsme začali slavit tuto liturgii, že je to zvláštní den, který dnes prožíváme, na pomezí mezi starou a novou smlouvou. Říká se této liturgii mše svatá na památku Poslední večeře, nebo na památku večeře Páně. Je to tam přehozené. Ježíš se v tuto chvíli dívá dopředu, protože ví, co bude. Apoštolové se dívají dozadu. Oni to slaví jako tu večeři na památku vysvobození z Egypta. Ale Ježíš už tady tuhle liturgii, tuhle večeři, tuhle slavnost chápe s pohledem, co bude, co přijde. Ale zastavme se ještě chvíli právě u toho, že jsme jakýmsi způsobem rozkročení mezi tím, co bylo, a tím, co bude.

Víceméně v každou neděli, když začínáme slavit mši svatou, tak jsme vyzváni k tomu, abychom uzavřeli ten týden, který skončil, neděle je první den v týdnu, takže abychom uzavřeli to, co bylo, poděkovali za to, co se podařilo, poprosili za odpuštění pro to, co jsme zkazili. Ale zároveň se také díváme dopředu nebo spíš prosíme o to, aby Pán nás provázel ve všem tom, co přijde, od toho prvního dne po celý ten další příští týden.

Můžeme taky říct, že Ježíš se v tuto chvíli, kdy slaví s učedníky Poslední večeři, ale zároveň je to první mše svatá, tak on se v tuto chvíli loučí. A určitě si někdo říkal i za Ježíšova života, co tady po něm zbude. To je to, co slavíme hlavně každou neděli. To je to, co nám tu Ježíš nechal, protože chtěl, protože mu na tom záleželo a je to, můžeme říci, jakási syntéza, prostě shrnutí toho všeho, co říkal a co dělal.

Na Zelený čtvrtek i nás může a má napadnout otázka: „A co tu zůstane po mně?“ Co tady po lidech zpravidla zůstává? Tak zůstávají tady nějaké věci, které se po nějaké době rozpadnou. Většina lidí zde zanechá děti, další generaci. Ale nestačí jenom tu generaci přivést na svět, ale je potřeba se o tu generaci starat podobně, jako se Ježíš staral o své učedníky. Co po mně zůstane? No, buď po nás zůstane láska, anebo po nás zůstane nenávisť. Obojí je schopné přetrvat i fyzický konec člověka. Vyprošujme si, aby po nás zůstala láska tak, jako po Ježíšovi.

Když se podíváme úplně na konec té Poslední večeře a první mše svaté, tak Ježíš přesto, že ví, co bude, tak odchází s učedníky do Getsemanské zahrady a předtím ještě zazpívají chvalozpěv, jak to čteme v evangeliích. Zazpívali žalm, který později byl rozdělen do dvou, 115 a 116. My jsme dnes slyšeli kousek toho žalmu, tu druhou půlku, která už má číslo 116, a je to žalm, který se zpíval jako poděkování – zpíval a zpívá. Ten člověk na začátku mluvil o svých problémech, ale jenom okrajově. A pak říká to důležité: „Pán mě v tom nenechal, on mě neopustil a to je to, o co já se s vámi chci rozdělit.“ A potom to pokračuje a říká: „Mně, když bylo zle, tak jsem učinil Pánu nějaké sliby, a já to teď splním. Ne nějak potajmu, ale navenek, aby vy jste to věděli. To je svědectví o mé víře.“

Zelený čtvrtek je den, kdy bychom si měli vzpomenout na všechny sliby, které jsme učinili Pánu, kdy nám bylo nějakým způsobem zle, kdy jsme ztráceli pevnou půdu pod nohama a měli bychom Pánu tyto sliby splnit. A zase ne jako „tak teda musím, když jsem to slíbil“, ale právě s velkou radostí.

Tam vprostřed toho žalmu byla taková zvláštní myšlenka: „Drahocenná je v Hospodinových očích smrt jeho zbožných.“ Ono se to dá přeložit ještě trošku jinak: „Drahocenná je v Hospodinových očích vytrvalost jeho zbožných, která může vést až ke smrti.“ Tedy ten velký chvalozpěv jakýmsi způsobem říká, to, čím se nejvíc odvděčíme Bohu, čím mu nejvíc poděkujeme, bude naše vytrvalost v dobrém.

Přidali jsme se v duchu k apoštolům a Pánu Ježíši, kteří zpívali tento chvalozpěv na závěr Poslední večeře, přidejme se k Pánu Ježíši i v těch dalších myšlenkách. Vlastně po této mši svaté následuje adorace – adorace, která připomíná Getsemany. Na tu adoraci už zůstanou jenom někteří, dost lidí odejde, ale v těch Getsemanech pokračuje to, co začalo ve Večeřadle. Když bychom hledali ve Starém zákoně nějaké místo, které tomu odpovídá, jak by se to dalo přiblížit, přirovnat, tak si můžeme vzpomenout na okamžik, na noc, kdy se Jákob vrací domů a má se druhý den setkat se svým starším bratrem Ezauem, kterému ukradl prvorozenecká práva, a jak Jákob bojuje, hledá

odvahu se vrátit domů. Bojuje sám se sebou a potom bojuje s Hospodinem, a protože je vytrvalý, dostává nové jméno, Izrael.

Ježíš ve Večeřadle, v Getsemanech, celou tu dobu nějakým způsobem bojoval, aby přijal ten kalich, který mu nabízí Otec. Na Zelený čtvrtek v Getsemanech vidíme krásně Ježíšovo lidství. Ježíš je skutečný člověk a Ježíš je skutečný Bůh. A na Zelený čtvrtek vidíme jeho lidství. Neschoval ho před námi, jak to často dělají různí ti diktátoři a takhle, že se nesmí mluvit o jejich chybách, řekněme, o nějaké chvilce slabosti. Ne, Ježíš se za to nestydí, ale ukazuje to a právě říká: „Dal jsem vám příklad. Já jsem vám ukázal, co v tu chvíli dělat.“

Ježíš, který je trochu podobný tomu Jákobovi v tom zápase. Jákob se má proč bát Ezaua, protože mu ukradl ta prvorozenecká práva. Ježíš nikomu nic neukradl, nikomu nic nevzal. Ježíš je tam místo každého z nás, za každého z nás. Ježíš i v tuto chvíli myslí na apoštoly. Ježíš umyl nohy i Jidášovi, úplně všem a říká: „Toto všechno je pro vás.“ Říká se, že jeden z těch důvodů, to je teologická spekulace, jeden z těch důvodů, proč Ježíš tak zápasil, je to, že ve své vševědoucnosti věděl, že ta jeho oběť, ta jeho nabídka pro mnoho lidí vyjde zbytečně, že to prostě nevyužijí.

Stará smlouva platila pro příslušníky vyvoleného národa. Nová smlouva je nabídnuta úplně všem. A tak, bratři a sestry, teď když vstupujeme do těch velikonočních svátků a budeme s Ježíšem postupně prožívat to, co prožíval on, tak si máme uvědomit, že on ukázal obrovskou pokoru a ochotu dát úplně všechno. A proto si církev připomíná i tím viditelným gestem umývání nohou tady tuto Ježíšovu pokoru.

Bratři a sestry, nechme se tím vším oslovit, tím co nám Ježíš nabízí, nechme to na sebe působit. Je potřeba, abychom odložili práce, které odložit můžeme, aby nám zbyl čas na to, abychom mohli slavit. Tak jako se zastavil Ježíš ve Večeřadle a potom v Getsemanech, aby sebral síly k tomu, co potom přijde, tak i my se teď o těch velikonočních svátcích zastavme, abychom potom byli schopni zvládnout nápor toho všeho, co přijde.

Kéž se tak stane a kéž tyto svátky prožijeme skutečně duchovně a s co největším duchovním prospěchem.

Ježíš je vprostřed mezi člověkem a křížem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 52,13-53,12](#); ž. [Žl 31](#); 2. čt. [Žid 4,14-16](#); [5,7-9](#); evang. [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, dnes se zaměřuje liturgie na kříž. Zatím ho tu vlastně nevidíme. Máme si uvědomit něco podobného jako včera, že Ježíš ten kříž nemusel vzít, nemusel ho nést, ale chtěl. Máme si uvědomit, že to všechno mohlo být nějak jinak a že Bůh měl plné právo od nás žádat mnohem víc. Ale místo toho přišel Ježíš.

Když rozjímáme o kříži, o těch dvou přímkách, které jsou přeložené přes sebe, tak se musíme vrátit hodně, hodně dozadu. Poprvé se s křížem setkáváme ve filosofii a náboženství Asyřanů. To je národ, který bojoval proti Izraelitům. A je to překvapivé, že tito válečníci byli také lidmi, kteří pěstovali vzdělanost. A pro Asyřany byl kříž symbolem protikladů, ale sjednocením protikladů. Ta svislá přímka, to je spojení nebe a země. Ta vodorovná spojení času a prostoru. A v tom průsečíku vlastně je možné se potkat. Kříž připomíná nějakého zprostředkovatele a někoho, kdo přijímá to, co ten zprostředkovatel přináší.

Z druhého pohledu nebo z druhého směru do té historie kříže se velmi zapsali Féničané, národ obchodníků, národ mořeplavců, národ lidí, kteří vynalezli to, čemu se říká nachová barva. Zjistili, že z jednoho toho mořského měkkýše lze získat tento krásný odstín. Ale také přišli na to, že je možné na ty dvě zkřížená dřeva přivázat, přibýt, prostě nějak připoutat člověka, a že tento člověk před svou smrtí bude dlouho a velmi trpět. Féničané byli těmi, kteří z kříže vynalezli smrtící nástroj.

Toto všechno bylo dávno před Pánem Ježíšem a teď se to dostává k Ježíšovi. A my si připomínáme celou tu událost z toho pohledu, jak Ježíš přijímá tuto skutečnost, jak se chová k této skutečnosti a co říká. A to všechno si připomínáme proto, že se to dotýká nás.

My jsme to tady dneska v kostele trošku přeorganizovali a, jak bych to řekl, svatý Florian na chvíli musel přepustit své místo Madoně z Veveří, protože jsem chtěl, abyste ten obraz dnes viděli. Mnoho lidí se ptá, co to je za ptáka. My víme, že je to stehlík. Podle legendy, což je zbožné vyprávění, lidové vyprávění věřících lidí, stehlík byl přítomen na hoře Kalvárii a jaksi vyzobl z Ježíšovy trnové koruny jeden ten trn, skápla kapka Ježíšovy krve na stehlíkovu hlavičku, a proto má stehlík červenou hlavičku. V přírodě to zbarvení není tak ostré jak na tom obraze.

Toto je lidové vyprávění, ale ten autor obrazu chce říct ještě něco jiného. Chce říct nebo pokládá nám otázku: „Človče, a kde jsi ty?“ Je tam Ježíš, je tam jeho matka Maria, a kde jsme my, kde je každý z nás? V tom stehlíkovi. To jsme my, slabí lidé. Ježíš proto toho ptáčka jakýmsi způsobem ochraňuje. On ho nedrží, ale má na něm položenou ruku, aby ho chránil. Ochraňovat neznamená brát svobodu nebo dusit. Ne. Ochraňovat znamená dát nějaký vyšší stupeň bezpečí, který ten, kdo je pode mnou, koho chráním, už není schopen vlastními silami si zabezpečit.

Tedy my všichni máme od Ježíše přijmout jeho ochranu. Ale to není všechno. Ten ptáček, a to jsem vyčetl v odborných knihách ornitologických, má rozpjatá křídla. Takhle ten stehlík se chová jenom v případě, v okamžiku, kdy má v hnízdě vylíhnutá mláďata a těm mláďatům hrozí, že by na ně buď příliš svítilo slunce, anebo že by na ně přšelo. On chrání ty, kteří jsou slabší než on.

To jsme my, kteří máme přijmout Ježíšovu ochranu, ale máme také chránit ty, kteří nám jsou svěřeni. A do tohoto řetězu právě se postavil Ježíš – Ježíš, který je vprostřed mezi člověkem a křížem. Křížem, který bereme a chápeme jako něco zlého, i to říkáme: „Nesu kříž. Potkal mě kříž. Mám ty a ty těžkosti.“ Ale v kříži už ty těžkosti dostávají nějaký smysl. Můžeme to přidat k tomu, co nesl Ježíš.

Když z těch těžkostí, z těch problémů uděláme kříž, tak se to posouvá. Posouvá se to o kus dál. Víme, už jsme o tom mluvili, to bych dnes nechtěl rozebírat – ten kříž, který je za Ježíšovou hlavou, je ozdoben drahokamy, protože ten kříž pro nás není jenom nástrojem Ježíšovy smrti, ale taky cestou k zmrtvýchvstání.

Na tom diapozitivu, který tam vidíte a který tam bude do konce obřadů, je vlastně ten tmavý obrys, takový malý kostelík, kaple Božího hrobu, toho Ježíšova hrobu v celé té bazilice. A nad tou

kapličkou, nad tou stavbou je kopule, která se jmenuje Anastasis, to znamená Vzkříšení. Každý, kdo přichází do toho Božího hrobu, si má uvědomit, že Ježíš už tam není, že vstal. Že tam byl, ale že už tam není. A to je také to, co si právě připomínáme a co je pro nás důležité.

Letos naším průvodcem přes Velikonoce a vůbec přes dobu postní, je svatý Lukáš. Dnes jsme slyšeli pašije podle Jana, ale podle Lukáše jsme je slyšeli v neděli a Lukášovo evangelium zase budeme číst zítra. Ale dnes jsme slyšeli taky něco, co má spojitost se svatým Lukášem – žalm, který má číslo 31. A je to velmi zvláštní žalm. Je to jeden z nejstarších žalmů, který vznikl v době vlády krále Davida, a můžeme se domnívat, že skutečně David je jeho autorem.

V tom žalmu se neustále zase střídají ty myšlenky „dostal jsem se do velkých problémů, ale Pán mě z toho vysvobodil“. Ty myšlenky se velmi dobře hodí na Krista. „Neznají se ke mně moji známí.“ Kde jsou všichni ti, kdo chodili s Ježíšem? Kde jsou všichni ti, které nasytil? Kde jsou všichni ti, kteří mu tleskali, kteří ho oslavovali, když v neděli jel do Jeruzaléma? Naráz ho neznali, protože měli strach.

Ale tenhle žalm také zachycuje poslední Ježíšova slova, která jsou zachycena v Lukášově evangeliu: „Do tvých rukou, Pane, svěřuji svého ducha.“

A tenhle žalm je zvláštní ještě z jiného pohledu. Jak jsem říkal, ten základ je z těch davidovských dob, a do těch davidovských veršů byly vepsány další verze o několik století později, a sice jsou to verše z doby proroka Jeremiáše. A můžeme se domnívat, že i on je autorem těch vsuvek. A ty vsuvky potvrzují ty myšlenky, které tam dal David nebo ti jeho současníci, a ta myšlenka je asi taková: „My jsme zažili, my máme zkušenost, my to víme, že Pán se postará. Ne že jsme to někde četli, ne že nám to někdo řekl, ne že nás to tak učili ve škole, ne že to tak říká naše náboženství. My jsme to zažili.“

Takže ti pozdější, ti z doby proroka Jeremiáše nebo Jeremiáš a jeho žáci přímo dotvrzují a říkají: „My to můžeme znovu zopakovat, že to co zažil David a jeho současníci, jsme my zažili taky. Že to funguje.“

Já bych chtěl zakončit tady tuto promluvu ještě jednou myšlenkou, která je zase na tom obraze a kterou jsme slyšeli v pašijích. Ježíš se dívá dolů, kdo stojí pod křížem, a oslovuje jediného učedníka, který tam je, a svoji matku. Je to scéna, kterou zaznamenal jenom svatý Jan: „Ženo, to je tvůj syn,“ tomu učedníkovi: „To je tvá matka.“

Uvědomme si, bratři a sestry, že my dnes oslavujeme, děkujeme Ježíši, kterého tenkrát vyloučili ze společnosti, kterého vyhnali za město a tam ho zabili jako nejhoršího zločince. Ježíš se předtím snažil tři a půl roku vybudovat nějaké společenství, malé. Ale na Velký pátek na Golgotě to vypadá, že všechny jeho snahy ztroskotaly. Kde je to malé společenství? Z toho malého společenství je tam Jan a jeho matka, a ty ženy. Ale kde jsou zase ty minimálně stovky lidí, kteří s ním byly předtím? Vypadá to jako úplný krach. Proč to dopadlo takhle? No, protože to Ježíšovo společenství, jakkoliv on se snažil, tak bylo plné, řekli bychom, lidských nedokonalostí. Písmo nám to zaznamenává. Ježíš říká, co se stane v Jeruzalémě, a apoštolové se doslova dohadují, kdo z nich je důležitější, kdo bude mít větší funkci. To společenství trpělo lhostejností. Na Zelený čtvrtek Jidáš odchází z Večeřadla a nikdo se nezeptá: „Kam jdeš?“ Kdyby o něho projevíli zájem, tak by to třeba všechno bylo jinak. A takhle bychom mohli pokračovat.

A tak i pro to společenství musel přijít ten Velký pátek, kdy už nebylo o co soupeřit, kdy byla k ničemu nějaká ta nevraživost a řevnivost. Na Velký pátek, kdy bylo jedno, kdo bude mít jakou funkci, kdy se všichni báli a zamykali dveře. A proto společenství, pro ty, kteří vydrželi, Velký pátek se stal takovou velkou, velkou očistou a možností, jak začít znovu, jak začít lépe, jak jít dál.

Vraťme se k tomu, co říká Ježíš na kříži: „Ženo, to je tvůj syn!“ Jméno první ženy je Eva a znamená živá, matka všech živých. Maria je matkou všech, kteří uvěřili. Eva stojí na počátku života na této zemi, Maria je matka všech, kteří se ve víře hlásí k Ježíši Kristu. Proto se Ježíš i na tom obraze Madony z Veveří dívá na Marii a Maria se dívá na toho, kdo stojí před obrazem. Protože ten autor chtěl vyjádřit to, co se potom stalo. Že Maria nás všechny přijala jako naše matka. Která matka by se nedívala na své dítě? Matka i otec se rádi dívají na své děti a je to tak v pořádku. A jsou jimi plně jakýmsi způsobem zaujati, plně se jim věnují.

A tak, bratři a sestry, když se budeme dívat na ten obraz Madony z Veveří, protože to je obraz, který byl namalován pro tuto farnost, tak si máme uvědomit i tuto myšlenku. V Mariině tváři, která působí jakýmsi způsobem strnule, je radost i bolest. Je tam radost z našich úspěchů, je tam bolest z našich

neúspěchů, ale ta Madona se dívá na nás, aby nám připomněla: „Já jsem stála pod křížem, podporovala jsem svého a Božího syna, a budu podporovat i vás.

Bratři a sestry, děkujeme Ježíši Kristu za jeho oběť na kříži a vzpomeňme, když my sami budeme cokoliv prožívat těžkého a prosme o přímluvu ty, kteří tenkrát pod křížem stáli – jeho matku Marii, apoštola Jana, Marii Magdalénu a třeba i všechny ty ostatní ženy, které překonaly strach a byly přítomny a Ježíše posilovaly. Kéž je to posilou i pro nás.

Bože, dej mi své světlo a svou věrnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.03.2016 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigílie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Lk 24, 1-12](#);

Bratři a sestry, o tom, že dnešní obřady mají čtyři části, to už jste slyšeli několikrát, ale k dnešním obřadům je možné přistoupit ještě z jiného hlediska. To hledisko patří na všechny ty části, na každou zvlášť. A sice my dnes na něco vzpomínáme, připomínáme si, co se stalo s Ježíšem, eventuálně co prožili Izraelité v Egyptě při odchodu. Tedy připomínka, to je jedno hledisko.

Druhé hledisko je přítomnost, realita, to jak já se k tomu postavím, jaký dopad to má na mě, na každého z nás.

A třetí hledisko, to je do budoucna, očekávání. Kam mě víra v toto všechno dovede. Kam mě přivede to, že říkám: „Ježíši, já spoléhám na tebe. Já chci jít za tebou.“

Všechny texty, které jsme dnes slyšeli, mají za úkol uvést do harmonie celé stvoření, do harmonie, kterou Bůh chtěl na začátku. My jsme v prvním čtení, které bylo z první knihy Mojžíšovy, slyšeli ten začátek: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Nám to připadá jako taková fráze trošku, ale ona to byla polemika se starými Řeky, kteří říkali, napřed byl chaos, zmatek. To byla jedna část řeckých filozofů. Druhá část říkala, jestli tu nejsme náhodou, jestli nejsme hříčkou těch bohů nebo prostě někoho. A třetí část, ti mluvili přímo o démonech, kterých se lidé mají bát. A na to říká posvátná kniha izraelského národa: „Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi.“ Je to jeho dílo. Není to náhoda, není to dílo nějakého běsu, chaosu, ale je to chtěné, zamýšlené a je to celé chtěné jako dobré dílo.

Na konci stvoření, na vrcholu stvoření je člověk. Je zajímavé, že tam je použito množné číslo: „Učiňme člověka.“ Je to proto, že člověk, adamáh hebrejsky, je takzvané hromadné podstatné jméno, tedy to množné číslo tam je. Nemyslí jenom jednoho člověka, ale celé lidstvo. Celé lidstvo je od Boha chtěné, celé lidstvo má stejnou důstojnost. Stvořil je jako muže a ženu. Muž a žena jsou celý člověk. Ti dva se hledají, nacházejí, doplňují. Stvořil je ke své podobě.

Mnozí lidé přemýšlejí o tom, v čem jsme podobní Bohu. Svatý Augustin říká, no tím, že máme rozum, cit a svobodnou vůli. V tom jsme podobní Bohu. On říká, podobní, ne stejní. Ne, že bychom byli jeho nějaké klony. Každý z nás je originál.

Ale pak se zde mluví ještě o jedné velmi důležité věci, a sice že jsme podobní Bohu v tom, že jsme schopni navázat dialog, že jsme schopni komunikovat jeden s druhým, ale také s Bohem. A toto je právě něco, co přišel Ježíš Kristus obnovit.

Celá ta dnešní oslava nám chce odpovědět na otázku ne, jak se staly věci, ne jak byl stvořen svět, ne jak Kristus vstal z mrtvých, to nikde v evangeliu není, ale proč, proč se to stalo a k čemu to je.

A teď bych se chtěl ještě kratince vrátit úplně na samotný začátek toho, co jsme prožívali, k té první části, k slavnosti světla. Na počátku před kostelem byl požehnán oheň. Tento zvyk žehnat oheň při velikonoční vigílii, tam není úplně od začátku. Objevuje se v osmém století, a sice v Irsku, a z Irsku se šířil tento zvyk, až v jedenáctém století už byl v celé církvi. Nejde o nějakou fascinaci ohněm, ale jde o poděkování za zase jeden z darů, který slouží člověku, aby viděl a aby se ohřál, aby tady mohl přežít. V těch severských zemích bývalo zvykem, že lidé, když odcházeli na velikonoční vigílii, tak doma uhasili veškeré ohně. Bylo to tak, že někdo byl pořád doma a hlídal oheň, ale uhasili ho a odnášeli si z velikonoční vigílie nový oheň, který má připomínat Krista, Krista vzkříšeného. Ten oheň nám připomínal ve Starém zákoně ten ohnivý sloup, který doprovázel Izraelity, a v Novém zákoně nám tato svíce, která hoří, připomíná Krista.

Šli jsme dovnitř do kostela za tou svící, za tím světlem. Tak máme jít za Kristem. A zase ta cesta, která byla víceméně potmě, nám měla připomenout odchod Izraelitů z Egypta, to že oni šli do neznáma. Nevíme, kam nás ta cesta zavede. Jít někam potmě rozhodně není jednoduché.

Ale tady ta cesta za tou rozžatou svící nám má připomínat ještě někoho, máme se připodobnit ještě k někomu. A tato myšlenka, kterou řeknu, je mi velmi sympatická. Ten krátký průvod do kostela nás má připojit k ženám, které v neděli ráno šly ke hrobu, aby pomazaly Ježíšovo mrtvé tělo. K těm ženám, které někdy mezi čtvrtou a pátou hodinou ranní ještě za tmy vyrazily, aby udělaly, co bylo v

jejich silách. Ony šly taky do temnoty. Ta temnota byla v tom, že počítaly, že naleznou mrtvé Ježíšovo tělo. Ta temnota byla v tom: „A co budeme dělat dál?“ Věděly, měly jasno na první dvě, tři hodiny: „Postaráme se o to tělo.“ Ale protože to jsou ty ženy, které stály pod křížem, to jsou ty osoby, které byly věrné, tak dostávají tu odměnu, tu výsadu, že se první dozvídají o tom, že Kristus žije, že stal z mrtvých. Tato věrnost je odměněna.

V jednom z těch žalmů, ke konci to bylo, tam žalmista prosí: „Bože, dej mi své světlo a svou věrnost. Světlo, ukaž mi, kudy mám jít, ukaž mi, co mám dělat. A buď ke mně milostivý, neobracej se ke mně zády. Když jsi jednou řekl, že se o mě budeš starat, prosím tě, splň to.“ Protože ten žalmista ví, že my lidé často svoje slovo měníme, a to je vždycky špatně.

A takovým vyvrcholením té první části byl velikonoční chvalozpěv, exultet. Snažil jsem se o tom chvalozpěvu najít toho co nejvíc, a moc se mi to nepodařilo. Víme, že ten chvalozpěv se objevuje mezi pátým a sedmým stoletím po Kristu. Vůbec netušíme, kdo ho složil. Víme, že použil některá slova, některé myšlenky svatého Augustina, především tu větu: „Šťastná vina, pro kterou přišel Vykupitel tak vznešený a veliký.“ Latinsky je to Felix Culpa. Někdy se to používá i mezi lidmi: „To byla šťastná náhoda, to byla šťastná okolnost.“ Svatý Augustin nechce tady tím říct: „Lidi, dělejte, co chcete. On to Bůh nakonec spraví.“ To v žádném případě, ale svatý Augustin tady vidí právě tu Boží dobrotu, velikost, milosrdenství, to že Bůh, který mohl říct: „Lidi, zkazili jste si to, tak si to spravte,“ přichází a říká: „Já vám pomůžu se z toho dostat.“ To je na tom to krásné, to je to, co svatý Augustin takhle opěvuje nebo je mu to velmi blízké.

A nakonec, my jsme to slyšeli v tom komentáři. Když jsme stáli s těmi hořícími svícemi, tak se připomínají především dva výroky s Písma svatého. Jednak z Matoušova evangelia: „Blaze těm, které Pán při svém příchodu najde, jak bdí,“ a druhý výrok z evangelia svatého Jana: „Já jsem světlo světa.“

Na tom obrázku tady máme pořád ještě to, co jsme viděli včera. To tmavé je ta kaple Božího hrobu a to světlo v té klenbě je kopule, které se říká Anastasis, Vzkříšení. My velmi, velmi nějakým způsobem bojujeme o to, aby v nás bylo to světlo, a ta temnota se nechce a nechce vzdát. Tato slavnost, kterou teď prožíváme, nám připomíná a říká: „Neboj se. Neboj se, přišel někdo, kdo ti pomůže z toho všeho se dostat.“

Tak ať nám jsou povzbuzením myšlenky svatého Augustina nebo ať je nám povzbuzením ta cesta žen, které takhle brzy ráno spěchaly k tomu hrobu, aby udělaly, co bylo v jejich silách. A vzpomeňme na to vždycky, každý rok, když budeme přicházet za tou velikonoční svící, do tmavého kostela: Ježíš přišel proto, aby ta tma pominula, abychom věděli, kam máme jít a za kým máme jít.

Kéž se tak stane.

Člověče, musíš se nechat nalézt

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.03.2016 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 10,34a.37-43](#); ž. [Žl 118](#); 2. čt. [Kol 3,1-4](#); evang. [Jan 20,1-9](#);

Bratři a sestry, při velikonoční vigílii jsme v evangeliu slyšeli o tom, jak se setkávají andělé se ženami, které Ježíše hledají. Potom to vlastně graduje, že se Ježíš ukáže Máří Magdaléně a těm ženám, které se vracejí od prázdného hrobu. A to jsou všechno lidé, kteří Ježíše hledají. Oni ho hledají mrtvého, ale najdou ho živého. Ale ti dva učedníci, o kterých jsme slyšeli teď, ti Ježíše nehledají.

Svým způsobem jsou to docela špatní učedníci, protože oni na jednu stranu jsou informovaní. Oni odcházejí z Jeruzaléma v neděli ne úplně ráno. Oni odcházejí, až se ty ženy vrátí od hrobu. Kdyby tito dva učedníci utíkali v pátek, mohli odejít v sobotu navečer nebo večer, když skončil sabat, ale oni utíkají v neděli. Trošku pozdě. Nemá to určitou logiku a oni jsou takoví rozkolísaní, a to svatý Lukáš popisuje.

Oni spolu hovořili, uvažovali. V řečtině vlastně jsou tam použita slova, která známe, že vedli spolu homilii. To je to, o co se teď snažím já k vám. Homilie nemá být jenom monolog nebo nějaká přednáška, ale má to být něco, co pronikne do těch lidí a ti, kdo to poslouchají, ať už uvnitř sebe anebo třeba i nahlas v některých případech se k tomu vyjádří. Tady samozřejmě oni spolu mluvili, řekli bychom velmi zaujatě. Uvažovali.

Tam se to dá přeložit ještě slovem dokonce, že o to vedli spor. Spor v tom slova smyslu, že chtěli mít v tom jasno. Chtěli si to utřídit, všechny ty myšlenky. Tedy byla to debata velmi zanícená, debata, do které, bychom řekli, oni se celí položili. Nebyl to jenom nějaký hovor o počasí nebo o něčem, co by je nezajímalo. Bylo to něco, co je velmi naplňovalo, oni toho byli plní, ale zároveň to potřebovali nějakým způsobem zpracovat, utřídit.

A v tuto chvíli se k nim Ježíš přibližuje. Oni ho nevolají, oni ho nehledají. On přichází sám. My často mluvíme o tom, že máme hledat Boha, máme hledat Ježíše, a tento úryvek nám říká něco jiného: „Člověče, musíš se nechat nalézt. Bůh je ten, který je činný, Bůh je ten, který ti jde naproti.“

Tento úryvek je velmi krásný v tom, že asi nás třeba napadla myšlenka: „A co teda ten Ježíš po svém zmrtevýchvstání dělá, čím se zabývá?“ A na to nám odpovídá evangelium, které jsme právě slyšeli. Zabývá se pořád námi lidmi. Dělá to, co dělal před svou smrtí. Chodí mezi lidmi, hledá lidi a pomáhá lidem najít tu cestu, utřídit myšlenky, vyjasnit věci.

Ježíš je tak pokorný i po svém zmrtevýchvstání, že snese tady to: „Ty jsi jediný, kdo neví, co se v Jeruzalémě děje nebo stalo.“ A oni jsou ti, kteří Ježíšovi vyprávějí, co on sám prožil. Když se nad tím trošku zamyslíme, tak je to situaci svým způsobem hodně trapná. Oni, kteří byli někde opodál, asi trošku schovaní, trošku aby viděli, zase něco mezi, povídají Ježíšovi, čeho on byl hlavním účastníkem, hlavním aktérem. A Ježíš to ve své pokoře snese, vydrží.

Těmto dvěma učedníkům nechybí informace. Znalosti mají dobré, vědí, jak to všechno proběhlo, ale něco jim chybí. Chybí jim ochota podle těch informací se zařídit, udělat ten krok v té homilii, přijmout to, přijmout tu zvěst. Oni to v tuto chvíli berou, jako když si člověk něco přečte v novinách, zasáhne ho to, ale pak třeba ty noviny odloží. Jsou tam samozřejmě věci, které nějakým způsobem můžeme odložit, a jsou věci v našem životě, které nemáme odkládat, nemáme to jenom odsunout a říct: „Tečka, konec.“

Ježíš jim dává na toto čas a je to on, který v nich vykoná tu práci, pomůže jim. Ale když dojdou do dalšího mezního bodu, tak Ježíš respektuje jejich svobodu. Ježíš vždycky respektuje svobodu člověka a dělal, jako by chtěl jít dál.

Oni spolu strávili minimálně půl dne a byl to Ježíš, který se jim věnoval. Oni přijímají. Tak je to vlastně vždycky, že člověk od Boha přijímá. A dostali možnost postoupit o kus dál, ale museli se sami rozhodnout. „Zůstaneš s námi?“ Ježíš dělá, že chce jít dál. Chce to od nich slyšet. To není tak, že by Ježíš nějakým způsobem nechtěl být s námi, že by se nás stranil, ale zachovává absolutně naši svobodu. Proto je nutné říct: „Zůstaň! Zůstaň s námi!“

Oni říkají důvod: „Protože se připozdívá.“ Říkají důvod, kde to vypadá, jako že oni mají péči o něho: „Kam bys teď chodil? Už bude večer.“ Ale de facto pořád jim jde o ně samé, protože: „Nám s tebou bylo dobře, tak tady teda zůstaň.“ A Ježíš v tuto chvíli, kdy je pozván, kdy oni udělají ten další krok, postoupí na další úroveň, začne dělat nepoměrně větší věci. Ježíš zopakuje to, co se stalo na Zelený čtvrtek ve večeřadle. Zopakuje to pro dva učedníky, jak říkám, kteří zrovna nejsou vzorem nějakých dobrých učedníků. Zopakuje to pro Kleofáše, který snad byl Ježíšovým příbuzným, proto je tam to jméno řečeno, a zopakuje to pro druhého učedníka, jehož jméno tam ani není uvedeno. Biblisté, vykladatelé tohoto úryvku, říkají: „My z toho můžeme vytěžit to, že ten učedník není identifikován, tudíž je tam místo pro každého z nás.“ Ježíš je ochotný toto, co se stalo v Emauzích, zopakovat pro každého z nás.

A to, že oni prožili znovu to, co bylo na Zelený čtvrtek ve večeřadle, tak jim dává sílu změnit se, odložit ten strach a udělat ten další krok – pochopit, že jsou na špatné cestě. Ta cesta do Emaus je útekem, to jsme řekli na začátku. Je to jakási slepá ulice. A ze slepé ulice nezbyvá, než vycouvat nebo se otočit a rychle z ní vyjet. A toto musí udělat oni a nedbají na to, že už je večer, že půjdou třeba přes noc, ale jdou. Vrací se do Jeruzaléma, aby se setkali s církví.

Bratři a sestry, toto je velmi krásný příběh, který vypovídá právě o tom, že Ježíšova mise, záchranná mise, neskončila okamžikem zmrtvýchvstání, ale pokračuje neustále. Ale svatý Lukáš, který jako jediný zaznamenal tento příběh, ho zaznamenal ve svém evangeliu ještě i z jiného důvodu. On své evangelium píše křesťanům takzvané třetí generace. První generace jsou apoštolové, ti kteří s Ježíšem byli, kteří si na něho mohli sáhnout. Druhá generace jsou žáci apoštolů. Ti ještě mluvili třeba s apoštoly, kteří říkali: „My jsme Ježíše znali. My jsme s ním byli tam a tam.“ Třetí generace už je odkázána pouze na svědectví, na svědectví slova těch předchozích. A svatý Lukáš tedy říká: „Všechna ta svědectví, to všechno se sjednocuje v tom, co se stalo na Zelený čtvrtek, co Ježíš zopakoval v Emauzích, a to co dělali, dělají křesťané a dělat budou. Slaví to, čemu říkáme mše svatá, slaví eucharistii. V tomto okamžiku se všichni setkávají a v tomto okamžiku už je jedno, kdo byl v jaké generaci, už je jedno, kdo si sáhnul, kdo si nesáhnul.“

Víme, že (budeme to číst i letos) Pán Ježíš říká Tomášovi: „Protože jsi viděl a sáhnul sis, tak uvěřils. Ale šťastní, blahoslavení jsou ti, kdo neviděli, kdo si nemohli sáhnout, a přesto uvěřili.“

Bratři a sestry, ať je nám ten dnešní evangelní úryvek posilou, ať nás provází na našich životních cestách, ať si vždycky uvědomujeme, ať jdu, kam jdu, Ježíš je se mnou, Ježíš mě doprovází. A pokud já budu jakýmsi způsobem o to stát, tak Ježíš mě povede, upozorní mě na to, jestli jdu dobře nebo jestli jdu špatně. Dokonce mi dá i jakési varování třeba, že jdu špatně, a udělá všechno pro to, aby mě obrátil, abych šel cestou správnou. Jde o to, abychom my všichni si uvědomili to, co si uvědomili emauzští učedníci: „Bylo nám s tebou dobře. Pane, buď stále s námi a neopouštěj nás.“

Najdi v tom dni něco radostného

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.03.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Pondělí velikonočního oktávu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,14.22-33](#); žalm [Žl 16](#); evangelium [Mt 28,8-15](#);

Bratři a sestry, dnes jsme slyšeli téměř závěr Matoušova evangelia a svatý Matouš se tady v některých formulacích záměrně vrací na začátek, na začátek svého díla. Začíná z takové té situace, kterou všichni dobře chápeme a rozumíme tomu. To je to, o čem jsem mluvil na začátku mše. Určitá směr radosti, strachu. V našem životě to jde zpravidla všechno dohromady. Není to nějak oddělené a nedá se často říct, že teď mám radost a teď mě nic netrápí, a zase naopak teď prožívám jenom smutek a z ničeho nemám radost. Často je to právě propletené.

A Ježíš přichází právě do těchto okamžiků nebo spíš chce přijít. On šel proti nim a pozdravil je. Je tam určitá vzdálenost, určitý odstup, zase pro svobodu člověka. Ježíš je pozdraví. Matoušovo evangelium používá slovo chairete, radujte se. Je to obyčejný pozdrav, takový civilní. Ten židovský, vlastně nábožensky by bylo šalom. Ale je to pozdrav víc do obyčejného dne, radujte se. Byl to pozdrav, který oni používali, jak my třeba říkáme to dobrý den. My přejeme teda, ať ten den je dobrý, ať se v něm nestane nic špatného. Tak tento pozdrav říká to: „Najdi v tom dni něco radostného.“

Navíc teda ještě stejnými slovy nebo stejným pozdravem pozdravil anděl Marii. Chaire, Maria. Ale tady si musíme uvědomit, že tu scénu s tím andělovým pozdravem a zvěstováním zaznamenal svatý Lukáš a on psal až po Matoušovi, takže tady není nějaká souvislost. Ale zůstaňme u toho Matouše, kdy Ježíš chce říct: „Já jsem s vámi i ve všední den. Já jsem s vámi vždycky, když vy budete chtít.“

Ježíš se přiblížil, pozdravil, a teď čeká. Vlastně celý ten úryvek mluví o tom, že vždycky má člověk dvě možnosti. Minimálně, ale zpravidla dvě. Ty ženy mohly utéct anebo mohly jít k němu. A tady Matouš naráží na první stránky Bible, kdy když Bůh hledá první lidi v zahradě, kdy oni porušili Boží příkaz, hledá je, tak oni se schovávají. A tady Matouš říká: „Ne, oni běželi k němu, přistoupili k němu, objali ho, poklonili se mu.“ Tedy neutekli, ale naopak běželi za ním, protože věděli, že on může rozptýlit ten strach, ty obavy. A tak by to mělo fungovat i v našem životě, abychom vždycky věděli, kdo nás může zbavit našich bolestí, našich těžkostí nebo kdo nám může pomoci to všechno překonat, že to je Ježíš.

Potom tady Matouš naráží s tou poklonou na událost, kterou popisuje zase jenom on v evangeliu, a to je klanění Mudrců, my říkáme lidově Tří králů. Vrací se tady Matouš schválně na začátek svého díla a říká: „To setkání s Ježíšem není vyhrazeno jenom pro někoho, ale je umožněno každému, kdo bude chtít.“ A svým způsobem ti mudrci od východu, my jsme rozjímali několikrát, jsou to pohané nebo byli to pohané, byla to skupina, kterou tam nikdo nečekal. Stejně tak asi nikdo nečekal, že Ježíš se setká tady po svém zmrtvýchvstání s těmito ženami, jejichž jména tady nejsou uvedena. Je to zase proto, aby tam každý z nás mohl dosadit své jméno, aby věděl, že to není nic privilegovaného, ale je to pro každého z nás.

No, a ženy dostávají úkol: „Jděte, oznamte!“ A zas mají ty dvě možnosti. Buď tedy úkol splní, nebo ten úkol nějakým způsobem odloží. Ony ho splnily. A Matouš pokračuje dál a mluví o další skupině, to jsou ti hlídači. A zase zdůrazňuje právě ty možnosti. Ti vojáci, kteří hrob hlídali, byli to římsí vojáci, ale všichni ti vojáci věřili v nějaké bohy a věřili v to, že je možný nějaký zásah toho božstva do života nás lidí. Takže oni viděli: „Něco se tam stalo,“ a pro ně to nebylo tak nevysvětlitelné, jak třeba pro mnohé lidi dnes. Ale oni se rozhodli, že k tomu nezaujmu žádný postoj, jako jestli řeknou: „Byla to pravda, nebyla to pravda.“ Oni se rozhodli, že přenesou to rozhodnutí na někoho jiného, na ty, kteří je tam vlastně poslali. Poslal je tam Pilát, ale na Pilátovi si to vymohli velekněží, aby tam ta stráž byla. Možná, že i vycítili, že v okamžiku, kdy neřeknou to, co se skutečně stalo, ale přikloní se k nějaké té verzi, jak se říká, oficiální, že z toho něco budou mít. Dostali značné peníze.

A tady je třetí skupina, vlastně těch velekněží, učitelů, těch, kteří celý ten proces vyvolali, těch, kteří na začátku vypsali odměnu za to, když někdo podá informace o tom, kde se Ježíš z Nazareta zdržuje. Na tuto, řekli bychom, návnadu, se chytil Jidáš. A oni zase mají dvě možnosti. Buď tedy

řeknou: „Ano, tady se děje něco, co nějak nedokážeme vysvětlit. Minimálně o tom budeme uvažovat.“ Anebo vlastně tu možnost přijali, že se to budou pořád snažit potlačit. A tak, jako se snažili zlikvidovat Ježíše fyzicky, tak se teď snaží zlikvidovat památku na něj, myšlenku na něj a dělají to pořád stejnými prostředky, penězi. A říkají si: „Mezi lidmi se na to zapomene a bude potřeba to pojistit jenom tam nahoře u vladaře. My ho uchlácholíme, zase penězi.“ A zapomínají na to, že v životě to funguje jinak.

Tady Matouš říká, že ten výklad je mezi židy rozšířen až do dneška. Matoušovo evangelium vzniklo někdy kolem roku 68, 69 a Matouš má na mysli tuto dobu, ne jednadvacáté nebo dvacáté století. A ten výklad byl rozšířen víceméně jenom do toho okamžiku, než Ježíš vstoupí na nebesa a než přijde Duch svatý. Těch čtyřicet dnů po zmrtvýchvstání se Ježíš znovu intenzivně věnuje těm svým nejbližším a dá se to spočítat na nějakých sto padesát lidí, plus mínus, spíš asi plus. Ale rozhodně to nepřesahuje nějakých dvě stě padesát lidí. A od okamžiku, kdy tito lidé přijmou Ducha svatého a jak jsme to slyšeli v dnešním prvním čtení, Petr začne kázat. Výsledkem toho kázání je, že se lidé ptají: „A co máme dělat?“ A ve Skutcích svatý Lukáš uvádí: „Ten den přijalo víru a křest na tři tisíce lidí.“ Takže v tu chvíli už potom není možné to nějakým způsobem utajit a tahle pohádka nefunguje.

Bratři a sestry, svatý Matouš v celém svém evangeliu drží jednu základní myšlenku: Ježíšovi učedníci mají pokračovat v tom, co dělal Ježíš, mají pokračovat v jeho misi. A velmi to zdůrazňuje právě po zmrtvýchvstání Ježíše. Vždycky je tam ukázána ta možnost volby toho, že Bůh nám nechává svobodu a je na nás, jak se k tomu postavíme. Matouš tady nenápadně, ale zdůrazňuje tu volbu těch žen, těch bezejmenných žen, které se rozhodly: „Ano, dostaly jsme úkol. Splníme ho, protože je to úkol, který vede k radosti.“ Ale také se zmiňuje právě o té druhé cestě, o možnosti volby toho, co se dá počítat penězi a takhle za cenu, že se potlačí pravda nebo že se pokusí potlačit tuto pravdu. Ale je to cesta, které nevede vlastně nikam. My dobře víme, že Pilát přestože měl tolik peněz, tak nakonec skončil ve vyhnanství a císař mu většinu majetku zabavil právě proto, že se mu zdálo, že Pilát toho nashromáždil až moc, takže tento člověk vůbec neužil, jak se říká, toho bohatství, které měl, a nemohl se z toho nějakým způsobem radovat.

Bratři a sestry, my naopak si máme uvědomit, že ta cesta, ke které nás vybízí ženy, ve které nás Ježíš vede, ty ženy jsou na ní příkladem, je cesta, která třeba není jednoduchá, ale je to cesta, která jednak vede k cíli a je to cesta, ve které člověk cítí, že jeho život je naplněný a šťastný a radostný.

Tak pojďme po této cestě.

Ke mně přichází Pán na místě, kde já pracuji

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.04.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 5,27b-32.40b-41](#); ž. [Žl 30](#); 2. čt. [Zj 5,11-14](#); evang. [Jan 21,1-19](#);

Bratři a sestry, když mluvíme o Janově evangeliu, které bylo napsáno jako poslední z těch čtyřech, tak si asi většina lidí zná to, čemu se říká prolog, tedy úvod. Začíná velmi vzletně, na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. Tady v tomto úvodu Jan líčí, odkud Ježíš přišel, odkud přichází Vykupitel, co s ním bylo, než vstoupil do našich dějin a do našeho času.

Na konci dvacáté kapitoly Janova evangelia se Ježíš loučí s učedníky. Říká jim: „Přijměte Ducha svatého.“ Ježíšovým úkolem bylo smrtí a zmrtvýchvstáním nás zachránit a připravit učedníky na příchod Ducha svatého, a Ježíš odchází. Ale tím Janovo evangelium nekončí. Končí jednadvacátou kapitolou, kterou biblisté označují jako závěr, to čemu my říkáme v knize doslov. Tedy to, jak to potom pokračovalo, jak Ježíšovi učedníci dál žijí z toho setkání s Ježíšem a jak Ježíš neopouští své učedníky.

Ta jednadvacátá kapitola Janova evangelia je naprosto úžasná. Do této kapitoly zasáhli potom i žáci apoštola Jana a připsali tam několik větiček na vysvětlení, abychom to my, kteří jsme u toho nebyli, lépe pochopili. A to, o čem jsme četli v dnešním evangeliu, se připomíná na břehu Genezaretského jezera na místě, kde stojí kostelík, který se nazývá Mensa Christi. Je to naprosto úžasné místo, které je krásné svou prostotou. A my si máme uvědomit, že Ježíš přichází ke svým učedníkům ne v chrámu, ne na nějakém místě, které je, řekli bychom, promodlené, které je nějak nábožensky významné. Ne. On přichází k učedníkům tam, kde oni pracují, a přichází k nim v momentě, kdy se jim jejich každodenní práce nedaří.

Nám připadá samozřejmé, že těch dvanáct apoštolů bylo pořád s Ježíšem. Ale oni mimo toho, že byli s Ježíšem, dobře polovička z nich měla rodiny, a oni pořád museli nějakým způsobem myslet na obživu těchto rodin. A tak i po Ježíšově zmrtvýchvstání se věnují tomu, co umí – lovení ryb. Ale tuto noc se to nedaří, takže oni jsou mokří, je jim zima a navíc nejsou úspěšní. A v této situaci, kdy na člověka zpravidla padá deprese, přichází Ježíš.

Ještě bychom si měli uvědomit nebo ujasnit, za kým Ježíš přichází. Tady už nefiguruje dvanáct apoštolů, ale je tady sedm lidí. Těch dvanáct apoštolů symbolizuje dvanáct kmenů Izraele. Ale sedmička je číslo plnosti, tedy těchto sedm symbolizuje úplně všechny lidi. Navíc dva z nich nejsou jmenováni. Vůbec netušíme zase, o koho jde. Jsou anonymní. Je to proto, aby každý z nás tam opět mohl dosadit svoje jméno: „Ke mně přichází Pán, na místě, kde já pracuji, kde já se namáhám, kde mi to často nejde, a zažívám neúspěchy.“ V okamžiku neúspěchu se lidé často odvracejí, ale Pán přichází. Přichází a dělá to, co je v tu chvíli potřebné.

Pro apoštoly nebo pro těchto sedm učedníků je připravený oheň a snídaně. Potřebovali se zahřát, potrebovali se najíst. Ježíš k nim přichází a zdraví je velmi srdečně: „Dítky!“ Je to takové familiární oslovení, něco jako drazí. „Nemáte něco k jídlu?“ V tom je cítit téměř až prosba: „Prosím vás, neměli byste něco?“ Už to je úžasné, že zmrtvýchvstálý Pán prosí. A oni, jak jsou v té depresi a ponoření do toho neúspěchu, tak doslova tak jako odbrknou: „Nemáme.“ Jo? To je jako v tom smyslu ještě: „Nic jsme nechytli, přijdeme domů s prázdnou, máme starosti a ještě ty na nás něco chceš.“ Je to nepochopení, protože ho nepoznali.

Často je to tak, že když my zažíváme nějaký problém, tak jsme do toho ponoření, obrazně doslova máme klapky na očích, vidíme ten jeden směr, vidíme ten svůj neúspěch, nevidíme nic jiného a to nám zužuje pohled, bere nám to radost ze života a ztrácíme. A to nepochopení se neustále zvětšuje.

Ježíš by měl plné právo v tuto chvíli to ukončit: „Nemáte, nemáte, tak já jdu dál. Nebudu obtěžovat.“ Ale Ježíš je ten, který dává radu: „Hodte síť na druhou stranu.“ Ježíš je ten, který přichází k nám, a když my to setkání přijmeme, tak on je ten, kdo nám ukáže jinou cestu, jiný pohled, jiné možnosti. On je ten, který nás chce vyvést z těch problémů, z těch těžkostí, chce nám ukázat cestu, ale my mu to musíme dovolit, my s tím musíme souhlasit.

Svatý Jan v této kapitole si totiž trochu hraje i se slovy. On tam používá několik termínů, které zazněly při Poslední večeři. Když chtěl Ježíš umýt nohy Petrovi a Petr mu to nechťel dovolit, a Ježíš mu na to říká: „Teď to nechápeš, ale potom to pochopíš. A toto zjevení je uvozeno tím slovem „potom“. Já chci říct, už se stala změna. Už začínají chápat, ale jsou na začátku, a Ježíš přichází, aby pomohl pochopit.

Zjevit se znamená jasně se ukázat. My když mluvíme o zjevení, tak máme na mysli nějaké úkazy, právě něco, co se nedá vysvětlit, co je pořád tajemství. Ale právě tajemství a zjevení jsou dva protiklady. Svátý Jan říká: „Ježíš se ukázal jasně, je ho jasně vidět. Ježíš přichází, aby věci vyjasnil, ne zatemnil“ A Ježíš vyživá k následování.

V okamžiku, kdy ho poznali, tak Petr skáče do té vody. Předtím Jan říká: „Přepásal se.“ Je to stejné slovo, které použil právě při Poslední večeři, kdy mluví o tom, že Ježíš se přepásal a šel jim umývat nohy. A Jan tím chce říct: „U Petra už dochází ke změně.“ A ono to ještě není úplný konec. Ještě než to evangelium skončí, tak Ježíš řekne Petrovi: „Až zestárneš, jiný tě přepáše a povede, kam ty nechceš.“ Tady za pomoci tohoto jednoho slova chce Jan vysvětlit pochody, které se dějí v mysli člověka. Od odmítání, od velké hrdosti „já ne“ po přijetí a po to, že člověk se do toho aktivně zapojuje.

Nám to připadá zvláštní, že tedy Petr skáče do moře a předtím se obleče. On měl na sobě takovou halenu, kterou si dávali právě na noc a přes den ji odkládali. Ta halena byla teplá a měla je chránit před nočním chladem při tom rybolovu. A Petr v tuto chvíli spěchá, protože je to další setkání s Ježíšem po Ježíšově zmrtvýchvstání. Petr naposledy mluvil s Ježíšem ve Večeřadle a pak se viděli v domě velekněze, kdy Ježíše vyváděli a kohout předtím zakokřhal a Petr si vzpomněl na to, co Ježíš předpověděl, že ho Petr zapře. V tuto chvíli Petr cítí, že má možnost se setkat s tím, kterému sliboval věrnost a kterého zapřel. A Petr ví, že to je možná jediná možnost, kdy to bude moct nějak odčinit. Samozřejmě Petr v tuto chvíli neví, jestli s ním Ježíš ještě počítá, jestli má Petr u Ježíše místo. Ale neutíká od Ježíše, ale utíká k Ježíšovi. To je velmi krásná myšlenka a měla by být inspirací i pro nás Zpravidla když má člověk problémy, utíká „od“. Ale máme utíkat „k“, k Ježíšovi, k tomu, který nás toho může zbavit, který to může vyjasnit.

Těch myšlenek, které tam jsou, je ještě celá spousta, ale chtěl bych zmínit už jenom dvě. Už jsem to trochu načet. Ježíš dělá to, co je potřeba – aby se najedli, aby se zahřáli. Když se modlíme, když myslíme na Ježíše, tak často o něm mluvíme jako o dárci věčného života, o dárci pokoje, o dárci velkých věcí. V tuto chvíli si máme uvědomit, že on je taky dárce věcí, které označujeme za každodenní a každý z nás by měl večer poděkovat, trochu v hlavě si vyjmenovat ty každodenní věci, co jsem od Pána dnes dostal a říct: „Já ti za to děkuji, že to bylo nachystané.“ Pán se o nás stará ve velkých věcech, ale stará se o nás i v těch věcech každodenních.

On ještě říká: „Přineste několik z těch ryb, které jste ulovili.“ Tedy zapojuje do té hostiny, kterou nachystal, to co přinesli ti učedníci. Pán nejenže počítá s každým z nás ve svém plánu, ale říká: „Ty do toho můžeš přispět něčím, co umíš, v čem jsi dobrý, co ti jde. Neboj se to do toho zapojit. Je tam pro to dost místa.“

Mnoho těch vykladatelů si klade otázku, proč těch ryb bylo 153 a proč to Jan zmiňuje. Nevíme. Nevíme, různých teorií je celá řada, mně se jich podařilo včera najít asi osm. Ale oslovila mě myšlenka svatého Augustina, který říká, že to na co přišel, že je víceméně asi náhoda, ale pěkná náhoda a inspirující náhoda. V době Pána Ježíše každé písmeno bylo zároveň číslicí. Pro čísla neměli zvláštní značky, a tak každé slovo v hebrejštině má svoji číselnou hodnotu. A slova, která v hebrejštině označují dobro a krásu, mají tu číselnou hodnotu 153. A svatý Augustin říká, že tady těch 153 ryb označuje nebo symbolizuje všechno dobré a krásné, co v životě člověk může udělat. Je to pobídka k tomu, aby to udělal a aby to právě nabídl, přinesl, spojil s tím, co pro nás udělal Pán Ježíš.

Bratři a sestry, vzpomeňme si na tento krásný text v okamžiku, kdy budeme prožívat nějaké těžkosti, deprese, zklamání, neúspěch, ale vzpomeňme na tento text každý den, protože je toho spousta, spousta těch každodenních věcí, které pro nás Pán dělá. Jeho péče nevynechá žádný okamžik našeho života a my za to máme děkovat a máme k tomu přidat to dobré a krásné, čeho jsme schopni, co umíme.

Rozlišovací kritérium má být to, že se budete mít rádi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.04.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 14,21b-27](#); ž. [Žl 145](#); 2. čt. [Zj 21,1-5a](#); evang. [Jan 13,31-33a.34-35](#);

Bratři a sestry, prožíváme dobu velikonoční, dobu radosti, ale přesto jsme realisty a víme, že v našem životě se nám často staví do cesty různé překážky, naše slabosti a vůbec celkově zlo. Když bychom hledali nějakou jednotící myšlenku dnešních textů, tak ta myšlenka nevystupuje na povrch hned. Musíme se do těch textů ponořit hlouběji.

Takovým textem, který sjednocuje všechno to, co jsme slyšeli, bylo dnešní druhé čtení. Byla to téměř závěrečná vize z knihy Zjevení, kde se mluví o novém nebi, nové zemi. Apoštol Jan záměrně používá velmi podobná slova, která jsou na začátku Písma svatého, kde se mluví o stvoření. Pro to, co jsme dnes slyšeli, se používá termín „obnovení“. Ta obnova spočívá právě v tom, že je odstraněno zlo – to zlo, které je symbolizováno právě tím mořem, které je nevyzpytatelné, nevypočitatelné, hluboké a symbolizuje jakýkoliv chaos, jakýkoliv zmatek.

Ale při tom stvoření nebyli lidé, to Bůh jaksí zvládl sám. Při té obnově už se počítá s lidmi. Je tam na prvním místě Bůh: „On, Bůh, bude s nimi přebývat. Oni budou jeho lidem a on, Bůh s nimi, bude jejich Bohem.“ Už se tam počítá v tom plánu obnovy s námi. Mluví se tam dokonce o tom, že Bůh bude s námi v našich slabostech, setře každou slzu z očí. Bůh utěšuje člověka jinak. My říkáme: „Neboj se, to přebolí, to přejde. Časem na to zapomeneš, s tím se vyrovnáš.“ To je naše lidská útěcha, která je mnohdy slabá, nedokonalá a omezená. Ale ta Boží útěcha, to setřít slzu, takhle se stará maminka o dítě, které si třeba rozbije koleno. To znamená, to je útěcha, která je na místě, to je útěcha, která dokáže právě člověka uklidnit, vrátit mu pokoj do srdce.

Takže tady toto druhé čtení vypovídá, vypráví o celém tom, řekli bychom, procesu obnovy a o tom, jak my jsme do něho zasazeni, jak se tam s námi počítá.

No, a právě první čtení a evangelium mluví o určitých okamžicích lidí, kteří se podílejí na té obnově. Když to vezmeme od prvního čtení, apoštol Pavel jde na svoji misijní cestu, kdy má v plánu obracet se k pohanům, především k Řekům. On vyráží z Antiochie v Sýrii, mnozí říkají: „To se nepodaří, to nepůjde, to nebude fungovat“ a Pavel s Barnabášem se po delší době vracejí. Slyšeli jsme, prošli Lystru, Ikónii a mluví se tam o druhé Antiochii, to je takzvaná Antiochie Pisická. Všechna tato města jsou v dnešním Turecku. V té době tam žilo hodně Řeků, byly to řecké kolonie, a hodně Židů, hodně Izraelitů, a Pavel i Barnabáš se obraceli ke všem, kteří byli ochotní se poslouchat.

A když vykonali tuto cestu, došli zpátky do té Antiochie v Sýrii, tak mohli říct: „S Boží pomocí jsme to zvládli a ta cesta přinesla velké ovoce.“ A i ti, od kterých by se to třeba nečekalo nebo od kterých byste to nečekali, tak oni přijali víru.

Pavel a Barnabáš tady v tuto chvíli vyprávějí o tom dobrém. Jak jsem zmiňoval na začátku mše svaté, my často slyšíme zprávy, kde se mluví o tom zlém – o tom, co se nepovedlo, o tom, co kde spadlo, o tom, kdo kde zahynul. A často se bavíme pouze o tomto. Je to chyba. Měli bychom se taky bavit o tom, co se podařilo, o tom, kde co je dobrého, protože toho dobrého je víc. Ale je potřeba, aby se ty dobré zprávy šířily.

Pavel a Barnabáš v tuto chvíli konají to, čemu se říká reflexe. Dívají se dozadu, hodnotí. Dělají to proto, aby až se budou dívat dopředu a budou podnikat další cestu, aby ji dobře naplánovali. Žijeme v době, kdy se lidé neustále ženou kupředu, kdy je očekávaný výkon. Máme toho hodně zvládnout a neuvědomujeme si, že to zvládneme s Boží pomocí, když budeme mít dobrý plán, když po té lidské stránce ty věci budou dobře připravené, dobře načasované, dobře rozplánované a bude fungovat spolupráce mezi lidmi. Takže není hanbou zastavit se, podívat se dozadu a zhodnotit to, jak se dařilo nebo jak se dařilo, a potom jít dál kupředu.

Tady ten text, který jsme slyšeli, má pro nás ještě vlastně jeden rozměr, je to rozměr varování. V té době to byla kvetoucí města, a potom se z nich staly kvetoucí, řekli bychom, církevní obce. Ale dneska tam vlastně křesťané téměř nejsou. Navíc v té Antiochii v Sýrii se bojuje. Takže je to pro nás takovým varováním. Nelze žít z minulosti, z minulé slávy. Nelze říkat: „Tady to kdysi kvetlo, tady to bylo bohaté,“ a podobně. Ne. Jde o to, že nám je svěřena přítomnost a my se máme postarat o to,

aby to kvetlo tam, kde jsme, a abychom církevní obec, ve které jsme, předali těm, kteří přijdou po nás, pokud možno v lepším stavu.

A potom ještě úplně nakonec, když žijeme v míru, tak za to máme děkovat, protože si máme uvědomit, že to není samozřejmé.

No, a evangelium? Evangelium, to je taky takový, řekli bychom, kritický okamžik. Svatý Jan nás vede do večeradla do momentu, kdy Ježíš umyl apoštolům nohy a kdy jim říká: „Jeden z vás mě zradí.“ Oni se začnou mezi sebou nějak dohadovat, kdo to je. Tam je ta věta: „Jsem to snad já?“ Oni jsou si všichni vědomi toho, že by toho byli schopni.

A nakonec Jan se zeptá Ježíše: „Kdo to je?“ a Ježíš řekne: „Pro koho namočím kus chleba, komu ho podám, ten to je,“ a podá ho Jidášovi. A Ježíš řekne Jidášovi: „To, co chceš udělat, udělej rychle, nebo udělej hned,“ a Jidáš odchází. A tady začínal ten úryvek, který jsme slyšeli.

Ježíš využívá tu situaci k tomu, aby předal těm jedenácti důležité poselství, důležitou myšlenku. Vůbec při Poslední večeři Ježíš říká samé důležité věci, protože ví, že už má málo času. No, a ta důležitá myšlenka je, mějte se rádi tak, jak jsem měl rád já vás.

Co to znamená, mít rád? To znamená mít starost, mít o někoho obavy, mít o někoho strach, ale na druhé straně taky se radovat z úspěchů toho milovaného, té milované. Prostě být s ním. A Ježíš toto říká těm jedenácti, kteří mu tam zbyli, proto, že těch jedenáct má rádo především samo sebe. Protože kdyby měli rádi Jidáše, kdyby o něho měli starost, tak by se zeptali: „Kam jdeš? Nepotřebuješ pomoc? Co je tak neodkladného, že teď večer?“ (Uvědomme si večer, on odchází ze slavnostní hostiny, v půlce. Proč teď naráz jdeš pryč? Co se děje?) Ale oni nemají starost o Jidáše. Oni mají starost sami o sebe, eventuelně o to, aby byli blízko Ježíšovi. Protože jim je dobře a oni o tuto chvíli, řekli bychom, toho lidského štěstí, nechtějí přijít.

Takže právě proto, že to těm jedenácti v tuto chvíli nejde, že se jim to nedaří, proto to Ježíš i připomíná: „Jako jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte i vy.“ Ježíš to dává jako rozlišovací znamení. Lidé se často odlišují různě, podle barvy, podle jazyka, podle národa, podle náboženství, prostě různě, jsou tady různá kritéria a říkají: „My patříme k sobě, a ten k nám nepatří,“ a podobně. A Ježíš říká: „Jediné to rozlišovací kritérium má být to, že se budete mít rádi, že budete mít starost jeden o druhého.“

Bratři a sestry, je to ideál. Je to ideál postavený velmi vysoko. Je to ideál, za kterým půjdeme celý náš život. Když by to byl slabý ideál, tak bychom ho dosáhli brzo, a potom bychom museli hledat nějaký nový. Ale protože tenhle je tak silný, je postavený tak vysoko, tak, upřímně, nikdy s tím nebudeme hotoví a nikdy ho nedosáhneme. Ale je to právě něco, na co se máme dívat, máme se inspirovat třeba životem apoštola Pavla, o kterém jsme slyšeli, a tak nějak jako třeba Pavel a Barnabáš se snažit za tím ideálem jít. Ani Pavlovi, ani Barnabášovi to nešlo vždycky dobře, nešlo to těm jedenácti, ale to Ježíšovi nevadí. Ježíš si přeje, abychom se na tu cestu vydali a abychom z té cesty nikdy nesešli a hlavně abychom se na ní nikdy nezastavili.

Po načerpání informací v církvi přichází svědectví

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.05.2016 - neděle , kostel Nejsvětější Trojice v Lažánkách

Slavnost Nanebevstoupení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 1,1-11](#); 2. čtení [Ef 1,17-23](#); evangelium [Lk 24,46-53](#);

Bratři a sestry, my jsme dnes vyslechli trošku takovou raritu. Slyšeli jsme o jedné události, a to zaznamenané ve dvou knihách. To by nebylo až tak nic zvláštního, to se vyskytuje i v Písmu svatém na několika dalších místech, ale výjimečnost toho spočívá v tom, že autorem obou těch knih je jeden člověk, v tomto případě svatý Lukáš. Nejdříve vzniklo evangelium, a později byly napsány Skutky apoštolů. Evangelium končí nanebevstoupením Pána Ježíše, Skutky jím začínají. Přesto ta jedna událost je popsána vždycky trošičku jinak.

Musíme si uvědomit, že svatý Lukáš u toho nebyl, a byl tedy odkázán na to, co slyšel od těch, kteří u toho byli osobně přítomni. A někteří ho podezírají právě z toho, že si vymýšlí. Jak to, že tu stejnou událost nepopisuje stejnými slovy? Ne. On tam preferuje jiné hledisko, právě ten, řekli bychom, lidský pohled. Když bude deset lidí se dívat na jednu událost, tak deset lidí tu událost potom popíše každý svým způsobem. Každý to vidí ze svého pohledu. Každého něco zaujalo víc, oslovilo víc, zaujalo méně. Něco člověk, jak se říká, upřednostní, vypíchne, a něco naopak zase zatlačí do pozadí. A tak je to tady s líčením té události nanebevstoupení Pána Ježíše. To důležité, to podstatné je v obou těch popisech zachyceno stejně, takže nemusíme mít nějaké obavy.

V čem spočívá třeba právě ten rozdíl? Ve Skutcích apoštolů je ten údaj, že se to stalo po těch čtyřiceti dnech od Ježíšova zmrtvýchvstání. V evangeliu je ta doba mezi zmrtvýchvstáním a nanebevstoupením líčena jako jeden den, jako jeden nekončící den, který změnil všechno. Budeme se držet toho, co jsme slyšeli v evangeliu a k tomu bych se chtěl vrátit nebo zamyslet se nad tím trošku obsírněji.

Ježíšovým zmrtvýchvstáním se mění všechno. Mění se všechno pro Ježíše, ale také pro jeho učedníky. Svatý Lukáš tady ještě zaznamenává poslední Ježíšovo kázání. To nejdůležitější Ježíš říká: „O čem budete mluvit? O odpuštění, ale zatím se na to musíte připravit.“

V životě učedníka jsou vždycky dvě fáze: fáze přípravy, fáze načerpání, a fáze, řekli bychom, nějaké akce, předávání. A to, kdy oni byli s Ježíšem, byla fáze té přípravy. Teď, v tuto chvíli, ta fáze končí. Už je nebude nikdo dál učit. Znalosti, vědomosti máte. Teď je potřeba, abyste si to utřídili, abyste si udělali pořádek ve své hlavě. Říká se tomu v církvi rekolekce, anebo také duchovní cvičení. Srovnání těch věcí, toho co jsem slyšel, utřídění informací a zaujetí postoje k nim. A to je ta doba mezi nanebevstoupením a sesláním Ducha svatého.

Ježíšovi učedníci nemají být jenom nějakými oznamovateli informací, ale mají být svědky, tedy těmi kdo za tím stojí. A k tomu je nutná, bez toho by to nešlo, fáze toho utřídění. Protože kdyby byli jenom nějakými oznamovateli informací, tak by to vypadalo, že to mají jako zaměstnání. Ale oni to mají jako životní náplň, oni o tom svědčí. Oni si za tím stojí. Oni se k tomu hlásí ne jenom v pracovní době, ale prostě pořád.

Svatý Lukáš, když líčí Ježíšův odchod, tak říká, že se vrátili s radostí do Jeruzaléma. My, když se s někým rozloučíme, tak vnímáme odchod jako nepřítomnost, jako něco, co tu chybí, místo je prázdné, někdo tu schází a jsme z toho smutní. Ale apoštolové jsou radostní. Jak to, jak je to možné? Právě proto, že Ježíšův odchod není chápán jako nepřítomnost. Není chápán, jako že už tady je nějaká mezera. Ne, Ježíš odchází, aby udělal místo Duchu svatému, který přijde se svými dary, a Ježíš odchází, aby udělal místo apoštolům.

Teď se dostáváme k tomu, co jsem říkal na začátku mše svaté. Ježíš jim říká: „A teďka v tom budete pokračovat. Já vám to svěřuji.“ Zpravidla když nějaký člověk něco vytvoří, něco postaví, sestaví nějaký stroj nebo cokoli jiného, má problém s tím, když to má předat, protože si řekne: „No, ten, komu já to předám, on se o to nebude tak starat. On se netrápil tolik hodin, než to poskládal. On to rozbije.“ Když něco vybudujeme, chybí nám odvaha předat to někomu dalšímu nebo o tu odvahu minimálně zápasit.

Ježíš předává apoštolům i dalším, dalším, a tak se to dostává i k nám, svoje dílo. Ježíš má odvahu. Nanebevstoupení je svátek Ježíšovy odvahy předat dílo nám, lidem, nám, chybným lidem. Ale je

to také svátek nasazení. S velkou radostí a s velkým nadšením to přijali. Byli potěšeni: „Ano, on s námi počítá a my to budeme dělat, jak nejlíp to umíme. My budeme těmi svědky. My nebudeme zaměstnanci evangelia, my to nebudeme mít na osm hodin denně od pondělí do pátku, ale my budeme svědky.“ V tom je velký rozdíl.

Svatý Lukáš načíná a končí svoje evangelium radostí. Jak začíná radostí? Kdy anděl zvěstuje pastýřům a říká: „Zvěstuji vám radost pro všechny lid. Dnes se vám v Betlémě narodil Spasitel, to je Kristus Pán.“ A končí: „Apoštolové s velikou radostí se vrátili do Jeruzaléma.“ Lukáš to dělá schválně a schválně taky zmiňuje Jeruzalémský chrám, protože jeho evangelium začíná zvěstováním, kdy anděl přichází k Zachariášovi, který je v Jeruzalémském chrámu a říká mu: „Budeš mít syna.“ A Zachariáš tomu nevěří a nezíská Boží požehnání. Apoštolové se vracejí do tohoto chrámu, kde to začalo, vracejí se tam jako lidé věřící i jako lidé nadšení. A proto se zvěst šíří.

Svatý Lukáš tady ještě zmiňuje schválně Betánii, protože jestli si vzpomínáte, Velikonoce v jeho podání začali v Betánii: „Když se Ježíš přiblížil k Betánii a Betfage u Olivové hory, poslal dva ze svých učedníků.“ Lukáš tady v tuto chvíli chce na konci evangelia udělat závěr, chce propojit ty konce. Ale chce zároveň říct: „Něco skončilo, a něco nového začíná.“ Něco nového, nebo spíš můžeme říci, bude to pokračovat, je tady další etapa. A právě pro tuto další etapu, kterou nazýváme život církve, dějiny církve, chce získat všechny ty čtenáře. A říká, v tom životě církve, protože jsme pořád Ježíšovi učedníci, bude potřebí ty dvě fáze – fáze toho načerpávání, ať už těch informací, potom ta fáze utříďování, fáze rekolekce, a potom přijde i okamžik vlastně, kdy budeme nějakým způsobem vyzváni, povoláni k tomu, abychom o tom svědčili, abychom byli svědky.

Bratři a sestry, děkujeme za to, že ta zvěst, kterou apoštolové přijali, že se dostala až k nám, děkujeme za to, že ji známe a děkujeme za to, že víme, že Bůh počítá ve svém plánu s každým z nás. Přes naše chyby, přes naše nedostatky, přes naše slabosti, každý z nás má v Božím plánu svoje originální místo a bylo by škoda, kdybychom to místo nechali prázdné, kdybychom tuto nabídku odmítli.

Všichni byli společně pohromadě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.05.2016 - neděle , kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Seslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 2,1-11](#); ž. [Žl 104](#); 2. čt. [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evang. [Jan 20,19-23](#);

Bratři a sestry, jaký svátek dnes slavíme? Na Vánoce, na Velikonoce se posílají pohlednice, na svatodušní svátky v podstatě nic takového není, i to svatodušní pondělí bylo zrušeno jako volný den, a přece je to svátek, který je, řekli bychom, velmi důležitý. Připomíná nám narozeniny organismu, nechci říct organizace, ale organismu, kterého jsme částí.

Je to svátek nesmírně starý. My, když půjdeme do historie, tak zjistíme, že většina svátků, slavností, které prožíváme, které slavíme, tak mají svůj kořen někde v Izraeli, v židovské víře. A když půjdeme ještě dál, tak zjistíme, že hodně z těch svátků i ti Izraelité přejali od obyvatel, kteří žili před nimi v zemi Kanaán. A tak když půjdeme úplně nehlouběji, tak zjistíme, že je to oslava, která probíhala v okamžiku, kdy ti obyvatelé sklídili obilí. Měli radost z toho, že nebudou mít hlad, že budou mít co jíst, že bude zajištěna jejich pozemská existence.

Ale záhy se k tomu přidal další rozměr, poděkování za život. Poděkování za ten dar života, který je tady v těch různých formách, i třeba právě v té formě, že do země strčíme jedno zrníčko, jedno semínko, ono vyklíčí a vyroste z něho rostlina, ve které je dalších, já nevím, pětadvacet, třicet zrníček. Protože člověk dokáže vyrobit spoustu věcí, ale jsou to věci. Nedokážeme vyrobit zrníčko, ve kterém by byl život. A tak záhy se k tomu přidalo poděkování Tvůrci, tomu, kdo dává život, kdo se stará o náš život.

Můžeme říci, v třetí vrstvě tomuto svátku už v izraelské kultuře, v izraelském náboženství, bylo přidáno připomenutí toho, kdy tábořili pod horou Sinaj a Hospodin uzavřel se svým vyvoleným národem smlouvu. Znakem této smlouvy bylo Desatero. Smlouva bylo něco, co Izraelitům ukazovalo a neustále ukazuje cestu – cestu, jak žít svoji víru. A může říci, že Letnice v tom křesťanském slova smyslu jsou dnem, který nám ukazuje cestu – cestu jak žít naši víru ve všední dny každý den. Ježíš říká, že dá nová přikázání nebo moje přikázání. Je to zjevná narážka na ten Starý zákon, na to, že Ježíš chce, aby přikázání nebylo strašákem, aby nebylo břemenem, ale aby bylo pomocníkem, ukazatelem cesty.

Ježíš nikdy nezískává svoje učedníky, že by jim hrozil, že by vyhrožoval a říkal: „Přijďte do nějakého stavu zatracení,“ nebo takhle, ale Ježíš získává učedníky nabídkou. A stejně tak vlastně působí Duch svatý.

Je nazýván Utěшителем, nebo někdy říkáme také Přímluvce. Jan ho nazývá Přímluvcem, řecky parakletos, latinsky advocatus. Advokát, to je nám bližší, že jo, obhájce. To je někdo, kdo přijde a mluví ve prospěch někoho, kdo je předvolán na soud. A jestli má někdo dobrého advokáta, dobrého obhájce, tak bývá osvobozen. A Ježíš říká: „Já vám dám někoho takového, kdo vám pomůže získat svobodu.“

Potom se používá ještě právě v latině nebo i v italštině slovo utěšitel, consolator. Utěšitel je někdo, kdo utěšuje. Zpravidla ten, kdo potřebuje útěchu, je sám, osamělý, smutný, pláče, něco ho tíží, něco mu chybí. Chybí mu ta společnost. A Ježíš říká: „Já vám dám utěšitele.“ Tedy ten utěšitel, když přijde, tak ten někdo, kdo je smutný, kdo pláče, už není sám, protože má u sebe někoho, kdo ho z toho stavu vytrhne, kdo mu pomůže, kdo ho dovede někam dál.

A tak my si připomínáme dnes tuto božskou osobu, která spojuje. Spojuje Otce, spojuje Syna. Kdyby nebyli spojeni, tak by to byli dva bohové a byli bychom tam, kde jsou pohané. Ale protože je spojuje Duch svatý, tak je to jeden Bůh ve třech osobách.

Co je zvláštní, co je zajímavé, tak Ježíš říká: „Já budu prosit Otce a dá vám jiného Přímluvce.“ Pokud se domníváme, že si můžeme my vyprosit příchod Přímluvce, tak jsme na omylu. Přímluvce přišel, protože prosil o jeho příchod Ježíš. A jak je to tedy, když my říkáme, zpíváme: „Přijď Duchu svatý.“ Dneska jsme to zpívali nebo slyšeli to stejné vlastně dvakrát. Na začátku jsme to slyšeli od sboru, který to zazpíval v latině, a potom jsme to zazpívali všichni v češtině. Všichni jsme se k tomu přidali, k tomu přání, aby přišel. A tak máme ho vůbec prosit, aby přišel, když ho vyprosil Ježíš? Jak to je?

My musíme prosit především za sebe, abychom my vnímali Ducha svatého, abychom byli schopni ho přijmout, abychom byli schopni přijmout jeho dary, abychom byli schopni užívat, používat jeho dary. Takhle to je. Ducha svatého není potřeba přemlouvat, aby přišel, on přijde rád, ale je potřeba se na jeho příchod připravit. Jak? To jsme slyšeli v prvním čtení, vlastně v první větě: „Nastal den Letnic a všichni byli společně pohromadě.“ Společně pohromadě. Nestačilo by říct, že všichni byli pohromadě? Nestačilo. Svatý Lukáš dobře ví, proč to napsal takto. On tam vlastně dává do protikladu dva momenty. Třeba i ten moment Poslední večeře a moment právě toho okamžiku, kdy přichází Duch svatý. Uvědomme si, že scéna z evangelia, my jsme ji slyšeli teda od svatého Jana z Poslední večeře, a seslání Ducha svatého se stalo ve stejném prostoru na stejném místě, ale ti lidé se změnili. Ti lidé ušli obrovský kus cesty. I o Poslední večeři nebyli společně pohromadě.

Byli pohromadě. I my jsme často pohromadě. Ve dvacátém století jsou lidé velmi často pohromadě, že stojí na hromadě. Třeba když jezdí přecpaným autobusem, přecpaným vlakem nebo někde čekají ve frontě. Vzpomeňme, jak za minulého režimu jsme stáli v různých frontách. Vzpomínám, jak jsem jezdil na střední školu tramvají a jak byla vždycky opravdu plná. Tam jsme byli pohromadě, ale nebyli jsme tam společně. Každý z nás tam byl sám za sebe. A tak nějak podobně i ti apoštolové byli při Poslední večeři každý sám za sebe. Ale o Letnicích už to bylo jinak, už byli společně, už jim šlo o jednu věc. Už měli zájem jeden o druhého.

Je to velký rozdíl, jestli jsme někde společně pohromadě, anebo jestli jsme jenom pohromadě a jsme tam každý sám za sebe.

Bratři a sestry, Duch svatý je ten, který spojuje Otce, Syna, spojuje nás lidi, ale spojuje taky náš život, dává mu kontinuitu. A jako ta smlouva uzavřená na hoře Sinaj byla a je dodneška ukazatelem cesty pro izraelský lid, tak Letnice jsou ukazatelem cesty, pomocníkem pro náš život z víry, a to život z víry ve dny slavnostní, ale i ve dny všední.

Děkujeme za to, že Syn nám vyprosil příchod Ducha Utěšitele, Přímluvce, Pomocníka, a my sami se snažme a prosíme o to, abychom tohoto Ducha dokázali přijmout v co největší plnosti.

Bůh spolupracuje

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.05.2016 - neděle

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Př 8,22-31](#); ž. [Žl 8](#); 2. čt. [Řím 5,1-5](#); evang. [Jan 16,12-15](#);

Bratři a sestry, dnes slavíme úplně jiný druh slavnosti, než jsme slavili doteď. Od Vánoc do Velikonoc všechno, co jsme si připomínali, tak se stalo na nějakém místě v nějakém čase. Bylo možné říct: „To se stalo tam a tam, byl tam Ježíš, byli tam učedníci, víme nebo nevíme to místo, kde to bylo, známe nebo dokážeme nebo naopak nedokážeme přesně určit čas.“ Prostě události spojené s místem a časem. Dnes slavíme slavnost, která nesplňuje tyto parametry. Je to slavnost, které se říká ideová, myšlenková. My dnes si připomínáme, že všechno to, co jsme slavili od Vánoc až po seslání Ducha svatého, má v sobě jednu myšlenku, jednu jednotící myšlenku, že to všechno patří k sobě, že je to jedno dílo, jedno dílo našeho Boha, který nám chtěl, říkáme tomu, zjevit, ukázat sám sebe, rozdělit se s námi o to, jak on žije.

Právě je to svátek, který je těžko uchopitelný rozumem. Musíme se k němu postavit jinak. Musíme se k němu postavit právě s tím, čemu říkáme příklad, následování. Ne rozumem to rozebírat, ale spíš se to pokusit napodobit.

Vždycky ta otázka, jak něco mám dělat, stojí na začátku každého díla. Jo? Když člověk něco plánuje, chce něco dělat, tak si položí tu otázku: „Jak? Jak to budu dělat?“

V žalmu jsme slyšeli o slavnosti, která probíhala v noci. V Izraeli několikrát za rok byly noční slavnosti, a právě pro tyto noční slavnosti byl složen žalm, který má číslo 8, který jsme slyšeli. Je to žalm, který je krátký, ale má vícero částí. My jsme z toho žalmu slyšeli, řekli bychom, chvalozpěv jednotlivce, jedince, který se dívá na noční oblohu. Ty slavnosti probíhaly celou noc a končily za rozbřesku, za svítání. Proč právě takhle? No, protože si Izraelité připomínali stvoření světa, a když otevřeme stránky Starého zákona, tak jako první, o čem se tam mluví, je to, že Bůh stvořil světlo. Je to proto, že bez světla na této zemi nic nemůže existovat. A tak tyto slavnosti byly poděkováním za světlo, které dává život, za to, řekli bychom, světlo sluneční, ale také poděkování za to světlo, které dostáváme, které nám Bůh dává, řekli bychom, v tom světě duchovním, že nás vede.

Ten žalm nebo žalmista vybízí člověka, aby se podíval – aby se podíval kolem sebe a aby se podíval na noční oblohu. Je to pohled, řekli bychom, nezvyklý, protože zpravidla člověk v noci spí. A i dnešní slavnost nás vybízí, abychom se nebáli podívat se jinak, vidět věci jinak, než jak je známe, než jak je vnímáme. My je vnímáme v určitém stereotypu, v určitém způsobu, jak jsou zaběhnuté.

A dnešní slavnost říká: „Ne, podívej se na to jinak.“ Když se mluví o Nejsvětější Trojici, tak se používá ten termín, že je to jedno bytí ve třech osobách. Latinsky osoba se řekne persona. My to používáme v tom smyslu, když někdo naroste hodně velký. Ale tady to označení persona je z římského divadla. V Řecku i v Římě divadelní soubory neměly moc herců a dělaly to jinak. Herci vystupovali v kostýmech, to je pochopitelné, ale vystupovali taky v maskách. A tím pádem jeden herec za představení zvládl zahrát několik rolí. Tím ušetřili lidi. A ten herec musel být schopen měnit hlas, aby takto odlišil, kterou tu postavu hraje, aby to bylo nejenom vidět podle té masky, koho hraje, ale aby to bylo taky slyšet. A z této situace právě si lidé vypůjčili ty pojmy. Protože jak to pojmenovat, jak to všechno označit?

My říkáme, že Bůh Otec svět stvořil, Syn ho vykoupil a Duch svatý vede církev. A tím to rozdělujeme. Ten dnešní svátek, dnešní slavnost, je právě slavností spojení. Skutečností je, že celá Trojice stvořila svět, celá Trojice svět vykoupila, celá Trojice vede církev. My to rozdělujeme, my to někomu připisujeme, my tam vidíme někoho, kdo je tam zřetelnější. Ale právě dnešní svátek, dnešní slavnost nám chce říct: „Bůh spolupracuje, je spolupracující.“ Je tím, kdo nežije sám, ale kdo je ve společenství. A to je to, co máme následovat, to je to, co máme si z toho odnést. Prosit, abychom dokázali spolupracovat, abychom dokázali být společenství, abychom dokázali mít zájem jeden o druhého. Protože opakem společenství je rozdělení. Opakem lásky je sebeláska. V sebelásce se člověk dívá na sebe, na svůj prospěch, na svoje výhody. V lásce se dívám na toho druhého a chci mu vyjít nějakým způsobem vstříc.

Bratři a sestry, dnešní slavnost Nejsvětější Trojice slavíme schválně až po slavnosti Seslání Ducha svatého. To není náhoda. Jednak celé to dílo vykoupení bylo dokončeno, ta jedna etapa, při které byl vidět Ježíš Kristus, ale zároveň si máme uvědomit, že minulou neděli jsme slavili Ducha svatého, tu jednu osobu, která právě spojuje, která je tím spojovacím článkem.

Bratři a sestry, jakkoliv to tak nevypadá, ale jestliže i lidé mají vybudovat tady nějakou lidskou společnost, aby, řekněme, byli šťastní, aby to mělo nějakou hlavu a patu, aby se člověk cítil naplněný, tak se potřebuje dívat na nějaký vzor. A tím vzorem pro nás, pro věřící, je způsob života, kterým žije náš Bůh. Náš Bůh je spolupracující, náš Bůh žije ve společenství, náš Bůh je milující. Ta se ho v tomto snažme napodobit.

Melchizedech, král Šalemu, přinesl chléb a víno

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.05.2016 - neděle , kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 14,18-20](#); 2. čtení [1 Kor 11,23-26](#); evangelium [Lk 9,11b-17](#);

Eucharistie je dar, a u každého daru platí, že musí být nejméně dva – ten kdo dar dává, a ten kdo dar přijímá. V okamžiku, kdy bude dárce a nebude příjemce, tak ten dárce bude samozřejmě smutný, protože nikdo nestojí o jeho dar. Jestliže naopak by byl někdo, kdo by toužil přijmout dar a nenašel by se dárce, tak ten, kdo dar očekává, bude taky zklamáný.

A dnes si připomínáme dar z největších. Je to dar osobní, kdy Kristus nedává něco mimo sebe, ale dává sebe, ze sebe, sám sebe. A vždycky víme, že když my dáme něco sami ze sebe, že to má největší hodnotu, největší váhu.

Ježíš ten dar dává, řekli bychom, v první fázi, v první etapě jedenácti apoštolům, Jidáš už tam nebyl. Ale pak ho dává učedníkům, kteří jdou do Emaus. Známe jedno jméno, Kleofáš. Druhého nevíme. A pak ten dar dává dál a dál a ten dar se dostává k mnoha bezejmenným lidem. A toto naznačují i předobrazy, které nacházíme v Písmu. Ať už je to bezprostřední příprava, což je třeba právě to rozmnožení těch chlebů pro lidi, kteří to potřebují, anebo je to, řekli bychom, situace, která byla hodně vzdálená, a v tu chvíli tam nikdo netušil, že to je předobraz něčeho. A to se dostáváme k tomu prvnímu čtení.

Kdyby si to někdo z vás chtěl najít, je to ve 14. kapitole první knihy Mojžíšovy. Na první pohled ta scéna vypadá, že to snad ani s eucharistií nemá nic společného. Na začátku si Abrámův synovec Lot vybere lepší místo: „Půjdu do blízkosti města, které se jmenuje Sodoma. Protože je to prosperující město, je to úrodná krajina, bude mi tam dobře.“ A on se dostává se svojí malou rodinou doprostřed národa, který je mu úplně cizí. A on se dostává do toho, čemu se říká soukolí dějin. Jeho to takzvaně semlelo. Tam vypukla válka a ve finále čtyři králové bojovali proti pěti. Těch pět mělo přesilu, byli navíc ještě chytřejší, takže to vyhráli, obrali všechny o všechno, odvedli zajatce a vzali i Lota s celou rodinou.

A v tuto chvíli do toho příběhu vstupuje Abrám, který vyrazí zachránit svého příbuzného. V tomto je Abrám předobrazem Krista. Abrám jde do toho boje, do toho zápasu ne kvůli kořisti, ne kvůli území, ne kvůli zisku, ale aby zachránil toho, kdo se tam jaksi bez vlastní viny nebo snad ta jeho vina byla v tom, že byl příliš vypočítavý, kdo se tam takzvaně připletl. Ježíš Kristus nás přichází zachránit z našich vin i do toho, k čemu jsme se takzvaně připletli. A Abrám osvobozuje Lota, a když se vrací, tak mu vychází vstříc král Sodomy, který to bere jako velké politické vítězství.

Ale už se dostáváme bezprostředně k tomu, co jsme slyšeli. Věta pokračuje: Vyšel král Sodomy Abrámovi vstříc, ale „Melchizedech, král Šalemu, přinesl chléb a víno“. Naráz se tam objevuje postava, kterou neznáme. Nevíme, odkud byl, z toho šalem, z toho jeru šalem, místo pokoje. On předbíhá krále Sodomy, který tam přichází jako politik, a tento král Šalemu, Melchizedech, přichází a říká Abrámovi: „Nezapomeň, kdo ti dal to vítězství. Nezapomeň na ty ideály, s kterými jsi šel do toho boje. Víš, komu máš děkovat za tento úspěch.“ A přináší jako oběť chléb a víno.

Chléb byl, je a bude vždycky základní potravinou. Víno v té době bylo základním nápojem, protože se báli pít vodu kvůli různým bakteriím a takhle. Takže ty základní potraviny, které udržují život. A Melchizedech říká: „Nezapomeň děkovat.“

Bratři a sestry, dnešní slavnost, jak jsem říkal, nás vybízí ke všem těm třem rozměrům – abychom Boha chválili, abychom ho prosili a abychom ale také nezapomínali děkovat za všechny ty okamžiky radosti, pokoje, za všechno to dobré, co dostáváme.

Takže budeme teď pokračovat ve mši svaté. Budeme dnes přijímat pod oběma způsoby ve svatém přijímání. Potom bude modlitba po přijímání, ohlášky, a potom bude taková krátká adorace, která bude mít dvě hlavní části. Nejdřív budeme děkovat, potom budeme prosit. V závěru zazpíváme chvalozpěv Bože, chválíme tebe, já vyjdu s monstrancí, abych požehnal naší obci, potom se vrátím a bude požehnání tady v kostele. Kéž tedy tuto slavnost prožijeme co nejnitřněji s tím vědomím: „Víme, komu máme děkovat, víme, ke komu máme přijít, když něco potřebujeme, víme, kdo je naším pánem, víme, od koho dostáváme všechno dobré a potřebné.“

Váš zachránce přichází pomoci, aniž byl volán

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.06.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

10. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 17,17-24](#); 2. čtení [Gal 1,11-19](#); evangelium [Lk 7,11-17](#);

Bratři a sestry, jenom svatý Lukáš nám zaznamenal příběh, událost, kterou jsme teď vyslechli. Ze začátku to vypadá, jako že Ježíš a jeho žáci, ti kteří jdou s ním, tak nějak bezcílně putují krajinou, že je to nahodilé. Město Naim se nachází v Galileji mezi městy Nazaret a Kafarnaum, tedy v místech, kde Ježíš se pohyboval několik roků, kde vlastně vyrůstal, kde žil tím skrytým životem, takže je velmi dobře možné, že osobně znal ať už třeba i toho mrtvého nebo tu jeho matku.

Co je zajímavé, tak Naim znamená rozkoš. I u nás je několik vesnic, které se jmenují Rozkoš, je u nás přehrada, údolní nádrž. A lidé takovéto označení dávají místům, kde se jim líbí, ke je to takové, jak se říká, malebné, kde bude krásné, příjemné žít. Ale i v místě, nejpříjemnějším místě na této zemi, kde by se nám líbilo sebevíc, tak i sem přijde nemoc, přijde bolest a přijde rozloučení, přijde smrt. I v Rozkoši i v Naimu mají hřbitov a chodí se tam loučit se svými drahými.

Přichází Ježíš, kterého na tomto místě poprvé v evangeliu tituluje Lukáš Pán. Ale jaký je to Pán? My známe a víme to, že když je někdo pán, tak si to, jak se říká, většinou užívá a chce, aby ho všichni teda zdravili, ukazovali mu úctu, klaněli se mu, často aby mu i podlézali. Často ti lidé se projevují takzvaně despoticky, dávají to všem pocítit: „Já jsem tu pánem, a vy to všichni poznáte!“ Ale tento Pán, Ježíš, který přichází, přichází naprosto cíleně. Přichází tam, kde je člověk v nouzi. Přichází tam, kde je bída člověka, ať už hmotná anebo duchovní.

Vždycky, když se loučíme s někým, koho máme rádi, tak je to stav vlastně určité bídy. Je to stav, který nás nějakým způsobem zraňuje a nedovoluje nám jít, pokračovat dál. A Ježíš přichází, aby se dotknul a aby uzdravil.

Svatý Lukáš tohoto Pána, Zachránce, Milosrdného Vykupitele, líčí jako člověka: šel, přišel. Tedy mluví o jeho nohou. Uviděl a byl dojat: mluví o jeho očích a mluví o jeho srdci. Líčí Ježíše jako člověka, jako toho, kdo má soucit, kdo je schopen projevít milosrdenství. Nelíčí ho jako nějaký stroj, nějaký automat, který se rozhoduje podle předem daných pravidel. Líčí ho jako někoho, kdo umí říct a udělat to, co je potřeba. Ježíšova gesta a slova v tu chvíli jsou velmi úsporná: „Neplač!“ On neříká: „To přebolí,“ nebo: „To bude dobrý,“ anebo podobná jiná tvrzení, která často bývají prázdná. „Neplač!“

Zastavuje máry, dotýká se toho člověka. Vlastně Lukáš líčí Ježíše jako toho, kdo má ruce. Proč je to takhle, proč si s tím Lukáš dává takovou práci? Ona je to polemika s žalmem o tom, že modly pohanů nemohou chodit, modly pohanů nemají oči, nemají srdce, že jsou to zkrátka a dobře jenom nějaké kamenné výtvořky a nic necítí. A Lukáš říká: „Váš zachránce je milosrdný Pán. On přichází, aby pomohl, aniž byl volán.“ Jeho nikdo nezavolal. On pomáhá, aniž byl vyzván. Nikdo se ho nemusí prosit, nikdo se nemusí nějakým způsobem plazit, doprošovat a podobně.

V prvním čtení vdova, která hostí Eliáše, vlastně si stěžuje, je v tom výčitka: „Všechno dobré jsem pro tebe udělala, všechno co jsi chtěl, a teď je můj syn mrtvý.“ Ona žádá. Není to proto, že by Eliáš byl nějakým způsobem domýšlivý nebo něco podobného, ale je to proto, že Eliáš ví, že pokud chlapec ožije, pokud Bůh prokáže své milosrdenství, tak to prokáže Bůh, že Bůh je dárce a pánem života. On, Eliáš, bude pouze nástroj.

Ale v evangeliu je zde Pán, je zde dárce života, a proto už dokonce není potřeba ani žádat. On zasahuje sám, jedná sám. Je to to největší milosrdenství, jaké si vůbec můžeme představit. Je to obrovská velkorysost, je to obrovská nabídka.

Bratři a sestry, a tato nabídka platila v Naimu a platí i v životě každého z nás, protože i v životě každého z nás jsou chvíle, jsou situace, kdy si nevíme rady, kdy nevíme, jak dál. Vzpomeňme si na to, že Ježíš, milosrdný Vykupitel, je nám blíž, než my si myslíme. Je nám blíž, než si vůbec dovedeme představit. Od nás se jenom čeká, že my nějakým způsobem ho do svého života pustíme a že jeho milosrdenství přijmeme.

Miluj, a dělej, co chceš

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.06.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

11. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Sam 12,7-10.13](#); 2. čtení [Gal 2,16.19-21](#); evangelium [Lk 7,36-8,3](#);

Bratři a sestry, dnešní texty, všechny tři, nebo i čtyři, když budeme počítat žalm, se velmi krásně hodí k roku milosrdenství, který prožíváme, protože na jedné straně milosrdenství je na začátku toho procesu, a na konci toho procesu je právě přijetí toho milosrdenství, tedy smíření, obnova vztahu mezi člověkem a člověkem, ale především mezi člověkem a Bohem.

Když se budeme držet dnešního evangelia, které je velmi výmluvné. Evangelium má zase několik rovin. Jednak je to rovina toho příběhu, toho co se tam stalo, a do této roviny příběhu Ježíš ještě zasazuje podobenství. Podobenství je příběh, který si Ježíš vymyslel, ale příběh, který by se klidně stát mohl, a v určitých obměnách se ty příběhy odehrávají, a Ježíš na tom jednoduchém příběhu chce vysvětlit často velmi třeba i velmi složité, ale hlavně zásadní věci.

Asi na úvod bude dobré připomenout a říci, že tato žena, která nemá jméno, že to není Máří Magdaléna. Bylo určité období, hlavně ve středověku, kdy oni chtěli znát jména všech těch postav, a tak ztotožnili Marii Magdalénu s hříšnicí v domě Šimonově. Ten úryvek se nazývá takto a ta žena nemá jméno. Jsou to dvě naprosto rozdílné postavy. Marie Magdaléna, než se jí ujal Ježíš, měla taky určité problémy, ale úplně jiného rázu.

Tato žena, o které je tady řeč, nemá jméno. Je to schválně. A zase naopak schválně je jmenován ten člověk, ten hostitel. Je jmenován jako Šimon. Šimon znamená totiž „naslouchající“. A toto bychom si měli asi uvědomit, abychom byli dobrými naslouchajícími toho, co nám Ježíš chce říct. Šimon patří ke straně farizejů, kteří neměli s Ježíšem vždycky dobré vztahy, často s ním vedli různé polemiky, často se stavěli proti jeho názorům, ale oni budovali na tom, že jsou něco víc. Farizeus znamená oddělen. Vlastně si říkali: „My tu laťku zvedneme výš, my nebudeme jako ti obyčejní. My jsme něco víc, a tady tím, že si od nich budeme udržovat ten odstup, tak se k té spáse blíž dostaneme.“ A to hlavní, o co tam šlo, byly zásluhy – před lidmi, před Bohem. Nebo řeklo by se, před Bohem, a ještě před lidmi.

Ten farizeus Šimon si zakládal na tom, že nikomu nic nedluží: „Pánu Bohu nic nedlužím, a už vůbec nic nedlužím lidem. Naopak jsem to já, kdo dává.“ On chce mít další zásluhu. Zásluha se dělá před lidmi. Když takový člověk, který sbírá ty zásluhy, má udělat něco, co nebude vidět, co nikdo neocení, tak to neudělá, nebo minimálně se mu do toho nebude chtít. Protože proč to mám dělat, když mně za to nikdo nezatleská, když si toho nikdo nevšimne a nebude se o tom mluvit nebo psát v novinách? Ale Šimon si říká: „Tím, že pozvu Ježíše, minimálně získám zásluhu, protože i když je to třeba náš jakýsi protivník, oponent, tak já pozvu jeho, samozřejmě ty učedníky, na večeři. To znamená, budu mít tuto zásluhu. Budu moci říct: „Podívejte, já s ním sice nesouhlasím, ale já jsem jim dal aspoň najíst.“

Z toho důvodu taky vlastně zůstávaly otevřené dveře při těchto příležitostech, aby ten hostitel dal najevo, jednak „já na to mám, podívejte, jak já jsem dobrý“, aby mohli přijít ti, co šli náhodou kolem, ale aby mohli přijít i ti, kteří přišli cíleně, všichni dostali něco k jídlu, takže prostě se to vyplatilo. Zásluha veliká. A můžeme říct, že do této chvíle Šimon poslouchá sebe. Poslouchá svoje ego, poslouchá, řekli bychom, svoji sebelásku, jak se prezentovat. Ale Ježíš přijímá to pozvání, aby z něho udělal naslouchajícího, aby on naslouchal Ježíšovu evangeliu. Do toho okamžiku, do té idylky, kdy to běží podle toho scénáře, který Šimon naplánoval, vstupuje ta žena, která to naruší.

V prvním čtení jsme slyšeli o tom, jak vlastně prorok Nátan usvědčuje Davida z vraždy. Jak ho usvědčuje dál vlastně z toho, že tedy odstranil, řekli bychom, soka v lásce, aby si mohl vzít za manželku Batšebu, ženu Chetity Uriáše. Tady se mluví o ženě, která byla nevěstkou v tom městě, všichni to věděli, takže to vypadá, že řeč bude o hříších proti pátému, proti šestému přikázání a takhle. Ne. Celý ten příběh je zaměřen na první přikázání, věř v jednoho Boha. Izraelité říkají, miluj Hospodina, svého Boha, celým srdcem, celou silou, celým rozumem. Prostě naplno, všemi svými schopnostmi. Musíme si uvědomit, že tato žena, která přichází k Ježíšovi, nikdo ji nezval, ona tam víceméně teda se vnutí, ona je první, kdo udělá něco pro Ježíše, aniž by o to Ježíš žádal. Všichni

ostatní přicházejí, aby od Ježíše dostali. Ta žena už ví, že dostala, ona už ví, že jí bylo odpuštěno. A tím, co tam dělá, ona projevuje radost z toho, že jí bylo odpuštěno.

Když má člověk radost, tak se to projevuje různě. Někdo se usměje, někdo si začne zpívat, někdo, jak se říká, se směje na celé kolo, a někdo pláče. To všechno jsou projevy radosti. A tato žena se raduje. Raduje se celým svým tělem, celou svou silou tak, jak to umí. Když bychom to probírali jedno za druhým, tak zjistíme, že Lukáš do toho vyprávění zapojil všechny smysly. Je tam hmat, je tam samozřejmě zrak, ale je tam taky čich, protože ten olej krásně voní, je tam prostě všechno. Lukáš říká: „Ona zapojila celou svoji osobnost do tohoto vyjádření díky.“

Je to pláč, který je pláčem radosti, pláčem úlevy. Známe ještě i jiný pláč, třeba Petra, kdy na Zelený čtvrtek v noci nebo spíš už v pátek ráno kohout podruhé zakokrhá a Petr si vzpomene na Ježíšova slova o tom, že ho zapře, a propukne v pláč. Proč pláče Petr? No, protože je zoufalý. On byl první, vždycky za ně mluvil, vždycky se trochu přeceňoval, a teď spadl. Spadl dolů. Neví jak hluboko, ale je to hodně hluboko. Je to hodně dolů. Říká se tomu, že on ztratil svůj status, ztratil svou tvář, prostě zpronevěřil se tomu, co říkal, a teď neví, jestli to půjde zpravit. A tak je to pláč zoufalství. Ta žena našla sama sebe, a proto je to pláč radosti.

V čem se našla a co ta žena pochopila? Všechna náboženství se snaží udělat člověka lepšího a říká se: „Človče, musíš zpytovat své svědomí, litovat svých hříchů, a pak získáš odpuštění. A když ti bude odpuštěno, tak měj rád toho, kdo ti odpouští.“ A tak to vypadá, že na začátku je to naše zpytování svědomí a že je potřeba Boha přemluvit k tomu odpuštění. Ale tento příběh i toto podobenství, Ježíš to právě vysvětlil v tom podobenství, říká: „Na začátku je něco jiného. Na začátku je láska Otce, v tom podobenství toho pána, toho, který půjčil.“ Otec nám všem půjčil a my mu nikdy nebudeme schopni to vrátit a on to ví. Na začátku jsou jeho dary včetně toho odpuštění. Od nás se očekává, že my o to odpuštění požádáme. Ne v tom smyslu, že bude potřeba Otce přemlouvat, ale že my uznáme a řekneme: „Otče, já potřebuji tvoje odpuštění. Já si to uvědomuji, že to potřebuji,“ a on to okamžitě dává.

Takže ta žena zažila a uvědomila si velikost toho daru, který je na začátku, požádala o něj, získala ho, a proto se z toho takto raduje. Je to jistě zvláštní, je tady paradox, že ten, kdo spadnul hodně hluboko, má možnost zažít zase velkorysost Boží.

To by někdo mohl říct: „No, je pak jedno, co děláme, a on nám to Bůh stejně odpustí.“ Odpověď na tuto otázku řeší křesťané od pradávna a krásně to vyřešil svatý Augustýn, který říká: „Miluj, a dělej, co chceš.“ Protože když člověk miluje, tak se dívá na druhého, pracuje pro druhého. Kdežto když nemiluje, tak miluje nebo je zaměřený na sebe. Šimon na začátku toho příběhu byl zaměřený na sebe. Jestli někoho měl rád, tak měl rád sebe – svoji pozici, svoje postavení, a to si budoval. On byl plný sebelásky. On nepozval Ježíše kvůli tomu, že by měl rád Ježíše nebo že by věděl, že Ježíšovi učedníci potřebují najíst. Udělal to proto, „abych já získal zásluhu“. Takže takhle to je. Jestliže tedy budeme poslouchat to, co říká Augustýn, jestliže budeme usilovat o to, abychom měli rádi ty druhé, tak nám potom naše svědomí napoví, co udělat mohu a co už je, jak se říká, za hranou.

Bratři a sestry, Ježíš přichází do toho domu, protože není lhodostojný k tomu, že Šimon ho nezná, že Šimon na začátku naslouchá sám sobě. Ježíš přichází a chce nabídnout Šimonovi, aby Šimon naslouchal Ježíšovi.

Každý z nás má v tom příběhu místo. Buď jsme tím Šimonem, který ještě nenaslouchá, nebo jsme tím Šimonem, který začíná naslouchat, anebo jsme tou ženou, která se raduje, že zažila odpouštění, že našla svou identitu a že může začít znovu. Každý z nás do toho příběhu patří a děkujeme Bohu za to, že můžeme mu naslouchat, že každý z nás může být naslouchajícím a že každý z nás může zažívat tu radost z toho, že Pán nám odpouští a je k nám milosrdný.

To, co je krásné, často bývá ukryté

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.06.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

12. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Zach 12,10-11; 13,1](#); ž. [Žl 63](#); 2. čt. [Gal 3,26-29](#); evang. [Lk 9,18-24](#);

První svaté přijímání dětí

Já půjdu dnes sem, za váma, nebo nějak střídavě mluvit k lidem v kostele i k vám. O čem byly ty texty? Vlastně ty texty povídaly o tom, že si člověk musí vybrat. Že to vždycky bude tak, že bude mít jenom něco. Taky vy jste si museli vybrat, jestli třeba budete se dívat na televizi, nebo jestli půjdete do kostela, nebo jestli třeba budete, já nevím, hrát na počítači, nebo jestli půjdete na přípravu.

Děcka se snažily, to je spíš pro vás, dospělé. Letos to bylo takové hodně bojové, byly hodně nemocní, chytaly se jich nemoce, za které nemohly, neštovice a podobně, to znám z vlastní zkušenosti, a tak jsme různě doplňovali, dobíhali a takhle. Po té stránce se doučili, ale prostě jak někdo chybí a takhle, tak to má ten následek, že třeba nevznikne tak dobrá parta. Já jsem to tam trochu viděl, ale jak říkám, všichni jsme dělali, co jsme mohli a na co jsme stačili.

A dneska je teda tady ten velký den. Že jo, a co za to? Dostanete kousek chleba. Je to vlastně chleba, ve kterém ještě nejsou navíc ani kvasnice. My máme spoustu chleba. Jeden anglický novinář asi před dvaceti lety dělal takový experiment. Koupil bochník chleba a postavil se s ním na křižovatku na roh ulic a ptal se lidí, Angličan začal v Anglii, ptal se lidí, co by mu za to dali. No, tak tam se mu vysmáli. Potom šel do Ameriky a postavil se v New Yorku a tam ho dokonce zatkla policie, co to tam tropí. Pak šel do Afriky, myslím, že do Nigérie, a tam už to bylo jiné. On nechtěl peníze, on se ptal, jestli by byli ochotni za ten chleba pracovat. A tak říkali, že za ten bochník chleba tak tři hodiny. A když přišel do Indie, tak se tam okamžitě seběhlo víc než sto lidí, a každý z nich říkal: „Celý den. Celý den jsem ochoten pracovat tady za ten kousek chleba.“

Chleba je něco, co vlastně máme, bereme do ruky každý den, chleba, rohlík, jo? Teď to bereme jako dohromady. A Ježíš to udělal schválně tak, aby nám řekl: „Já chci být s vámi každý den. Chci být s vámi pořád.“ A my za ním přicházíme sem, do kostela. Někomu se to zdá dlouhé a říká: „Co tady mám pořád dělat?“ Mimo toho, že se tu modlíme a zpíváme, tak jsou tady taky chvilky ticha.

Do jednoho kláštera za jedním mnichem přijel jeho známý a říká mu: „Ty už seš tady víc než rok. A k čemu to je, že seš tady potichu, bez televize, bez tabletu, bez mobilu, jak tady vydržíš?“ Dokonce v tom klášteře neměli vodovod a ten mnich ho vzal a řekl mu: „Pojď se mnou ke studni.“ Šli ke studni a ten mnich hodil do vody, říká se tomu džber, čím se nabírá ta voda, a říká tomu kamarádovi: „Podívej se dolů. Co vidíš?“ On říká: „Nic. Vlní se to.“ Vytáhl to, chvíli počkali a říká mu: „Podívej se teď.“ Hladina už byla klidná a ten kamarád říká: „No, vidím sebe a vidím se nějak jinak!“ A ten mnich mu říká: „To je ono. To, že já jsem tady v klidu, to mi pomáhá, abych viděl sebe, trochu nějak jinak, hlouběji.“ To označuje ta studna.

A to platí, bratři a sestry, i pro nás, že máme jednou za týden nějak vlastně se uklidnit, přijít sem, do toho klidu, do toho stereotypu, kde to probíhá vlastně stejně, což nám má pomoci v tom, abychom mohli lépe usebrat naše myšlenky, a vidět svůj život nějak jinak. A my to máme tady tyhle děti a všechny ostatní vlastně učit.

A potom bych chtěl říct ještě jeden příběh. Kdysi už jsem ho tady říkal u prvního svatého přijímání, ale věřím tomu, že nebude na škodu si ho připomenout.

Bylo jedno jezero a na dně jezera ležela škeble. Víte, jak vypadá škeble? Jakou má barvu? Hnědočernou, jo? Že byla schovaná mezi kameny, skoro ju nebylo vidět. Škeble ležela a velmi ji bavilo pozorovat, co se děje kolem, a tak se dívala. Bylo tam toho spousty. Obdivovala barvu těch kamenů, obdivovala barvu trávy a nejvíc se jí líbily ryby, které byly pestrobarevné a rejdlily kolem. A jednoho dne připlavala ryba a byla to ryba, která chtěla, aby ji všichni obdivovali. Předváděla se, dělala různé zatáčky a mušle jenom vzdychala a říkala: „Ty toho tolik umíš!“

Ryba viděla, že má obdivovatelku, tak říkala: „Ty seš tady? Taková hnědá, černá, skoro jsem tě neviděla. Co tu děláš?“ „Dívám se.“ A teď mluvila o těch kamenech, o těch kytkách, o těch dalších rybách, a pak říkala mušle: „A nejradši mám měsíc. Když svítí nad jezerem, prosvítí jeho světlo

celou tu vodní hladinu až sem dolů, na dno a je to takové uklidňující, je to krásné.“ Ryba říká: „Vždyť se nic neděje, to je špatný,“ a začla se předvádět. No, a jak se předváděla, tak si nevšimla, že se z druhé strany přiblížila velká ryba, otevřela hubu a že tady tu malou rybku spolkně. Naše mušle, škeble naráz vykřikla a říká: „Pozor!“ Malá rybka se honem schovala do skalní štěrbiny, srdce jí bušilo z toho, ale za chvíli se otřepala a zase začla jezdit, zase se začla předvádět. Ale škeble už nic neříkala, a tak ryba odjela.

Občas se tam takhle vracela, posteskla si o tom, že to je nuda být na jednom místě, dívat se pořád jedním směrem a že ona to má daleko lepší. Je potřeba se hýbat, je potřeba, aby to žilo. No, a takhle jednou to taky zopakoval v noci znovu k té škebli, ale tu stejnou noc vyrazil na jezero rybář a spustil síť. Celou noc do těch sítí chytal, ráno síť vytáhl a začal třídít, co v nich bylo. A byla v ní i naše ryba, byla v ní i naše škeble. A rybář vybíral rybu k rybě, jednu k druhé, a takhle na hromadu ryb nebo do košíku s rybami se dostala i naše ryba. Ukázalo se, že není vůbec ničím zvláštní, že je stejná jako všechny ostatní ryby. Ale když přišel k té škebli, tak si rybář říká: „Tam by mohlo být něco krásného.“ Opatrně škebli rozevřel a už viděl, že vnitřní strany nejsou hnědočerné nebo šedivé, ale že jsou krásně stříbrné a uvnitř že je krásná perla. A náš rybář z toho měl velikou radost a uvědomil si a říká: „To, co je krásné, často bývá ukryté, nebývá to vidět na první pohled.“ A to náš rybář ještě nevěděl o tom, že naše škeble se ráda dívala na všechno pěkné a krásné, a to pěkné a krásné se v ní stalo tím pokladem.

Takže vám přeju, abyste dnes, kdy jste tady v těch pěkných šatech, tak abyste potom na ten den rádi vzpomínali, ale i dál v životě, abyste podporovali, dělali, rádi se dívali, ale byli i účastni všeho krásného, všeho pěkného, a potom to všechno aby se ve vás předělalo, přetavilo v takový krásný poklad. A věřím, že my všichni, jak tady jsme, vám v tom budeme pomáhat.

Boží moc a záchrana se ukáže skrze obrovskou pokoru

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.06.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

13. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 19,16b.19-21](#); 2. čtení [Gal 5,1.13-18](#); evangelium [Lk 9,51-62](#);

Bratři a sestry, všechna tři čtení, která jsme vyslechli, vypráví o změnách. O změnách v životě člověka, v evangeliu i o změně třeba i v životě Božího Syna. Druhé čtení z listu apoštola Pavla Galaťanům mluvilo spíš o změnách, řekli bychom, vnitřních o změně postojů, o změně chování. Ale první čtení a evangelium přímo mluvili o změně způsobu života.

V prvním čtení Eliseus, který se má stát následovníkem proroka Eliáše, ztrácí. Ztrácí jistotu. Dvanáct spřežení býků, to by i v dnešní době byl majetek. Tenkrát to bylo něco nepředstavitelného. Když budeme uvažovat i o tom, že zemědělec vlastně podniká s jakýmsi rizikem, že jednou může přšet moc, podruhé neprší vůbec, bude úroda, nebude, tak rodina Elisea podnikala v tak velkém rozsahu, že vždycky se někde něco urodilo a on byl víceméně zajištěn.

A taky z tohoto pohledu, když to vidí Eliáš, hodí na něj ten plášť, což je gesto vyvolení, tak mu říká: „Co jsem měl udělat, tak jsem udělal.“ Když slyší právě tady tu prosbu: „Prosím, ať mohu políbit svého otce a svou matku, pak půjdu za tebou,“ tak to bere jako vytáčku: „Jo, on jde a on už se nevrátí.“ A k velkému Eliášovu překvapení se Eliseus vrátil. A z člověka, který žil jakýmsi předvídatelným způsobem života, v relativně velkém zajištění a v relativně velkém pohodlí, se stává žák, který vlastně nemá nic jistého. On neví, kde budou zítra spát, neví, co budou jíst, jestli budou něco jíst, neví, kam ho Bůh pošle. Ale jde, podstupuje tady toto riziko. Přijímá to povolání, které mu nabízeli. Pro něho je to obrovský krok do nejistoty. Neví, on opravdu neví, co bude.

V porovnání s ním Ježíš Kristus ví, co bude. Ví, co bude v Jeruzalémě, co ho tam čeká. My jsme dnes slyšeli z evangelia podle Lukáše takové rozhraní. Kdyby to někdo hledal, jsme v 9. kapitole, 51. verš a dál. Do této chvíle Ježíš byl Mesiáš, Zachránce, Boží Pomazaný, který učí, který dává rady, který vede skrze slovo. Ale teď k tomu přibude také, řekli bychom, ta záchrana skrze skutek. A bude to skutek, kdy on bude trpět.

Tady se dostáváme do situace, kdy i apoštolové s tím mají velký problém – Jakub a Jan. To je tady náš Jakub, který chce svolávat oheň z nebe. Nevidí v tom nic špatného, protože on se právě odvolává na Eliáše. Ale ani tento Jakub, který potom vlastně položí pro Krista život jako první z apoštolů, netuší, že ta Boží moc a záchrana se ukáže skrze obrovskou pokoru. Toto je něco, s čím máme pořád problémy. Nám se do toho pořád nechce, protože jsme zvyklí na to, že vyhraje ten, kdo je často arogantní, kdo jde, jak se říká, hlava nehlava, kdo tvrdě jde za svým cílem, tak ten se prosadí. A Ježíš Kristus je úplně něco jiného.

Lukáš líčí okolnosti toho příběhu, co se tam stalo. My víme, že tam byly tři provincie, nahoře Galilea, v ní žili Židé, potom Samařsko, Samaritáni. Samaritáni jsou lidé, které tam nastěhovali Asyřané v době, kdy ovládali toto území. Čili neizraelité a také lidé jiného náboženství, i když hodně podobného, ale jiného. A zase Judsko – Židé. A takoví hodně „zanícení“ Izraelité v době Pána Ježíše, když měli jít z Galileje do Judska nebo naopak, vyrazili hodně brzo ráno, vzali si všechno na cestu, aby nemuseli požádat ani o vodu, ani o jídlo, o nic, a prošli to území, aby do večera byli zase mimo toto území. Čili je to jednání, které není nijak přátelské. Je to jednání, které vlastně dává najevo: „Já od vás nic nechci.“ A ti místní jim teda zase opláceli.

Ježíš, který přichází a dělá se závislým na nás, lidech, to je ta pokora. Chtěl by, aby byl přijat. On nechce projít bez povšimnutí, ale on u nich chce zůstat. Právě, řekli bychom, ty problémy soužití Izraelitů, Samaritánů, to je obraz toho, jaké problémy zažíváme my v našem životě. A Ježíš do toho přichází a chce nějakým způsobem navázat dialog, chce navázat kontakty, chce to, co je tam, řekli bychom zraněné, co je tam špatně, chce to nějakým způsobem uzdravit, začít znovu. A tady tito lidé ne, „protože jde do Jeruzaléma“. Doslova tam je: „Protože měl tvář obrácenou k Jeruzalému.“

To je taková, řekli bychom, záminka: „Kdyby šel někam jinam, tak my bychom ho přijali.“ Oni ho neviděli, oni s ním nemluvili, on tam ještě nebyl, Ježíš. Ale protože jde tam a tam, tak „my ho tady nechceme“. Je to malicherné a vidíme, jak touto malicherností často lidé mohou přijít o mnoho. V této vesnici ti Samaritáni přišli o velmi mnoho.

Slyšíme na druhé straně o tom: „Šli do jiné vesnice.“ Tedy ne všichni byli stejní. To je hluboká útěcha, že Bůh, Ježíš, nás neháže všechny do jednoho pytle, že rozlišuje a že vidí, že nás vnímá nejenom jako lidstvo, ale také každého zvlášť jednotlivě. A za toto musíme děkovat.

Bratři a sestry, svatý Lukáš nám tady vlastně v tomto textu zprostředkoval jakési upozornění: i Ježíš - Ježíš je na jedné straně Boží Syn, na druhé straně je člověk, obojí naplno, a v tom lidství se Ježíš musí utvrzovat, připomínat si ten úkol, pro který přišel. On věděl, jak to bude těžké, o těch Velikonocích. Eliseus nevěděl, co všechno bude. Pro Ježíše to bylo tak těžké, protože znal budoucnost. Pro nás je to právě jednodušší, že se podobáme Eliseovi a že nevíme, co nás čeká. Čekají nás v našem životě dny radostné, dny kdy budeme šťastni, ale čekají nás také dny těžké. Ale máme si uvědomit, že i v těchto dnech můžeme být šťastní, protože nejsme na to sami, protože jsme byli povoláni. Děkujeme za to, že máme víru, že věříme v Ježíše Krista a že žádný den našeho života nejsme sami.

Modleme se hodně za skutečný, opravdický pokoj

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.07.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

14. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 66,10-14c](#); ž. [Žl 66](#); 2. čt. [Gal 6,14-18](#); evang. [Lk 10,1-12.17-20](#);

Bratři a sestry, v textech dnešní neděle vidíme určitý vývoj, a sice z hlediska, řekli bychom, mise, poslání. V prvním čtení se prorok obrací k vyvolenému národu a vyzývá je k radosti uprostřed všech starostí, uprostřed všech těžkostí. Je to 3. Izaiáš, který říká, nezapomeňte, že máte ve svém životě hodně důvodů k tomu, abyste se radovali. Jde o to, abyste si uvědomili, že máte proč se radovat. Je důležité, abyste pro ty starosti nezapomínali, nezatačovali někde do pozadí ty důvody k radosti, to co se vám podařilo, to co vám Bůh dal, to co jste s jeho pomocí zvládli.

Už v žalmu vlastně jsme zpívali odpověď: „Jásejte Bohu všechny země.“ Ten žalm je takový zvláštní v tom slova smyslu, že ho zpívá sbor nebo původně ho zpíval sbor, ale na konci je modlitba jednotlivce. Je to asi tak, jako když by se, řekněme, modlilo třeba farní společenství, to farní společenství by nějak třeba odrecitovalo nějakou modlitbu a pak by se postavil jeden člověk, který by řekl: „A já mohu ze svého života potvrdit, že je to skutečně pravda, že to takto skutečně funguje.“ Tak něco takového vlastně bylo tady v tomto žalmu a z našeho pohledu ten žalm je důležitý a taky moc pěkný, že už je tam právě naznačena ta mise. Nejenom někdo, nejenom některý národ, ale všechny, úplně všichni mají zase důvod pro to, aby děkovali Bohu, aby se z něho radovali. Proč? Protože Bůh se stará.

V těch pohanských kultech byla myšlenka, že ten bůžek, ta modla se stará o sebe, o to aby bylo její jméno známo, aby bylo chváleno a podobně, uctíváno. Kdežto už právě mezi izraelity a tím víc ještě mezi křesťany je ta myšlenka, že náplní Božího života, mimo jiné, je péče o člověka. Že Bůh žije tím, že se stará o člověka. Je to něco úžasného a je to myšlenka velmi hluboká a zasloužila by si další rozvedení.

Ale pojďme k evangeliu. Jsme v 10. kapitole Lukášova evangelia, tato kapitola začíná slůvkem „potom“: „Potom Pán ustanovil 72 učedníků a poslal je.“ Předtím ještě poslal dvanáct a teď posílá těch sedmdesát dva. To „potom“ je jednak časový údaj, který mluví o nějaké posloupnosti, ale tady toto „potom“ říká něco ještě jiného a něco důležitějšího. Když je něco potom, tak musí být něco předtím, že jo? A co bylo to „předtím“? Předtím ti učedníci byli s Pánem. On si je vybral, aby byli s ním. A v okamžiku, kdy se dostáváme k tomu „potom“, tak oni jsou připraveni, aby šli. Není to tak, že by Pán je poslal bez přípravy, že by je, jak se říká, hodil do vody, a plavte a dělejte, co umíte. Ne. Až jsou připraveni, tak je Pán posílá. Především vnitřně připraveni, protože kdyby šli dřív, tak by překáželi nebo tak by to kazili.

Celá ta desátá kapitola z Lukášova evangelia je krásná v tom, že na jejím začátku Ježíš posílá někoho, a na konci on sám zdůrazňuje, že je poslaný od Otce a že toto poslání přijímá. Museli bychom to přečíst celé, abychom tu souvislost tam viděli a pochopili. Opět je to krásná myšlenka, že když Ježíš po nás něco žádá, něčím nás pověřuje, tak že to sám dělá. Že není ten, který by řekl: „Já tady na vás počkám, a vy tam jděte a zařídte to.“ Ale sám také přijme poslání, přijme tu misi, ten úkol.

Sedmdesát nebo sedmdesát dva je symbolické číslo, které znamená plnost. Jednak bylo tolik členů velerady, jednak ve Starém zákoně se počítá tolik národů a znamená to prostě všechny, že není nikdo vyňat.

„Poslal je před sebou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít.“ Předtím těch dvanáct posílá, řekli bychom, do domů, do domovů. Asi takhle. Domov, místnost, to je prostor, který označujeme jako soukromý, někdy se říká intimní. Místo, kde se cítím v bezpečí, kde je mi dobře, tady je to moje. A Pán chce vstoupit do toho, co je moje. Ale těchto sedmdesát dva je posláno do jiného prostoru, do prostoru, který označujeme naopak právě jako veřejný, jako prostor, který je pro všechny.

Tady tento text je, řekli bychom, jakýmsi upozorněním pro ty, kteří říkají: „Já jsem věřící, ale on to o mně nikdo neví.“ Jo? To nejde. Víra je záležitostí toho prostoru osobního, ale je i záležitostí toho prostoru veřejného. Zase pro ty, kteří říkají: „Věř si, v co chceš, ale nás tím neotravuj, ven s tím nechod.“ Nejde to. Zasahuje to oba ty prostory, obojí se to prolíná a není to tak, že by teda víru bylo

možné zatlačit jenom do nějakého právě toho prostoru, kde je ten člověk doma. Je to vždycky i navenek.

Posílá je po dvou. Jednak jeden má být druhému pomocníkem, dva jsou nejmenší společenství, ale také tam jde o věrohodnost. Mezi Izraelity muselo být cokoliv, jakékoliv tvrzení dokázáno, doloženo shodnou výpovědí nejméně dvou svědků. Pán tedy nezanedbává ani tyto, řekli bychom, zvyklosti, tyto věci, které jsou nějakým způsobem stanovené a jsou ku prospěchu věci. Tedy hlásání evangelia má probíhat nějakým způsobem, který je přiměřený, který je přijatelný, který je pochopitelný.

Na druhou stranu, když trošičku přeskočíme, tak jim říká: „Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky.“ Tady zase varuje a říká, co člověk dělat nemá. Nemáme se spoléhat na falešné jistoty. Měšec je jistota boháče. To je jistota pýchy. Jo? Já mám, já se postarám sám o sebe, já si to zařídím. Na druhou stranu každý měšec se může vyprázdnit, každé bankovní konto může být naráz v mínusu a je problém. Mošna je „jistotou chudáka, žebráka“, protože do ní sbírá. Jo? Sbírá to, co mu kdo dá. A bylo to v tehdejší době a je to i v dnešní době, že ti lidé už věděli, kdo dává, kam jít a kam je to zbytečné jít. A bohužel je to často tak, že to vede tady v těch našich poměrech, že ten člověk si řekne: „Já nebudu nic dělat, však on se o mě někdo postará, on mi někdo něco dá.“ Před oběma tady těmito krajnostmi, jako „já se postarám sám o sebe“ a před tou druhou „tak jsem tady a starejte se o mě“ Pán varuje a říká: „To není správný postoj učedníka. Ten postoj učedníka je někde jinde.“

Ale ještě Pán varuje před další, třetí věcí – ty opánky. Musíme si uvědomit, že v té době normální lidé, takoví ti „obyčejní“, chodili bosky. Opánky, to je obuv tehdejší doby a tamějšího prostoru a nosili je ti, kteří byli pány nebo ti, kteří si hráli na pány. A především před tímto Pán varuje a říká: „Na nic si nehrejte. Nehrejte si na to, že jste něco víc. Když jste byli pověřeni tady touto misí, tímto posláním, to vás neopravňuje k tomu, abyste se odlišovali nebo hledali odlišení od těch druhých.“

Říká: „S nikým se cestou nepozdravujte.“ Tady toto pozdravování se byl poměrně rozsáhlý a složitý rituál otázek a odpovědí. Tam nešlo jenom o to, že by ti dva si řekli to šalom, jak se máš, nebo pokoj tobě, ale právě teď to pokračuje a teď si přáli pokoj tvému domu, ať tě nestihne žádná nemoc, nikoho... A jak říkám, byl to přesně stanovený postup otázek nebo spíš takových výroků a odpovědí na ně a nebylo v tom vlastně nic osobního. Oni to uměli zpaměti, trvalo to dost dlouho a byl to prostě ritus, stanovený obřad. A proti tomuto Ježíš nějakým způsobem tady v tuto chvíli je, protože říká: „To vás bude zdržovat. Bude vás to především zdržovat od toho osobního kontaktu.“ Ježíš nic nemá proti tomu, aby lidé spolu mluvili, aby spolu navázali osobní kontakt. Ale právě osobní, aby byl neformální. Tady to pozdravování se, to je forma. A Ježíš říká: „V tuto chvíli je to zbytečné a vy se tím budete zatěžovat, a tak to nedělejte.“

Říká, že žeň je hojná, ale dělníků je málo, proto prostě pána žně. Je to jedna z mála formulací, kdy nás Ježíš vybízí k tomu, abychom se za něco modlili. Dost často se to bere tak, že to je záležitost kněží, biskupů, jáhnů, řeholních sester, že to jsou ti, kteří mají být dělníky na té žni, někdy se říká na vinici. Ale Ježíš to tady myslí jinak. Mluvili jsme o tom, že Ježíš chce přijít do každého prostoru a chce přijít do prostoru každého člověka. To znamená, že vlastně všichni mají být těmi poslanými, ale také všichni mají být příjemci, že se to tam bude prolínat. Tak, jak když takhle sepneme ruce, když je sepneme k modlitbě.

Co je k tomu potřeba? Odvaha, veliká odvaha. Uvědomme si, že když se setkáme, tak se bavíme často o všem možném, ale málokdy se bavíme o tom, jak se modlíme, jak prožíváme mši, co v našem duchovním životě a podobně. Protože máme v sobě takový ostych a říkáme si: „Do toho nikomu nic není. Co já to budu komu povídat.“ Držíme to v té sféře soukromé, ale ono to má přesah i do té sféry veřejné. A tak je k tomu potřeba odvaha. A Ježíš když mluví o tom přijetí a potom o tom nepřijetí, tomu nepřijetí věnuje tolik místa jako tomu přijetí a říká: „Je to otázka svobody. Toto není propaganda, toto není nátlak a záleží na člověku, jestli to přijme nebo odmítne.“

A co mají teda říkat, s jakým poselstvím přicházejí? Říkají: „Pokoj tomuto domu.“ Pokoj, to je to šalom, je pojem, který je pro Lukáše velmi důležitý. Vzpomeňme na to, že při Ježíšově narození andělé zpívají ten chvalozpěv, říkají: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, v kterých má Bůh zalíbení.“ A toto se prolíná celým Lukášovým evangeliem a Lukáš připomíná a říká: „Člověk, jak je jeho přirozenost narušena, má bohužel tu tendenci, že pokoj ničí. Bůh je ten, který pokoj přináší.“ A na toto nemáme zapomenout, i v této době, kdy prožíváme, řekli bychom, dovolené, kdy

odpočíváme, kdy se snažíme načerpat, obnovit svoje síly tělesné, tak bychom se měli snažit taky obnovit ten pokoj, který máme. A pokud jsme ho neměli, tak máme o něho prosit, abychom ho získali.

Bratři a sestry, zmínil jsem, jak se modlíme a za co se modlíme, modleme se hodně za to, aby tam, kde žijeme, v naší farnosti, v našich rodinách, v našich domovech, aby byl skutečný, opravdický pokoj.

Zlo nemůže pohltnout dobro, tak jako tma nemůže pohltnout světlo

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.07.2016 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 61,1-3](#); 2. čtení [2 Kor 4,1-2.5-7](#); evangelium [Lk 10,1-12.17-20](#);

Bratři a sestry, pokus si říkáte, že to evangelium jsme slyšeli teď v neděli, tak si to říkáte naprosto přesně a správně. Je to taková trošku past na kazatele, a tak já jsem využil toho, že v neděli jsme to nečetli úplně celé a nechal jsem si pro tuto chvíli závěrečný odstavec o tom, jak se ti učedníci vracejí, a mluví se tam třikrát o tom, jak se vracejí s radostí.

Právě dnešní slavnost svatých Cyrila a Metoděje nám dává možnost podívat se na život člověka z hlediska poslání. Řekli bychom z hlediska nějakého „startu“, průběhu toho poslání, průběhu té mise, a potom i na cíl.

Oba bratři pocházejí z Řecka a byli vzděláni mimo křesťanských disciplín také v klasické řecké filosofii. A klasická řecká filosofie si pokládá tři otázky: odkud jsme přišli na tento svět, proč tu jsme, na tomto světě, a co s námi bude, až z tohoto světa odejdeme. A můžeme říci, že na všechny tři tyto otázky odpovídá i Ježíš ve svém evangeliu. Vyšli jsme od Boha, náš život na této zemi je cestou, jak se vrátit k Bohu, a okamžik smrti je setkáním s Otcem. A tak to také líčí svatý Lukáš, právě. Východiskem, tím startem, a cílem mise těch dvaasedmdesáti učedníků je Ježíš. On je posílá, k němu se vracejí. Ale platí to i o Ježíšovi, protože Ježíš je poslán od Otce a vrátí se k Otci. A konečným cílem tady té mise je, aby se všichni setkali s Otcem. Proto přichází Ježíš. Ježíš nepoutá jenom na sebe, ale vede k Bohu, k celé Trojici.

A o tom rozeslání, o tom průběhu, o tom jsme mluvili v neděli. Takže se zastavme krátkou chvíli u toho cíle, u toho okamžiku, kdy se vracejí. Přes všechny ty těžkosti, přesto, že jsou posláni, řekli bychom, v chudobě, jsou posláni jako ti slabí, tak se vracejí a mají velikou radost z toho, že to funguje. On člověk musí zažít, že evangelium funguje. Nese to s sebou to riziko, protože to evangelium často chce věci, které se zdají z pohledu tohoto světa nelogické, aby se právě člověk zbavil svých „jistot“. Ony jsou to zpravidla jistoty buď falešné, anebo skutečnosti, které my považujeme za jistoty, takové trošku klamné. Ona každá jistota je relativní, ale nám se to zdá, jako že to je to, na čem ten náš život stojí a v čem je bezpečný, a tak se nám do toho nechce. A Ježíš říká: „Zkus to.“

Tady vlastně těch dvaasedmdesát učedníků to zkusilo, na nějakou dobu. Odhadujeme to v podstatě, možná, že ta jejich mise trvala týden, čtrnáct dnů. Oni se vracejí a říkají: „Ono to funguje!“ Jsou z toho překvapení. I pro ně to byl velmi silný zážitek. A jsou překvapení, že to funguje víc, než čekali. Uvědomují si ale, že to zlo není přemoženo v jejich jménu, ne že oni by byli tak silní, ale že je to v Ježíšově jménu: „Ve tvém jménu.“ Ježíš je ten, který poráží to Zlo, ale právě v tom je znovu ten paradox, tou svou slabostí.

Když člověk chce porazit Zlo ve svém jménu, četli jsme to taky nedávno, bylo to, jak procházeli tím Samařskem a Samařané je nepřijali, tedy je tam nějaké zlo a apoštolové navrhuji: „Sešleme na ně oheň!“ Tedy člověk chce „zničit“ zlo ještě větším zlem. A to není cesta. Ježíš na to jde jinak a k jejich velkému překvapení a často i k našemu velkému překvapení ono to funguje.

Ježíš dál mluví, řekli bychom, obrazně: „Viděl jsem satana padnout na zem jako blesk z nebe.“ Říkáme si, jak to sem tady do tohoto patří? Ono to tam patří. Do této chvíle právě celé to bylo takové praktické. Umíme si to představit. Rozešli se s nějakými obavami, za nějaký ten den se sešli s velikou radostí, odpočívají, vyprávějí si o tom, tak jako když děcka třeba přijdou z výletu, a teď naráz Ježíš začíná mluvit nesmírně vážně a říká jim tím obrazným způsobem velmi důležitou věc: „Zlo nemůže pohltnout dobro, tak jako tma nemůže pohltnout světlo.“ To zase říká i ta klasická řecká filosofie. Říká: „Zlo není hodnota. Zlo je nedostatek dobra.“ A z tohoto pohledu můžeme říci, že tma je nedostatek světla, nebo tma je chybějící světlo. A Ježíš takhle na to upozorňuje, protože nám se zdá, že těch překážek je tolik, a nám se zdá často, že to zlo a ta tma, že to vyhrává. A ono to vyhrává o to víc, o co víc my se bojíme. To je v té další větě.

„Dal jsem vám moc šlapat na hady a štíry.“ Opět obraz. Had je symbolem zla a štír je symbolem smrti. A v té hierarchii té mytologie ten had ovládal toho štíra, jak vlastně to zlo ovládá tu smrt. A čím víc se člověk bojí budoucnosti, přítomnosti toho, co bude, tak tím má vlastně nad člověkem to zlo

větší moc, protože ho spoutává. Člověk se nejvíc bojí těch posledních okamžiků svého života. A jestliže dokáže svěřit tyto obavy Bohu, Ježíšovi, tak potom se stává svou svobodným. Nestačí je svěřit jenom jednou, protože to se vrací, tady všechno to. Protože tu budoucnost nemáme v rukou, tak se ty obavy vrací. Ten Zlý útočí znovu a znovu. Ale my víme, jak se tomu vyhnout. Znovu a znovu to právě svěřovat do Ježíšových rukou. A to je to, že Ježíš jim říká: „Neradujte se ani tak z toho, jako že jste zažili tady nějaké takové věci, že to Zlo se vám podrobilo nebo takhle, ale radujte se z toho, že vaše jména jsou zapsána v nebi.“

Co to znamená? Jméno symbolizuje osobnost člověka, to nejvnitřnější, co mám. Moje jméno je zapsáno u Otce, tedy přímo. A to je právě to, že máme, že známe tento most. Že máme tu možnost přímo v okamžiku, kdy se objeví ta obava, říct: „Já ti ji, Otče, svěřuji, jí ti ji, Ježíši, svěřuji, Duchu svatý, já ti to dávám a prosím tě o tvou pomoc.“ To je toto a toto přišli zvěstovat Cyril a Metoděj našim předkům. Přišli zvěstovat to, tam se říká, srozumitelným jazykem. To „srozumitelným jazykem“ neznámá jenom, že mluvili slovansky, ale že to dokázali říct tak, aby to ti lidé pochopili, aby to přijali, aby se z toho radovali, že mají tuto pomoc, tak jako se radovalo těch dvaasedmdesát učedníků, aby i ti naši předkové zatoužili patřit mezi Ježíšovy učedníky. Je to velké dílo, nad kterým žasneme, za které děkujeme a které má být, pokud možno, inspirací i pro nás.

Bratři a sestry, Cyril a Metoděj dokázali jít do nejistoty. Dokázali odložit ty „malé jistoty“. Oni nevěděli, koho přesně potkají. Oni nevěděli, jako to bude přesně vypadat, nějaké zprávy měli, ale nevěděli, jestli se někdy vrátí domů. Cyril už se nevrátil, Metoděj ještě jednou navštívil svůj rodný kraj. Ale toto všechno oni, řekli bychom, riskli a šli do toho naplno. A to by asi mělo být pro nás takovou vůdčí myšlenkou. Když něco děláme, tak abychom do toho šli naplno. My to umíme, když děláme, když pracujeme pro svoje rodiny, když pracujeme s vidinou nějakého, řekli bychom zisku. Nemusí to být hmotný zisk, ale prostě něčeho, co bude pro mě a třeba pro naši rodinu dobré. Ale dělejme to i v momentě, kdy nám dojde, že to bude dobré pro naši víru, pro posílení naší víry a našeho vztahu s Bohem. Kéž do toho tedy jdeme naplno jako Cyril a Metoděj.

Poznat a uznat

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.07.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

15. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 30,10-14](#); 2. čtení [Kol 1,15-20](#); evangelium [Lk 10,25-37](#);

Bratři a sestry, prožíváme jubilejní rok, který je věnován myšlence Božího milosrdenství, nejenom myšlence, ale i této vlastnosti. A ta výzva je: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný Otec.“ Slyšeli jsme to na konci toho dnešního podobenství.

Když se podíváme na celou tu událost, tak nám z toho vyvstává několik takových myšlenek, které nás mohou obohatit. Vůbec ta první myšlenka: správné slovo ve správný čas. Svatý Lukáš tady uvádí i okolnosti. Okolnosti totiž mění mnohé situace, dokreslují a pouze když známe okolnosti, tak dokážeme situaci správně posoudit. Lukáš připomíná a říká, že teda přišel znalec Zákona, který neměl zcela čisté úmysly. Říká, že chtěl Ježíše přivést do úzkých. Možná chtěl ukázat, že je chytřejší než Ježíš. Ale potom z těch okolností a souvislostí tak nějak vyplývá, že chtěl, aby ho Ježíš pochválil. Že chtěl, aby Ježíš vlastně řekl těm, kteří tam stáli okolo: „Tenhle je dobřej, na něho se dívejte, jeho napodobujte,“ a tak. Ne že třeba takhle doslova, ale zase z těch okolností by to vyplynulo.

A jaksi velmi, velmi mu vadilo, že se této veřejné pochvaly od Ježíše nedočkal. Ježíš pochválil jeho znalosti. Obecně pokud jde o záležitosti víry, náboženství, rozlišujeme dva momenty – moment, kterému se říká poznat, a moment, kterému se říká uznat. Tady v tom podobenství je to krásně vidět. Poznat, to jsou ty znalosti, to že on to měl nastudováno, on to znal. Ale potom druhá otázka je, to je to uznat, že ten člověk řekne: „Ano, tyhle hodnoty já uznávám, považuji je za pravdivé a já se podle nich budu řídit.“

Znám spoustu lidí, kteří přečetli Bibli, a tedy mají ty znalosti, ale na druhé straně říkají: „Ale mně to nic neříká, já se tím nebudu řídit. Prostě mně to nic neříká.“ Jsou to dva momenty – poznat a uznat. A v této logice se pohybuje celé tady potom to podobenství, celé to další vyprávění. Ježíš mu vlastně říká: „Máš to dobře nastudované, ale teď je potřeba, abys to uváděl do praxe. Potom se ode mě té pochvaly dočkáš.“

Obecně můžeme říci, že tato výzva platí pro každého z nás, protože jsme na cestě. Co je zajímavé, tak Ježíš je na cestě z Jericha do Jeruzaléma a začne vyprávět příběh o člověku, který jde z Jeruzaléma do Jericha. Děti v náboženství se učí, že podobenství je nějaký příběh, který si Ježíš vymyslel, příběh, který se nestal v té podobě, jak ho Ježíš vypráví, ale mohl by se tak stát. Mohla by se tak stát nějaká jeho část. Ježíš vychází z reality, z toho, co ti lidé znají, s čím se setkávají. Cesta z Jeruzaléma do Jericha je pořád z kopce. Je dlouhá asi 25 kilometrů a je to pořád dolů. Cesta se kroutí mezi skalami, na kamení, písek, je to takové žlutohnědé a ta cesta je tam dodneška pořád tady v té podobě, akorát dnes je širší a je vyasfaltovaná. Ale v době, kdy tam žil Ježíš, ta cesta byla velmi úzká plná zákrutů, ve kterých skutečně číhali různí loupežníci a okrádali lidi. To byla realita, z které Ježíš vychází a na tomto staví ten svůj příběh. Ale další věci, další rozměry toho příběhu jsou obrazné. Ten člověk jde z Jeruzaléma do Jericha. Má za zády Chrám, má za zády Boha. Odchází od něho, jde pryč. Je to cesta z kopce, tedy cesta pohodlná. A tato cesta z kopce symbolizuje veškerou naši pohodlnost, veškeré naše okamžiky, kdy si říkáme: „Teď udělám tohle a nebudu mít problémy,“ anebo naopak: „Neudělám tohle, protože bych mohl, mohla mít problémy.“

Ti lupiči symbolizují naše špatné vlastnosti, všechno to, co nás okrádá o pokoj, o radost a víme dobře, že když zlo člověka obere úplně o všechno, tak ho pak nechá. Doslova ho vysaje a nechá ho být, protože už pro něho ten člověk není zajímavý. Ten člověk je napůl mrtvý.

A teď přicházejí dva lidé. Obě ty postavy jsou symbolické. Na jednu stranu symbolické, na druhou stranu právě je to pořád v té logice: „To dělej a budeš žít.“ Anebo: „Správně jsi odpověděl. To dělej a budeš žít.“ To jsou ty dva momenty.

První, o kom se tam mluví, je kněz. My máme kněze spojeného právě s nějakými bohoslužbami, s činnostmi v kostele a takhle. Ale to v té době měl na starosti levita. Ten kněz tam byl jako zástupce těch, kteří učí, kteří vyučují, vysvětlují, objasňují, říkají: „Tohle je dobře, tohle je špatně, takhle ano, takhle ne.“ Ten levita byl ten, kdo měl na starosti, aby bohoslužba probíhala správně.

Obě ty věci, vyučování i bohoslužba, jsou užitečné. Potřebujeme vědět, co je dobře a co je špatně. Je potřeba pořád porovnávat a musí tady být někdo, kdo vnáší jasno. Ale ne podle sebe, jak mně se to zrovna líbí, ale pokud možno objektivně. Bohoslužba je činnost, která vede člověka k tomu, aby soustředil svoje myšlenky, aby uvažoval, aby přemýšlel. Má člověka, řekli bychom, naladit. Ale víme dobře, že každé vyučování je potřeba uvést do praxe a ten další krok u té bohoslužby, o tom naladění, už je na osobním rozhodnutí člověka. Obě ty záležitosti nejsou takzvaně samospasitelné. Musí tam být potom přijetí toho žáka, toho účastníka bohoslužby, studenta, těch, kteří prostě jsou přítomni. Ježíš nekritizuje to první, ale jakýmsi způsobem kritizuje to druhé. Říká: „To dělej a budeš žít.“ Nestačí jenom ten první krok.

My známe tady toto podobenství namalované v knížkách, obrázkové bibli, známe ho třeba i z různých filmů, často jsou to kreslené postavičky, velmi pěkné. Ale tady dochází k jednomu zkreslení, které je dost zavádějící. Zase z těch okolností a souvislostí vyplývá, že na rozdíl od těch lidí, kteří jdou z Jeruzaléma do Jericha, to je ten nešťastník, kterého zbili, to je ten kněz, to je ten levita – ten Samaritán jde na druhou stranu. On jde z Jericha do Jeruzaléma. On jde do kopce. Ten Samaritán symbolizuje člověka, který hledá. Samařané byli lidé usídlení v jedné části, řekli bychom, izraelského království. Asyřané je tam nastěhovali. Cizí národ do cizí země obklopený cizími lidmi. Těžce hledali svou identitu. Dost se jim to pomíchalo, proto je Izraelité za to neměli rádi.

Tedy člověk, který hledá. Hledá svoji identitu, hledá svůj vztah k Bohu i k druhým lidem. Třeba těžce, ale hledá. On se přibližuje k Jeruzalému, on jde k Chrámu, on jde blíž k Bohu.

Jak jsem říkal, na stejné cestě je i Ježíš. A my známe a víme, že tady toto podobenství je vykládáno právě, aby člověk neměl předsudky k druhým lidem, k lidem z jiného národa, z jiného náboženství, aby když vidíme, že někdo potřebuje pomoc, abychom pomohli. Ale tento příběh má ještě jiný rozměr, a sice že ten Samaritán, že to je Ježíš. Protože dál, jak on to líčí a říká: „Naložil ho na toho soumaru, odvezl do hostince, staral se druhý den.“ Víme dobře, že nikdo se neuzdraví do druhého dne. To jsou velikonoce. Ježíš tady v tomto líčení už zůstává na té obrazné rovině a líčí tam to, kdy dojde do toho Jeruzaléma a bude ukřižován, ale vstane z mrtvých a tím nás zachrání. Ježíš je ten, kdo podniká tuto cestu, aby nás našel.

Ten zákoník, ten znalec zákona, protože chce být ospravedlněn, tak se pořád ptá, pořád se ujišťuje, že on to dělá dobře. Ale Ježíš mu nabízí jinou cestu a říká: „Přijmi to ospravedlnění jako nabídku, jako dar. Ty si to chceš odpracovat, to nejde. Ale můžeš to přijmout právě jako dárek.“

A když bychom se vrátili k tomu, kde je tedy moje místo, kam patříme? My nejsme ti Samaritáni, ale my máme být ti hostinští, protože do toho hostince mohl přijít každý. Ježíš říká: „Dal mu. Starej se.“ Ježíš je ten, který dává každému z nás a říká: „Z toho, co máš, starej se. Napodob mě.“ My nejsme ti, kdo půjde vepředu, kdo bude první. Tam je Ježíš, tam je jeho místo, ale my jdeme za ním.

Ten znalec zákona se ptal: „Kdo je můj bližní?“ On chtěl slyšet, že je to člověk stejné víry, člověk stejného národa, člověk stejně založený. A Ježíš mu dal jinou odpověď. Ta odpověď zase má dvě roviny. Na té rovině lidské můj bližní je každý člověk, především ten, kdo potřebuje moji pomoc, a je jedno z jakého je národa a z jakého je náboženství. Ale to podobenství nám říká ještě jinou pravdu, pro nás velmi důležitou: „Bližní je ten, kdo mi stojí blízko.“ Naším bližním je Ježíš. Ne že my bychom mohli pomáhat jemu, on to nepotřebuje, ale že on stojí blízko nám a je připravený nám pomoci, kdykoliv my to potřebujeme.

Bratři a sestry, ať je pro nás to podobenství v obou těch rovinách – ve vztahu k člověku i ve vztahu k Bohu – obohacením.

Ježíš povolává Martu doma mezi svými hrnci

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.07.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

16. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 18,1-10a](#); 2. čtení [Kol 1,24-28](#); evangelium [Lk 10,38-42](#);

Bratři a sestry, to co jsme teď vyslechli, tedy tuto, řekli bychom, kratičkou epizodu v Lukášově evangeliu, tak když to člověk vyslechne a neví, co bylo předtím, a neví, co je potom, tak se domnívá, že to je taková epizoda, kdy Ježíš udělil jakési ponaučení tady těm dvěma sestrám, nebo hlavně té Martě. Ale v evangeliích je důležité číst je v souvislostech, dívat se, co je předtím, co následuje. Pro nás je důležité, co předcházelo, a to je podobenství o milosrdném Samaritánovi, o milosrdném Samařanovi, které jsme slyšeli minulou neděli.

Podobenství, jak už jsem tady zmiňoval, je příběh, který si Ježíš vymyslel, ale ten příběh by se klidně mohl stát, úplně doslova, anebo s nějakou malou obměnou. A ačkoliv to zní zvláště, tak dnes jsme slyšeli, jak se to podobenství uskutečnilo. Už to nebyl příběh, co by Ježíš vyprávěl, ale stalo se to, byla to událost.

S tím podobenstvím to má několik spojovacích prvků. Jedním z těch spojovacích prvků je to, že nakonec Ježíš říká tomu znalci Zákona, který se ho ptá, tak mu říká: „Jdi a jednej také tak.“ Navíc jsme si řekli minulou neděli, že Ježíš tady v tom podobenství sám sebe přirovnal k tomu Samařanovi. Jako nebylo zvykem, aby Samařan pomáhal Izraelitovi, a taky naopak, tak Ježíš překročil zvyklosti. Udělal něco, co bylo naprosto nečekané. Zachránil nás, vykoupil nás způsobem, který nikdo nečekal. A navíc Ježíš mluví v tom podobenství o přijetí, o bezvýhradném přijetí, o bezvýhradné pomoci jednoho druhému. A toto vlastně on tady potom provádí v praxi.

Svatý Lukáš říká, že byly dvě sestry - Marie, Marta. Svatý Jan k tomu dodává, že se to stalo v Betánii nebo že ty sestry bydlely v Betánii a že měli bratra Lazara. V tehdejší době, aby do některého domu mohli přijmout poutníka, pocestného, bylo potřeba, aby v tom domě byl muž, jinak by to odporovalo dobrým mravům a nebylo by to v pořádku. A že tedy obě sestry, hlavně Marta se snažila vyhovět těm „zvyklostem“, to všichni asi z toho cítíme. Nicméně tedy ten Lazar tam není důležitý v tom příběhu, možná že tam skutečně třeba i ten den nebyl.

Marta chce Ježíše přijmout podle všech pravidel – podle pravidel, která najdeme v Mojžíšově zákoně, podle pravidel, která stanovili lidé. Podle toho, čemu se říká slušné chování, zvyklosti a podobně. A snaží se to všechno splnit, řekli bychom, na jedničku, na jedničku s hvězdičkou. A má tedy plno práce a má z toho, jak se říká, zamotanou hlavu a dnes bychom řekli, že je z toho ve stresu, ve velkém stresu. A tak to, že se stará, ji nenaplňuje nějakou radostí, nějakým, řekli bychom zadostiučiněním, ale naopak jí to bere klid. Bere jí to klid a je z toho nervózní: „Řekni mé sestře, ať... v tuto chvíli.“ Ona žádá, aby jí šla pomoci v tuto chvíli. A Ježíš reaguje možná pro nás překvapivě.

Musíme si uvědomit na jedné straně, že Ježíš pohostinství Marty přijímá. Neříká: „Já to nepotřebuju.“ Nedělá někoho, kdo by nad tím ohrnoval nos. Neříká: „Je to přehnané.“ V žádném případě. Ale dává za vzor Marii, která si sedla a poslouchá. Ony obě ty sestry Ježíše přijmuly, ale otázka je, jak. A to je otázka právě pro nás. Ony ty sestry každá přijmula Ježíše svým způsobem. Marta se snaží ho přijmout především po té vnější stránce, aby to všechno bylo tak, jak to být má. Tu laťku si dala hodně vysoko a teď se pod tíhou toho, jak si to stanovila, víceméně bortí. Marie si nestanovila laťku, že by musely být vykonány vnější věci. Ona má pro Pána čas. Ona ho přijímá, ale úplně jinak, než ho přijímá Marta.

Stalo se, opravdu se to stalo, asi před nějakými třiceti, čtyřiceti lety. Do jedné latinskoamerické země na vyslanectví nastoupil mladý diplomat. Neuměl ještě dobře ten jazyk a na tom vyslanectví byl takový zvyk, že chodili navštěvovat jednu starší paní. Já už nevím proč, ale prostě tam chodili. A byla to taková zdvořilostní návštěva, ten diplomatický protokol a takhle. A teď to vycházelo, že tam bude muset jít tento mladý diplomat, který neuměl dobře jazyk. Všichni se báli, co bude, jak to dopadne. Když se vrátil, tak mu říkají: „Co? Jak?“ A on říká: „No, tak já myslím, že dobrý.“ Asi za dva dni paní volala naprosto nadšená a říká: „A od teď posílejte vždycky toho mladýho.“ Tak šli za ním znovu a říkají: „Cos tam dělal, žes tak zapůsobil?“ A teď to probírali a on říká: „Dostal jsem čaj,

dostal jsem nějaký zákusky, paní povídala, já jsem občas přitakal, občas jsem něco prohodil. Však víte, že s tím jazykem na tom nejsem dobře.“ A teď jim to došlo. Paní se cítila přijata. Měl pro ni někdo čas, vyslechnul ji, nepřerušoval ji. Věnoval jí svou pozornost.

A toto je také přijetí, jak my máme přijímat Ježíše. Nejde o to, abychom splnili jenom to vnější, ale jde o to, abychom se s Ježíšem skutečně setkali. Jde o to, abychom my nezahltili Ježíše svými požadavky, svými záležitostmi, ale abychom my přijali jeho.

Navíc v té scéně, jak ji Lukáš líčí, kdy říká, že tedy Marie si sedla Ježíšovi k nohám, tak ji líčí jako skutečnou učednici. Mimochodem, ony jsou obě dvě Ježíšovy učednice, Marie i Marta. Nám to nepřipadne nějak zvláštní, ale v době, kdy žil Pán Ježíš, rabíni vyučovali pouze muže, pouze chlapce. Takže to byla naprosto převratná věc, převratná skutečnost, že Ježíš se věnuje všem, bez výjimky. Má čas, má prostor, má místo pro každého, kdo chce přijít.

Ježíš oslovuje Martu a dvakrát opakuje její jméno. Na první pohled to vypadá jako výtko. Ale ona to není výtko. Ono je to povolání. Když takhle v Písmu svatém je jméno zopakováno dvakrát, je tím naznačeno, že se jedná o zcela výjimečnou situaci, že se jedná o okamžik, který bude v něčem zásadní. Bůh takhle dvakrát opakuje Mojžíšovo jméno ve zjevení v hořícím keři: „Mojžíši, Mojžíši, zuj si opánky. Půda, na které stojíš, je místo svaté.“ Dvakrát Ježíš volá Šavla na cestě do Damašku: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?“ A takhle dvakrát Ježíš oslovuje Martu, aby ji povolal, aby se stala jeho učednicí. Ona je povolána doma ve své kuchyni mezi svými hrnci.

Ježíš, znovu říkám, nekritizuje to, co udělala, ale říká: „Něco tomu schází.“ On, řekli bychom, analyzuje tu situaci, otevírá to. On říká: „Já dobře vím, že ta tvoje péče, ta tvoje snaha ti bere klid, bere ti pokoj. Ty z toho máš, jak se lidově říká, nervy, a to bych nechtěl. Já ti nabízím ještě něco jiného, aby při tom všem, co budeš dělat, aby měla ve svém srdci pokoj. Na toto se dívej.“

Ježíš nestaví nikdy do protikladu činnost a modlitbu. To se dává do protikladu, protože si říkáme: „Přece když něco dělám, tak se u toho těžko modlím, a když se modlím, tak zase těžko co u toho udělám.“ Takže řády, které jsou takzvaně činné, jsou v určitém protikladu k řádům, které jsou kontemplativní. Ale Ježíš tady v tomto úryvku nás vybízí, abychom než začneme něco dělat, abychom to s ním probrali v modlitbě, potom abychom to udělali a nakonec ten cíl, aby byl zase v modlitbě, v setkání s ním.

No, a nakonec tam Ježíš vlastně říká Martě takové ponaučení a říká: „Marie si vybrala nejlepší úděl.“ Úděl je staročeské slovo a do toho kontextu by se lépe hodilo slovo dědictví. Dědictví je něco, co člověk získá od někoho. Na dědictví zpravidla nepracujeme, to k nám přijde jako nějaký dar. Někdo nám to odkáže. A Ježíš tady říká: „Já vám nabízím různé věci, ale je na vás, co vy si z toho vyberete. A já vás vybízím, vyzývám, abyste přicházeli opakovaně a opakovaně si vybírali, opakovaně doplňovali zásoby klidu, pokoje, to co je pro váš život důležité a potřebné.“

Nakonec jsem si nechal ještě jeden spojovací článek právě s tím podobenstvím o milosrdném Samařanovi. Ježíš tam říká, že ten Samařan vzal toho zbitého chudáka, okradeného a dopravil ho do hostince. Řecký výraz pro hostinec znamená nebo se překládá jako místo, kam mohou přijít všichni. My když se řekne hostinec, hotel nebo něco takového, tak s tím máme spojeno, že tam sice může přijít každý, ale musí mít peníze, musí mít čím vyrovnat ten účet. Kdežto Ježíš v tom podobenství schválně použil tady ten pojem „kam může přijít každý“, bezpodmínečně, bez toho, že by cokoliv měl, bez toho, že by se cítil nějakým dlužníkem, může přijít úplně každý a od Ježíše brát.

Bratři a sestry, ten evangelní úryvek, ten dnešní, je takový pěkný pro toto období, řekněme cest a podobně. Ale měli bychom si ho zapamatovat i pro to období, kdy začnou dny pracovní, kdy se na nás budou hrnout různé povinnosti a my si třeba budeme říkat, jak to zvládnou, jak to všechno udělám. Vzpomeňme na Marii, vzpomeňme na Martu, že Ježíš je obě povolal a oběma vlastně přinesl do toho jejich domku v Betánii pokoj. A prosme Ježíše, aby i nám do našeho života přinesl co nejvíce pokoje.

Jakub vytrval v dobrém i v tu chvíli, kdy ho to stálo život

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.07.2016 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Jakuba apoštola

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 12,1-11](#); 2. čtení [2 Kor 4,7-15](#); evangelium [Mt 20,20-28](#);

Když se ještě na chvíli zastavíme u obrazu, který visí na našem hlavním oltáři, tak je to obraz, který nevyjadřuje žádnou reálnou scénu ze života svatého Jakuba, protože svatý Jakub byl biskupem v Jeruzalémě, tedy v místě, kde umřel a vstal z mrtvých Pán Ježíš. On nikam daleko nechodil. On se staral o ty, kteří byli v tom městě. A tady to vyobrazení, jak ho vidíme, je právě takové symbolické. Má na sobě plášť, nádobu na vodu, má s sebou mušle a hůl. To všechno byla ve středověku výbava poutníka. A vlastně zhruba asi nějakých těch tisíc let lidé chodí k hrobu svatého Jakuba do Compostelly, do Španělska, a cestou, která trvá od nás dost dlouho, tak cestou mají možnost promýšlet, připomínat si i události ze života svatého Jakuba a uvažovat o tom, co to znamenalo pro Jakuba, uvažovat o tom, co to znamená pro ty lidi, kteří jsou na cestě.

Víme vlastně, že jednak tu mušli si zvolila za svůj znak i benzínová společnost Shell, je to od té jakubské mušle, a připomíná to jako že na každou cestu je potřeba se dobře vybavit, aby člověk cestou nezemdlel, aby mu nedošly síly, aby mu nedošla energie.

Mušle, jak ji vidíme na tom obraze, ve středověku sloužila k nabírání vody. Ale poprvé se setkáme s vyobrazením mušle v katakombách, tedy v pohřebištích prvních křesťanů. Tam šlo jednak o značku, aby příbuzní poznali, kde je pohřbený ten jejich příbuzný, protože v těch katakombách byla tma, ale mušle je také symbolem hrobu. Když je zavřená, tak hrobu zavřeného, když je otevřená, tak toho hrobu, který byl otevřený na velikonoční neděli, kdy Ježíš vstal z mrtvých. Tedy připomínka toho, že tedy smrt nebude mít poslední místo, poslední slovo, ale že naopak to bude život a opětovné shledání.

Když se vrátíme k té pouti, k těm myšlenkám, jak se máme třeba dívat na život svatého Jakuba a srovnávat to se svým životem. Víme, že pocházel z Galileje, byl rybářem. Jeho bratr byl Jan, apoštol Jan, ten který stál pod křížem. Jejich otec se jmenoval Zebedeus, maminka se jmenovala Salome, tady ta žena, která žádá o ty pocty. A oni za Ježíšem nešli sami. Ježíš je musel vyzvat. Někteří učedníci přišli sami. Přišli třeba proto, že je poslal Jan Křtitel. Ale Jakub a Jan prali síť, když se vrátili z rybolovu, a Ježíš si je zavolal. Oni tedy nebyli ze začátku těmi, kteří by se k Ježíšovi hrnuli, ale když byli vyzváni, tak šli. A zřejmě jim to trvalo delší dobu, než nějak k Ježíšovi přilnuli, než k němu přidali vnitřně. Pravda je, že ještě s apoštolem Petrem tvoří trojici, která je u všech důležitých událostí, u všech důležitých okamžiků. Ježíš tedy ty tři s sebou bere i na místa, kde ostatní musí zůstat venku. Je to v okamžiku, kdy jde vzkřísit Jairovu dceru, je to v okamžiku, kdy jsou na hoře Tábor, ale je to i v okamžiku vlastně v Getsemanské zahradě, kdy Ježíš zápasí o to, aby přijal ten úkol zachránce cestou kříže.

Tak tedy u toho všeho Jakub byl. Jakub byl člověk, který dostal potom na starosti tu první církevní obec v místě, kde to nebylo jednoduché, kde na jednu stranu bylo několik tisíc učedníků, na druhou stranu tady byli farizejové, saduceové, Ježíšovi nepřátelé. A tito nepřátelé se pořád snažili nějakým způsobem Ježíšovy učedníky očerňovat, snažili se vyvolat různé konflikty, různé třenice a měli na svědomí vlastně i to, že byl zabit jáhen Štěpán. Jáhen Štěpán je první mučedník, a hned po něm je doložená smrt svatého Jakuba.

Stalo se to někdy asi v roce 42 a nechal ho popravit vnuk Heroda Velikého, Herodes Agripa, člověk, který vyrostl v Římě a dostal v Římě nálepkou člověka, kterému se dnes říká playboy. A on se snažil zalíbit židům, právě těm farizejům a saduceům. A z toho, jak je to tam popsáno, tak z toho vysvítá, že obžalovali Jakuba, že zosnoval spiknutí proti Římanům, protože byl zabit římským způsobem. Samozřejmě to bylo vymyšlené, vůbec nic z toho nebyla pravda, ale on viděl, že se to líbí.

Herodes Agripa byl člověk, který dělal to, co viděl, že se líbí. Říká se tomu, je to takové jednání na efekt. Někdy se tomu cizím slovem říká oportunismus nebo pragmatismus, prostě to, co je výhodné, z čeho já budu mít nějaký prospěch. Ten Herodes Agripa nebyl nějak věřící. On na jednu stranu se choval jako Říman, jako pohan, ale snažil se zalíbit těm saduceům a farizejům.

A my jsme slyšeli v evangeliu, jak matka těch Zebedeových synů Jakuba a Jana taky využívá situace. Ježíš je někde u Jericha a jde do Jeruzaléma a ona si říká: „Teď bude vhodná chvíle pro to vyzískat něco pro moje syny. Ježíš je s sebou bere často, tak proč to nevyužít, aby to viděli všichni a aby je všichni obdivovali.“ Je to taky jednání na efekt, je to snaha nějakým způsobem se vyvýšhnout na úkor těch ostatních. A Ježíš toto nepřijímá, Ježíš říká: „U mě nejde o to, aby se někdo ukazoval, u mě nejde o to, aby se někdo předváděl, ale jde o něco jiného. Jde o to, kdo si ta místa zaslouží, kdo je získá svým životním postojem. Já nikomu nenadržuji.“ Obrazně řečeno, každý člověk má možnost získat místo po Ježíšově levici a po Ježíšově pravici. Ježíš to dokázal tím, že na Velký Pátek po jeho levici a pravici byli ukřižováni dva zločinci. Lidsky nalevo může být jeden a napravo druhý. Ale právě tady v této logice náboženské tam může být každý z nás, když o to budeme stát, když o to budeme usilovat, když nějakým způsobem si to zasloužíme.

Ježíš se jich ptá a říká: „Můžete mě následovat i v tom těžkém, pít kalich, který já budu pít?“ To jsou těžkosti, to jsou námahy. A oni tak trochu zbrkle, aniž by uvažovali o tom, co říkají, říkají: „Můžeme,“ protože se domnívají a říkají si: „To nás posune výš, tak my mu něco slíbíme a on nás o to víc vyznamená.“ A Ježíš říká: „Dobře.“ On dobře ví, že nevědí, o čem mluví, že slibují něco, co asi v tuto chvíli není v jejich silách. Ale oni k tomu oba dva dorostli. Jakub zemřel jako první násilnou smrtí, naopak Jan zemřel jako poslední z Ježíšových apoštolů a zemřel ve vyhnanství na ostrově Patmos. Nezemřel tedy násilnou smrtí, ale celý svůj dlouhý život vydával právě svědectví o evangeliu, o tom, že patří Ježíši Kristu.

Abych to celé nějakým způsobem shrnul, zakončil. Svatý Jakub celou tu dobu, kdy byl s Pánem Ježíšem, tak rostl. Rostl především, řekli bychom, duchovně. Byl to člověk, který jak jsem říkal na začátku, nebyl zvyklý měnit zásady, nebyl kam vítr tam plášť, a když tedy k Ježíšovi jaksi přilnul, znovu připomínám, na začátku byl přizván, nikam se nehrnul, ale když se tedy přidal k Ježíšovým učedníkům, tak to vzal za své a potom právě na něho bylo spolehnutí a potom v tom vytrval, v tom co poznal za správné a dobré, tak v tom vytrval i v tu chvíli vlastně, kdy ho to stálo život.

Bratři a sestry, žijeme v době, kdy lidé často mění své názory. Kéž je nám stálost apoštola Jakuba vzorem a posilou v našem životě.

Jde o to být, ne mít

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.07.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

18. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Kaz 1,2; 2,21-23](#); 2. čtení [Kol 3,1-5.9-11](#); evangelium [Lk 12,13-21](#);

Bratři a sestry, v dnešním evangeliu úryvku Ježíš vystupuje jako skutečně výborný učitel, výborný pedagog. Reaguje na otázku, na požadavek, který byl vznesen. To znamená, že ví, že budou poslouchat, že mu věnují svoji pozornost, protože je to něco, co je zajímavé.

Otázka zabezpečení života na této zemi vždycky zajímala a bude zajímat lidi. V prvním čtení z knihy Kazatel jsme slyšeli takový docela chmurný pohled, jako „je to zbytečné, dopadne to stejně všechno špatně, člověk má jenom ty starosti, jenom se honí, bere mu to klid, ve dne i v noci dokonce,“ jak říkal Kazatel, a ten jeho pohled nebyl nějaký optimistický. Na tuto knihu Kazatela, tady na toto, vlastně vzniklo literární dílo Jan Amose Komenského Labyrint světa a ráj srdce. Ten Labyrint světa, to jsou ty nářky, ten zmatek, jak se to pořád mění a vůbec protestantská teologie tam klade a říká, vlastně člověk si musí v sobě vybudovat jakousi hráz, aby ten zmatek toho světa nedošel až k němu.

Ale evangelium říká něco jiného, protože když by člověk si vybudoval nějakou tu hráz nebo takhle, tak by došlo k rozpolcení, k rozdělení toho, co je venku a co je uvnitř, a to v žádném případě Ježíš nechce.

Co tedy máme dělat? Začneme od začátku tak, jak to vidí Ježíš. Byl požádán, aby dělal rozhodčího ve sporu o dědictví. Ježíš to odmítá a říká: „Já nebudu ten, kdo rozděljuje. Já jsem přišel, abych spojil.“ A co tedy je potřeba udělat? Je potřeba teď v tuto chvíli zapomenout na dědictví a vzpomenout, soustředit se na toho, kdo to dědictví odkázal. Dědictví je totiž vždycky dar. Na tom dědictví se namáhal, pracoval někdo jiný, někdo, kdo mně, protože mě má rád, něco věnuje. Zpravidla po smrti, ale může to být i za život. Ale když je to dědictví velké a těch příjemců je vícero, tak se může stát a bohužel se to stává, že se ztratí osoba dárce, toho kdo to dává, a ti příjemci se soustředí na ten dar, a pak se o něj, jak se lidově říká, začnou handrkovat. A Ježíš říká: „Nikdy nezapomeňte na dárce, na toho, kdo je za tím, kdo vám to dává, protože chce.“ Dar je vždycky daný proto, že někdo chce. Je to zadarmo dané.

Mezi Izraelity tato myšlenka toho daru, dárce, byla velmi živá, protože když vyšli z Egypta, tak Mojžíš je připravoval na to, že přijdou do země a celou dobu jim říká: „Tu zemi dostanete jako dar, jako dědictví.“ A v Mojžíšově závěti je zachován text, je to v Písmu svatém, kdy Mojžíš říká: „Do té země, do které vstoupíte, nikdy nezapomeňte, že jste ji dostali jako dar, a nikdy o ní neříkejte, že je to vaše, že jste si to nějakým způsobem zasloužili, vybojovali. Ne. Vy jste ji obsadili, ale obsadili jste ji jako dar. A takto v této zemi žijte, takto se v té zemi chovejte.“ A Ježíš tedy má na mysli tady tuto první věc, nikdy neztratit ze zřetele dárce. Nesmí se nějakým způsobem na něho zapomenout.

Ježíš dál říká, připomíná to, že v člověku se právě může stát určitá změna, která se stala i v Izraeli, stává se to i dnes, každý člověk je v tomto nebezpečí, a sice něco se potichu, pomaloučku překloupí a člověk se soustředí na ten dar. Soustředí se na věci, které nám mají tento život usnadňovat, mají nám ho zpříjemňovat a mají nám připomínat Dárce. A tyto věci, to co je kolem nás, nám má sloužit. A stane se to, že se to překloupí a člověk slouží těmto věcem.

Ježíš tady mluví o tom a říká: „Chraňte se před každou chamtivostí.“ Řecký termín pleoxia, který je tam použit, by se dal přeložit také „chraňte se před touhou mít nebo chtít víc a víc“. Někdy se to taky překládá nebo dalo by se to přeložit jako neurvalost, jako taková hrabivost, zkrátka nenasytnost, termíny v tomto ražení. A Ježíš říká: „Před tímto se chraňte, protože vždycky vás napadne, že to a to byste mohli mít, že to a to by bylo dobré. Ano, ale jde o to, aby to bylo dobré. Jde o to, aby to člověku skutečně život usnadňovalo a připomínalo mu to dárce. Aby to nebylo samoučelné hromadění nějakých prostředků, nějakých věcí. Ježíš připomíná tu hlavní zásadu, v našem životě jde o to být, ne mít. Bytí je první. Ježíš je ten, který přišel dát život. Dává život na této zemi a nabízí život věčný. A to „mít“, to jsou prostředky k dosažení tady tohoto cíle.

A Ježíš nám před oči klade život člověka, který v žádném případě není vzorem. Je to člověk, který je totálně, ale totálně sebestředný. Tento člověk se učinil cílem, prostředkem, cílem všeho snažení. On

má postaveného, řekli bychom, sebe a vidí jenom sebe. Taky tam to slovíčko bylo právě to „svůj“, „sám pro sebe uvažoval“. Co udělám? Svou úrodu, své stodoly, své zásoby, své obilí. A dokonce to jde tak daleko, že tento člověk říká „svou duši“. Úplně všechno je moje. Já nepotřebuju nikoho dalšího, já si vystačím sám.

Když mluví teologové o tomto člověku, tak říkají, on nejenom ignoruje Boha, ale on je i proti lidem. On je takzvaně ahumánní. Že jo, humánní je někdo, kdo má před očima druhé lidi a chce pomoci. Tento člověk nechce pomoci ale vůbec nikomu.

Ježíš taky připomíná a říká, jak je možné k tomuto postoji dojít. Tím, že „sám“, totálně sám. On je sám sobě mírou, on se sám sebe ptá. On nepotřebuje se nikoho ptát, „ještě by mi to záviděli, ještě by chtěli, abych se s nima o to rozdělil nebo by mi to ukradli a podobně, ne, sám si to tady...“

Ta otázka, která je vlastně ve středu toho dnešního evangelního úryvku, co udělám, ta otázka je správná, ale záleží na odpovědi. Svatý Lukáš připomíná a říká: „Odpověď na každou tuto otázku se podobá určité křižovatce nebo vůbec už ta otázka je křižovatkou a záleží na odpovědi, na kterou cestu se dám. Jde o to, jakou míru použiji v té odpovědi, jestli to bude „sám si, sám“, anebo jestli se třeba zeptám: „Pane, co mám dělat, aby to bylo dobře. Co mám udělat podle evangelia, podle víry, podle Ježíše?“ Záleží, ke komu to vztáhnou, jakou mírou budu měřit. Podle toho bude odpověď, podle toho bude pokračovat moje cesta.

Někdy si klademe tu otázku v situacích, které jsou, řekněme, banální, ale někdy si tuto otázku klademe v situacích, které jsou naprosto zásadní. A ta odpověď potom určuje náš třeba život po dlouhou dobu, určuje naši životní cestu po dlouhé období.

Ježíš připomíná a říká: „Nakonec to, co ti rozhodně, člověče, nepatří, je tvoje duše. Tu jednou odevzdáš.“ To dnešní evangelní vyprávění tvoří kolečko. V okamžiku, kdy tento člověk, který byl sám sobě mírou a hodně nashromáždil, odevzdá svou duši, tak co se stane? No, zbyde po něm velké dědictví a je tu nebezpečí, že ti, kteří po něm budou dědit, se začnou mezi sebou hašteřit. Tady se to kolečko uzavřelo tak nějak nenápadně, protože Ježíš říká: „Toto jsou věci, které často v člověku bují nenápadně, ale je potřebí čas od času je vytáhnout na světlo a položit si tu otázku právě, co je pro můj život důležité. Ne co mám, ale jaký jsem, jak jsem, jak existuji. Aby nedošlo k tomu tichému překlopení, tak je potřeba stále usilovat o to vidět dárce, v první řadě toho, kdo mi ten dar dává, protože ten dar je výrazem jeho lásky, jeho náklonnosti, jeho zájmu.

Vidět dárce, to je jedna věc, a potom v sobě nějakým způsobem opravdu krotit tu touhu vlastnit věci, tu touhu mít víc a víc a uvědomit si, že toto má své hranice, své meze, a že opravdu nepotřebuji mít vůbec všechno. Zkrátka a dobře, když to shrneme do jedné věty, tak je důležité to, co říká Ježíš tam, být bohatý před Bohem. Především jde o tyto dvě věci, vidět dárce a vědět, kdy mám dost.

Bratři a sestry, kéž tato slova, která jsme dnes slyšeli, která Ježíš přednesl, protože se ho lidé na to ptali, kéž jsou i pro nás inspirací, kéž jsou pro nás nějakým vodítkem, a když se budeme ptát, co mám udělat v nějaké konkrétní situaci, ať k tomu vždycky přidáme: „A Pane, ať to udělám tak, jak bys to udělal ty.“

Každý den je originální, každý den je dar od našeho Otce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.08.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

19. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 18,6-9](#); 2. čtení [Žid 11,1-2.8-19](#); evangelium [Lk 12,32-48](#);

Bratři a sestry, svatý Lukáš napsal svoje evangelium pro křesťany druhé generace. To jsou křesťané, kteří už osobně Pána Ježíše třeba neznali. Druhá, třetí generace. Třetí už ho neznala určitě. A jsou to lidé, kteří třeba nikdy nebyli v Palestině. Byli to třeba Řekové nebo vůbec lidé vzdělaní v řecké a římské filozofii, a tito lidé zažili první velké pronásledování za císaře Nerona. Zahynul Petr, zahynul Pavel. Byli svědky zničení Chrámu, kdy římská armáda zničila Jeruzalémský chrám, a blížilo se další pronásledování a tito lidé byli na pochybách, byli unavení a říkali si: „Tak má cenu se tady k tomuto učení hlásit, když je s tím spojeno tolik problémů, když se odevšad na nás valí samé těžkosti, nikdo nás nemá rád a Ježíš nepřichází?“ Protože v tu chvíli už bylo jasné, že ten druhý příchod Kristův nebude hned tak brzo. A pro tyto lidi vlastně píše svatý Lukáš svoje evangelium a zdůrazňuje momenty toho očekávání a zdůrazňuje momenty, že v tom očekávání Ježíšovi učedníci nejsou osamoceni.

Velmi podobně mluvilo dnešní první čtení. To čtení bylo velmi srozumitelné pro Izraelity, pro lidi, kteří vyrůstali a žili svoje náboženství, protože tam byla popsána večeře před odchodem z Egypta, a večeře, kterou Izraelité slavili a třeba i slaví každý rok na tuto památku jako připomínku této události. Ale tam nebyly vylíčeny jednotlivé okolnosti, co se dělá, ale byl tam vylíčen smysl. Tam se totiž hlavně mluvilo o odvaze, o odvaze a víře vyjít.

Můžeme říci, že v našem každodenním životě, ve všedních dnech, stojí proti sobě nějaká odvaha, odhodlání něco ten den udělat, a na druhé straně zase proti tomu se staví naše pochybnosti, někdy naše lenost, někdy se do toho staví naše nechut' prostě nedělat nic. Jo? Vždyť to stejně nemá moc význam, nic se dnes stejně nezmění. Ale ty texty, které jsme právě teď vyslechli, nás chtějí vést k něčemu jinému. Pán Ježíš říká těm učedníkům: „Mějte bedra přepásána a vaše lampy ať hoří!“ Na jedné straně je to popis pracovního dne. Jak všichni chodili v těch sukních, tak když šli někam na nějakou delší cestu nebo když měli konat nějakou práci, tak si tu suknici povytáhli a nějakým kusem látky nebo nějakého provazu si ji přivázali, takzvaně podkasali, aby se jim lépe šlo, lépe pracovalo, aby se jim to tak nemotalo mezi kolena.

My žijeme v době, kdy svítíme elektřinou a vůbec nás třeba nenapadá, že ještě před nějakými, řekněme, sto lety nebo sto padesáti lety v okamžiku, kdy někdo šel večer po ulici, tak si musel nést svoji lucernu, protože jinak se nikam nedostal nebo netrefil nebo riskoval, že zabloudí.

Toto jsou tedy obrazy všedního života, obrazy práce, ale máme si uvědomit ještě jinou věc. Právě Izraelité, když slavili tu večeři na odchod z Egypta, tak měli taky příkaz, aby měli takhle ty suknice vykasané, přepásané, aby byli připravení. Tedy šlo tam o to říct: „To, co děláte, není jenom vaše záležitost, ale je to i záležitost Boží. Bůh je s vámi. Bůh je s vámi každý den vašeho života.“

Pán Ježíš v tom podobení, jak jsme ho vyslechli, mluví o tom člověku, který se vrací z té svatby, což je on. On přirovnává svoje veřejné působení ke svatební hostině. Veřejné působení končí, Ježíš se zmiňuje apoštolům o tom, že bude trpět, že odejde, že umře, a samozřejmě oni dostávají strach: „Co s náma bude, až ty tu nebudeš? Kdo se o nás postará?“ A Ježíš odpovídá a říká: „Změní se ten způsob, ale já s vámi budu.“ Co následuje po svatbě? No, manželství. Je to samozřejmě jiné než před svatbou, ale ten společný život pokračuje, naopak jde čím dál do stále větší hloubky, do větší intenzity, a tak to zmiňuje i Ježíš a říká: „Já budu s vámi.“

A to co Ježíš dál popisuje v tom podobení, jako posadí je, tam se doslova říká, že je uloží. Při poslední večeři leželi na lehátkách. Tak Ježíš velmi podrobně popisuje, co se potom stalo ve večeřadle na Zelený čtvrtek, o tom, jak šel od jednoho k druhému, jak jim umýval nohy, bude je obsluhovat, bude se o ně starat. A Ježíš tady tímto chce říct: „Toto si připomínejte každý den. Připomínejte si to i v ty dny, které jsou pro vás úplně všední, a neříkejte si, je to to jeden den stejný jako druhý, bude stejný jako včera. Ne. Každý den je originální, každý den je dar od našeho Otce, a máme si uvědomit, že do toho každého dne vstupujeme my se svou vírou, se svými plány, se svými

námahami, se svými obavami, ale není to jenom dílo naše, ale je to dílo také našeho Otce, který říká: „Budte připravení na setkání.“

Když Ježíš mluví o tom a říká: „Budte připraveni, protože nevíte, v kterou hodinu Syn člověka přijde,“ tak tím má na mysli v první řadě, řekli bychom, to setkání v okamžiku smrti, ale má na mysli také všechny ty okamžiky, kdy k nám přichází právě v ty všední dny, kdy můžeme, pokud budeme vnímaví, zažít jeho přítomnost. Pokud budeme vnímaví, tak si můžeme uvědomit, že ten den, ať je jakkoliv všední, že ho neprožíváme sami, ale že on je s námi.

Takže, bratři a sestry, buďme tedy lidmi, kteří nebudou brát každý den samozřejmě, berme ho jako dar, a nejenom jako dílo naše, ale jako to, že náš nebeský Otec nám přichází na pomoc a chce nám pomoci, aby každý den byl něčím krásným, něčím originálním.

Je málo těch, kdo budou spaseni?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.08.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

21. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 66,18-21](#); 2. čtení [Žid 12,5-7.11-13](#); evangelium [Lk 13,22-30](#);

Bratři a sestry, evangelní úryvek, který jsme právě vyslechli, patří mezi ty složitější, aspoň pro nás, na pochopení, na přijetí, abychom si to nějak utřídili, poskládali. A přece je to úryvek, který se týká našeho každodenního života. Ta obtížnost spočívá v tom, že jednotlivé obrazy Ježíš celkem rychle střídá a není to jednotlivý příběh, který by na sebe navazoval, ale jsou to obrazy. Ale přesto, jak říkám, týká se to každodenního života, času a prostoru, kde žijeme, kde se pohybujeme. Jak to tak je, nebo jak to tak přijde?

Když by to někdo z vás hledal, tak ten úryvek je z 13. kapitoly Lukášova evangelia. V předešlých dvou kapitolách Ježíš mluví o tom, proč přišel, jaké je jeho poslání. Přišel nás zachránit, a přišel nám něco dát. On o tom mluví, o tom, že Bůh ho posílá, aby oznámil, že Bůh nás chce přijmout za své adoptivní syny a dcery. Když je někdo sirotek, nemá rodiče, tak vlastně nemá nic. Když ho někdo adoptuje, tak tím ten člověk získá. Získá jméno, postavení, třeba i peníze, získá zázemí, je za ním někdo. A Ježíš říká: „Otec mě poslal, abych já vám toto oznámil, že takhle vás chce přijmout.“ A to se má uskutečnit v tom, čemu se říká Boží království.

Na konci toho dnešního úryvku taky byla zmínka právě o Božím království. Ale pokud jde o to Boží království, tak tady my se nacházíme v takové, říká se tomu, paradoxní situaci. Ježíš to království založil, mluví o něm, jako že roste, a že je tady přítomno. Ale není přítomno tak, jak my bychom čekali. To znamená v tom vnějším, není přítomno se svojí slávou, není přítomno tak, že by bylo všem naprosto zřejmé. Teologové pro to používají takový výraz, obrat, kterému se říká „již ano, ještě ne“. Je to svým způsobem paradoxní situace. A právě všimli si toho už Ježíšovi učedníci a ptají se ho: „A jak v této paradoxní situaci, kdy tys tady něco založil, ale ono to ještě není úplně vidět, tak jak se máme zachovat, co máme dělat? V tom čase a v tom prostoru, kdy už tady něco je, ale ještě to není úplně zřejmé?“

A Ježíš na to odpovídá. V první řadě na to odpovídá tím, co dělá. „Ubíral se od města k městu, od vesnice k vesnici, učil a pokračoval v cestě do Jeruzaléma.“ Svatý Lukáš toto takhle vyjmenovává schválně, protože někdo by si mohl říct: „Tak pohyboval se od města k městu, od vesnice k vesnici, byl v tom nějaký plán? Mělo to nějaký směr a cíl?“ A Lukáš odpovídá: „Ano, tím cílem byl Jeruzalém.“

Ježíš má cíl svého snažení, cíl svého života a vybízí nás, abychom i my měli cíl. Každý den našeho života by měl mít nějaký cíl. Den je krátký, krátký časový úsek, tak stačí jakýkoliv malý cíl. Když to bude i malý cíl v tom smyslu, jako uděláme někomu radost. Nebo chci se s někým setkat, udělám si pro někoho čas. I to je cíl, a není to zanedbatelný cíl.

Ježíš učil. Tady říká Lukáš věc, která je podstatou té Ježíšovy existence. Učitel je ten, kdo se dělí, kdo se rozděluje, většinou o znalosti anebo o nějaké dovednosti. Může to být i praktický učitel. Žák na začátku vyučování něco neumí. Na konci, protože učitel se s ním o to rozdělí, tak už jsou dva nebo i víc, kdo to umí. A toto dělá Ježíš a říká: „Každý z vás něco umí, každý z vás je v něčem dobrý, a tak se o to rozdělte. Učte se jeden o druhého, buďte jeden druhému učiteli.“ Ta podstata rozdělit se o to, co mám, o to, co umím, je právě podstatou Ježíšova života, ale patří to také ke znaku Ježíšových učedníků.

A teď přichází člověk, nějaký, někdo. Lukáš neříká, že je to učedník. Opravdu kdokoliv. K Ježíšovi může přijít kdokoliv, může se ho zeptat kdokoliv a může položit jakoukoliv otázku. Tato otázka není zrovna nějak duchaplná. Že jo, známe ty vlastně aféry o tom, jak se chystají otázky pro různé představitele, aby žáci vypadali nějak dobře, aby se takzvaně nenarazilo. U Ježíše není tento problém, tam je možné „narazit“. Je možné položit hloupou otázku, nebo řečeno jinak, pro Ježíše není žádná otázka hloupá, pro Ježíše není žádná prosba příliš hloupá nebo nevhodná. Ježíš prostě má pro nás čas a jemu to přednést můžeme.

Co víme o tomto člověku, který položil, jak říkám, tento dotaz, který není příliš duchaplný? My o tom člověku bychom dnes řekli, že byl hodně vystresovaný, jinak řečeno obyčejně, měl strach, bál se.

Ten strach je cítit z té otázky: „Je málo těch, kdo budou spaseni?“ On se vůbec neodvažuje položit otázku, kolik jich bude. To by bylo logické, jako kolik jich bude, kolik jich zachráníš? A pomyslet na to, bude jich hodně? To už vůbec. To už vůbec ne, on zůstává v tom svém strachu. Víme totiž, že některá náboženství jsou na tom vyloženě založená. Svědci Jehovovi – 144 tisíc spasených, ani o jednoho víc. To říkali do té doby, než jich bylo tolik, až překročili tady tento počet, tak to rozdělili a řekli, to je první kategorie, a ti co jsou navíc, tak to je druhá kategorie, už taková trochu horší.

Strach z toho, že se někdo někam nedostane, že někoho někam nevezmou, ten je poměrně častý. „Tam nesmíš, tam mohou jenom členové nějakého klubu. Tam se nedostaneš. Tam nemůže obyčejný člověk.“ K Ježíšovi může. Za Ježíšem může a naopak je velmi očekáván.

Ježíš tedy na tuto otázku, která není, jak říkám, příliš duchaplná, ale ten člověk v ní vyjádřil to, co prožíval, ten strach, a Ježíš tu otázku bere vážně. Neodpovídá žádným číslem, protože to by bylo zavádějící. To totiž není důležité. Tady celý ten úryvek, jak jsme ho slyšeli, když se tam mluví o tom, že poslední budou první a první poslední, tak celý ten úryvek je o tom, abychom se zamysleli nad tím, co je skutečně důležité. Že věci, skutečnosti, hodnoty, které často považujeme za velmi důležité, nejsou až tak důležité. Že Ježíš svým příchodem to pořadí těch věcí, těch hodnot zaměnil, zpřeházal, často dost radikálně, ale my na to zapomínáme, ke své škodě.

Takže Ježíš první, co říká tomuto člověku: „Není důležité to číslo, to je otázka zvědavosti. Ale co je důležité, aby tys byl mezi nimi.“ Ježíš tam mluví v množném čísle. Mluví ke všem těm, kteří tam byli kolem něho tenkrát, mluví k nám ke všem: „Je pro vás důležité, aby vy jste byli mezi těmi, kteří tu spásu přijmou.“

Tady se dostáváme k momentu, který zdůrazňuje křesťanství, na rozdíl třeba zase od východních indických náboženství, kde se mluví o tom, že člověk si tu spásu odpracuje, doslova jako odcvičí, že se vycvičí k té spase. Spasit, my to sloveso používáme v pasivním tvaru, být spasen. Někdy se používá a říká, že se spasil útekem člověk, jakože utekl, ale to je zcela výjimečně a je to zvláštní použití tohoto slovesa. Ale jinak prosíme za to, abychom byli spaseni, abychom byli zachráněni. Prostě je to v tom pasivním tvaru, protože si uvědomujeme, že si to nemůžeme odpracovat, ale můžeme to přijmout. Je v tom dost velký rozdíl, dost podstatný rozdíl a Ježíš to takhle říká.

Ale na druhou stranu zdůrazňuje a říká: „To, že tu spásu přijmete jako dar, to neznamena, že budete vy pasivní, že nebudete dělat vůbec nic.“ Je potřeba, Ježíš to přirovnává, projít těsnými dveřmi. Co jsou to těsné dveře? Obecně ve starověku každá pevnost byla zranitelná bránou, každý dům byl zranitelný dveřmi, tak je obecně dělali co nejužší, takže opravdu to bylo docela složité se protáhnout. Ale každý, kdo chtěl dovnitř, tak se tam protáhl, dostal se tam, dal si tu práci. Ježíš tady nevyjmenovává žádné další překážky, co ty dveře dělá těmi těsnými, a tak z toho vyplývá, že to jsou naše vnitřní problémy. To jsou naše slabosti, naše chyby, které nám, řekli bychom, ty dveře zužují, anebo nás rozšiřují, že nejsme schopni těmi těsnými dveřmi projít. Ale Ježíš říká: „Já vám pomůžu těma dveřma projít. Důležité je, abyste měli dobrou vůli a chtěli projít.“

Vždycky, když se to čte, tak já si vzpomenu na to, jak před nějakými pětatřiceti lety moji rodiče se rozhodli postavit garáž. A tak pozvali projektanta, teď se to tam vyměřovalo, jak by to mohlo být. Těch variant bylo několik a v jedné té variantě, kdy ta garáž by byla poměrně velká, tak bylo to, že mezi domem a tou garáží zůstal průchod padesát centimetrů. A naši říkají: „To je dost málo.“ A ten projektant říká: „To je pravda, není to žádná velká šířka, na druhou stranu uvědomte si, že dveře ve vlaku jsou široké padesát centimetrů (mám na mysli ty na konci vagónu, ne ty vprostřed), a ještě se nestalo, není doložený žádný příklad, že by tam někdo uváznu, že by někdo neprošel, nebo že by se tam někdo zablokoval s kufrem nebo něco podobně.“ Proč? Protože každý ví: „Aha, tady je to užší, tady si musím dát pozor a musím se soustředit na to, abych prošel, prošla.“ A člověk projde. A o toto jde Ježíšovi.

Vlastně Ježíš tady tímto Ježíš říká: „Musíš se na to soustředit. Musíš tomu věnovat nějaký čas, nějakou píli, nějaké úsilí. Nebude to samozřejmě, nepříjde to samo od sebe k tobě, ale ty tomu prostě musíš dát to, co to žádá. Ale já ti pomůžu a já tě na druhé straně těch dveří očekávám. Jsi očekávaný.“

Potom se celý ten obraz mění a Ježíš mluví o tom pánovi, který zavře ty dveře. Je to připomínka toho, že naše existence na tomto světě je časově omezená a že tedy právě máme využívat ten čas, který je nám dán.

Ten obraz je jiný vevnitř, v té místnosti, kde se něco slaví, a je jiný venku před těmi dveřmi. Ten člověk, který zavřel ty dveře, se ptá: „Kdo tam je?“ A ti, co jsou venku, mu neodpoví. Oni říkají: „My jsme s tebou jedli,“ ale oni neodpovídají na tu otázku, která jim byla položena. A toto Ježíš kritizuje a říká: „Takhle Bůh nehraje. On očekává upřímnost, on očekává dobrou vůli, a pak je otevřeno. Ale nějaké ty hry, jako „ptejte se mě na co chcete, na co chci vám odpovím“, tak to ne.

Bratři a sestry, když jsme dnes šli do kostela, tak jsme kvůli tomu dešti měli možnost zažít to, jaké je to venku a jaké je to vevnitř. Venku často člověk cítí, že mu hrozí nějaké nebezpečí, dnes minimálně to, že bude mokrá, a těší se dovnitř, kde cítí ten pocit bezpečí, toho že je tu dobře. A tohoto Ježíš v té své katechezi využívá a říká: „Je otevřeno. Od vás se očekává, že vejdete, že projdete, že se nezastavíte, že vás neodradí vaše chyby, vaše slabosti. Já na vás čekám.“ Nenechme Ježíše čekat příliš dlouho.

Synu, dělej ve skromnosti svoje práce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.08.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

22. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sir 3,19-21.30-31](#); ž. [Žl 68](#); 2. čt. [Žid 12,18-19.22-24a](#); evang. [Lk 14,1.7-14](#);

Slavnostní bohoslužba k výročí 640 let od první písmené zmínky o Veverské Bítýšce

Bratři a sestry, když jsme připravovali dnešní mši svatou, tak jsme přemýšleli, jestli ty texty, které jsme teď slyšeli, jestli jsou vhodné. To jsou texty, které připadají na dnešní neděli. A nakonec jsme se rozhodli, že je nebudeme měnit. V každém textu z Božího slova je vždycky něco, co se nám „hodí“ a něco, co se nám třeba příliš nelíbí. Ale ty texty, které jsme teď vyslechli, si myslím v mnoha ohledech hodí k té dnešní oslavě. Protože ty texty, hlavně třeba první čtení z knihy Sirachovcovy mluvilo o, řekli bychom, všedním dnu: „Synu, dělej ve skromnosti svoje práce.“

Ten člověk, který napsal tuto knihu, se jmenoval Ježíš Sirach a žil asi dvě stě let před narozením Pána Ježíše. A on nějakým způsobem zanechal výroky, které zapsal potom jeho vnuk. A jsou to výroky, které vycházejí právě, navazují na to, čemu se říká tradice. Dívají se dozadu, berou si z té minulosti to nejlepší a snaží se dát návod, jak žít dál. Navíc tato kniha je napsána právě jako takový návod k životu pro Izraelity, kteří nežili v Palestině, ale žili třeba v Egyptě nebo i v jiných zemích, jak tedy i na jiném místě než ve své vlasti si uchovat víru a to, čemu říkáme ty nejlepší tradice. Jak se chovat, aby ti lidé neztratili to, čemu říkáme kořeny. Protože jestliže je člověk vykořeněný, tak potom neví, kam patří. A my dnes děkujeme Bohu za to, že máme, kam patřit, že máme to, čemu se říká společenství. Společenství, to jsou lidé, kteří si nejsou cizí. Třeba skupina lidí, kteří čekají na nějakém velkém nádraží na vlak nebo na letišti na letadlo, to není společenství. To je skupina lidí, to je fronta, to je řada. Ale společenství, to jsou lidé, kteří nejenomže třeba bydlí vedle sebe, ale že chtějí žít spolu, že spolu sdílejí nějaké hodnoty, že spolu pracují, že spolu se namáhají, že se spolu radují, a když třeba na to přijde, tak spolu i trpí. Nesou spolu radosti i bolesti všedního života.

A evangelium mluvilo o oslavě. Lukáš připomíná a říká: „Ježíš přichází na sobotní hostinu nebo na šabatovou hostinu.“ Z hlediska našeho počítání času to byla večeře a byla z našeho pohledu v pátek večer po západu slunce. To začíná šabat a Izraelité začátek toho slavnostního dne slaví, opravdu slaví. Přinesou na stůl to nejlepší, co doma mají. Takže tato hostina, na kterou Ježíš přišel, nebyla jenom proto, aby se najedli, ale proto, aby on s nimi sdílel právě společenství.

Jídlo přes týden třeba sníme v rychlosti. Bereme ho jako v podstatě, řekli bychom, nutné zlo. Musím se najíst, abych mohl fungovat, abych mohl pracovat, abych mohl žít. Ale potom přicházejí slavnostní okamžiky, pro nás je to třeba nedělní oběd, kdy to bereme jako událost, jako možnost setkat se.

Svatý Lukáš tady připomíná jeden, řekli bychom, takový osten, takovou vadu na kráse. „Pozvali ho a dávali si na něho pozor.“ To pozvání nebylo úplně čestné, nebylo úplně upřímné, ale Ježíš ho přijímá. Pro nás jako chybující lidi je to důvod k vděčnosti. Ježíš přijímá i naše úmysly, které nejsou vždycky třeba úplně čisté, úplně čestné, protože my přicházíme k němu a v modlitbě ho prosíme na „svoje záležitosti“, za to, jak to vidíme my, a chtěli bychom, aby on nám nějakým způsobem vyšel vstříc. Ježíš se nás nezříká a přijímá nás.

A potom Ježíš dává ponaučení. Dává ponaučení všem těm, kteří tam jsou, a svému hostiteli. Je to ponaučení, které se týká toho, čemu se říká mezi lidmi marnivost. My jsme rádi vidět. Každý člověk je rád, když se na něho někdo dívá, když někdo má o nás zájem. To je do nás vloženo, s tím se rodíme. Žijeme ze zájmu a z pohledu druhých lidí. Tak to je. Ale má to své hranice, má to nějaký svůj pořádek. Jestliže to překročí tu míru, tak se tomu říká marnivost. Tak se tomu říká, že někdo se natřásá jako kohout a chce být oslavován jenom proto, že mu to dělá dobře. A toto Ježíš kritizuje. On v tuto chvíli tady při tom ponaučení staví proti sobě právě tady tuto marnivost nebo řekli bychom prázdnu slávu, a na druhou stranu zase proti tomu staví nezištnost. To je to, když říká tomu hostiteli: „Když něco chystáš, pozvi někoho, kdo ti to nemůže oplatit. Udělej to nezištně.“

Všichni, tam byli věřící Izraelité, takže oni věděli o tom, to je zaznamenáno i ve Starém zákoně, že když Bůh něco dělá, dělá to nezištně. On z toho nic nemá. My z toho máme, my se z toho máme

dobře. A máme se touto Boží nezištností nechat inspirovat. A je to něco, co by mělo provázet každou obec, pokud ta obec má, řekli bychom, správně fungovat. Fungovat je takové slovo příliš technické. Řekněme spíš, pokud má dobře žít, tak v ní musí být ta nezištnost. To je všechno to, co se týká, čemu říkáme spolkový život nebo jakkoliv, práce pro tu obec, pro to společenství. Protože to nikdy není ohodnoceno. Jediné a to nejvyšší ohodnocení je, když někdo přijde a řekne: „Děkuji!“ A všichni, kdo tady nějakým způsobem na tomto poli pracujeme, tak věřím, že mi dáte za pravdu, tak největší odměna je, když přijdou děti a řeknou: „To bylo pěkný. Mně se to líbilo.“ A to je ta odměna. A v tuto chvíli se podobáme právě Bohu a zažíváme tu nezištnost.

A tak, bratři a sestry, bych přál Veverské Bítýšce, aby v ní vždycky byli lidé, kteří budou jednat podle tohoto Božího slova, kteří budou pracovat ne z toho pohledu, co já z toho budu mít, ale co z toho bude mít naše obec, co z toho bude mít naše společenství, ať už farní, nebo obecní.

Kéž se tak stane.

Člověče, nekapituluj před svými slabostmi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.09.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

23. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 9,13-19](#); 2. čtení [Flm 9b-10.12-17](#); evangelium [Lk 14,25-33](#);

Vy větší děti, co jste tady zůstaly, některým už škola začala, některým začne v pondělí, já vás vyzkouším z matematiky. Ti, co byli včera v Chudčicích, nebudou napovídat, to se nemá ve škole. Bavíme se o druhém čtení, první věta, kdy píše Pavel Filemonovi: „Mluví to Pavel, stařec, nyní vězeň.“ Tak si zkuste tipnout, kolik asi Pavlovi bylo v té době. Napovím, že byl ve vězení v Efezu kvůli hlásání evangelia, ne že by udělal jakýkoliv kriminální skutek. Tak už jste si tak v hlavě tipli? Třicet pět až třicet šest let, ne víc.

Takže i z tohoto pohledu vlastně můžeme říci, že máme za co děkovat, že se lidský věk prodlužuje, velká většina lidí se dožívá mnohem víc než třiceti pěti let, i když ani všem to dáno není, ale každopádně lidský život je dar, za který máme děkovat.

A když ještě chvilku zůstaneme u toho, co jsme slyšeli. Pavel se setkal ve vězení v Efezu s člověkem, který se jmenoval Onezimos. Byl to otrok, uprchlý otrok, což byl právě sám o sobě kriminální čin. A tomu Onezimovi hrozilo, že ho za to popraví, že ho za to ukřižují. Onezimos uprchl svému pánovi, který se jmenoval Filemon. Ten Filemon byl křesťan. Netušíme, proč Onezimos utekl, jestli byl Filemon zlý nebo jestli se tam Onezimovi jenom nelíbilo, nicméně v tom vězení Pavel Onezima pokřtil.

Onezimos v tu chvíli si říká, že teda když ho Pavel pokřtil a Pavel je římský občan, tak že by mohl Onezimos u Pavla zůstat, že by se nemusel vracet k Filemonovi. Ale Pavel říká: „Ne. Je potřeba tam, kde se to přetřhlo, navázat. Půjdeš zpátky. Půjdeš zpátky a požádáš ho o odpuštění. Já ti pomůžu v tom, že napíšu dopis,“ ve kterém Filemona vybízí, aby Onezima přijal, aby mu odpustil.

Ale na druhé straně zase Pavel připomíná Onezimovi, že nesmí zneužívat toho, že jsou v tuto chvíli oba dva křesťané, že ten, řekli bychom, sociální rozdíl, který tam je mezi nimi, že pořád zůstává.

V té době vlastně byli i mnozí biskupové otroci. Církev neměla tady s tím problémem, a i lidé, kteří byli v tom, řekli bychom, církevním postavení vysoko, tak na tom žebříčku sociálním byli třeba velmi nízko. Církev se rozhodla, že se nebude to otroctví snažit řešit nějakou revolucí nebo něčím podobným, ale spíš že ten stav, který bylo jasné, že není v pořádku a není dobrý, že bude působit, bude vychovávat lidi (už jsme zase u té výchovy), aby vlastně ti pánové ty otroky propustili, anebo aby se k nim chovali jako k lidem, ne jako k mluvící věci. Tedy že tu změnu se bude snažit prosazovat zevnitř. Ne že se něco nařídí zvenku, svrchu, ale že ta změna musí přijít se změnou myšlení lidí. Trvalo to delší dobu, bylo to náročnější, ale nakonec se to povedlo.

Takže Onezimos je poslán zpátky, a mimo toho, že vlastně svatý Pavel mu udělil křest, tedy získal ho jako Kristova učedníka, tak se také o něho postaral, řekli bychom, po té stránce tady a teď, protože Onezimos se dostal do vězení, protože byl uprchlý otrok. Těch otroků se v Římské říši pohybovaly statisíce až milióny a samozřejmě byly hlídky, které to kontrolovaly, protože hodně z těch otroků se snažilo utéct. A taková nějaká hlídka zřejmě chytila Onezima a teď se zjišťovalo, jestli utekl nebo jestli má nějaké poslání. A v tu chvíli, kdy mu Pavel dává do ruky dopis, Pavel je římský občan, takže Pavel, římský občan, dává Onezimovi do ruky dopis a posílá ho k jeho pánovi Filemonovi tady s tímto dopisem. Tím dostal Onezimos poslání, bylo to legitimní a přestává být na útěku.

Je tam krásné to, že Pavel, který dokáže vlastně být naším průvodcem nebo učitelem často ve vysoké teologii, v tuto chvíli je velmi pevně nohama na zemi a ví, že Onezimos potřebuje i tu pomoc, řekli bychom, právní, sociální, aby se ten stav nějakým způsobem řešil. Nezajímá se Pavel jenom o jeho, řekli bychom, duši a duchovno, ale taky o to tělo tady a teď. Takže to je takový krásný příklad toho, v čem se můžeme snažit apoštola Pavla napodobovat.

Teď bych se chtěl zastavit ještě u evangelia, protože je to evangelium, které se nám moc nelíbí. Nějak tak podvědomě si říkáme: „Pane, jak to myslíš?“ Musíme se vrátit na začátek celého toho vyprávění, kdy někdo pokládá Ježíšovi otázku: „Je málo těch, kteří budou spaseni?“ A Ježíš říká

tomu člověku i všem těm okolo: „Je jedno, jestli moc nebo málo, ty usiluj o to, aby byl mezi těmi zachráněnými.“

A teď Ježíš mluví, jak se té záchrany dosáhne. Říká, že je úzká brána, úzké dveře a že tedy člověk je nějakým způsobem omezený. Ale, a to je právě druhá hluboká myšlenka toho, Ježíš říká: „Já jsem blízko se svou pomocí. Ano, tvoje síly, člověče, jsou nějakým způsobem omezené, limitované a ty bys to určitě sám nedosáhl, ale já jsem tu blízko.“

Když vezmeme ty příklady, které Ježíš dává v dnešním evangeliu, od konce. Kdo jsou ti dva králové, kde se vzali a kde je to bitevní pole, kde se má svést ta bitva? No, ti dva králové jsou v každém z nás. Každý z nás je máme v sobě. Ten první, ten co má těch deset tisíc, to jsou naše dobré vlastnosti, to jsou naše dobré nápady, to je naše touha pomoci, to je naše dobrá vůle zkoušet nové dobré věci, to je naše ochota začínat znovu. Prostě to nejlepší, ty nejlepší vlastnosti, ty nejlepší úmysly.

Ten druhý, co má těch dvacet tisíc? To jsou naše špatné vlastnosti. Naše pohodlnost, rezignace, to že si říkám, já už jsem to zkusil a ono to stejně nefungovalo a oni se mně budou smát, já to sám stejně nezměním a to nemá cenu. A člověk v takové situaci je ochotný kapitulovat. Nejhorší je bezpodmínečná kapitulace, kdy ten, kdo prohrál, odevzdává všechnu svou svobodu, všechny svoje práva tomu vítězi na milost a nemilost. V tom textu to tak nevypadá, ale Ježíš říká: „Nekapitulujte. Vy sami se často cítíte jako ti, kdo mají jenom těch deset tisíc, kdo jsou ti slabí, ale máte mě. Ale musíte si o tu pomoc říct, protože máte svobodnou vůli a Ježíš se nám nechce vnucovat. Takže to je první hluboká myšlenka z dnešního evangelia: „Člověče, nekapituluj před svými slabostmi, před svými chybami.“

Stavba věže. Každý zahrádkář si na své zahradě postaví nějakou boudu, kde si dá náradí. V době Pána Ježíše, zvláště ti, co měli větší ty půdní celky, tak stavěli věže. Jednak šlo o to, aby ten, kdo je na té věži, aby viděl. Takže nemusíme si představovat věž dvacet metrů, ale klidně čtyři pět metrů, aby byl výš, aby viděl, jestli se neblíží nějakí nájezdníci, jestli se neblíží požár nebo jestli se nežene třeba nějaká dravá zvěř. Vlci, divoká prasata, to byla realita tehdejší doby. A ten člověk musel být sám nějakým způsobem chráněný. Proto tedy zděná stavba, vyšší. Je to stavba, která má opodstatnění, je užitečná, je dobrá, ale je to stavba, která se staví právě proto, aby byla pevná, aby z ní bylo vidět, a nestaví se pro okrasu. Nestaví se proto, aby majitel se mohl vychloubat: „Podívejte, kolik mám peněz.“ Ježíš naráží na stavbu babylónské věže, kterou stavěli ne proto, že by ji potřebovali, ale aby všichni viděli, jak jsme dobří, jak na to máme, jak my jsem nej, nej a aby nás všichni obdivovali.

A tou stavbou, tou strážní věží Ježíš myslí právě všechny naše dobré úmysly, všechno to, co jsme začali budovat tvořit s těmi nejlepšími úmysly, ale co se nám třeba potom nějakým způsobem zvrtno. Teologové říkají, že je důležité vědět, kdy se má té věži udělat střecha, kdy to má skončit, aby to nezačlo bobtnat, aby právě se naše dobré úmysly nějakým způsobem nezakalily, aby se to z toho neztratilo, aby se to nepokazilo. Takže další myšlenka: „Pane, pomoz mi, abych to dobré dílo, které s tvou pomocí začnu, také v dobrém dokončil.“

No, a to poslední, kdy Ježíš jmenuje různé členy rodiny a říká teď o tom, že nikdo z nich nesmí být ne na prvním místě, nikdo z nich nesmí být na místě Boha. Člověk nesmí zbožštit jiného boha. Ono se to dobře ukáže, když tam Ježíš říká: „Ano, i sám sebe.“ My máme tendence nebo jsme v nebezpečí, že to místo, které patří Bohu, že ho dáme někomu jinému. Buď jinému člověku, nebo sami sobě: „Já jsem tady, obdivujte mě, starejte se o mě, klaňte se mi.“ Anebo věci. To Ježíš taky říkal vlastně, jestliže se nevzdáme všeho, co máme.

Jsme rádi, když máme věci, protože věci nám poskytují pocit bezpečí. Mám dům, kde bydlím, neprší mi do něj, mám kolem sebe věci, které mi život zpříjemňují, mám, já nevím, plnou ledničku, špajzku, mám nějaké peníze na kontě, můj život je zajištěný. Proti tomu Ježíš nic nenamítá. Ale z té perspektivy věčnosti si máme být vědomi toho, že jsme na tenhle svět nic nedonesli a nic neodneseme. Ty věci, které dostáváme, mají nám sloužit, máme se z nich radovat, nemáme sloužit my jim. A tedy máme si uvědomit, že to místo, které patří Bohu, nesmíme zaplnit nikým a ničím jiným. Potom to všechno bude v řádu a v harmonii. Ježíš nic nenamítá proti tomu, aby rodiny držely pohromadě, aby se měly rády, aby si pomáhaly, aby spolu byly. To v žádném případě. Ale Ježíš chce, aby ty vztahy byly rovné, harmonické, aby nebyly pokřivené.

Bratři a sestry, už mluvím dost dlouho, takže abych skončil. Ježíš nám nabízí a říká: „Jsem ti blízko přes všechny tvoje chyby. Dávej si pozor na to, aby dobré dílo, které začneš, abys v něm také vytrval, aby se nepokřivilo. A dávej si pozor na to, pokud někoho uctíváš, abys uctíval skutečného a pravého Boha.“

Od nespravedlnosti ke spravedlnosti, od spravedlnosti k milosrdenství

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.09.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

24. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 32,7-11.13-14](#); ž. [Žl 51](#); 2. čt. [1 Tim 1,12-17](#); evang. [Lk 15,1-32](#);

Bratři a sestry, dnes jsme vyslechli tři podobenství. Můžeme říci, že to je jakýsi pomyslný střed Lukášova evangelia. Nejčastěji se z toho čte jedna část, které se říká Podobenství o marnotratném synovi. Ale správně se to jmenuje Podobenství o ztracených synech, protože oni se ztratili oba dva. Ale jestliže se z toho vynechá to Podobenství o ztracené ovci a O ztraceném penízi, tak se to myšlenkově ochudí.

Ježíš tady vysvětluje a říká: „Používáte pro Boha různá jména,“ a v těch třech podobenstvích Ježíš obohacuje náš slovník o to, jak můžeme Boha nazývat. Je tady to pojmenování Otec, který vyhlíží svého syna, ale jsou tady i další vlastnosti a další pojmenování, která můžou být až překvapivá. Dostaneme se k tomu.

Ale proč třeba svatý Lukáš věnuje tady tomu tolik místa, tolik látky? Je to proto, že svatý Lukáš, který píše pro křesťany druhé generace, zdůrazňuje v celém evangeliu, že církev není nějakým exkluzivním spolkem vyvolených, že to není tak, že by tam mohl jenom někdo. V okamžiku totiž, kdy je nějaký spolek, kde jsou, jak by se řeklo, takoví dokonalí, nebo stačí třeba i jeden člověk, který se začne domnívat: „Já jsem dokonalý“, tak zákonitě mu z toho vyjde, že jsem soběstačný. A toto připomíná Lukáš té první církvi nebo té církvi druhé generace, a toto připomínají ta podobenství i nám. Nejsme dokonalí a v žádném případě nejsme soběstační. Potřebujeme jeden druhého.

Připomíná a říká: „Do Ježíšovy blízkosti přicházeli samí celníci a hříšníci.“ Přicházeli tam lidé na jednu stranu, kteří cítili, že potřebují přijetí. Pak tam přišli i farizejové, kteří stojí opodál. Ti celníci a hříšníci šli tak blízko, aby Ježíše slyšeli. Neměli rozhlas, neměli mikrofony, takže museli být blízko. Ti další stojí opodál, a chtěli by taky jít dál, ale nejsou schopni překonat svůj ostych, protože ti ostatní podle nich jsou horší než oni, a oni přece nebudou s těmi horšími, a proto stojí opodál. A Ježíš vlastně mluví ke všem. Mluví k oběma těmto skupinám.

Centrem Lukášovy zvěsti je asi takovýto myšlenkový postup. Ježíš přišel povolát hříšníky, tedy nespravedlivé, ty, kteří něco dělají špatně, a přišel je vybídnout, aby svůj život v nespravedlnosti změnili ke spravedlnosti. Ale tím to nekončí. Ti, kteří dosáhli nějaké spravedlnosti, jsou povoláni k milosrdenství. Tady to končí, protože Ježíš přichází jako milosrdný vykupitel. To jsou myšlenky, která nám vlastně v tomto roce, kdy si připomínáme Boží milosrdenství, by nám neměly nějak uniknout. Od nespravedlnosti ke spravedlnosti, od spravedlnosti k milosrdenství. To je celý ten postup, a tady, můžeme říci, je to jakýmsi způsobem dovršeno. Všichni ti lidé, kteří jsou kolem Ježíše, tak jsou v nějakém stupni. Důležité je, že tam jsou.

Do Ježíšovy blízkosti přicházeli, zdůrazňuji, samí celníci a hříšníci. Celníci byli skutečně hříšníci, protože tam docházelo k finančním machinacím, tam to nebylo v pořádku, tady to hospodaření s těmi, řeklo by se, hmotnými dobry. Ale ti lidé, kteří jsou potom dál označeni jako hříšníci, tak my bychom dnes většinu z nich označili jako lidi postižené, nebo cizím slovem handicapované. Podle starozákonního chápání všichni tito lidé, kterým něco chybělo, já nevím, třeba ruka, noha nebo byli mentálně postižení, tak tito lidé byli vyloučení z účasti na shromáždění, ať už bohoslužebných, anebo jakýkoliv jiných. Jednak byl považován ten jejich handicap za Boží trest, ale jednak také si musíme uvědomit, že oni nevěděli, co se jakou cestou šíří, a bylo to vlastně karanténní opatření. Nám může připadat velmi tvrdé z našeho pohledu, ale z jejich pohledu, kdy šlo o to, aby ten národ zůstal zdravý, tak to má jisté opodstatnění. Ale jak říkám, dneska už je to jinak, Bohu díky za to, že je to jinak, že je to dál.

Takže tito lidé, kteří nebyli přijati do jiných společenství, do jiných shromáždění, mohou přijít za Ježíšem, který se nebojí je přijmout. A začíná vysvětlovat, proč to dělá.

První podobenství vypráví, řekli bychom, o Boží odvaze, o Boží moci a o Boží ochotě hledat. Hospodin je zde přirovnáván k pastýři, ten pastýř, to je Bůh, to je Hospodin. Pastýř je ten, kdo se stará. Pro Ježíšovy posluchače nebylo ani tak překvapivé, že pastýř jde hledat otce. To bylo normální, protože pokud měl to stádo pronajaté, tak by mu nezaplatili, když se mu ztratila ovce,

pokud to stádo bylo jeho, tak by to byla veliká ztráta. Vždycky to byla otázka života, živobytí. Oni jít museli. Ale co bylo překvapivé, tak bylo to v Ježíšově podání, že když Ježíš mluví o tom, že tu ovci našel, že ji netrestá. Každý z nás asi někdy zažil, že se mu ztratilo nějaké zvíře. Jsou zvířata, která se dokáží vrátit domů, pes, kočka a některá další, ovce ne. Ovce je skutečně natolik málo inteligentní, že se nepamatuje svoji cestu domů. A toto je jeden příklad nebo jedna situace, kdy i my jsme natolik třeba zmatení, natolik nedokážeme dobře vyhodnotit situaci, že uděláme to, čemu se říká kopanec, nějakou chybu. A Ježíš říká: „V tu chvíli já vám přicházím na pomoc a já vás netrestám za vaši chybu, ale já jsem si naopak vědom toho, že vy tím blouděním jste se unavili a vyčerpali.“ Proto tam říká, že si ten pastýř vezme tu ovci na ramena a vrací se s ní domů. Realita v Izraeli byla jiná. Oni ty toulavé ovce trestali, a to dost citelně, aby se to neopakovalo.

Takže tedy pastýř, to je jedno z pojmenování, které je i ve Starém zákoně. Král David byl původně pastýřem, všem králům v Izraeli bylo připomínáno: „Máte být pastýři svého lidu,“ ne vždycky byli.

Druhé podobenství, O ztraceném penízi. Toto podobenství bývá často vynecháváno, protože se říká: „To se opakuje.“ No, ne úplně. Ale také je pravda ta, že my v našem životě děláme mnoho věcí, které se opakují, a musíme je dělat. Kdyby někdo přišel a řekl: „Já jsem včera jedl, dneska jíst nebudu, to by bylo opakování,“ tak mu všichni řeknou: „Máš to v hlavě v pořádku? Přece jíst musíš, aby se nevyčerpaly tvoje tělesné síly.“ A tak to je s naším tělem, musíme jíst, pít, umývat se, oblíkat se, já nevím co ještě, spát. Opakují se ty činnosti. A to stejné platí pro naši duši a toto Ježíš připomíná tady tím opakováním. Není to samoučelné a není to zbytečné. Ale situace je jiná. Opět je zde něco ztraceno, ale je zde ztracená věc. Ta mince, ještě bych měl říct, že to byla drachma, drachma byla řecká mince, a používali ji tedy neizraelité. Nicméně zase se říká, že jich je deset a deset je v Izraeli číslo společenství. Dodneska v synagoze se musí sejít nejméně deset mužů, aby mohla začít bohoslužba. Ježíš tady tedy kombinuje ten svět izraelský se světem, řekli bychom, pohanským, se světem okolním. A znovu se vrátíme k tomu, že ta mince se sama nevyndala z nějakého měšce nebo z nějaké pokladny. Někdo ji vyndal a zapomněl ji tam vrátit. A ona se tam taky sama nevrátí. Je potřeba někoho, kdo si dá tu práci a tu minci najde. A v tuto chvíli dochází k velkému překvapení, kdy Ježíš přirovnává Boha, toho kterému říkáme Otec, k hospodyně. Ne k hospodáři, ale k hospodyně, velmi pečlivé hospodyně, která dobře používá nástroje, které má doma – lampu a koště.

My si někdy v životě říkáme: „Můj život je příliš obyčejný, já nemůžu udělat nic výjimečného,“ a chtěli bychom něco. A Ježíš tady tím říká: „Ne. Každý z vás dostal nějaké dary a stačí je používat, a používat k tomu ty prostředky, které máte, které máte po ruce, které jsou kolem vás. To úplně stačí.“

No, a třetí podobenství O dvou synech – o dvou synech a velmi trpělivém otci. O trpělivém otci, který dokonce snese, aby jeho synové s ním jednali velmi neuctivě, oba dva. Ten mladší mu řekne: „Dej mi podíl z majetku, který mi připadá.“ To se má dělit až po smrti. Jinými slovy on mu říká: „Já nebudu čekat, až umřeš.“ Druhý, když se ten mladší vrátil, tak neřekne: „Brácha se vrátil,“ ale: „Když se tenhle tvůj syn vrátil.“ Vlastně říká: „Táto, co sis to vychoval?“ Je to veliká, veliká neuctivost, a Ježíš to tam používá záměrně, protože ví, že často dochází k různým takovýmto excesům a ví, jak to ty rodiče bolí, a říká: „Boha bolí, když vy uděláte něco špatně. Ale on přesto čeká, on přesto vyhlíží. Chodí se každý den dívat, jestli se mladší nevrací, a když je potom potřeba, vyjde z domu, aby dovedl dovnitř na hostinu toho staršího.“

Takže tady v tomto třetím podobenství Bůh je představen jako otec, jako trpělivý vyhlízející otec. Ovšem tady v tomto třetím podobenství na rozdíl od těch prvních dvou se také pracuje se svobodnou vůlí, kterou mají oba dva ti synové. Otec může vyhlížet, ale na nás, na naší svobodné vůli je, jestli se vrátíme, jestli se necháme najít, jestli budeme chtít přijít. Toto už právě zůstává na nás.

Bratři a sestry, Ježíš nám představil v těch třech podobenstvích Boha jako pastýře, jako mocného pastýře, jako velmi pečlivou hospodyně a jako trpělivého a vyhlízejícího otce. Budme za tyto obrazy vděční, vracejme se k nim, rozjímejme o tom a nechme to ve svém srdci dozrát, abychom si uvědomili, že to jsou obrazy, že to jsou podobenství, která Ježíš říká osobně pro každého z nás.

O bohatství a chudobě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.09.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

26. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Am 6,1a.4-7](#); ž. [Žl 146](#); 2. čt. [1 Tim 6,11-16](#); evang. [Lk 16,19-31](#);

Bratři a sestry, děkujeme za úrodu, děkujeme za dary, které dostáváme. Nejenom za to, co vyrostlo, co se urodilo, ale chceme poděkovat úplně za všechny dary, které dostáváme. A dostali jsme rozum a ten nám má sloužit k tomu, abychom ty věci, které dostáváme, správně zařadili.

Když to vezmeme od Starého zákona, tak prorok Ámos se narodil v Judském království a byl poslán prorokovat do království Severního. A prorokoval nějakých zhruba 750 let před narozením Pána Ježíše. A byla to doba, která pro Judské království byla špatná, pro sever dobrá. Sever se zmáhal, a tak už nevěděli, co by, a tak udělali výpad do jižního království a vyplenili Jeruzalém, vyplenili Chrám, odnesli si všechny ty posvátné nádoby a začali to používat při svých hostinách v tom smyslu: „Podívejte, my jsme je přemohli. Podívejte, jak oni jsou slabí, jak my jsme dobří, jak my jsme silní.“

Vlastně prorok tam líčí obraz hostiny, ale obraz hostiny, kdy ti lidé vlastně se vychloubají. Není to hostina radostná, kdy oni by děkovali někomu, ale je to hostina, kdy oni sami sebe postavili do centra v tom smyslu, jako obdivujte nás, bojte se nás, klaňte se nám. A on to tam líčí tak, že oni si právě přivlastnili věci z toho chrámu. Třeba ten olej, o kterém se tam mluví, že je nejlepší olej, doslova je tam napsáno prvotiny z oleje, ty měly být obětovány Hospodinu. Nebo tam zmiňuje právě Josefa. Josef, který je dodneška vlastně symbolem víry, ať už Josef starozákonní, nebo Josef novozákonní, tady je myšlen starozákonní Josef. Tak to je určitá skupinka lidí, kteří si uvědomovali, že tady tento boj, ta občanská válka uprostřed jednoho národa, že to nebude k dobrému. Ale bylo jich málo, kteří si uvědomovali, že je tady něco špatně. Velká část měla radost, protože vítězili a mysleli si, že to tak bude pořád.

Prorok Ámos říká: „Vám se teď daří, ale zamyslete se nad tím, za jakou cenu. Jestli ten začátek, jestli jste se namáhali, jestli jste zaseli, zasadili, tak pak je to v pořádku.“ Ale oni nezasadili, oni nezaseli. Oni šli a ukradli, tak prorok říká: „To přece takhle nemůže fungovat.“ A jak říkám, jsme někdy kolem roku 750, možná 740 před Kristem. V roce 721 z celého toho Samaří už nezbylo vůbec nic. Asyrská říše to úplně celé rozbořila a ty lidi odvedla do zajetí. V tu chvíli, kdy mluvil Ámos, je to vůbec nenapadlo, nezdálo se jim to, proroka vyhnali. On se musel vrátit zpátky do toho Judského, do toho jižního království, které v té době bylo rozvrácené. Ale v tom roce 720, 721 obstálo.

Bratři a sestry, tady to starozákonní čtení nám předkládá dvě zásadní myšlenky. Když něco slavíme, když něco děláme, má to být upřímné. A když o něco usilujeme, tak si máme vždycky položit tu otázku: „A ta cena, kterou za to dám, kterou za to zaplatím, je to v pořádku? Je to na místě?“

Evangelium pokračuje víceméně stejnou myšlenkou. Je to jakýsi závěr, určitý konec Ježíšových řečí, Ježíšova kázání, kdy mluvil o pošetilém boháči, který si říkal: „Mám toho hodně, to obilí, postavím ty stodoly, zvětším to, budu si hodovat.“ Ještě té noci zemřel. Potom je tam podobenství o prozíravém správci, který je nepoctivý a falšuje dlužní úpisy svého pána. A cílem toho, co Ježíš dnes tady říká nebo co jsme slyšeli, je, aby co nejvíc lidí změnilo smýšlení. Aby se z pošetilých boháčů stali prozíraví správcové.

Když se mluví o boháčích, o chudácích a takhle, tak na tomto místě se nejedná ani tak o majetek, ale jedná se o životní postoj. Je pravda, že často ten postoj bývá spojen právě s vlastnictvím majetku, ale ne vždycky tak. Známe dost lidí, kteří mají opravdu velký majetek, a jsou to lidé, kteří mají zájem, chtějí pomáhat a podobně. Nejsou to sobci. Ale znám taky, setkal jsem se s několika lidmi, kteří byli na tom dně a jsou na tom dně a nechtějí to měnit. Sami přiznávají a říkají: „Je nejjednodušší natáhnout tu ruku, ale nic víc ode mě nečekejte.“

Takže Ježíš, když mluví o tom bohatství, o té chudobě, tak především mluví o životních postojích. Ten boháč není jmenován, kdo to je, ale máme za to, že Ježíš na jedné straně mluvil obecně, ale na druhé straně měl na mysli konkrétního člověka, a sice krále Heroda. Konkrétně je to Herodes, který je vnukem toho Heroda Velikého, toho, který nechal zabít betlémské děti. Tento vnuk byl známý tím,

že opravdu rád se oblékal do nádherných šatů, často pořádal hostiny a byl velmi pyšný, velmi nadutý. On byl to, čemu se říká ateista, protože si postavil do centra svého života sebe a nikdo další už se tam nevešel – ani Bůh, ani člověk. On byl v centru a už tam pro nikoho dalšího nebylo místo.

Ježíš potom líčí druhou postavu, ta dostává jméno Lazar. Je to jméno vyznavačské, protože Lazar znamená „Bůh pomůže“. Postoj toho člověka, který je chudý právě duchem, v duchu, tak ten chudý si uvědomuje: „Já potřebuji pomoc, já nestačím na všechno sám.“ Jak říkám znovu, je to především vnitřní postoj osoby, nezávislý na množství majetku, nezávislý na tom, kolik toho mám. Pravda je, že když člověk nemá žádný majetek, tak je si té potřeby pomoci vědom víc.

Mnozí teologové říkají, že tady tímto Lazarem Ježíš myslí sebe. Ježíš, který se vzdal všeho, Ježíš, který na sebe vzal naše viny, to jsou ty vředy. Ježíš, který se učinil potřebným. A z tohoto pohledu vidíme, že tady Ježíš líčí obraz. Ony jsou to vlastně dva obrazy vedle sebe. V čem jsou zvláštní? Že ty obrazy jdou do jakési úhlopříčky. Napřed je boháč „nahore“, Lazar je dole. A potom se to vymění, Lazar je nahore, boháč je dole. Ty hodnoty, na které spoléhal boháč, se ukázaly jako omezené. On se domníval, že budou platit vždycky a že tak to je a že s tím prostě nikdo nehne, že se to nezmění. Ale ukázalo se, že tady platí něco jiného, že Bůh to vidí nějak jinak. Ježíš líčí ten pozemský život jako určitý most, po kterém člověk přechází z času do věčnosti. Ale kam v té věčnosti dojde, to záleží na člověku. Ten most se zřítí v okamžiku, kdy člověk umírá. Tam je líčeno to, že ten boháč se modlí, ale modlí se v momentě a na místě, kde už ta modlitba není účinná. Ježíš tím zdůrazňuje a říká: „Modlete se, prostě, děkujte, chvalte, dokud to má smysl.“ Ta modlitba toho boháče tam na tom místě zavržení už je úplně k ničemu.

A co je zajímavé, tak je to, že Ježíš toto podobenství neříká učedníkům, ale říká ho farizejům, tedy svým odpůrcům. Víme, že Ježíš měl několikatero odpůrců. Saduceové, ti ho odepsali a už tam vůbec ani za ním nechodili. Farizejové pořád se chodili ptát. Někdy jejich otázky byly upřímné, dost často neupřímné. Ale co je krásné, je to, že Ježíš, i když poznal, že to je otázka neupřímná, dal jim to najevo, ale nikdy je neposlal pryč. Nikdy jim neřekl: „Mám vás dost, už nechodte, už mě otravujete,“ nic takového. Nikdy. A naopak v tuto chvíli Ježíš jim adresuje toto podobenství. Jde o to, že Ježíš chce, aby co nejvíc lidí přestalo být pošetilými boháči a bylo prozíravými správci.

Bratři a sestry, Ježíš toto podobenství adresoval tedy svým odpůrcům, ale toto podobenství má co říct i nám, Ježíšovým učedníkům. A tak mějme to na paměti a mějme to na paměti hlavně, když budeme obklopeni nějakými věcmi, abychom vždycky věděli, komu za ně vděčíme, komu za ně máme děkovat, a prosme ho, aby nám ukázal, jak s těmi věcmi máme dobře hospodařit.

Náš život je pouť

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.09.2016 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Václava

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mdr 6,9-21](#); ž. [Žl. 1 Kron 29](#); 2. čt. [1 Petr 1,3-6;2,21b-24](#); evang. [Mt 16,24-27](#);

Bratři a sestry, dnešní svátek, slavnost, připomíná mladého člověka, který měl jasno, jaksi od začátku. Člověka, který na jedné straně, když jsem si takový citát, když měl nastoupit na ten knížecí trůn, tak několik šlechticů řeklo: „Co se počneme s ním? Ten, jenž měl být knížetem, je zkažen od kněží a je jako mnich.“ Naráželi tím na to, že umí číst a psát, umí česky, latinsky a částečně řecky. Sice mu vyčítají, že je zkažený, ale my dneska víme z toho výzkumu na těch kostech, že na těle svatého Václava je několik jizev z různých soubojů a takhle. Několik docela i vážných zranění, jedno dokonce i na hlavě, na lebce. Takže nebyl zbabělý. Nebyl to člověk, který by zase nějakým způsobem utíkal.

Byl moudrý. Než by zbytečně riskoval a než by zbytečně bojoval, tak posílal daň v podobě stříbra a volů do Německa císaři Jindřichovi, králi Jindřichovi I. Mimochodem, zase jsem se dočetl, že ten Jindřich to stejné dělal vůči Maďarům, aby zajistil klid v Německé říši. Takže byl to člověk, který nějakým způsobem plánoval. Dokončil stavbu baziliky svatého Jiří a nechal tam přenést ostatky své babičky Ludmily. Byl to člověk, který žil ve velmi složité době, a přesto měl jasno.

Texty, které jsme slyšeli, se velmi dobře hodí právě k jeho životu, hlavně k tomu závěru, protože my dnes víme, že byl varován, aby se v Boleslavi nezdržoval nebo aby tam vůbec radši nechodil. Anebo když tam půjde, aby si s sebou vzal větší družinu na ochranu, my bychom dneska řekli větší ochranku. On to neudělal. Proč tam šel, proč tam zůstal, to dnes nedokážeme vysvětlit, ale tušíme, že nějakým způsobem vlastně to má co do činění právě s evangeliem a s tím, co jsme dnes slyšeli.

My jsme slyšeli několik velmi pěkných textů. To co zaznělo v mezizpěvu, to nebyl žalm, ale byla to modlitba z První knihy kronik. Byla to modlitba krále Davida, kdy král David předává vládu svému synu Šalamounovi. A předává mu taky plány na stavbu Jeruzalémského chrámu. A předtím nebo přitom, když předal ty plány, tak taky předal spousty materiálu, to co nashromáždil, a vyzval všechny ostatní, aby se k němu přidali. Ale byla tam ta dobrovolnost, kdo chce. To stejné, co zaznělo v evangeliu, co říká Ježíš učedníkům. A ti velmoži, šlechtici, se ke králi Davidovi přidali a opravdu nashromáždili velké množství věcí, které potom byly užitečné pro tu stavbu chrámu. A David se z toho raduje.

Na jedné straně on byl smutný, že ten chrám nemohl postavit, ale na druhé straně se raduje z toho, že to dílo se daří, a děkuje za to Bohu tady v této modlitbě. Je to modlitba, kterou říká přede všemi. Takže připomíná a říká: „My tady stavíme dům, ve kterém budeme přicházet k Hospodinu, ale nesmíme zapomenout, že Hospodin je všude, že on je tvůrce všeho. Není omezený jenom na ten jeden dům, na to jedno místo. A dokonce je to tak, že všechno to, co my jsme přinesli, to říká ten David, všechno to co my jsme přinesli, všechno to co my „darujeme“ na stavbu tohoto domu, jsme předtím dostali.

Takže David děkuje Dárci darů a připomíná a říká: „My jsme sem přišli jako poutníci nebo kočovníci. Teď už tady bydlíme, ale máme si uvědomit, že náš život je pouť. Ne jenom cesta, pouť. Pouť má nějaké východisko a cíl, a cílem pouti je ale setkat se s Bohem. To je rozdíl, že jo, cílem nějakého sportovního klání je zvítězit, cílem výletu je dojít do cíle, na to místo nějaké, na nějaký hrad, zámek a podobně, na něco pěkného. Cílem pouti je setkat se s Bohem. A toto připomíná už David. A můžeme říci, že toto všechno se nějakým způsobem naplnilo i na svatém Václavovi.

Když se zastavíme ještě u evangelia, kdy Ježíš vlastně říká svým učedníkům poprvé, že jde do Jeruzaléma a že bude trpět. Pak je ta známá věta, kdy Petr říká: „Bůh chraň, to se ti nestane.“ A on ho posílá za sebe a teď to říká, co už jsme četli, co už jsme slyšeli. Ježíš tady v tom okamžiku, kdy říká: „Jdeme do Jeruzaléma, Syn člověka bude vydán, bude ukřižován a třetího dne vstane z mrtvých,“ tím on zjevuje to, čemu se říká identita, to poslání, to čím skutečně je.

Když o tom mluví teologové, tak vlastně to obracejí a mluví o Ježíši jako o ukřižovaném, vzkříšeném. Nebo naopak vzkříšený, ukřižovaný. Používá se to v obou těch směrech. Dost často se

to přehazuje, tedy vzkříšený, ukřižovaný. Aby bylo jasno, co je to hlavní poslání. Dát život. Na konci je to vzkříšení. A Ježíš upozorňuje na to a říká: „Podle lidských měřítek to, co může vypadat, že vede k úspěchu, nevede nikam. A naopak to, co vypadá nepříjemně, to co vypadá obtížně, vede k cíli.“ My hodnotíme často náš život, naše situace, to co máme podniknout, podle toho, jestli to bude příjemné, a zapomínáme se dívat na to, co bude na konci. A Ježíš právě říká: „Nenechte se odradit tím, že něco je nepříjemné,“ to je to „zapři, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž“.

Co to je, náš kříž? No, to je to, co máme všichni. Po pádu do prvního hříchu jsme naklonění k sebelásce, k sobectví a s tím, to co je v nás, s tím máme bojovat každý den. Protože je to každý den, tak je to velmi obtížné, velmi namáhavé a nás to nebaví. Ale Ježíš říká: „Nevzdávejte to. Nevzdávejte to, protože já ten kříž jsem vzal taky. Zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě.“ Ježíš zdůrazňuje a připomíná: „Nejste v tom sami. Nikdo z vás v tom není sám.“

Bratři a sestry, toto jsou jistě myšlenky, které znal svatý Václav a kterými se nechal v životě vést. Protože to dnešní evangelium končilo taky slovy, kdy Ježíš říká, že až přijde Syn člověka, takže odplatí. Odplatí každému podle jeho jednání. Nejenom podle toho, co kdo říká, ale podle toho, co koná. A Václav byl ten, kdo se modlil, kdo mluvil o Bohu, kdo se hlásil k Ježíši., ale taky podle toho jednal. A jistě ty poslední chvíle jeho života pro něho nebyly vůbec jednoduché, ale on dostál tomu, v co věřil.

Kéž s Boží pomocí a na přímluvu svatého Václava i my dokážeme vždycky tu svoji víru vyznávat nejenom slovy, ale také skutky.

Spravedlivý bude žít pro svou věrnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.10.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

27. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Hab 1,2-3; 2,2-4](#); ž. [Žl 95](#); 2. čt. [2 Tim 1,6-8.13-14](#); evang. [Lk 17,5-10](#);

Bratři a sestry, hlavní myšlenkou, hlavním tématem všech textů, které jsme právě vyslechli, je víra, respektive otázka posílení víry.

Apoštolové, v evangeliu slyšíme toto označení, a nás hned napadne těch dvanáct. Ale to nemusí znamenat nutně jenom tady těch dvanáct. Apoštol znamená poslaný.

Evangelium nás uvádí zase na cestu. Jsme někde mezi Jerichem a Jeruzalémem. Pán jde do Jeruzaléma a bude trpět, jsme blízko před Velikonocemi, a Ježíš chce poslat nějaké učedníky, zřejmě před sebou. Mohl by je poslat i dozadu, aby upevnili to, co on už zasel, ale spíše podle toho kontextu vyplývá, že je chce poslat dopředu, aby připravili půdu pro jeho příchod, pro jeho učení. A tady tito nejbližší, kteří byli s ním, když mají vyrazit sami, tak mají strach a prosí: „Pane, dej nám více víry.“

Když se řekne více, tak první co nás napadne, je to množství, jako kvantita, aby toho bylo víc na kila. Ale tato prosba není směřována tady k tomuto množství, ale je směřována ke kvalitě, k hloubce, k pevnosti. Ale asi nejlepší je použít to slovo hloubka. A oni se vlastně ptají, jak to máme udělat, aby ta naše víra byla hluboká. A Ježíš používá nebo odpovídá dvěma příklady: „Kdyby bylo jako hořčičné zrnko.“ To zrnko je malé, je hodně malé, ale má něco společného, co mají všechna zrnka – je v tom zrnku síla, síla růst, je v něm síla k životu.

Když probíráme s dětmi podobnost o rozsévání v náboženství, tak je vždycky fascinuje ta záležitost, že tedy to zrnko třeba obilné, na jednu stranu z něho vyrazí kořínek, ten jde dolů, a vyrazí potom vlastně ten stonek, který jde nahoru, nad zem. A děti fascinuje to, že to zrníčko ví, kde je nahoře a kde je dole, a že se nikdy nesplete. Že je jedno, jakou stranou padne dolů do té půdy, ale že vždycky pozná, co kam má jít. A toto má Ježíš na mysli. Říká: „Aby ta víra byla hluboká, aby byla pevná, musí být živá, musí v ní být tato síla života. Nesmí se ztratit ten směr. V okamžiku, kdy člověk to právě už bere jenom jako nějaký zvyk, jako nějakou povinnost, jako něco, co mě naučili jako malého, tak je to setrvačnost, ztrácí se z toho ta živá síla, no a to je špatně.“

Druhý příklad právě ukazuje na to, že Ježíš je zřejmě posílá před sebou. Služebník, který pase, který orá. Orat znamená vlastně chystat půdu pro tu další sklizeň. Orba se dělá předtím, než se zaseje. A tedy příprava. Z toho se usuzuje, že šli před Ježíšem.

A druhý ten příklad je pastýř, který se stará. Obě činnosti oni znali, obě činnosti jsou velmi symbolické, právě tady pro Ježíšovo působení, pro jeho misi. A říká: „Vy mě v tom napodobíte, nebo vy mně v tom pomůžete.“ A říká: „Máte si vzpomenout, kdy se Bůh o vás postaral. Máte si připomenout, že to funguje.“

A tady v tuto chvíli asi každý z nás by na to řekl: „Ale já jsem taky zažil, že to nefunguje nebo že to nefunguje tak, jak já jsem čekal.“ A tuto zkušenost udělal, učinil i šest set let před narozením Pána Ježíše prorok Habakuk. Habakuk zřejmě znamená objetí. Byl to člověk, který žil v Jeruzalémě, v Jeruzalémském chrámu. Tam prorokoval, tam působil, a jak říkám, zhruba těch šest set let před narozením Pána Ježíše. A on má takový problém. On uznává a říká: „My, Judovci jsme udělali chybu. Nevěřili jsme, chovali jsme se špatně, a ty jsi nás, Bože, potrestal. Ale proč jsi nás potrestal ještě někým daleko horším, než jsme my?“ To byli Asyřané. A prorok tady v tomto svém, řekli bychom, žalozpěvu, nebo ony jsou to spíš výčitky, volá Boha k odpovědnosti. Chce, aby se Bůh zodpovídal z toho, jak tento svět řídí, jak ho vede, a jestli ho vůbec řídí. Je to velmi odvážné, velmi smělé na to, když si uvědomíme, že jsme ve Starém zákoně, šest set let ještě zbývá do narození Vykupitele, a Bůh mu odpovídá.

V té knížečce jsou zachyceny vlastně dvě volání Habakuka, kdy chce po Bohu nějaké odpovědi, a dvakrát mu Bůh odpovídá. A co mu Bůh říká? Říká mu, že v okamžiku, kdy se člověk dostane tady do té spirály těch výčitek a toho: „Bože, ty to neděláš dobře,“ tak člověk zapomíná většinou na dvě věci. Jednak to, že Bůh ví, kdy je správný čas pro tu určitou věc. My, když vidíme nějaké bezpráví,

když o něm slyšíme, tak to zpravidla v nás vzkypí a chceme hned, hnedka něco s tím dělat, a to nemusí být vždycky dobře. Bůh zná ten správný čas. To je jedna zásada.

A druhá zásada, která je ještě důležitější, je to, že Bůh dal svobodnou vůli, svobodu říct ano, a svobodu říct ne. A zpravidla když my vidíme zase nějaké to bezpráví a říkáme: „Bože, proč s tím něco neděláš, tak se nám v hlavě rodí plán, co by s tím ten Bůh měl udělat. Jenže tam je to většinou tak, že Bůh by musel vzít někomu svobodu, a to Bůh nemůže udělat, protože pak by popřel sám sebe. On když dá nějaký dar, ta je to neodvolatelné.

A uvědomme si, že Bůh by musel podle této zásady, podle toho, jak my bychom mu to naservírovali a naplánovali, že by musel taky vzít svobodu i nám. V okamžiku, kdy my bychom dělali něco špatného, tak bychom museli o svoji svobodu přijít, a to by se nám samozřejmě nelíbilo.

Takže Bůh tady prorokovi připomíná a říká: „Nejednám tak, že bych jednou něco dal, a pak to zase zrušil. Naopak toto pořád platí. Respektuji svobodu vás, lidi, i když mi říkáte ne. A musím jednat tak, abych tu svobodu neporušil, abych vám ji nevzal. Sám jsem se k tomu zavázal.“ V uvozovkách můžeme říci, že Bůh si to udělal těžší, tím, že nám dal tady tuto možnost volby a tuto svobodu. Ale on to udělal a on to stále respektuje.

Nakonec připomíná Bůh to, že když se někdo postaví proti, když někdo nějakým způsobem popře vlastně dobro, tak tím že zahyne. Jednak zahyne každý člověk, jednou zemře, ale ten člověk zahyne i vnitřně. A zahyne i pro to čemu se říká život věčný.

A na konci toho úryvku jsme slyšeli větu, kterou převzal svatý Pavel do listu Římanům, a potom i do listu Galaťanům, ona se pak objevuje ta myšlenka ještě i v listu Židům, kdy svatý Pavel píše, že spravedlivý bude žít z víry. My jsme tady slyšeli větu, že spravedlivý však bude žít pro svou věrnost. Ve staré hebrejštině víra, věrnost, pro to používali jedno slovo, takže je možné přeložit to oběma způsoby. My často o víře uvažujeme jako o důvěře, ale je dobré si připomenout, že víra od nás očekává taky věrnost. Já jsem tady celou dobu mluvil o věrnosti Boží. Když Bůh řekl: „Dal jsem vám svobodu,“ tak si za tím stojí a je v tomto věrný. A od nás očekává, že budeme věrní zase my jemu, v naší odpovědi.

Viděli jsme, že prorok má, řekli bychom, problém, hledá těžce. Apoštolové, ti poslaní, si vůbec nejsou jistí. Otázka pevné hluboké živé víry je otázka každého člověka. Vrací se to tedy v každé generaci znovu a znovu. Každý člověk hledá tuto odpověď, hledá, jak se k tomu postaví. To co jsme dnes slyšeli, nás má uklidnit, abychom si nemysleli a neříkali si: „Se mnou je to nějaký divný. Já nemůžu najít tu odpověď, já nevím.“ Hledali ji, hledali ji velmi těžce, není to jednorázová záležitost, je to dlouhodobá záležitost, ale co je důležité a co je prvním krokem, zůstat věrní v tom hledání. Nepřestat hledat, protože to je cesta. Nesejít z té cesty, jako to semínko. Poznat ty směry, rozlišit je a udržovat směr. Jít třeba pomaličku, ale snažit se hledat, snažit se postupovat a prosit o víru, aby byla pevná, hluboká a živá.

Kéž tento dar od Pána Boha všichni dostaneme.

Něco navíc udělal jenom jeden z nich

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.10.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

28. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Král 5,14-17](#); 2. čtení [2 Tim 2,8-13](#); evangelium [Lk 17,11-19](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelní úryvek zaznamenává takové poutavé vyprávění, skutečně velmi dramatickou událost. Uzdravení malomocného, to není něco, co by se stávalo každý den. Ale mimo toho vlastně na samotném začátku toho vyprávění je jeden takový, řekli bychom, detail, který je velmi důležitý pro badatele, kteří se zamýšlejí nad otázkou pravosti Písma svatého a věcí, které s tím souvisí.

Svatý Lukáš píše: „Na cestě do Jeruzaléma procházel Ježíš mezi Samařskem a Galilejí. Z toho vyplývá, že teda svatý Lukáš tady v tom neměl úplně jasno. Lukáš byl Řek a on psal mimo hranice Svaté země. Nebyl tam tedy osobně přítomen. Protože když se jde do Jeruzaléma, tak se nejdříve jde přes Galileu, pak se jde přes Samařsko a nakonec se dojde do Judska. On to má přehozeno. Je to nepřesnost zeměpisná, nemá to co společného s vírou, s teologií, ale je to otázka nebo známka pravosti. Protože když někdo dělá nějaký falsifikát, tak se snaží, aby to vypadalo, že to všechno takzvaně sedí. Naopak ve spoustě těch rukopisů, které jsou pravé, nalézáme chyby. A ty chyby paradoxně jsou známkou pravosti a toho, že je to skutečně text autentický a že držíme v rukou text, jak ho svatý Lukáš napsal. Nikdo do toho vlastně nezasahoval, nikdo tady toto neměnil. Jak říkám, to je záležitost té autenticity. S teologií to nemá vůbec nic společného, tady tento drobný zeměpisný omyl.

Naopak svatý Lukáš ty dva pojmy, Samařsko a Galilea, používá ve významu teologickém. Samařsko, Samaritáni, to byli lidé, kteří tam byli usídleni. Usídlili je tam asyrští králové, když v roce 721 před Kristem zničili hlavní město Samaří, kde do té doby žilo deset izraelských kmenů. Oni je vystěhovali a nastěhovali tam jiné lidi. Tedy teď v okamžiku, kdy je tam Pán Ježíš, tak je to víc než 700 let, a řeklo by se, za 700 let už by se mohli sžít s těmi, kteří byli kolem nich, s těmi původními. Nesžili. Byla tam velice ostrá hranice, jednak teda zase zeměpisná, ale hlavně hranice, řekli bychom, v hlavách, v myšleních. „My k vám nepatříme, vy jste jiní.“

Tady to označení Samaritán, Samařsko znamená jinakost. Znamená to vlastně, že spolu nekamarádíme, že k sobě nepatříme, že neudržíme žádné vztahy. A šlo to tak daleko, že i když měli víru podobnou, tak každý měl svatyni jinde. Ani na tomto se nedokázali shodnout. Je to vlastně takové označení pro to, že my jsme jiní, my k sobě nepatříme, i v otázkách víry, těch zásadních záležitostech.

Naopak to označení Galilejec bylo označení pro člověka, který dával přednost různým aktivitám, aktivitám všedního dne, jako: „Musím jít zařídít, musím do práce, musím se postarat o to, o to, o ono, a až jestli mi zbude čas, tak potom se budu věnovat aktivitám, kterým říkáme náboženské, duchovní a podobně.“ Tedy Galilejec bylo označení pro zaujatost všedním dnem, takovými všedními starostmi, to co nazýváme starostmi tohoto světa.

I my, když si nedáme pozor, tak jsme v nebezpečí, že se nás dotkne obojí, jako ta jinakost, my nepatříme k nim, oni nepatří k nám, a zase, musíme toho zvládnout hodně. A teď záleží, jako to poskládáme, protože pak by se taky mohlo stát, že ty záležitosti všedního dne nás natolik pohltnou, že už tam nezbyde čas nebo nezbydou síly pro to, čemu říkáme ty aktivity duchovní, náboženské, že nám prostě nezbyde čas na Boha, na Ježíše.

Lukáš říká: „Ježíš přichází k jedné vesnici, kde je skupinka malomocných.“ Víme, že jich bylo deset. Deset je takové důležité číslo pro Izraelity. Už jsem to tady zmiňoval před nedávnem, aby mohla začít bohoslužba v synagoze, muselo se sejít deset mužů. A desítka je také symbolem v takovém tom obecném chápání lidské síly, protože máme deset prstů, takže když se vlastně těch deset prstů spojí a něco dělá, tak vyvinou značnou sílu a jsme schopni dojít k cíli, vykonat nějaké dílo. V okamžiku, kdy člověk je nějakým způsobem postižený, chybí mu prsty, tak jeho síly jsou oslabeny.

Těchto deset lidí, víme, že jeden je Samaritán. To znamená, že tady padlo to rozdělení. Jim je natolik zle, že už se nebaví o tom, kdo je z kterého národa, kdo jak vyznává svoji víru, ale v tu chvíli dokáží držet pohromadě. Je to takový paradox, že my lidé v okamžiku, kdy jak se říká, nám teče do

bot, tak jsme schopni a jsme ochotni zapomenout na rozdíly a spolupracovat. Těchto deset lidí volá: „Ježíši!“ Svatý Lukáš používá tady toto označení, označení jménem, jenom třikrát. V tomto okamžiku, potom slepec volá: „Ježíši!“, a potom oslovuje takto Vykupitele Iotru po pravici. Ježíš, česky „Bůh je spása“, Jehošua. Takže těch deset lidí říká: „My věříme, že ty nás můžeš zachránit, že ty nám můžeš pomoci.“

Volat někoho jménem znamená být s ním v kontaktu, znát ho, mít s ním nějaký vztah. My nevíme, nakolik tady tito lidé slyšeli o Ježíšovi předtím, jestli ho viděli. V kontaktu s ním být nemohli, protože jejich povinností bylo držet se deset kroků od všech ostatních. Byli v karanténě. Ten jejich stav byl natolik vážný, že oni vlastně už byli mrtví. Oni měli jednu jedinou povinnost, držet se těch deset kroků stranou. Jinak neměli žádná práva. Oni byli úplně na dně, i když se pohybovali, i když třeba ještě chodili, tak byli vlastně mrtví. My se setkáváme někdy s tím, že lidé se báli za Ježíšem přijít, styděli se. Styděli se třeba i požádat o něco, protože si říkali, když to nevyjde, budu všem k smíchu. Těchto deset je na tom tak špatně, že odkládají veškerý stud nebo tak, a volají, protože vědí, že „jedině ty nám můžeš pomoci, nikdo ostatní“.

Ježíš, když mluví o zlu, o hříchu a o těchto záležitostech, tak to právě přirovnává k malomocenství. Jako malomocenství ničí člověka, že se mu rozpadá tělo, tak zlo ničí osobnost člověka, že se rozpadá náš vnitřní život, že se rozpadá naše duše, všechno to, co s tím souvisí. A Ježíš říká: „Jako to malomocenství postupuje pomalu, ale jistě, tak i to zlo takto postupuje, pokud člověk s tím něco nedělá, pokud se člověk nepostaví proti tomu.“

A jak se postavit, co dělat? Zase, malomocenství je nemoc, kterou nedokázali v tehdejší době vůbec léčit. My ji dokážeme v nějakých raných stádiích vyléčit nebo spíš brzdit, zastavit. Ale oni to brali jako obrovskou událost to, že přišel někdo, kdo vrátil ty lidi zpátky do života. Celý ten proces začínal tak, že když se u někoho objevila nějaká vyrážka nebo bílá skvrna, tak musel jít ke knězi, který ho poslal do karantény, zpravidla na měsíc. Potom ten člověk přišel znovu, a pokud se to ztratilo, tak se mohl vrátit domů. Pokud se to neztratilo, byl prohlášen úředně za toho nemocného, za malomocného, a musel odejít úplně z té komunity pryč, do karantény tady těchto malomocných. Existovala možnost, je napsaná v knize Leviticus, že když se ta vyrážka ztratí, ten člověk může znovu přijít a požádat o to, aby byl prohlášen úředně za zdravého, ale všichni věděli, že to byla možnost pouze teoretická, že v praxi se to nestávalo, pokud to bylo malomocenství. Pokud to bylo něco jiného, tak ano. A Ježíš přichází a říká: „Jako s tím malomocenstvím si nevíte rady, tak si často nevíte rady s tím zlem, které je ve vás, které je kolem vás. A já přicházím, abych vám pomohl. Ale čekám na to, že o to požádáte, protože máte svobodnou vůli.“ A jako tady těchto deset volá a jsou vyslyšeni, tak je to i na nás.

Ježíš je posílá, aby udělali přesně to, co je v té knize Leviticus: „Běžte, ukažte se knězi, on vás prohlásí úředně za čisté, za zdravé.“ A tady v tuto chvíli oni už mají zase možnost volby. Vidíme z toho, že náboženství, které my vyznáváme, je náboženství slova. Ježíš je neposílá vykoupat se, jako prorok poslal toho Námana, ne, ale: „Jděte!“ Je to na slově. Na slově Ježíše Krista, na slově toho kněze, na slově tady těchto lidí. A oni už mají možnost volit. Buď přesně splní to, co po nich Ježíš chce, nebo udělají něco navíc.

To něco navíc udělal jenom jeden z nich. Vrátil se a poděkoval. Je to otázka rozhodnutí, co je větší priorita, co víc spěchá. Oni spěchali do Jeruzaléma splnit to, co jim Ježíš řekl. Oni spěchali domů, aby oznámili svým nejbližším, že jsou zase zdraví. Ale ten člověk, který se vrátil, si zřejmě řekl: „Ano, ale v tom Jeruzalémě každý den je jeden kněz, který je určený k tomu, aby dělal tady tu službu, aby posílal do té karantény, nebo naopak vracel zpět do života. Moji příbuzní taky jsou doma na jednom místě. Ale Ježíš je na cestě, Ježíš se hýbe, a je možné ho propást, proto je prioritnější, proto je důležitější jít k němu, protože on už tam zítra na tom místě nebude, on bude někde jinde.“

Bratři a sestry, Ježíš po nás žádá, abychom my užívali dary, které jsme takhle dostali a abychom nedělali jenom to, co je nám nějakým způsobem nařízeno, co je nám přikázáno, ale abychom udělali i něco navíc. V okamžiku, kdy tento člověk udělal to „navíc“, tak je obdarován znovu. Těch všech deset je uzdraveno a on je navíc ještě zachráněný. Těch deset má uzdraveno svoje tělo a mohou začít fungovat v lidské společnosti. Ten jeden má navíc ještě uzdravenou duši a může začít fungovat i ve vztahu k Bohu, je mu blíž.

Co je zajímavé, tak je to, že Ježíšovi není lhostejno, že se těch devět nevrací. Jeho to bolí, jeho to trápí. Ale nemůže udělat nic víc, než že si povzdechne, kde jsou, protože všechno to záleží na lidské vůli. Když budeme pročítat evangelia, tak nikdy nenajdeme, že by Ježíš uzdravil někoho proti jeho vůli, že by uzdravil Ježíš nebo udělal něco proti tomu, že by to někdo nechtěl. Ježíš vždycky respektuje naše rozhodnutí, a potom, když my o to požádáme, on přichází se svými dary. Buďme si toho vědomi a nebojme se Ježíši svěřovat naše záležitosti.

O modlitbě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.10.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

30. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sir 35,15b-17.20-22a](#); ž. [Žl 34b](#); 2. čt. [2 Tim 4,6-8.16-18](#); evang. [Lk 18,9-14](#);

Bratři a sestry, abychom dobře pochopili podobenství o farizeovi a celníkovi, kteří se šli modlit do chrámu, tak si musíme připomenout větu, kterou jsme slyšeli minulou neděli: „Ježíš vypravoval svým učedníkům, že je třeba stále se modlit a neochabovat.“ Ježíš tedy pokračuje v této myšlence a mohli bychom říci, že Ježíš dnes mluví, řekněme, o kvalitě té modlitby.

Jednak tedy jsou tady určité požadavky na to, jak ta modlitba má vypadat, nemá být mechanická. Takovým vzorem mechanické modlitby jsou takzvané modlitební mlýnky. To jste viděli určitě v nějakém cestopise z Himalájí, kde jsou modlitební mlýnky v lámaistických chrámech. Je to válec, po jeho obvodu je napsána ta modlitba a nějaký člověk, který třeba vůbec neumí číst, přijde a ten mlýnek roztočí. A podle tady té nauky, čím víc se ten mlýnek točí, čím déle se točí, čím intenzivněji se točí, tím je také lepší, intenzivnější modlitba toho, kdo s tím točí. Potíž je v tom, že on vlastně neví, co je na tom napsáno, takže neví, jestli děkuje, prosí nebo podobně. Takže toto Ježíš rozhodně neschvaluje.

Ale druhá věc, o co Ježíšovi tady jde, je vlastně také vnitřní rozpoložení člověka, který přichází. Ježíše zajímá, co se dělo před tou modlitbou, než přišel. A také samozřejmě, co bude potom.

Než se dostaneme k tomu evangelnímu podobenství, tak bych se chtěl zastavit u žalmu, protože ten žalm velmi děkoval. Je to modlitba. Ustavičně chci velebit Hospodina. Vždycky bude v mých ústech jeho chvála. V Hospodinu ať se chlubí moje duše. A tak to vlastně pokračuje. Je to žalm, který postupuje podle písmen hebrejské abecedy, je to žalm třicátý čtvrtý, ale co je na tom důležité a co je důležité na této modlitbě, je to, kdo ji řekl, a hlavně kdy ji řekl.

Pronesl ji král David, ale to ještě nebyl králem. Naopak utíkal. Byl v nebezpečí, že ho Saul nechá zabít, a proto utíká. Utíká pryč, nemá nic a musí utéct na nějaké místo, kde Saul nevládne. A tak uteče s pár lidmi do města, které se jmenuje Gat. Saul tady nevládne, z této strany je klid, ale je tu jiná potíž. Před nějakou dobou David zabil Goliáše, tedy nejsilnějšího z Filištinů, a tento Filištin, Goliáš, bydlel ve městě Gat. Taky se jmenoval Goliáš z Gat. A teď samozřejmě David byl zpozorován a okamžitě to hlásili místnímu králi: „Je tu David, ten, který zabil tvého nejsilnějšího bojovníka.“ A teď čekají, bude odvěta, nebude odvěta, bude se ho chtít snažit koupit, nebo co bude, jak to bude?

No, a nevypadá to pro tu družinu nijak dobře. Oni nechtějí ani bojovat ve službách tady toho místního krále, ani nechtějí bojovat s nimi. Oni tam přišli, aby si obstarali jídlo, a vypadá to špatně. A David v tuto chvíli pronáší slova tady této modlitby.

Ví, že Bůh se postará, že pomůže. Nemá žádnou jistotu, má pouze víru. A David po té vnější stránce před svými druhy projeví, ukáže, že doufá v Hospodina, pronese tuto modlitbu a po té vnější stránce udělá tah, který nikdo nečeká – začne předstírat, že je pomatený. A když ho uvidí ten místní král, on David různě vykřikuje, škrábe do zdí různé značky a podobně a ještě dělá další věci, tak když ten král ho uvidí, protože asi mu nabízeli, aby Davida koupil, aby David za něho bojoval, tak říká: „Vždyť vidíte, je blázen. Copak nemáme dost svých bláznů? Ať jde pryč.“ A v klidu je nechají všechno odejít.

Takže David v okamžiku, kdy nemá nic, říká: „Spoléhám, věřím a děkuji,“ vlastně už dopředu.

Posuňme se už k dnešnímu evangeliu. Ježíš staví takovou modelovou situaci, kterou všichni znali. Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili. Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto. Mluvili jsme o králi, nějakém filištinském. Samozřejmě když k němu někdo přicházel, tak si musel kleknout, ne-li lehnout na zem. V té době to bylo tak, že učitel seděl, žáci stáli. Hodně se tam dbalo na to, aby byla zachována ta hierarchie, tedy kdo je výš, kdo je níž. V okamžiku, kdy dva lidé stojí proti sobě, tak tím dávají najevo, jsme si rovni. A tady v tomto podobenství tento farizeus vlastně říká: „Bože, jsme si fifty, fifty. Ty a já jsme na stejno.“ To už je to první, v čem se mýlí.

A v duchu se modlil. Tam je řecký obrat hoti se auton, což znamená jako modlil k sobě. Mluvil k sobě v duchu. Znamená to na jednu stranu, že z něho nešel žádný zvuk, nikdo to neslyšel. Ale to „k sobě“, to už tušíme, co tím Ježíš chce říct. Že ten farizeus se domnívá, že mluví k někomu nebo s někým, ale on to říká sobě, on obhazuje sebe, on sám sobě dokazuje, jak je dobrý, jak je dokonalý a jak by ho všichni teda měli obdivovat.

„Bože, děkuji ti, že nejsem.“ Tato věta, tento výrok Ježíšovy posluchače doslova chytil za uši. Proč? Protože ve druhé knize Mojžíšově, když se zjevuje Bůh Mojžíšovi v hořícím keři a Mojžíš se zeptá: „Jak se jmenuješ?“ tak on řekne: „Jahve.“ Já jsem. Já jsem, já jsem slyšel, já jsem přišel, já pomohu. A tady teďka tento člověk, ten farizeus říká: „Já nejsem. A já za to děkuji, že nejsem.“

My děkujeme za to, že jsme, že máme. Že jsme zdraví, že jsme v pořádku někam dorazili, docestovali, že jsme dokončili nějaké dílo. Zkrátka a dobře děkujeme za něco, co je, nikdy za něco, co není. Nejsem. Je to opravdu postavené na hlavu, a tady toto vlastně ukazuje na tu zvrácenost nebo spíš převrácenost myšlení tady tohoto člověka.

Lupiči, podvodníci, cizoložníci. Lupiči jsou ti, kteří berou něco, co jim nepatří. On si to neuvědomuje, ale on si taky přisvojuje cizí věci. On se tváří, jako by jeho život patřil jenom jemu, jako kdyby on byl jeho pánem, jako kdyby si ho dal.

Podvodníci, to jsou ti, kteří jednají nečestně, kteří nějakým způsobem křiví pravdu a podobně. Což on taky.

Cizoložníci jsou ti, kteří mají problémy ve vztazích, problémy s láskou, nejsou schopni něco akceptovat. Ale on akceptuje všechno, protože on se domnívá, že je úplně dokonalý.

A nakonec ukáže, jako že „nejsem jako támhle ten celník“. Ten celník je pro něho shrnutí všech těch chyb, protože on vybírá ty peníze pro ty okupanty. Určitě vybírá víc, než by měl, a určitě z toho, co vybere, tak si něco nechává, takže určitě krade. Ten výrok je podobný výroku, který jsme slyšeli nedávno, o tom, že všecí tuná kradnú. Ale on ne. Já odvádím, já se postím dvakrát týdně.

Postit se měli jednou za rok na svátek smíření, na Jom kipur. Ale on dvakrát týdně. Odvádí desátky. Ve starším překladu to bylo takové košatější, tam se ty plodiny jmenovaly – desátky z kopru, máty, routy, všechny ty plodiny tam byly vyjmenovány. To byly daně. Ty daně platil ten producent, ten kdo to vypěstoval. Nikdy ne ten spotřebitel. Ale co když? Co když je tam ten nezaplatil? A to už jsme zase u toho. On ví, co by měl dělat ten druhý. On podezírá toho druhého, že ten druhý udělal něco špatně. Ale já? Já jsem v pořádku. Ale on mohl udělat něco špatně. Já neříkám, kdo to udělal špatně, ale mohl. Už tam zasívá toho červíka nedůvěry, už tam zasévá to semeno „všichni jste špatní“, ale já ne.

Celník stojí daleko. V tom podobenství stál vzadu a neodvažoval se pozdvihnout oči k nebi, k Bohu. Ta vzdálenost mezi oltářem a tím celníkem naznačuje, že ten celník je si vědom toho, že v jeho životě to není všechno v pořádku, že v jeho životě mnoho věcí potřebuje nějakou nápravu. A Ježíš dokonce říká, že se ten celník ani nemodlí. Celník „říká“. Nedělá si nárok, že je to modlitba. „Bože, buď milostiv mně, hříšnému.“ Nevyjmenovává všechno, protože není schopen si vzpomenout, neví, co to je, ale všechno to tam shrnuje do toho a říká: „Já bych chtěl být lepší.“

A teď, jak se k tomu celému, bratři a sestry, postavit? Farizeus udělal tu chybu, že řekl: „Děkuji, že nejsem, jako ten celník.“ My bychom udělali stejnou chybu, kdybychom si řekli: „Bože, děkuji ti, že nejsem jako ten farizeus.“ Bylo by to podobné. Ježíš v tomto podobenství používá obrazy dvou lidí, ale my můžeme říci, že farizeus i celník, že to jsou dvě polohy, které jsou v každém z nás. Jsou to krajní polohy. Jedna ta poloha ukazovat se, jak já jsem dobrý, radit těm druhým, co mají dělat, protože já to vím nejlépe. Na druhé straně je to ta poloha zase krajní, kdy si člověk uvědomuje právě svoje chyby, svoji nedostatečnost. Ale pak jsou tady v každém z nás ještě další polohy, třeba někde vprostřed.

Ochota změnit se, ochota zápasit s tím, co vidím jako zlé, jako špatné. Ale potom je tam taky tam ta slabost, že stokrát jsem začal a stokrát jsem se neposunul a podobně. Je v nás tedy několik těchto poloh a jde o to, která ta poloha nakonec zvítězí. Jde o to, co bude mít navrch.

Ježíš říká: „Celník se vrátil domů ospravedlněný.“ Celník se vrátil s tím, že dostává novou šanci. Farizeus šanci nedostal, protože o ni nežádal.

Bratři a sestry, slyšeli jsme dnes několik modliteb, skutečných. Krále Davida, když utíká. Slyšeli jsme tady to podobenství o tom farizeovi a celníkovi, kdy je to jako modelová situace. Ale ve druhém čtení jsme slyšeli modlitbu, a to byla taky modlitba, vyznání apoštola Pavla. A to už v momentě, kdy říká: „Už se blíží ta chvíle, kdy budu muset vydat to svědectví. Kdy budu muset ukázat, čeho si vážím nebo čeho si cením víc, jestli života nebo své víry.“ A on říká: „Dobrý boj jsem bojoval, svůj běh jsem dokončil, víru jsem uchoval.“ Je to vyznání, mluví o sobě, ale mluví o sobě s velkým vděkem vůči Bohu, vůči tomu, kdo mu to dal, a mluví o sobě s velkou pokorou.

Bratři a sestry, vzpomeňme si ve svých modlitbách, když budeme prožívat něco obtížného, na Davida, který utíká. Vzpomeňme na Pavla, který se takto modlí před tím momentem, kdy má vydat to velké svědectví. Vždycky se postavme před Pána upřímně, vždycky si uvědomme, že jsou v nás oba dva, myslím tím ten celník i ten farizeus, ale že je i v nás ten další, který má dobrou vůli se s těmi chybami, slabostmi prát a měnit to k lepšímu.

Kéž se tak s Boží pomocí stane.

Co vedlo Zachea k tomu, že lezl po stromech?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.10.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

31. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mdr 11,22-12,2](#); ž. [Žl 145](#); 2. čt. [2 Sol 1,11-2,2](#); evang. [Lk 19,1-10](#);

Bratři a sestry, položme si na začátek našeho dnešního zamyšlení otázku, co vedlo Zachea k tomu, že lezl po stromech? Co ho vedlo k tomu, že se rozhodl odložit svoji vážnost vrchního celníka, dnes bychom řekli ředitele finančního úřadu, a riskovat to, že se budou smát? A určitě ti, kdo byli kolem, tak se smáli. Už jednak proto, že právě tady ten vysoce postavený úředník leze po fíkovníku. Navíc si musíme uvědomit, že fíkovník je napůl keř, je to něco jak náš akát, ty větve nejsou úplně silné, to znamená, hodně se to kymácí. Takže důvod pro pobavení.

Proč? Proč se rozhodl toto všechno podstoupit? Byl zvědavý. Chtěl vidět, jak Ježíš vypadá. Tady pro tento případ té zvědavosti u toho Zachea má čeština takové hezké pojmenování, že je ten člověk zvědavý. On chtěl zjistit něco, co stálo za to. A tady to, když člověk chce prozkoumat věci, když chce tomu přijít na kloub, když chce odhalit různé zákony, jak to funguje, tak tomu říkáme zvědavost. Protože to, když je někdo zvědavý, to už zní tak trochu nepěkně.

Písmo svaté mluví právě i tady o té nepěkné zvědavosti. Hned na prvních stránkách, když se mluví o prvních lidech, tak Písmo svaté říká, že byli zvědaví na to, jak chutná ovoce ze stromu poznání dobra a zla, a tak přestoupili Boží zákon, Boží příkaz a neobstáli ve zkoušce, které byli vystaveni. Tu zvědavost nedokázali ukočírovat, nedokázali ji zvládnout.

Pak známe ještě jiný druh zvědavosti. Shodou okolností je to taky v Lukášově evangeliu, kdy o Velikonocích Pilát posílá Ježíše k Herodovi. To je Herodes, vnuk Heroda Velikého, který nechal zabít ty betlémské děti, protože i tento Herodes byl zvědavý, jak Ježíš vypadá. A byla to taková ta zvědavost, kterou bychom označili jako senzacechtivost. Doufal ten Herodes, že uvidí nějaký Ježíšův zázrak. A když se nic nestalo, tak znuděně posílá Ježíše zpátky k Pilátovi. Předtím si z něho ztropil posměch, a poslal ho zpátky.

Bůh nechce, abychom byli senzacechtiví, ale chce, abychom byli zvědaví. Na druhou stranu právě už od těch prvních lidí je zde jakési varování, že to, po čem toužíme, to co chceme nějakým způsobem poznat a tak, že ne všechno nám musí být k dobrému.

Mohli bychom dál zkoumat ty motivy, proč Zacheus byl zvědavý, co ho k tomu vedlo. Písmo říká, že byl bohatý. Bohatý znamená vlastnit hodně věcí. A Zacheus zřejmě pochopil, že to že vlastní hodně věcí, ho neudělá šťastným. Věci nás učiní šťastnými na chvíli. Když pořídíme novou věc, nové oblečení, novou tašku, ale i nové auto nebo cokoli, tak chvíli se z toho radujeme, chvíli jsme z toho nadšení, a potom nám to zevšední. Potom to nějakým způsobem zapadne do toho, co prožíváme, a už nás to přestane oslňovat, přestane to k nám mluvit. Tedy věci nás učiní šťastnými na chvíli, je to pomíjivé štěstí. A to co Zacheovi chybělo, byly vztahy, vztah k druhým lidem.

Chtěl Ježíše vidět. Neměl vysoké ambice, ale byl dobře disponovaný. A tak když mu Ježíš nabízí svůj vztah, Ježíš ho oslovuje, a říká: „Pojď dolů. Dnes musím zůstat v tvém domě.“ Jinými slovy říká: „Já tě potřebuju. Já potřebuju zůstat v tvém domě.“ Ježíš nás potřebuje. On to tak udělal, že nás potřebuje. On říká: „Jsi pro mě důležitý, jsi pro mě důležitá. Já potřebuju právě tebe. Že máš chyby? To nevádí, já ti pomohu se jich zbavit.“

A Zacheus rychle leze dolů. Zastavme se chvíli tady u toho Ježíšova slova. Ježíšovo slovo provokuje skutek. Ježíšovo slovo vede člověka k tomu, aby člověk poznal, co je dobře a co je zle, a vede člověka k tomu, aby se držel toho dobrého, a to zlo, aby odsoudil. Nejenom slovy, ale skutkem. „Polovici majetku rozdám. Koho jsem okradl, nahradím čtyřnásobně.“ Všichni věděli, že okradl. Ježíš neřekl Zacheovi: „Zachee, ty zloději, vrať, co jsi nakradl!“ Ale říká: „Já tě potřebuju.“ Je v tom veliký takt, je v tom veliká ohleduplnost, ale Ježíš vede Zachea k tomu, aby poznal, co bylo špatně, a aby to napravil. Ale přitom je tam to, že Ježíš ho nechce ztratit. Naopak, chce ho ještě přitáhnout.

Boží slovo je slovo, které navazuje vztahy, navazuje kontakty. Boží slovo, slovo evangelia, je slovo, které vede k nějakému sjednocení. Vede k dobrému, vede ke spolupráci. V tom je to často rozdíl od slova lidského. Hned potom, jak Zacheus slezl dolů, tak slyšíme to slovo lidské: „Vešel jako host k

hříšníkově. Je to takové plivnutí, taková facka. Je to snaha pokazit tady tuto krásnou situaci, pokazit radost ze setkání Zachea a Ježíše, pokazit radost z nového dobrého začátku.

Bratři a sestry, žijeme v době a na místě, kde bohudíky nelétají kameny nebo kulky nebo něco takového, ale létají právě taková slova, která můžeme označit za slova nějaká jedovatá, zraňující, slova špinící, slova rozdělující. V tom byla snaha znovu rozdělit, aby tam Ježíš nešel.

A tady co s tím? Nás toto zlobí. Často jsme z toho znechuceni, když slyšíme všechna ta slova. Tady platí taková antická zásada, kdy už v antice se říkalo, že moudrý mluví proto, aby se podělil, rozdělil o nějakou myšlenku. Hlupák mluví proto, aby nás zahltil slovy.

Víme, jaké to je, když třeba někdo se dívá na filmy, v kterých je násilí. Tak říkáme: „To nemůžeš, to ti škodí.“ Protože pak ten člověk bude mít násilnou povahu nebo minimálně bude mít divoké sny. A víme, že ta jediná cesta je prostě: „Tohle nemusím vidět, tohle nemusíš vidět.“ A tak tady platí: „Tohle nemusím slyšet.“ Protože cílem těchto slov je vzít radost, vzít pokoj, zničit.

Ale my si říkáme: „Ale já bych to měl vědět. Co když mi něco uteče?“ To je ta zvědavost. To je ta zvědavost těch prvních lidí. To není zvědavost Zachea. Protože Zacheus ví, že u Ježíše se může dovědět, získat jenom něco dobrého a něco pěkného. U Ježíše se toto vždycky spojuje, dobro a krása. Ale tady u těch lidských řečí to tak často není. A je to s námi jako s houbou. My jsme taková houba, která do sebe nasává vodu. Když ta voda je čistá, tak ta houba potom umyje tabuli a tabule je krásně čistá. Ale jestliže je ta voda špinavá, tak je ta tabule zamazaná, pošmouhaná, zkrátka a dobře, není to to, co se od toho očekávalo. V nás se to všechno ukládá a zanechává to v nás stopu. A tak my musíme právě dávat pozor na to, co do sebe pustíme. A platí to o obrazech, ale platí to taky o slovech.

Většinou v rozjímavých klášterech si dávají pozor na to, aby právě pokud možno tady tyto vnější vjemy nevzaly těm, kteří tam bydlí, radost a pokoj. A tak třeba trapisté, teď nevím, jestli je to úplně přesně, co řeknu, že se nedívají na televizi, neposlouchají rádio a do kláštera kupují jedny noviny. A představený vždycky to tak nějak přehlédne a při mši při přímluvách vlastně jako prosby zazní to, čím svět trpí, to co se děje mimo klášter, a takto se ti mniši vlastně s tím seznámí. Nejenom jako s nějakou senzací, ale jako se záležitostmi, za kterou je buď potřeba prosit, nebo děkovat.

Ale jsou řády, tuším, že jsou to kamaldulové, kteří nekupují ani ty noviny. A jednou tam přišel na návštěvu člověk, a to se opravdu stalo, když to zjistil, žádné noviny, žádná televize, žádný rozhlas, tak se ptá toho jednoho mnicha a říká: „A jak vy víte, co je ve světě nového?“ A ten mnich se na něho podívá a říká: „A ve světě je něco nového?“ Od okamžiku, kdy Ježíš umřel a vstal z mrtvých, už nic nového nepřijde. To je novinka, jak se říká, par excellence, ta nebude překonána nikdy a ničím, a to všechno ostatní, co se tu děje, to už se dělo i před Pánem Ježíšem. Vždycky byly nějaké oslavy. Vždycky bylo to, že někteří lidé jeden druhému pochlebovali. Vždycky bylo to, že a bude, že se někdo snaží, jak se říká, vyškrábat se nahoru. Vždycky bude to, že se někdo snaží na někoho vylít nějaký kýbl špíny. To bohužel bylo, je a bude. Ale my si máme vzít příklad z Ježíše a ze Zachea: „Zachee, pojď rychle dolů. Já tě potřebuji, i když máš ty chyby. Já dnes musím zůstat v tvém domě.“ A Ježíš, ani Zacheus nereagují tady na to právě, vešel jako host k hříšníkově, protože si nechtěl nechat vzít radost a klid z toho setkání, z toho, že navázali ten vztah.

Bratři a sestry, příběh o Zacheovi a o Ježíšovi, o tom jak se našli, je v mnohém užitečný i pro nás. Jednak nám znovu připomíná to, že Ježíš je ten, který volí správná slova a vždycky jsou to slova pravdivá a jsou to slova krásná a slova povzbuzující. Potom nám ten příběh ukazuje, abychom takzvaně neztratili ten cíl. „Pojď rychle dolů.“ Šel dolů, přijal ho. Nezabýval se tím, co bylo okolo, co kdo říkal, jak to kdo posuzoval. Na toto je krásné jiné přísloví, že psi štěkají, ale karavana táhne dál.

Zacheus se radoval z toho, že ho Ježíš vyznamenal tím, a tak my se máme radovat z všedních věcí, z věcí, které se nám zdají každodenní, z věcí, které se nám zdají malé, ale máme se radovat ze všech věcí, které přinášejí pokoj, klid, které pomáhají budovat vztahy. Máme si uvědomit, že Ježíšovo slovo nerozděluje, ale spojuje a vždycky povzbuzuje.

Ať to, co bylo povzbuzením pro Zachea, ať je povzbuzením i pro nás, a to, z čeho se radoval Zacheus, ať se z toho radujeme i my.

Zůstala tvorstvu naděje

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2016 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 3,1–9](#); 2. čtení [Řím 8,14-23](#); evangelium [Mt 25,31-46](#);

Bratři a sestry, dnes si připomínáme okamžik vlastně, řekli bychom, odchodu, z této existence, z tohoto času, z tohoto prostoru, ale chceme si uvědomit, že máme něco, čím jsme bohatí – víru a naději. Že odchod z tohoto světa tak, jak ho známe, že to není zánik, že to není konec. V této víře a v této naději přicházíme na místa, kde jsou pohřbení ti, které máme rádi. A tak se skutečně stalo, že jednoho dne jedna maminka šla upravovat rodinný hrob a vzala s sebou své dítě, mělo asi čtyři roky, ještě nechodilo do školy. To dítě tam pobíhalo mezi těmi hroby, vždycky se vrátilo k mamince, na něco se zeptalo, otázky typu: „Kdo to tady je? Co to je za místo? Proč tu jsme?“ a tak. A jak to tak bývá, a my těm malým dětem vyprávíme a říkáme, že jsou tam právě ti, kteří už byli staří nebo starší, kteří tu žili před námi a říkáme, že spí. I ta maminka to takhle řekla: „Spí tady ti, které jsme měli rádi.“ Dítě popoběhlo, rozmyslelo si to, vrátilo se a zeptalo se: „A kdy se probudí?“

My se chceme podobat tomu dítěti. Ještě abych to dokončil, ta maminka ho potom objala, protože si uvědomila, že to dítě jí odpovědělo na otázky, se kterými i my zápasíme. Když někdo spí, tak se přece probudí. To dítě vůbec nepochybovalo o tom, že se probudí. Ono se neptalo: „Probudí se?“ ale: „Kdy se probudí?“ My tady s tím zápasíme a máme pochybnosti. Přicházejí pochybnosti a ptáme se: „Probudí se, opravdu? A jak to bude, a kdy to bude?“

Na tyto otázky nám odpovídalo druhé čtení a evangelium. Svatý Pavel ve druhém čtení v listě Římanům, řekli bychom, velmi hlubokou mluvou vysvětloval vlastně, co se tady stalo. My když o těchto věcech mluvíme, tak o tom mluvíme mnohem jednodušeji. Říkáme, tím prvním hříchem se to celé nějakým způsobem pokazilo. Náprava tady toho pokazeného stavu, té situace, tu nápravu mohl udělat jenom Bůh. Udělal ji, ale udělal ji ve dvou krocích. Ten první krok je první Ježíšův příchod, druhý krok je druhý Ježíšův příchod. Tedy udělal tu nápravu skrze Ježíše, ale nadvakrát. Pokazilo se to najednou, ale náprava přijde nadvakrát.

Svatý Pavel mluvil právě o tom utrpení, mluvil o tom, on tomu říká, sténání, a takhle. Slyšeli jsme v evangeliu Ježíšův výkřik, kdy Ježíš se přidává k nám lidem i tady tím, že prožívá takto bolestnou situaci. Přidává se k nám lidem s tím, že má hrob, že má místo, kde je pohřben. I v tom se nám stává podobným, i v tom je s námi solidární.

Ale co vlastně ten svatý Pavel potom říká, říká: „Zůstala tvorstvu naděje.“ A to je to, o čem svatý Pavel právě mluví a co chce zdůraznit a říká: „Tím jsme bohatí. Tím jsme bohatí, touto nadějí.“

První křesťané, když vzpomínali na zemřelé, tak na hroby v katakombách malovali výjevy z Poslední večeře, jako hostiny, anebo tam malovali obrazy Dobrého pastýře. Jak ten zemřelý je ta ovce a Ježíš je ten pastýř, který se stará. Vždycky tam byl právě ten vztah. Jsme bohatí touto nadějí, že oni se nikde neztratili, ale že žijí novým způsobem života.

Svátek Věrných zemřelých slavíme na začátku listopadu, kdy i běh přírody nám vlastně tady v tomto má pomoci. Všude je spadlé listí a my dobře víme, že to spadlé listí neznámá to, že ten strom zemřel, ale znamená to další etapu v životě toho stromu, další období, kdy bude odpočívat a na jaře znovu vyrazí.

Ten svátek Věrných zemřelých je opravdu z tohoto pohledu velmi dobře zasazen tak, že i vnímáme: jedna etapa v životě končí, ale nekončí ten život. Přichází nová etapa, přichází nový způsob. Ne zánik, ale změna.

My si často klademe otázku, když zemře někdo třeba mladý. Proč zemřel tak mladý, proč někdo se dožije vysokého věku, proč někdo zase naopak z tohoto světa odchází, řekli bychom, a dožil se malého počtu roků? A tady na toto odpovídala kniha Moudrosti. Začínalo to slovy spravedlivý. To je totiž to důležité, být spravedlivý před Bohem. A ten svatopisec říká: „Je jedno, jestli spravedlivý zemře mladý, anebo jestli zemře a dožije se vysokého věku. Důležité je to, že je spravedlivý před Bohem.“

Teologové říkají, že člověk odchází z tohoto světa v okamžiku, kdy je Bohu nejbliž. Autor knihy Moudrosti vlastně říká: „Ten spravedlivý, který zemře jako mladý, tak vlastně nevidí a není pokoušen k tomu, aby napodobil různé chyby, různé přestupky.“ Tady se mluví o tom, že kouzlo nepravosti zatemňuje dobro, a vír vášní strhuje nevinnou mysl. Často se stává to, že lidé jsou fascinováni násilím, že jsou fascinováni zlem. A ten člověk, který odchází mladý, je tohoto ušetřený. Je ušetřený mnoha pokušení. Ten, kdo odchází starý a dožil se vysokého věku – tady se říká: „Šediny u lidí, to je rozvaha. Pokročilý věk, to je život bez poskvrny.“ Tím myslí to, že ten člověk jaksi dozrál, že ten člověk dorostl do toho setkání s Bohem.

Bratři a sestry, musíme se v pokoře sklonit před tím, že Bůh skutečně nejlépe jako náš Otec ví, který ten okamžik pro odchod z této existence, z tohoto světa tak, jak ho známe, je pro člověka nejlepší. Protože Bůh toho člověka volá ne k zániku, ale proto, aby ho obdaroval. Aby mu dal něco mnohem ještě hodnotnějšího. Tak zase, jak o tom mluvil ve druhém čtení svatý Pavel. A jedině Bůh ví, která ta chvíle je nejvhodnější.

Při našich loučeních s našimi zemřelými dost často používám nějaké příběhy, protože si myslím, že v tu chvíli, kdy jsou třeba ty city takové, jak se říká, rozjitřené, tak lidé spíše nějakým způsobem pochopí, přijmou ty myšlenky, které jsou v těch příbězích. A mě velmi oslovil jeden. Už jsem ho tady letos říkal. Je o pánovi v jednom městě.

Na zápraží domu sedával pán. Už byl starší. Bylo to vidět na jeho vráscitém obličejí a na tom, že ruce se mu už lehce třáslly. Ale vždycky byl pěkně oblečený, pečlivě upravený. Seděl na židli, v ruce měl už hůl, na hlavě klobouk a vzbuzoval důvěru. A tak všichni, kteří se chtěli na něco zeptat, tak zpravidla zastavili u něho a ptali se, většinou na cestu. „Prosím vás, jednu tady dobře do lázní Vysoká Hora?“ „Prosím vás, kde je tady nějaký obchod, kde mají dobré ceny?“ „Prosím vás, jdu dobře do domova Pokojného stáří?“

A on jim všem odpovídal stejně: „Musíte se vrátit do města. Tam najdete ukazovatele, a ty vás dovedou k nádraží. U nádraží pojedete pod tou tratí, za tratí uhnete doleva, a tam najdete všechno, co hledáte.“

Když to ti lidé udělali, prokličkovali tím městem, podjeli pod tratí, zahli doleva, ocitli se u velké zdi, u velké brány, a nad bránou bylo napsáno hřbitov. Místní, kteří tady tohoto pána znali, tak mu to dost často vyčítali. Považovali ho trochu za podivína a říkali mu: „Co jim to vykládáš? Kam je to posíláš?“ A on říká: „No, uznejte, posílám je všechny dobře. Všem jim ukazuji dobrý směr. Protože kde najdeme tolik pokoje, tolik klidu, kde najdeme občerstvení, kde najdeme místo, kde bychom mohli rozjímat o skutečných hodnotách života, kde najdeme místo, kde jsou tak bezkonkurenčně nízké ceny? Všem jim radím velmi dobře a ukazuji jim správný směr.“

A tak, bratři a sestry, když se dnes modlíme především za duše v očistci, i my mysleme na to, abychom ve svém životě nachovali správný směr, abychom ho nikdy neztratili ze zřetele a abychom došli do toho místa setkání, kde se máme setkat jednak s Bohem, ale i s našimi drahými. A pokud jde o ty naše drahé, tak jim nezapomeňme dnes poděkovat za dobrý příklad, za všechny ty situace, za všechny ty chvíle, kdy oni nám svými slovy a svými činy ukazovali správný směr, kterým se i my máme ubírat.

Co je po smrti člověka?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.11.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

32. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [2 Mak 7,1-2.9-14](#); ž. [Žl 17](#); 2. čt. [2 Sol 2,16-3,5](#); evang. [Lk 20,27-38](#);

Bratři a sestry, všechny texty, které jsme teď vyslechli, hledají odpověď na otázku: „A co je po smrti člověka? Co se děje s člověkem, když odejde z tohoto světa?“ Lidé si tu otázku kladou od té doby, co jsou lidmi, a bude to tak i dál, ale ty odpovědi se různí.

V naší době je mnoho lidí, kteří říkají: „Mě to nezajímá.“ Pak jsou lidé, kteří říkají: „Ano, je po smrti další život,“ a bude se to zas různit. A pak jsou lidé, kteří říkají: „Po smrti není nic.“ V době Pána Ježíše ta skupina těch, kteří by řekli: „Mě to nezajímá,“ nebo že na to nemají žádný názor, ta skupina byla velmi minimální. Byly ty dva názory. Buď jedni teda říkali, že je něco, těch byla většina, naprostá většina, a potom byla malá skupina nebo menší skupina, do které patřili i saduceové, kteří říkají: „Není. Nic dál už není.“

V prvním čtení jsme slyšeli vlastně vyprávění o králi, který se rozhodl, že jenom on má ten správný názor, že on bude určovat, co si lidé mají myslet, čemu mají věřit a čemu věřit nemají. Ti saduceové, i když to popírali, tak ti to řešili tedy jenom nějakými debatami, více či méně učenými. Takže mohlo dojít k nějaké, řekněme, hádce, k nějakému slovnímu napadení, ale tím to končilo. Kdežto ten král, jmenoval se Antioch IV. Epifanes, tak to byl král, který byl velmi pyšný.

Musíme vrátit se ještě trochu víc dozadu. To všechno začalo v okamžiku, kdy umírá Alexandr Veliký, který si podmanil téměř celý tehdejší známý svět, a před svou smrtí rozdělil svoji říši mezi své generály. Jeden z nich, jmenoval se Ptolemaios, dostal Egypt a Palestinu. Druhý se jmenoval Seleukos a dostal to, čemu se dnes říká Sýrie. Nicméně ti generálové, byli tam i další, začli mezi sebou bojovat a Seleukos jaksi urval to území Palestiny, připravil o ně Ptolemaia. A začali tam vládnout, říkali si, seleukovci. Pak po nich vlastně přišli králové, kteří měli to jméno Antioch, od toho je ta Antiochie, a svým způsobem nejhorší z nich byl čtvrtý, který si právě říkal Epifanes, to znamená „zjevení Boha“. On neříkal o sobě: „Já jsem člověk,“ on říkal o sobě: „Já jsem víc. Já jsem víc než vy, já jsem Bůh. A já vám budu určovat, v co máte věřit, v co věřit nemáte, co si máte myslet, jak to máte dělat.“

A tady s tímto postojem, on prosazoval řecké náboženství, velmi narazil především u Izraelitů. Musíme si uvědomit, že náboženství tak, jak bylo chápáno ve starověku, je trošku něco jiného, než jak to chápeme my. Náboženství, ať už řekněme víra třeba v Hospodina, je určována 365 příkazy, 248 zákazy. I dnes mnohá velká světová náboženství mají takové předpisy, kdy tomu věřícímu člověku je určeno, předepsáno, co má dělat 24 hodin denně 365 dnů v roce. To stejné se vlastně týkalo i toho řeckého náboženství, tedy je to něco jiného, než jak to chápeme my. My to chápeme tak, že: „Ano, člověk věřící někam přijde, zúčastní se nějakého bohoslužebného shromáždění, třeba doma vykoná nějakou modlitbu a podobně, ale potom je tady velká část dne, kdy jsem nějakou soukromou osobu a jedu si více či méně po svém.“ Toto začlo vlastně až po francouzské revoluci, ale do té doby, jestliže někdo věřil, hlásil se k nějakému náboženství, tak opravdu 24 hodin denně to náboženství určovalo, jak se bude chovat, co bude dělat a jak to má dělat. Tedy ta spjatost s náboženstvím a všedním každodenním životem, to propojení, bylo mnohem intenzivnější.

Takže právě když tady tento král chce, aby všichni přijali řecké náboženství, to znamená, aby přijali i řecké názory, filozofii a všechno to další. A jim se samozřejmě nechtělo. Oni nějakým způsobem říkají a argumentují: „Máme zradit víru našich otců, zákony našich otců.“ Tady tím vyjádřením „zákony našich otců“ se chce říct: „Jsou to pravidla, která fungují. My jsme si ověřili v životě, že to funguje, ověřily si to ty generace před námi. A my se toho teď máme vzdát proto, že tady někdo přišel a nařizuje nám to? To přece není v pořádku.“

My víceméně i tušíme, kdy se všechny tady ty události, které jsou líčené v druhé knize Makabejské, staly. Je to někdy mezi lety 170 před Kristem až 155 před Kristem. Ta kniha byla napsána řecky a byla napsána pro židy žijící v Alexandrii, tedy na místě, kde to pronásledování nebylo, kde vládli ti ptolemaiovci. A ti Izraelité z Palestiny jim píšou v tom smyslu, jako: „Nemyslete si, že když to pronásledování není mezi vámi, že se vás to netýká. Nemyslete si, že když vy žijete v klidu, že vám

to může být jedno.“ Ta kniha má vzbudit solidaritu. Má vyburcovat, aby se nějakým způsobem zapojili, aby podporovali ty pronásledované ti, kteří žijí v relativním klidu.

Dál v té knize je líčeno několik osudů lidí, kteří jsou příkladem. První z nich je Eleazar. Je to starý člověk, kterému dokonce nabízejí, že může předstírat, že jí to zakázané maso a že obětuje těm bohům, jak nařídil král. A Eleazar na to říká: „A proč bych to dělal? Já jsem starý člověk. Žil jsem celý život podle nějakých zásad a teď bych je měl zradit pro nějaký krátký časový úsek, pro nějakou výhodu, která stejně brzo skončí?“

A druhým příkladem té statečnosti je matka s těmi sedmi syny. Je to právě proto, aby došlo k jakémusi vyrovnání, protože někdo by mohl říct: „Eleazar je starý, má život za sebou.“ Ale tady je mladá generace, která když se postaví proti králi, ztratí. Ztratí veškerou životní perspektivu, přijde o život, přijde o možnost uplatnit se. A ten svatopisec říká: „Ano, protože i v tom mládí tady tito lidé si uvědomili, že by získali nějakou výhodu, která by byla na velmi krátký čas, a je otázka, jestli by k něčemu byla.“ Oni nevyměnili věčnost, dlouhý úsek, nebo nekonečný úsek, za nějakou výhodu, která by pominula za nějakou krátkou dobu.

Je zajímavé, že svatopisec mluví o matce a synech. Nemluví se o otci. Je to jakýsi didaktický záměr. Celá ta kniha právě působí jako taková učebnice, která chce nadchnout pro to hrdinství. On tam líčí některé věci až velmi vypjatě. To mučení bylo v mnohém kruté, ale on i nějakým způsobem zveličuje tu pýchu, krutost krále, a aby on dal jako takový negativní příklad. A právě zase popisuje velmi přesně statečnost těch lidí, těch obětí, aby získal solidaritu posluchačů, aby nějakým způsobem pohnul ty posluchače právě k tomu, aby se do toho zapojili, aby k osudu těchto lidí nebyli lhostejní.

Ale vraťme se k tomu, proč matka. Protože matka, maminka, to je osoba, která dává základ, která předává názory. Maminka je osoba, která určuje ducha domácnosti. Maminka je osoba, která předává dětem nějaké tradice. A na ní víc než na otci záleží, jak to bude v té rodině fungovat, protože tatínek je zpravidla někde pryč, v zaměstnání, je víc orientován ven, mimo ten domov. Ale maminka, to je ta osoba, která určuje právě, jak to bude doma a co si ty děti z domova odnesou. A tady je zdůrazněno, že ta matka, jejíž jméno neznáme, položila velmi dobrý základ.

Sedmička je číslo, řekli bychom, Starého zákona. Je to číslo plnosti. Týden má sedm dnů. Znamená to naprostou dokonalost, pozemskou i nebeskou. Ten autor tím chce říct: „Ano, oni byli dokonalí.“ Nesmíme si ty lidi tam idealizovat, ale v tu chvíli, kdy od nich bylo vyžadováno to svědectví, tváří v tvář té kruté realitě, tito lidé obstáli.

Je tam zase zdůrazněna pomíjivost panování toho Antiocha IV. Není tam ani v tuto chvíli řečeno jeho jméno. Protože když bychom se někoho zeptali dneska na ulici, kdo to byl Antioch IV., tak všichni řeknou: „Já nevím.“ Neví, nikdo neví, protože on tam zapadl do jedné té řady. Byl to král, který byl tedy velmi krutý, velmi pyšný, ale jinak se o něm vlastně neví. A zapsat se do dějin tím, že jsem pyšný a krutý, to myslím není zrovna nic, co by nějakým způsobem stálo za připomínku.

Na proti němu je zmíněna postava Boha – Král všehomíra. Není to blíže specifikováno, ale je tam zmíněno a zdůrazněno to, že ten, kdo je skutečný král, nevnučuje. Nevnučuje: „Musíte věřit takhle! Musíte nějakým způsobem, jenom tato jedna cesta je správná.“ Ale nabízí.

Všimněme si, že Ježíš, který přišel nabídnout ten věčný život, nikdy za to nebojoval, ale vždycky ho jenom nabízel. A nabízel ho způsobem velmi mírným, nabízel ho způsobem pochopitelným, nabízel ho způsobem přijatelným.

Bratři a sestry, jak říkám, toto celé vyprávění je o té otázce: Co je po smrti? Jak se postavím k tomu? Jak se postavím k té nabídce?

Všechny ty texty po nás chtějí několik věcí. Za prvé, abychom byli solidární s těmi, kdo pro víru trpí. Abychom děkovali za to, že tady pronásledování není. Ještě bych měl zdůraznit to, že cílem té knihy, proč byla poslána do té Alexandrie, je pozvání. Tam je na konci dopis, kterým jsou židé do Alexandrie pozváni, aby se vrátili do Jeruzaléma a oslavili s místními znovuposvěcení jeruzalémského chrámu, když všechny ty hrůzy skončily. Takže děkovat za to, že můžeme žít v klidu, a radovat se z toho, že všechny ty těžkosti skončily.

Další, a to je asi nejdůležitější věc, uvažovat o to, co je na jak dlouho. Jestli věci, které se v tuto chvíli zdají velmi výhodné, jestli jsou opravdu tak výhodné. Jestli něco, co v tuto chvíli se zdá, že to

opravdu potřebujeme, jestli to opravdu potřebujeme. Abychom i my měli tady to kritérium času v sobě, času, věčnosti. Abychom dokázali posoudit a rozhodnout se potom, co nám prospěje. Nejenom dnes, nejenom v tuto chvíli, ale co nám bude k užitku pro náš život na této zemi a pro život věčný.

Trpělivostí zachráníte svou duši

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.11.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mal 3,19-20a](#); ž. [Žl 98](#); 2. čt. [2 Sol 3,7-12](#); evang. [Lk 21,5-19](#);

Bratři a sestry, evangelní úryvek, který jsme slyšeli, se nazývá Velká apokalypsa. To co jsme četli doted' z pera svatého Lukáše, byla takzvaná malá apokalypsa. Bylo to vlastně jakési napomenutí, aby člověk si byl vědom toho, že jeho život má začátek a bude mít jednou i konec. A tato Velká apokalypsa nám má připomenout, že tento svět, jak ho známe, má taky začátek a bude mít konec.

Co je to apokalypsa? Je americký film, který se jmenuje Apokalypsa, je o válce ve Vietnamu, létají tam vrtulníky, všechno to tam bouchá, hoří, bouchá, hrozná zkáza. Mnoho lidí se domnívá, že apokalypsa znamená zkáza. Ne. Doslova apokalypsa znamená zjevení. Poslední kniha Nového zákona se jmenuje Zjevení svatého apoštola Jana. Zjevení, tedy objevení se něčeho, co doted' nikdo nevěděl. Apokalypsa je tedy informace. Informace o tom, jak vlastně tento svět nějakým způsobem přestane existovat. Ale je to informace, která nás má uklidnit.

Ježíš tuto informaci podává s tím, že říká: „Ne tento svět skončí.“ Když se řekne konec, to je konec něčeho. Tak když končí nějaká soudní pře, tak jsou všichni rádi. Když končí dovolená, tak všichni říkají: „Zase do práce. Zas bude hrozně.“ Těch záležitostí nebo situací, kdy neradi něco končíme, je v našem životě víc. Takže právě když se řekne konec, máme to spojené s tím, že je to špatně. A tak Ježíš, když mluví o jakémsi finále tohoto světa, jak ho známe, tak právě říká: „Tady tento svět, to co je kolem vás, dojde do svého cíle.“ To už je úplně něco jiného. Když se řekne někomu: „Skonči to,“ tak je to takové negativní. Budeme končit, to bere jakoukoliv radost, jakoukoliv chuť. Ale když se řekne: „Jdeme do cíle. Před námi je cíl. Už je ten cíl blízko.“ Tak na to reagujeme, je nám to mnohem bližší a říkáme si: „Proč ne. Proč tedy nenapnout ty síly a proč nedojít do toho cíle.“ Takže Ježíš, když mluví tady o tom finále, tak říká: „Tento svět, jak ho znáte, má dojít do cíle a vy všichni s ním.“

Izraelité to měli spojené tak, že se domnívali, že když skončí existence Chrámu, skončí i svět. Svatý Lukáš tady v tom, co jsme dnes slyšeli, my jsme slyšeli zhruba jednu třetinu té Velké apokalypsy, tak mluví o událostech, které už se staly. Lukášovo evangelium je napsáno vlastně až po zániku Jeruzalémského chrámu, na rozdíl od Markova a Matoušova, kde máme také to Ježíšovo upozornění na to, že věci tak, jak je známe, se rychle mění a často podléhají zkáze. Ale oni Ježíšovi až tak moc nevěřili a nevěděli ani, jak to chápat. Ted' Lukáš už říká: „My už to víme, protože se to stalo.“

Tady by asi bylo dobré připomenout, že Jeruzalémský chrám byla stavba velmi impozantní. Měřilo to chrámové prostranství a dodneška měří jeden kilometr čtvereční. Ta zeď v nejvyšších místech měří asi 46 metrů, která to vlastně celé obepíná. Začal tento chrám stavět král Herodes Veliký v roce 20 před Kristem. To je ten, co nechal zabít betlémské děti. Ten chrám byl postavený z bílých vápencových bloků. Postavili ho v té hrubé stavbě asi za deset let. Prameny uvádějí, že na stavbě pracovalo zhruba sto tisíc dělníků a otroků. A ty nejdůležitější stavby jako svatyni, velesvatyni stavěli kněží. Asi tisícovka kněží prodělala zvláštní školení, aby dokázali pracovat tady s maltou a tady s tím různým stavebním materiálem a oni stavěli ty nejposvátnější části chrámu. Od té doby, tedy řekněme asi někdy od narození Ježíše nebo ještě před narozením Ježíše, celou tu dobu ten chrám už zdobili. V době, kdy tam byl Ježíš, tak pořád tam někde bylo lešení, protože pořád někde něco dokončovali a dokončili to v roce 64 po Kristu, a v roce 70 to Římané zbořili.

Takže právě Ježíš když říká, že ty věci, jak je vidíme, rychle podléhají zkáze, ví, o čem mluví. Dalo to tolik práce, a přesto to bylo zničeno, v podstatě během jednoho dne. To shořelo, a pak to zbořili.

Proč ten chrám tak rychle zmizel? Proč to, co tak dlouho oni budovali, proč už to tu není? Protože už to není potřeba. Protože Ježíš je obět' místo všech těch beránků, které tam každý den obětovali. Je tak dokonalá obět', že už to není potřeba opakovat a ten chrám už není potřeba. Místo něho to vykonal Ježíš o Velikonocích jednou provždy. A tak tedy ten chrám ztratil svůj význam a už není potřeba se na něho vázat. A Ježíš zdůrazňuje právě tuto myšlenku: V těch věcech, které nás

obklopují, ty věci nám mají sloužit, mají nás posouvat kupředu. Ne abychom my na ně byli navázáni tak, že nám budou bránit.

Svatý Lukáš dál líčí různé situace, které známe. Začíná přírodními pohromami, které byly, jsou a budou. Mluví potom o válkách, které by být nemusely, ale to je na rozhodnutí lidí, na tom, jestli zvítězí sobectví, nebo jestli člověk dokáže toto potlačit. A zase říká Lukáš: „To bylo, je a bude.“ A toto by člověka nemělo nějakým způsobem zneklidnit.

Připomíná Lukáš ty, kteří vydali svědectví. Tam se mluví: „To vám dá příležitost ke svědectví,“ v originále je slovo martyrium. Martyr, mučedník, je člověk, který říká: „To, co já tady tvrdím, je pravda a já jsem ochoten kvůli tomu, co říkám, i zemřít. Za to tvrzení jsem ochoten položit svůj život. Tak moc to myslím vážně.“ A Lukáš tady má na mysli především Štěpána, jáhna, a svatého Jakuba, prvního jeruzalémského biskupa. Říká: „Tyto vlastně si ta obec má připomínat, že oni vydali svědectví dokonale.“

No, a potom nakonec úplně se objevuje překvapivý závěr: „Trpělivostí zachráníte svou duši.“ Než se tady k tomu dostaneme, tak bych chtěl teď odbočit do starozákonního čtení, které bylo z knihy proroka Malachiáše. Ten kratičký úryvek v mnoha myšlenkách se shodoval s tím, co jsme slyšeli v evangeliu. Knížečka proroka Malachiáše vznikla zhruba 500 let před narozením Pána Ježíše. Je adresována lidem, kteří se pohybovali v Jeruzalémském chrámu, kteří tam přicházeli. Jednak ta kniha kritizuje takové povrchní provádění těch obřadů. Ale kritizuje také právě to, čemu se říká ten náboženský konzumismus, někdy tomu říkáme obřadnictví: „Tak nějak to uděláme, ať to máme z krku,“ nebo: „Teď máme čas, tak to tam jdeme udělat.“ Ale spíš teda: „Aby se nám nic nestalo, tak jdeme vykonat tyto obřady.“ Trošku taková pověra.

Kritizuje tady tento polovičatý, nebo řekli bychom takový napůl magický přístup u těch kněží, ale i u těch lidí, kteří tam přicházeli, a vyzývá je k opravdovosti. Vyzývá k tomu, aby když tedy jdete vykonat i nějaký obřad, tak ať tomu skutečně věříte, ať si za tím stojíte, ať je to výrazem vaší víry, vašeho přesvědčení.

A to, co jsme dnes my slyšeli, tak se tam mluví o slunci. Slunce je na jedné straně dárce života, protože to tu zahřívá, na druhé straně může spálit. Je v něm jakási obojetnost. Člověk na jedné straně potřebuje to teplo a světlo, na druhé straně nesmí toho být moc. Kdyby toho bylo málo, je to špatně, když toho bude moc, je to taky špatně. A o tomto právě mluví i Pán Ježíš, že my v životě se musíme rozhodovat. Musíme dávat, řekli bychom, pozor. Musíme si říct: „A toto stačí,“ anebo: „Toto už je moc.“ Anebo naopak: „Tady mi něco schází.“ Musíme být připraveni nějakým způsobem vlastně zaujmout postoj, rozhodnout se.

A to jméno Malachiáš, hebrejsky malea ki, znamená „můj posel“. Takže mnozí badatelé se domnívají, že v tomto případě se nejedná o jméno toho, kdo ten spis sepsal, ale že je to obrazné pojmenování každého člověka, kdo se s tím spisem seznámí, a má předat dál ty myšlenky, tedy ten požadavek té opravdovosti, a ten požadavek toho vlastně najít tu správnou míru v životě, ve všem.

A teď se dostáváme k tomu, co říká Ježíš: „Tímto, tou opravdovostí a tím zachováním té správné míry se zachráníte.“ Jak jedná trpělivý člověk? On je soustředěný. On je soustředěný na to, co dělá, co vykonává. A i když třeba není nějak moc nadšený pro to, co má vykonat, ale je rozhodnutý to dokončit i přes obtíže a nenechává se rozptylovat různými zvěstmi, které ho mohou odvádět tady od toho jeho cíle, které by ho mohly odvádět od směru, které by ho mohli na jeho cestě zastavit.

Bratři a sestry, když potom přijde na záchranu vlastního života, tak každý člověk stojí sám za sebe. Ježíš varuje před těmi, kteří přicházejí a říkají: „Já tě zachráním.“ Často se stane pak to, že lidé těmto podvodníkům naletí, dají spoustu peněz, dají spoustu času, energie a ten člověk, který takhle slibuje: „Já tě zachráním,“ si potom s tím, kdo mu uvěřil, může dělat, co chce. Ježíš nás upozorňuje a říká: „Nenalette. Já jsem skutečný Zachránce, který po vás vlastně nechce nic těžkého. Chce po vás dvě věci, abyste svůj život prožívali opravdově, celou váhou, ne naoko, ne polovičatě, a chci po vás, abyste se dokázali rozhodovat tak, abyste zachovali v životě tu správnou míru.“

Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Modlitbu modlitbou dělá vzývání jména Ježíš

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.11.2016 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čt. [2 Sam 5,1-3](#); ž. [Žl 122](#); 2. čt. [Kol 1,12-20](#); evang. [Lk 23,35-43](#);

Bratři a sestry, pouze svatý Lukáš ve svém evangeliu vypráví epizodu o tom, jak Ježíš mluví k těm zločincům, nebo spíš tedy k tomu jednomu. To že byl Ježíš ukřižován mezi zločinci, to zmiňují vlastně i další evangelisté, ale tady tuto, řekli bychom, drobnou epizodu jenom Lukáš. Proč to Lukáš tak zdůrazňuje?

Stejně jako další evangelisté i Lukáš začíná Ježíšovo veřejné působení pokušením na poušti, kde Zlý nabízí Ježíšovi, aby se takzvaně ukázal: „Udělej z toho kamení chleba!“ Tedy jde vlastně o to pokušení zneužívat věci. Nebo je to pokušení bezpracného zisku. Druhé to pokušení je pokušení vlastnit věci: „To všechno ti dám, když se mi budeš klanět.“ A třetí, vezme ho na to chrámové cimbuří: „Skoč! Oni se o tebe postarají. Otec posel anděly“ – pokušení ukázat se, pokušení moci.

Ježíš začal svoje veřejné působení tím, že dovolil tomu Zlému, aby byl pokoušen, a vlastně v poslední minuty jeho pozemské existence znovu přichází Zlo v podobě těch lidí, kteří jsou kolem, a Ježíš je v této vypjaté chvíli znovu pokoušen. V tuto chvíli ta pokušení jdou naopak, přesně naopak. První z nich, to jsou vlastně ti členové velerady. To je to: „Tak se ukaž. Oháněl ses tady Bohem, a teď co? Teď nic.“ Potom jsou to ti vojáci. To jsou vlastně nevěřící lidé, kteří se tam dostali z titulu své služby, a říkají si: „No, tak to je divný král, to je divná politická moc, když za něho nikdo nebojuje.“

Farizejové a ti členové velerady mohli namítnout: „Kde jsou ti, které jsi uzdravil? Kde jsou ti, kterým jsi pomohl? Ani jeden z nich tu nestojí, aby tě obhájil!“ Ti vojáci vlastně říkají: „Kde jsou tví učedníci, aby tě chránili?“

Paradoxně tady k těmto se vlastně přidává i jeden z těch zločinců. Ten paradox je v tom, že vlastně on se přidává na stranu těch, kteří ho zabíjejí. On má veliký strach ze smrti, a tak shrne vlastně do jednoho zvolání všechno to, co říkají ti kolem: „Zachraň sebe i nás!“

„Zachraň sebe!“ To je základní myšlenka, se kterou my žijeme. Pokud si nedáme pozor a nebudeme se snažit tady tuto myšlenku, řekněme, vychovávat, kultivovat, usměrňovat, tak tato myšlenka, tento pud člověka naprosto ovládne a vyrostle to do obrovské sebelásky. Protože pod tím „zachránit se“ si představujeme jako mít snadný život, nějak moc se nenadřít, nemít starosti a tak dál, a tak dál. A člověk, který se řídí touto zásadou „zachraň sebe, musím zachránit sebe“, má takové, říká se tomu, zúžené nebo tunelové vidění a přestává vidět, co se děje kolem něho. Typicky to nastupuje ve vypjatých situacích, kdy dojde třeba k nějaké nehodě.

Moje maminka mi vyprávěla, jak kdysi, už to bylo po válce, jeli na pouť. A ten autobus se cestou převrátil, na bok. Ne úplně, že by se to překulilo, ale na bok. Lehlo si to, jak se říká, do příkopu. Protože nejel nijak rychle, tak se celkem v tuto chvíli nikomu nic nestalo. Ale museli vylézat ven rozbitým oknem. Říkám, v tu chvíli všichni jeli na pouť. V tu chvíli někteří věřící zapomněli na své věřící bratry a sestry a prý se doslova hlava nehlava škrábali ven tím rozbitým oknem. A v tu chvíli byla zraněna většina lidí. Protože člověka zachvátila panika a protože měl na mysli: „Musím zachránit sám sebe.“

A takhle si myslí většina těch, kteří stojí na kalvárii kolem kříže, že Ježíš takto uvažuje. Je tam pouze jeden, který si uvědomuje, že to bude nějak jinak. Je to člověk, jehož jméno neznáme. Víme, že se provinil něčím vážným. Je to člověk, který taky je na konci své pozemské existence, a můžeme říci, za minutu dvanáct se snaží dohnat to, co v životě pokazil. Tento člověk jako jediný oslovuje Božího Syna jménem: „Ježíši!“ Ti všichni se mu posmívají, mají pro něho různá pojmenování, ale on ho oslovuje jeho vlastním jménem. On vzývá Ježíšovo jméno. Je to symbolické, protože to jméno znamená „Bůh je spása“.

On začíná tím, že tedy okřikne toho druhého: „Ani ty se Boha nebojíš?“ Je to opět biblické vyjádření. Ve Starém zákoně se říká, že bát se Boha je počátek moudrosti, tedy nějakého, řekli bychom, respektu. Člověk, který nemá respekt k nikomu a k ničemu, opět vyrostle do obrovské pýchy. Jestliže uznávám nějakou autoritu, ať už lidskou nebo Boží, tak toto vlastně člověka udržuje v určité pokoře.

„My jsme odsouzeni spravedlivě.“ On nepolemizuje o tom, neříká: „My jsme tady nespravedlivě,“ jak to říká většina vězňů ve věznici. Říkají: „My jsme tady omylem. Soudce měl špatnou náladu, na mě si zasedl,“ a podobně. On přiznává vinu, a zároveň se obrací k tomu, kdo mu z této situace může pomoci: „Ježíši!“

Hlavně v 17. století vedli teologové takovou debatu, co vlastně tu modlitbu dělá účinnou. Co to je? Proč ty modlitby mají účinek? A došli k závěru, který je myslím velmi pěkný a myslím, že se mnou budete všichni souhlasit. To co dělá tu modlitbu modlitbou, je vzývání jména Ježíš. On to říká i svatý Pavel: „Lidem není dáno žádné jiné jméno, v kterém by mohli dojít spásy.“ To, že voláme k Ježíši, to dělá naši modlitbu účinnou, to dělá naše slova modlitbou. Ať už to děláme v rámci nějaké oficiální modlitby anebo jenom řekneme: „Ježíši, prosím, pomoz.“ Měli bychom také být schopni přidat: „Ježíši, děkuji.“

Rozdíl mezi tady tímto jedním zločincem a tím zbytkem je v tom, jak se dívají na ten nápis „To je židovský král“. Všichni to vidí jako provinění, jako důvod k tomu vysmát se tomuto člověku. On to vidí jako možnost žádat o záchranu. On se za minutu dvanáct, řekli bychom, podíval pravdě do očí a říká: „Pamatuj na mě! Nezapomeň na mě!“

Ježíš mu říká: „Budeš se mnou v ráji.“ Je to biblický obraz. Takhle to začínalo. Ježíš přišel, aby otevřel to, čemu říkáme Ráj, Boží království, společenství s Bohem. Ráj, Eden, byla zahrada – zahrada, kde to bylo všechno v harmonii. Tuto harmonii pokazil člověk tím, že lhal. Když se Bůh ptá Adama: „Jedl jsi z toho stromu, z kterého jsem ti zakázal jíst?“ „Žena mi dala,“ ženy: „Had mě svedl,“ ale ani jeden z nich neřekl: „Ano, stalo se, přiznáváme, litujeme,“ vůbec nic. Protože tedy svou lží pokazili tuto harmonii, tak museli z této harmonie odejít.

A Ježíš říká tomuto člověku, který toho zřejmě asi provedl hodně za svého života: „Ano, protože vzýváš mé jméno, protože uznáváš, protože prosíš o odpuštění a protože v tuto chvíli se díváš pravdě do očí, tak já tě přijmu. Já jsem přišel proto, aby toto bylo možné napravit.“

Bratři a sestry, Ježíš Kristus nepřišel, aby nás zbavil smrti, ale Ježíš Kristus přišel, aby nás zbavil strachu ze smrti. Aby nás zbavil všech dalších strachů, abychom přestali myslet v té kategorii „musím se zachránit“, protože máme žít z toho, že jsme byli zachráněni. Ježíš v tu chvíli tam nevisí proto, aby zachraňoval sebe, ale visí tam proto, aby zachránil nás. A s tímto vědomím potom máme žít svůj život beze strachu, bez obav.

Bratři a sestry, vzpomeňme tady na tohoto člověka, který v té velmi vypjaté situaci, kdy vlastně umírá, vzývá Ježíšovo jméno a je vyslyšen. Vzpomeňme na něho v různých našich těžkostech, starostech, ale vzpomeňme na něho každý den a i my vzývejme Ježíšovo jméno: „Ježíši, nezapomeň na mě, Ježíši, prosím tě, pomoz,“ ale také když si uvědomíme, že Ježíš nás slyší, nezapomeňme potom přidat: „Ježíši, děkuji ti.“

Zvedněte hlavu a podívejte se na dárce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.12.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 11,1-10](#); 2. čtení [Řím 15,4-9](#); evangelium [Mt 3,1-12](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelní úryvek začíná slovy: „V té době vystoupil...“ Ne že by Matouš nevěděl, kdy vystoupil Jan Křtitel, ale dává jako časový údaj, řekli bychom, jenom určité obrazné označení. To není konkrétní údaj. On říká o nějaké době, že ta doba je příhodná pro něco. A právě toto máme mít na paměti i my, že každá doba je příhodná pro něco. V každé době se něco hodí a něco se nehodí, a každá doba má pro nás nějaký užitek. Záleží, jak my se k tomu právě postavíme.

Vystoupil a kázal. Mluvil. Slyšeli jsme v prvním čtení vlastně taky kázání proroka Izaiáše. Svatý Pavel, sice to byl list, napsal to, ale je to kázání. Kázání je spojeno se sluchem, s tím, co slyšíme, a v tom je určitá potíže. Protože my máme rádi, když to, co vnímáme, je spojeno s obrazem. Většina lidí má raději televizi než rozhlas. Máme rádi, když k nějakému popisu nějaké události vidíme ještě obrázek. Většina informací k nám přichází přes obraz. Doba adventní je dobou, ve které k nám přicházejí informace přes slovo. Naše náboženství je založeno na slově. To že je to ochuzeno o ten obraz, nás má vést k tomu, abychom o tom slově přemýšleli.

Nemají se stát dvě věci, takové krajnosti. Jedna z těch krajností je to, že si člověk řekne: „Já nevím, co s tím slovem mám dělat, tak to vypnu.“ V rádiu, televizi, když nás to slovo unavuje, tak to vypneme. Mnoho lidí neví, co s dobou adventní a s tím slovem, a tak tak to vypne. Vypne to v tom smyslu, že to přeskočí.

Nemáme ale také udělat druhou krajnost, protože mnoho lidí, když se dívá na nějaké slovo v nějaké knize, kterou někdo označí jako posvátnou, tak řekne: „A tam je to takhle, a doslova! A to se musí takto do písmene...“ Tomu se říká právě ten fundamentalismus nebo radikalismus. Ne. Jsme vyzváni, abychom Boží slovo přijali, abychom hledali jeho smysl. Protože většinou to slovo má několik rovin a od té roviny, která je nejvíc povrchní, to potom jde do hloubky. A k tomu člověk potřebuje čas. A potřebuje k tomu i určité omezení těch vnějších vlivů, aby byl vnímavý.

Jan Křtitel se postavil na cestu, na obchodní cestu, která vedla z Jeruzaléma přes Jericho, a potom dál na východ. Postavil se kousek od řeky Jordánu v místě, kde byl brod. A všichni ti lidé, kteří tam přicházeli a měli přebrodit řeku, tak na chvíli se museli zastavit. Ti dospělí, aby si vykasali šaty, aby upevnili náklad, by dali pozor, jestli je to dobře uvázané na voze, na oslech, na velbloudech, nevíme na čem. A v tu chvíli vlastně se zastavili. Ať chtěli nebo nechťeli, tak poslouchali Jana Křtitele určitou dobu. Jejich život byl v tu chvíli také omezen na to, že oni dělali na jednu stranu mechanickou činnost. Kontrolovali, jestli je to dobře uvázané, uchycené, a byli schopni přijmout to slovo.

Na těch svých vozech, oslech a takhle, ten náklad tvořily různé věci. Na těch vozech vezli věci, věci důležité pro jejich život. Někdy to byli obchodníci, někdy to byli lidé, kteří se stěhovali se svými věcmi nebo to šli prodat a nakoupit zase něco dalšího, co potřebovali. Ale vždycky to bylo pro jejich život důležité. A vlastně Jan Křtitel tím kázáním, tím co říká, tak říká: „Přestaňte se dívat na ty věci a zvedněte hlavu a podívejte se na toho dárce, na toho, kdo vám to dává.“ To byl smysl Janova kázání.

Vlastně Jan je vybízí a říká: „Nebudte jako zvířata.“ Je známo, že když se třeba sype zrní kuřatům nebo slepicím, ty se nikdy nepodívají na toho, kdo sype, ale dívají se dolů a dívají se maximálně, jestli je nasypáno dost. A Jan Křtitel říká: „A vy tu hlavu zvedněte. Podívejte se k rukám a hlavně obličej, do tváře toho, kdo vám to dává, kdo je dárce.“

No, a vlastně Jan Křtitel si v tu chvíli taky vypomáhá obrazy. Vypomáhá si obrazy o tom, že už je ten nejvyšší čas, že je potřeba to dělat opravdově, nejenom to nějakým způsobem předstírat, hrát. On ty saduceje a farizeje neodhání, ale vybízí je a říká: „Nebudte tady jenom naoko před lidmi, ale buďte tady z přesvědčení, že chcete, že to myslíte vážně a upřímně.“

A takto se vracíme k tomu kázání proroka Izaiáše, který si taky vypomáhal obrazy, aby nezůstal jenom u toho slova. Velmi měl rád dva obrazy – město na hoře, tedy místo, odkud je dobře vidět, kde je vlastně bezpečí, anebo přímo město opevněné, kde je možné žít beze strachu. A líčí potom dál život v harmonii, bez nepřátelství. A toto všechno připomíná Jan Křtitel a říká: „Přijde Zachránce

a vy na to máte být připraveni. On vás uvede do bezpečí, on váš život uvede do harmonie. To je to, jak ten Jan říká: „Já vás křtím vodou, ale on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. On vám dá daleko víc.“

Jan měl důležitý úkol, ale na nic si tam nehrál, nic nepředstíral. Nepřeceňoval sám sebe. Nesnažil se utrhnout si z toho, aby aspoň kousek té slávy padl na něho.

No, a lidé, kteří tam přicházeli, tak říkali: „A my tedy to zkusíme znovu. My zkusíme nebo chceme začít nějak lépe. Chceme začít novou etapu v našem životě a rádi bychom to měli spojeno s nějakým obřadem, s nějakým obrazem.“ Jsme zase u toho, jak chceme my, ta slova propojená s těmi vjemy, s těmi obrazy.

A Jan Křtitel se přesunul. Přesunul se, postavil se do řeky Jordánu. Ti lidé se sklonili, Jan nabral vodu a lil jim ji na hlavu. Jan nic neříkal, ale oni říkali to, z čeho se chtěli polepšit, to čeho se chtěli zbavit. A tak se slovo spojilo s obrazem.

My v adventě se máme podobat těm lidem, kteří se zastaví, tak jako ti, co upevňovali ten náklad, aby slyšeli. A taky v adventě máme vlastně jedno jediné obrazové gesto, a je to ten věnec se svíčkami. Advent nám připomíná, připomínal nám to taky prorok Izaiáš, že mnohdy veliké věci začínají z malých skromných začátků. Kdyby nebyl David králem, kdo by věděl, že jeho otec se jmenoval Jesse? Ale prorok správně připomíná a říká: „Nezačalo to Davidem, začalo to Jessem, protože ten dal Davidovi život, ten ho vychovával, ten mu dal ten zákon. A v té době o nich nevěděl vlastně nikdo, ale rostlo to. A tak to má růst i v nás.“

Adventní věnec je malé gesto, které nám připomíná, že to začíná z mála, třeba jedna ta svíčka. Pak nám to připomíná, že se Pán blíží, jak těch svíček svítí víc. A jak těch svíček svítí víc, tak nám to má taky připomínat, že my sami chceme patřit Pánu víc a víc, že i toto spojení má růst. A nakonec? Na konec z toho má být velké gesto o Vánocích – strom. Ale všechno má svůj čas, všechno má svou chvíli a všechno přinese svůj užitek v tu správnou chvíli. Pokud to člověk nějakým způsobem přeháže, tak to nebude k užítku, nebude to k pokoji a nebude to k radosti.

Ale vraťme se teď k těm lidem, kteří stáli před Janem Křtitelem a kteří začínali tu novou životní etapu. I my třeba si říkáme, jak ten advent prožijeme, co s tím uděláme. Letos vlastně začínáme, znovu se vracíme k jednomu tomu starému zvyku, který byl z těch hygienických a epidemiologických důvodů přerušený, a sice v kropenkách už je zase voda. A to přežehnání se tou svčnou vodou, když přicházíme do kostela, když odcházíme z kostela, nám má připomenout náš křest. Má nám připomenout ten okamžik, který si vlastně většina z nás nepamatuje, ale máme vzpomenout taky nebo můžeme vzpomenout na všechny ty lidi, kteří stáli před Janem Křtitelem a kteří říkali: „Tak Pane Bože, s tvou pomocí já chci začít znovu.“ A to gesto očištění, lití vody, tím Jan Křtitel vlastně říkal: „Ano, Bůh to přijímá. Bůh tě očišťuje, Bůh ti fandí, Bůh z toho má radost. Neboj se začít znovu, protože Bůh toto tvé úsilí vidí, přijímá a podporuje.“

Kéž tedy to gesto, kdy se žehnáme, děláme kříž svčnou vodou, když přicházíme nebo odcházíme z kostela, kéž nám toto gesto vždycky připomene tady ty události, které předcházely vlastně Ježíšovu veřejnému působení.

Očekávání a pochybnosti Jana Křtitele

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.12.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 35,1-6a.10](#); ž. [Žl 146](#); 2. čt. [Jak 5,7-10](#); evang. [Mt 11,2-11](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelium je opravdu evangelium adventní a myšlenkově navazuje na to, co jsme slyšeli minulou neděli, i když minulou neděli jsme četli z třetí kapitoly Matušova evangelia a dneska jsme četli z jedenácté.

Je to taková zvláštní situace. Pán Ježíš i Jan Křtitel jsou v tuto chvíli sami. Jan Křtitel je asi doslova sám, protože je ve vězení v nějaké díře, tmavé, vlhké, plesnivé. Tam se dostal proto, že říkal králi Herodovi, co nemá dělat, nebo říká Herodovi, že je špatným vzorem pro svoje poddané, že se proviňuje proti Božím přikázáním. Toto byla situace jistě velmi těžká, ale pro Jana, co bylo v tuto chvíli ještě těžší, tak byla pochybnost. Dolehla na něho pochybnost, jestli Ježíš z Nazareta je ten očekávaný Zachránce, Vykupitel, Mesiáš. Proč? No, protože právě minulou neděli jsme to četli, kdy Jan říká, že: „Po mně přichází mocnější, než já.“ Vlastně Jan říká: „Přijde ten nejmocnější,“ a říká: „Sekera už je přiložena ke kořeni stromu. Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude poražen a hozen do ohně.“ Znovu je tam ta moc, jo? „V ruce má lopatu, pročistí obilí na svém mlatě. Obilí uloží na sýpce, ale plevy bude pálit ohněm neuhasitelným.“

A Ježíš z Nazareta ale nic takového nedělá. Ježíš z Nazareta neměl kolem sebe žádnou armádu, nikomu nevyhrožoval v tuto chvíli nějakým ohněm nebo tak, a Janu Křtiteli se zdá, že ten Ježíš z Nazareta je nějaký moc mírný na to, aby byl Mesiáš, a tedy má pochybnost. Jeho představa, představa Jana Křtitele, jeho očekávání se nekryje s tím, co vidí.

My se teď přesuneme k postavě Pána Ježíše. V desáté kapitole si Pán Ježíš vybral dvanáct těch nejbližších, aby byli s ním, a vzápětí je posílá, aby už učili to, co od něho získali. Takže z tohoto pohledu je Ježíš sám. Jsou kolem něho lidé, ale jsou to lidé, kteří se střídají. Nejsou to, řekli bychom, ti „domácí“. Ježíš je sám a může mluvit, řekli bychom, jako svobodněji v tom slova smyslu, že může Jana Křtitele chválit. Nemusí Ježíš nějak se snažit před těmi domácími, jak se říká, nejde o to, aby Ježíš získal nějaké „body“. Ne, on Jana Křtitele chválí. Ale co vlastně chválí na Janu Křtiteli? Říká, že on je největší, kdo se narodil z ženy, ale i ten nejmenší v Božím království. To neříká, aby Jana nějakým způsobem ponížil, ale říká to pro ty, kteří tam byli kolem něho, a říká to i pro nás, abychom si uvědomili, že je tam místo, že Bůh počítá s námi.

Chválí Jana Křtitele, který v tuto chvíli sedí ve vězení a má pochybnosti. Navíc Jan ty pochybnosti vyslovil skrze ty učedníky, které poslal k Ježíšovi. Ježíš ho přesto chválí. Když čteme životopis nějakého diktátora nebo i nějakého velkého státníka - státníka, o kterém lidé řekli, že byl velký, tak zpravidla se tam nikde nemluví o tom, že by ten člověk měl nějaké slabosti, že by někdy pochyboval o sobě, o svém poslání a takhle. Ne. Tito lidé jsou líčeni jako takzvaní ti „super“, téměř takoví jako nadlidé.

Tady slyšíme o tom, jak i ti, kteří byli Ježíšovi velmi blízko, mají pochybnosti. Zase je to pro nás. Je to pro nás, abychom my neztráceli odvalu, protože kdybychom neslyšeli o těch jejich slabostech a pochybnostech, tak bychom si řekli: „Aha, nemám šanci. Nemám šanci se svou slabou vírou, se svými chybami, které se neustále opakují, třeba se svými depresemi, které na mě doléhají. Nemohu se jim rovnat.“ Ano, rovnat se jim moc nemůžeme, ale máme si uvědomit, že to byli lidé stejně jako my, a že oni zápasili o svoji víru, o svůj vztah k Ježíšovi.

Hodně lidí, když se jejich očekávání, jejich představy nekryjí s tou realitou, tak tu realitu takzvaně vytěsňují a zůstanou v těch představách. Ale Jan Křtitel ne. Jan Křtitel chce v tom mít jasno. Ježíš ho označuje za proroka. Co je to proroctví? My známe proroctví, že jo, „vidím město veliké“, a tak dál a tak dál. Někdy vzletný výrok, něco oslavného, někdo, když se zanícením líčí, co bude v budoucnosti. Poslední proroctví, které Jan Křtitel řekl, je otázka: „Ty jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ To je proroctví.

Jan Křtitel si uvědomuje, že je tady ta, říká se tomu, disproporce. Že na jedné straně to očekávání je nějaké, a ta realita je jiná. Ježíš mluví a jedná jinak. Jan Křtitel je ochotný uvést do nejistoty ty svoje

představy, to svoje očekávání, a v tom je právě veliký. On je ochotný je změnit, ale potřebuje někoho, kdo ho v tom postrčí, a proto posílá ty učedníky.

Jak odpovídá Ježíš? Ježíš říká: „Dívej se na to, co dělám, a z toho co dělám, sud' moje slova. Z mých skutků poznáš, že moje slova, ačkoli ti třeba teď zní nějak nelogicky, ačkoliv ti zní příliš jaksí dobře, poznáš, že moje slova jsou v pořádku a že je to součástí plánu a že vím, co dělám. Tedy z mých skutků poznáš, jaký jsem. Z mých skutků sud' moje slova. Je to zase přesně naopak, než jak my lidé postupujeme. Často se necháváme získat, zlákat nějakými krásnými slovy, a potom když vidíme ty skutky, tak nám jak se říká, zůstanou oči pro pláč.

Pán Ježíš potom říká vlastně, čeho si mají všimnout, co mají vidět ti učedníci Jana Křtitele. Jednak Pán Ježíš cituje proroka Izaiáše, jak jsme to slyšeli v prvním čtení, ale zase má to svoji logiku, to pořadí, které Ježíš používá.

„Slepý vidí.“ Vidět, to je základní taková schopnost, přes kterou k nám přichází většina vjemů. Kdo nevidí, tak opravdu jeho vývoj je nějakým způsobem zpomalený, prostě ten člověk má velký, velký problém. Ježíš tuto schopnost vidět myslí ve dvou rovinách – v té tělesné, protože Ježíš vrátil mnoha slepým zrak, ale myslí to i v té rovině duchovní. „Pane, ať vidím. Ať vidím právě třeba ten tvůj plán, který se mnou máš.“

Velmi úzce to souvisí s tím druhým, co Ježíš říká: „Chromí chodí.“ Člověk je na cestě. Jsme na cestě každý den. Každý den chceme dosáhnout nějakého cíle. Zpravidla každý den večer se chceme vrátit domů. Doma, domov, to je místo, kde se cítíme v bezpečí. Ježíš připomíná a říká: „Mimo toho domova, který někde stojí, mimo té stavby, si máš, člověče, uvědomit, že i tvůj život má být poutí. Má mít start, zpravidla má, a má mít cíl. Nemá mít bloudění, ale má mít cíl. A to je to, čemu říkáme ten domov věčný, to místo bezpečí.

Potom dál říká, že malomocní jsou očišťováni. Malomocenství vlastně toho člověka úplně vyřazovalo ze společnosti. Ten člověk se dostával na okraj. Ježíš to myslí zase doslova, mnoho jich uzdravil, a myslí to v tom duchovním slova smyslu, kdy každé zlo a hřích člověka označuje za malomocenství.

A potom říká: „Hluší slyší.“ Zase uzdravil mnoho hluchých, ale jsme v té duchovní rovině, kdy Ježíš vlastně teď připomíná okamžik z první knihy Mojžíšovy v okamžiku, kdy se první lidé postaví proto Bohu a přestoupí jeho příkaz. Bůh volá první lidi: „Adame, Adame, kde jsi?“ A on napřed dělá, že neslyší, a potom: „Bál jsem se, ukryl jsem se.“ Ale prvně dělá, že neslyší. A Ježíš právě připomíná a říká: „To, kdy člověk dělá, že neslyší, je k jeho škodě, k jeho velké škodě.“ Protože v tu chvíli to šlo ještě celé srovnat. Ale ten, kdo slyší Ježíše, tak to zase může celé srovnat, protože Ježíš je ten, který přišel, aby nám připomněl a řekl: „Otec je milosrdný. Otec je ten, který vás volá. Otec je ten, který na tebe čeká. Otec je ten, který ti jde vstříc.“

Bratři a sestry, celý ten text je skutečně adventní, protože advent, to jsou zpravidla všední dny, mnoho starostí, a právě v těch starostech, v tom každodenním shonu přicházejí ty pochybnosti. Přicházejí okamžiky právě, kdy nám to není jasné a podobně. Když něco slavíme, tak to není tak, že by právě dorazily ty pochybnosti nebo nějaká deprese nebo tak. To ne. To je všechno takové pěkné, ale ve všední dny přicházejí právě naše slabosti nebo se projevují naše slabosti. A tak proto nám to církev předkládá v adventu, abychom když nás potká něco takového, abychom si vzpomněli na Jana Křtitele, abychom si vzpomněli na to, jak on se k tomu staví, jak se ptá a jak tu odpověď dostává. A máme si uvědomit, že přes všechny ty naše slabosti Bůh s námi počítá. V jeho království, Božím království, je místa dost. To Boží království je otevřené pro každého z nás, pro každého, kdo tu nabídku přijme.

Kéž se tak stane.

At' je nám Josef vzorem a Achaz varováním

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.12.2016, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 7,10-14](#); ž. [Žl 24](#); 2. čt. [Řím 1,1-7](#); evang. [Mt 1,18-24](#);

Bratři a sestry, před námi je poslední adventní týden. Jak jsem říkal na začátku mše svaté, vlastně prožíváme nejdelší možný advent. Příští rok zase bude naopak velmi krátký, neděle bude čtyřiačtyřicátého, takže oslavíme čtvrtou neděli adventní a vzápětí už budeme slavit Ježíšovo narození.

Letos máme příležitost prožívat dobu adventní déle. Je to příležitost a je na nás, abychom příležitost nepromarnili. Žijeme v době, kdy lidé mají dobu adventní spojenou s nákupy anebo s tím, jak se říká, aby byla taková pohoda. Ale ono k té době adventní patří něco jiného. Advent znamená příchod, někdo přichází a příchod toho někoho je potřeba připravit.

My jsme slyšeli o adventu dvou osob. Dnes především svatého Josefa a krále Achaza. Už u toho Josefa, který je nám bližší, vidíme, že jeho advent nebyl vůbec nějaký klidný. Josef, protože se chystala svatba s Marií, vlastně museli se také stěhovat z Nazareta do Betléma, musel zařídit spoustu věcí. To je podobně jako my, taky zařizujeme spoustu věcí, aby bylo připraveno. Ale navíc se tady objevuje problém, docela zásadní problém. Je tu dítě, o kterém Josef ví, že není jeho. Jak to vysvětlit? Josef je osoba, která nehledá svůj nějaký prospěch, Josef je člověk, který upřímně miluje Pannu Marii, a proto hledá řešení, které by neublížilo, řešení, které by bylo správné, které by bylo dobré. Toto je Josefův advent.

Pak je tady advent krále Achaza. Takovou závorku teď udělám. My známe z Bible dva krále, kteří mají velmi podobné jméno. Jeden se jmenuje Achab, b na konci, a druhý se jmenuje Achaz, na konci je z. Ten první, Achab, kraloval nad severním královstvím o sto let dříve, než žil právě tady Achaz, který kraloval nad jižním, nad Judským královstvím. Král Achaz je ve velmi složité situaci. Na severních hranicích se k nim tlačí velký nepřítel Asýrie. Několik menších králů a knížat se domlouvá, že by udělali proti tomu asyrskému králi, který se jmenoval Tiglatpilešar, takovou koalici, a Achaz s nimi nechce jít. A vznikne z toho nakonec válka tady mezi těmito malými královstvími. Achaz prohrává a vypadá to, že bude obležený Jeruzalém. A při jedné takové té obchůzce toho Jeruzaléma, jsme někdy kolem roku 736 před narozením Pána Ježíše, tedy poměrně dost dlouho, při jedné té obchůzce Jeruzaléma, kdy král zřejmě kontroluje hradby, dívá se, jak to vypadá s vodou, s vodními zdroji, je poslán, aby mu šel naproti prorok Izaiáš.

Prorok Izaiáš nejde sám. Vede s sebou svého syna, který se jmenuje Šear-jašub. Tady v tom příběhu, v tom srovnání hrají poměrně důležitou roli jména. Víme dobře, že ve Starém zákoně, ale i později jména něco symbolizovaly. Vyjadřovaly buď nějakou vlastnost, nebo přání. Jméno Josef znamená „Bůh přidá“. Jméno Achaz znamená „uchvátil Hospodin“. Z toho je vidět přání rodičů toho krále Achaza, když se to dítě narodilo, aby ho uchvátil Hospodin, aby on byl nějakým způsobem zapálený tady pro tyto věci, protože měl jednou stát v čele, měl vést, měl být tedy nadšený. Protože král byl takovým, řekli bychom, zosobněním uzavřené smlouvy mezi Bohem a izraelským národem.

Šear-jašub znamená „zbytek se vrátí“ nebo „zbytek se obrátí“. Je to zase jméno symbolické, které je obráceno dopředu. Nemluví ani tak o tom, co by ten chlapec měl udělat, ale mluví o tom, čeho je ten chlapec znamením. On je nositelem naděje. Každé dítě je nositelem naděje, toho, že to bude pokračovat, že neskončí naše rodina, že neskončí naše jméno, že tady náš rod bude mít budoucnost. A právě prorok bere s sebou toho syna proto, aby naznačil i tím viditelným způsobem, že Hospodin nabízí Achazovi budoucnost.

My jsme slyšeli žalm, který byl takovou písní, která se zpívala vždycky na Nový rok, kdy oni chodili s archou po Jeruzalémě, a vnášeli ji slavnostně do chrámu. A v tom průvodu měl čelní místo velekněz a král. Ti dva jakýmsi způsobem vedli celý ten lid, celý ten národ, celé to procesí. To dělal i král Achaz. V tuto chvíli se dostává k Achazovi nabídka: „Bůh vás zachrání. A abys poznal, že to není jenom prázdný slib, prázdné slovo, můžeš vyžadovat nějaké znamení, něco aby to bylo vidět.“ Izraelité obecně měli zakázáno žádat taková znamení, dělat takové pokusy, házet kostky nebo

různé další věci, protože to zavání magií anebo velmi často šlo o náhodu. Ale v tuto chvíli sám Bůh vlastně jakýmsi způsobem ruší svůj příkaz a říká: „Teď v tuto chvíli ty můžeš!“

A Achaz se staví do role takového pokorného člověka: „Ne, já nebudu. Jak bych si mohl dovolit? To přece nejde, já si to nezasloužím.“ Ale je to pokora, které se říká falešná nebo hrbatá. On nechce žádat to znamení z takového naprosto pragmatického důvodu. On nechce být zavázán. Všichni to známe. Když něco potřebujeme, tak za někým přijdeme a řekneme: „Prosím tě, pomoz mi, udělej mi...“ Ten člověk nám vyhoví, ale když ten člověk sám bude něco potřebovat, tak víme, že má právo přijít k nám a říct: „Prosím tě, zase ty na oplátku pomoz ty mně.“

A takhle Achaz se bojí, že bude zavázán Hospodinu. Že bude „muset poslouchat“. On nechce. Achaz se vůbec bojí. Bojí se těch okolních králů, bojí se Hospodina a bojí se nevím ještě koho nebo čeho. Achaz se chce zachránit a chce zachránit sebe. On se tváří, že mu jde o záchranu i těch ostatních, ale není to tak. Protože z těch kroků, které potom následovaly, víme, že mu šlo pouze o jeho vlastní kůži. Jednak neposlechl. Poslal dopis asyrskému králi, ve kterém mu píše: „Jsem tvůj otrok, všichni jsme tvoji otroci,“ je to ve Druhé knize královské. Ale pak to pokračovalo ještě mnohem horšími činy. On, Achaz, se odklonil úplně od víry v Hospodina, obětoval bohu Baalovi svého jednoho syna, nádoby z Jeruzalémského chrámu poslal jako dar do Asýrie asyrskému králi. Asyrský král přišel skutečně na pomoc, zničil ty okolní království, zničil severní Izrael, a nakonec musel Achaz přijít za tím Tiglatpilesarem do Damašku a tam si před ním musel lehnout na zem, aby ukázal, že je jeho otrok.

Obrovské ponížení. Obrovské ponížení, které vzniklo z toho, že ten člověk chtěl zachránit sebe, že ten člověk svoji víru předstíral, že si na to hrál. On porušil smlouvu s Hospodinem, protože v té smlouvě bylo: „Vy budete ve mě věřit a já vás budu chránit.“ A on jako král toto porušil a došlo k takovému velkému úpadku. Jeho syn Chizkiáš se toto všechno snažil potom spravit, zvrátit a byl velmi horlivý. Ale tady taková ta značka, že tady bylo něco hodně špatně, ta už tam potom zůstala.

Ale bratři a sestry, co nám ty texty chtějí říct? Chtějí nám říct to, že někdo nosí třeba nějaké jméno, které je krásné, „Hospodin uchvátil“, že to není samo o sobě nějakou zárukou, že ten člověk bude skutečně uchvácený Hospodinem. Spíše to jméno má vyjadřovat přání. Má vyjadřovat nějaký ideál, který máme naplnit. Na Josefovi se to naplnilo, to že Bůh přidal. Ale Josef, jak jsem říkal, tam je ten základní rozdíl, Josef uvažuje tak: „Chci udělat dobro. Nechci nikomu ublížit. Nehledám svůj prospěch, svoji záchranu, ale hledám prospěch, záchranu Marie.“

Další věc byla ta, že když Josef takto upřímně hledal, řekli bychom, dobré řešení, Bůh mu přichází na pomoc a nabízí mu ještě lepší řešení. Ale Josef je na to připravený, Josef to slyší. Achaz to neslyšel. Achaz neslyšel nebo spíš dělal, že neslyší. Achaz taky spěchal. Kdyby třeba řekl: „Dej mi čas na rozmyšlenou. Já to musím všechno uvážit, je to důležitá věc.“ Ne, ale okamžitě jednal. Josef to řešení hledal delší dobu a nespěchal.

Bratři a sestry, advent je doba, kdy máme promýšlet věci. Advent je doba, kdy máme připravovat se na setkání s Ježíšem o Vánocích. Jestliže prožíváme nějaké těžkosti, jestliže prožíváme nějaké svízele, ať je nám vzorem Josef a Achaz ať je nám varováním. Jestliže nemusíme řešit nějaké těžkosti, tak ať za to Pánu Bohu děkujeme a s tím větší radostí se připravujeme na setkání s Ježíšem o Vánocích.

Josefe, Marie, nikam nechod'te, můžete přespát u mě v pokoji!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2016 - neděle , kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,7-10](#); 2. čtení [Žid 1,1-6](#); evangelium [Lk 2, 1-14](#);

Bratři a sestry, evangelní úryvek, který jsme právě vyslechli, má vlastně tři části. První část byl popis té historické události, sčítání. Sčítání bylo vrcholem, řekli bychom, takové arogance - arogance císaře Augusta. To sčítání bylo posledním momentem podrobení, kdy on jim dává najevo: „Teď tady vládneme my, a já chci vědět, kolik peněz máte odvádět, já chci vědět, kolik vás tam je, aby kdybyste se třeba vzbouřili, abych věděl, kolik vojáků tam mám poslat, abych věděl prostě, co od vás mohu čekat, a aby vám bylo jasné, že patříte do Římské říše.“ Je to akt podrobení, akt nadvlády.

Je zmíněno, že je to první sčítání, považovalo se to za jakýsi milník, ale kdyby se někdo dnes někoho zeptal, kdy bylo první sčítání, tak by asi nikdo neviděl, že to bylo za císaře Augusta. To je prvním římské. Ty sčítání předtím třeba dělali i Egypťané.

Tedy to, co si ten Augustus řekl, že to bude ten předěl, že se bude počítat „před sčítáním“ a „po sčítání“, do určité míry měl pravdu, ale ne kvůli němu a ne kvůli tomu sčítání, ale kvůli tomu, co se v tu chvíli nebo během toho roku stalo. Tedy první částí dnešního úryvku byl popis té historické události.

Druhé dvě části už se týkají pastýřů. Pastýři tam dnes v tomto úryvku hrají tu nejdůležitější roli, mimo samozřejmě přicházejícího Spasitele. V noci jsme se zamýšleli nad tím, jak to uchopil celý svatý Matouš. Přichází dar a dar je potřeba přijmout. Svatý Lukáš, který psal o něco později než Matouš, tuto myšlenku ještě prohloubí. Dar a dárce je potřeba přijmout a je potřeba nenechat si to pro sebe a stát se zvěstovatelem toho, že přišel Dar a Dárce. Být jeho apoštolem, nebo spíš v tuto chvíli evangelistou, protože evangelium znamená „radostná zpráva“. Andělé říkají: „Zvěstujeme vám radost – radost pro všechnen lid.“

Začíná to stejně, to upozornění, nebo řekli bychom, oslovení andělů, stejně jako Josefovi: „Nebojte se!“ Už to není adresováno jednomu jedinému, ale je to adresováno všem, nám všem. Pastýři jsou obrazem všech těch, řekli bychom, obyčejných lidí, lidí, kteří vykonávají své práce, lidí, kteří nejsou zrovna nějakým vzorem. Oni nebyli dvakrát vzdělaní, nebyli nějak dvakrát zbožní a žili trošku na okraji společnosti. Ale to co dělali, dělali dobře. Musíme si uvědomit, že ta stáda, která hlídali, jim nepatřila. To dělali pro někoho a mohli si říct: „Nám je to jedno. Jdeme spát. Ať to někdo roztrhá, nějaké dravé zvíře, nebo ať to ukradnou zloději.“ Ne. Strídali se. To co měli dělat, dělali dobře. Nešidili to.

A v tuto chvíli za tuto svoji, řekli bychom, snahu, která vlastně se týká jejich občanského zaměstnání, za to jsou odměněni tím, že jako první se dozvědí o té veliké radosti. Oni se dozvídají, co je ústředním poselstvím Vánoc – radost pro vás, radost pro všechnen lid, protože se vám narodil Zachránce, Vykupitel.

Bratři a sestry, tady se od toho „nebojte se“ dostáváme už od toho negativního k tomu pozitivnímu. Radost, to je opak strachu. Když se člověk bojí, tak ten strach ho svazuje. Ale když se raduje, tak je plný té radosti a z té radosti rozdává druhým, rozdává dál. Toto je poselství Vánoc. Ale nikdy bychom neměli zapomenout na důvod té radosti: „Protože se nám narodil Spasitel.“

Svatý Lukáš v tuto chvíli vlastně rozehrává takovou zvláštní partii. Jde tam o jakousi souslednost času, protože: „Teďka, dnes.“ Tím se nemyslí jenom ten okamžik toho fyzického zrození Ježíše Krista, ale Lukáš tím chce říct: „Pro všechny ty generace, které přijdou po těch pastýřích, každá ta generace, každý člověk, který to uslyší, tak pro něho to bude to „dnes“. To je to osobní, že Ježíš přišel pro všechny lidi, ale přišel pro každého zvlášť. Kdyby tu byl jeden člověk, Ježíš by pro něho přišel. Každý z nás by si měl říct: „Kdybych tu byl já sám a já bych to potřeboval, Ježíš by přišel.“ A to je ta radost.

Takže oni se dozvídají tady o tomto. Už to není jenom nějaká historická událost, ale je to událost, která se jich dotýká. Navíc se říká: „Najdete znamení.“ Znamení? Ježíš Kristus - celý jeho život je znamení. Celý jeho život, všechno co dělá, všechno co říká, ukazuje na Otce. Všechno co Ježíš

říká, co dělá, má nějaký další, hlubší smysl a my o tom máme přemýšlet, co tím chce říct, co to znamená pro nás.

A teď je tady třetí okamžik – okamžik toho, kdy ti pastýři se musí rozhodnout. „Tak tam půjdeme, nebo tam nepůjdeme?“ Mohli by si říct: „Tak jsme unavení za celý den.“ Mohli by si říct: „Zdalo se nám to.“ Mohli by si říct: „Počká to.“ V tom rozhodnutí je vždycky risk. Co když tam přijdeme a tam nikdo nebude? Budeme vypadat hloupě. My jsme tady nadšení a tam bude prázdno. Anebo co když tam bude něco jiného, než co my očekáváme?“

Šli tam, našli. Byli otevření, byli ochotní riskovat. A přijali Ježíše a všem to vyprávěli a stali se evangelisty. Tady tito pastýři, můžeme říci, jsou velmi podobní potom těm pozdějším, jak my říkáme, dvanácti apoštolům, které Ježíš zavolá z jejich občanských povolání, aby byli s ním. Tady tito pastýři také byli s Ježíšem. Byli s ním kratší dobu a vrátili se tam, odkud vyšli. Ale určitě už nebyli takoví, jací byli, když tam šli. Určitě je to změnilo. Určitě byli něčím obohaceni.

Oni jsou hlavními postavami toho dnešního úryvku. Proč? Protože my se jim máme sít podobnými. Máme nějakým způsobem do toho příběhu vstoupit. To si přál František z Asissi, když postavil jesličky. Do té doby se jesličky stavěly, ale stavěly se v kostelích a zdůrazňovalo se Ježíšovo božství. Proto byl na tom zlatém polštáři. František postavil jesličky za vesnicí - za vesnicí, která se jmenuje Greccio, v roce 1223. Za sedm let budeme slavit kulaté výročí tady této události. Postavil to v jeskyni. Tam v té době mnoho lidí opět bydlelo v jeskyních. Ale on tam postavil prázdné jesličky, do kterých dal slámu. A postavil k nim živého vola a oslíka.

Proč? Proč tato zvířata? Protože jsou to služební zvířata. Ale tato zvířata zastupují veškeré Boží tvory. A potom tam slavili mši, půlnoční mši. A všichni ti lidé, kteří přišli na tu mši, si měli uvědomit: „My jsme v roli těch pastýřů, těch kteří sem přicházejí, těch kteří nějakým způsobem jsou ochotní riskovat a jsou otevření pro přijetí tady této zprávy. Pro mě se narodil.“

Bratři a sestry, je to určitě námět pro nějaké rozjímání v této vánoční době. Podařilo se mi tady k tomuto tématu najít takový pěkný příběh. Vypráví o jedné vesnické škole, o tom jak do této školy chodil chlapec, budeme mu říkat třeba Lojzík. Tento chlapec byl velký, byl hodný a byl dost nemocný, a tak musel dvakrát opakovat školu a vlastně když byl v páté třídě, tak už měl být v sedmé. Byl tedy dobře o hlavu větší než jeho spolužáci a byl takový trochu pomalejší vlivem té nemoci. Ale jinak byl hodný a spolužáci ho měli rádi. Tak nějak přirozeně z toho vyplynulo, že se stal ochráncem těch menších a slabších, a spíš než ochráncem, taky pomocníkem.

Na Vánoce každý rok škola nacvičovala besídku, hru o betlémských událostech. Lojzíkovým velkým přáním bylo, aby mohl hrát pastýře, člověka, který by s píšťalkou se postavil k jesličkám a něco pěkného zahrál. Ale paní učitelka rozhodla jinak, právě vzhledem k té velikosti, k tomu že převyšoval všechny, tak říká: „Budeš mít jinou úlohu, budeš hrát toho hostinského. Není to sice příliš kladná role, ale ty to zvládneš. Máš na to postavu, máš na to zvučný hlas.“

Lojzík tedy svolil, připravili celou scénu, na jevišti byly kulisy z papíru, ale aby Josef měl na co zaklepat, tak dveře udělali ze dřeva, dali je do dřevěného rámu. Josef s Marií, respektive ty děti, které je hrály, které je představovaly, přišli. Josef zaklepal. Hostinský Lojzík otevřel dveře, vystoupil a trochu nevrle už se zeptal: „Co chcete?“

A ti říkají: „Já jsem Josef, to je moje žena Marie. Hledáme nocleh.“

„Nemáme. Tady žádné místo není.“ Jasně, zvučně, i když trochu jaksí prkenně stál, ale říkal, jak to měl naučené, byl v roli.

Josef pokračoval: „Víte, přicházíme z daleka. Jsme hodně unaveni. Nenašlo by se kousek místa?“

„Ne. Celý hostinec je až po střechu, po půdu úplně plný. Nic tu není.“

Josef to zkusil do třetice a říká: „Ale moje žena čeká dítě a brzy už se narodí. Jsme oba velmi unaveni, ale zvlášť ona. Nemáte něco?“

A v tuto chvíli Lojzík začal ze své role vypadávat. Chvilí bylo ticho, ale jak to na těch divadlech bývá, za kulisami byla náповěda. Ta náповěda říká: „Ne, ne. Jděte pryč!“ a Lojzík tedy ještě poslušně zopakoval: „Ne, jděte pryč.“

Josef s Marií se k sobě přitulili, otočili a začali odcházet. V tuto chvíli podle scénáře měl odejít také Lojzík. Měl zavřít dveře do pomyslného hostince a jeho role by tím skončila. Ale on zůstal stát ve dveřích.

Josef s Marií, ti herci, došli někde do půli pódia a Lojzík naráz za nimi zakřičel: „Josefe, Marie! Nikam nechodte! Můžete přespat u mě v pokoji.“

Část lidí prohlásila, že to Lojzík úplně celé zkazil, že vypadl ze scénáře. Ale velká část lidí řekla: „Něco tak krásného jsme ještě neslyšeli. Ještě nikdy jsme se nesetkali s tím, že by někdo si tak přesně a tak na tělo přivlastnil příběh Ježíšova narození, že by někdo tak jasně pochopil, že je potřeba Ježíše přijmout naprosto hmatatelným způsobem.“

Bratři a sestry, kéž je nám toto inspirací a kéž každý z nás si v Betlému najde své místo, a hlavně ať každý z nás narozeného Spasitele opravdově přijme.

Vánoce nám mají pomoci, abychom viděli nebesa otevřená

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.12.2016 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 6,8-10; 7,54-60](#); evangelium [Mt 10,17-22](#);

Bratři a sestry, ve vánočním oktávu si mimo narození Spasitele připomínáme také lidi, kteří byli Ježíšovi velmi blízko. Jak jsem říkal na začátku mše svaté, dnes si připomínáme učedníka, který následoval svého Mistra tak, že jako první pro něho podstoupil mučednickou smrt.

Zítra si zase naopak budeme připomínat svatého Jana, apoštola a evangelistu, který byl nejmladší z těch dvanácti a myslím, jako jediný nepodstoupil zase naopak násilnou smrt kvůli víře. Dožil se vysokého věku a svědčil o Ježíši během celého svého života, ať slovem nebo tedy potom i písemně.

A nakonec si budeme ve středu připomínat betlémské děti. Ty děti, které si vlastně nemohly zvolit. Můžeme říci, že Štěpán a Jan si nějakým způsobem mohli zvolit svoji životní dráhu, ale ty děti vůbec. Ty děti byly tak malé, že nebylo v jejich silách cokoliv ovlivnit, a přesto svou smrtí svědčí o Ježíši Kristu, a proto se jim dostalo toho titulu mučedníci.

Ale vraťme se k svatému Štěpánovi. Svatý Štěpán je člověk, který jak jsme slyšeli, byl plný síly a Ducha svatého. Byl to člověk, který, můžeme říci, žil naplno, řekli bychom, ze své podstaty. Spisovatel Bernanos v jedné své knize rozvíjí takovou myšlenku, že mnozí lidé se podobají lakomcům. Bojí se žít z toho, co mají, z toho kapitálu, a jenom pořád počítají a žijí, řekli bychom, z úroků. Ani ne z celého výnosu, ale jenom z nějaké maličké části, protože mají strach, že se o něco ochudí, že jim něco bude scházet. Naopak světec je ten, kdo žije z toho kapitálu, z toho vkladu, z toho co má, a nebojí se, že se to nějakým způsobem zmenší, nebojí se, že by o něco přišel. Ví, že může jenom získat.

Svatý Štěpán byl skutečně člověk, který do toho šel, jak se říká, naplno, s plnou vervou, s plným nasazením. A proti němu stojí lidé, kteří se bojí změny. Zasáhli z takzvané Synagogy propuštěnců. Zasáhli lidé, kteří mají strach, že něco bude jinak, a jdou tak daleko, že proti Štěpánovi povolají falešné svědky. Znovu připomínám, Lukáš si dal tu práci, že vylíčil Štěpána jako, řekli bychom, věrného následovníka Ježíše Krista, jako toho, kdo zažil velmi brzo po Ježíšově smrti, že se ta situace opakuje. Falešní svědkové, zmanipulovaný soud.

Štěpán se tady obhazuje. My jsme tu obhajobu nečetli, v Písmu svatém jsou to dvě stránky, je to velmi dlouhé. Ale končí to tím, že Štěpán ze začátku je chce získat. Ale potom jim narovinu řekne, co si myslí: „A vy to nechcete přijmout. Vy nechcete uznat, že já mám pravdu. Nechcete o tom vůbec diskutovat, nechcete se o tom bavit, nechcete to přiznat.“ A v tu chvíli jsme se vrátili do toho úryvku, který jsme slyšeli: „Rozzuřili se, vyhnali ho za město...“ Už skončily nějaké rozumné argumenty a nastoupila hrubá síla.

A v tuto chvíli Štěpán má, řekli bychom, pohled obrácený někam jinam. Je vydán do jejich rukou, ale nevnímá jejich křik, nevnímá vlastně jejich urážky a říká: „Vidím nebesa otevřená.“

My jsme po celý advent zpívali roráty, a ty roráty vycházejí z proroka Izaiáše, z třetího Izaiáše, kdy v šedesáté třetí kapitole ten prorok prosí v modlitbě a říká Bohu: „Kéž bys protrhl nebesa, kéž bys rozevřel nebesa a sestoupil na zem.“ A Štěpán říká: „Já už to vidím. Já už to vidím a to mi dodává sílu, toto mi ukazuje, z tohoto poznávám, že jdu správným směrem.“

Bratři a sestry, Vánoce nám mají pomoci v tom, abychom viděli nebesa otevřená. Vánoce nám připomínají nebo říkají: „Už se to splnilo.“ A měli bychom si tady tuto myšlenku odnést nejenom pár dnů po Vánocích, ale měla by nás provázet i dál.

V lidové tradici, když se mluví o tom, kdo všechno přišel k Betlému, kdo všechno se tam ukázal a co se tam stalo, tak se vypráví o tom, že přišli i mezi těmi pastýři lidé všelijak postižení, že třeba kulhali nebo tak, že se jim špatně chodilo, ale dali si tu práci, tu námahu, přišli tam a byli za to uzdraveni. A mluví se tam o tom, že také ti lidé přinesli různé dary a že Ježíš ty jejich dary, ty obyčejné věci přijal, nějakým způsobem je vylepšil a zase vrátil. A pak je ještě jedna taková skupinka příběhů, které připomínají a říkají: „Ten Boží Syn, nejen že nám přišel dát, ale přišel taky něco odstranit. Nechci říct vzít, ale odebrat, odstranit.“

Našel jsem tam jeden příběh, který vypráví o tom, je lidově vymyšlený, jak všichni už odešli, pastýři, mudrci, a už bylo skoro ráno po té noci narození, kdy vrzly dveře a do toho chléva vstoupila stará žena, ohnutá, šedivá, vráscitá, v roztrhaných šatech. Připomínala takovou tu špatnou sudičku. Když ji Panna Maria uviděla, tak si říká: „Co ta tady chce?“ A napadlo ji, jestli nechce Ježíšovi ublížit anebo jestli nemá, jak se říká, nějaké nekalé úmysly. Ta žena pomalu, velmi pomalu šla k jesličkám. V tom příběhu se říká, každý její krok trval věčnost. A Panna Maria ji sledovala pořád s jakýmsi napětím a určitou nervozitou. V okamžiku, kdy ta žena už viděla do jeslí, Ježíš otevřel oči a v Ježíškových očích i v očích té staré paní se objevila zvláštní jiskra - jiskra, která symbolizovala naději, a v obou očích byla stejná. To Pannu Marii jakýmsi způsobem uklidnilo.

Ta žena pomalu přistoupila k těm jesličkám a začala něco hledat v těch svých roztrhaných šatech. Našla to, ale bylo to tak malé, že to schovala v dlani, tak Maria neviděla, co to je, a ta žena to vložila do jeslí. V okamžiku, kdy to tam vložila, kdy to tam odevzdala, tak se narovнала. A naráz bylo vidět, že je velmi vysoká, že má krásnou postavu. Vrásky v její tváři se vyhladily a její vlasy přestaly být šedivé, ale naopak dostaly černou barvu. Žena se otočila a o něco rychleji už odkráčela, ale odkráčela s velkou lehkostí, jako by se zbavila velkého břemene.

Když zaklaply dveře, tak Panna Maria se konečně mohla jít podívat, co tam ta žena nechala. Naklonila se do jeslí a uviděla jablko. Ta žena byla Eva, která tam odevzdala plody první vzpoury, plody prvního hříchu. Plody toho okamžiku, kdy člověk řekl Bohu: „Bože, já tě nechci, já tě nepotřebuji.“

Ježíš Kristus přišel, aby nám dal možnost nového začátku, druhé šance. Tuto druhou šanci všem těm, kteří byli kolem něho, ohlašoval i svatý Štěpán. Svatý Štěpán, nevíme, kým byl přijat, nevíme, kolik lidí obrátil. Nakonec na svědectví toho, čemu věřil, položil i svůj život.

Nějakým způsobem si vyprošujme, abychom my tu druhou šanci, kterou nám Kristus přináší nebo přinesl, abychom ji využili a abychom slyšeli všechny výzvy a abychom se radovali z toho, že tuto možnost nového začátku máme.